

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Brisele, ...
C

Projekts

KOMISIJAS REGULA (EK) Nr. .../..

([...])

par personālam noteiktajām prasībām

(Dokuments attiecas uz EEZ)

Projekts

KOMISIJAS REGULA (EK) Nr. .../..

([...])

par personālam noteiktajām prasībām

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 20. februāra Regulu (EK) Nr. 216/2008 par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un par Eiropas Aviācijas drošības aģentūras izveidi, un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 91/670/EEK, Regulu (EK) Nr. 1592/2002 un Direktīvu 2004/36/EK¹, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regulu (EK) Nr. 1108² (turpmāk — “Pamatregula”), un jo īpaši tās 7. pantu,

tā kā:

- (1) Pamatregula nosaka kopīgās būtiskās prasības, lai nodrošinātu augstu vienotu civilās aviācijas un dabas aizsardzības līmeni; tā nosaka Komisijas pienākumu pieņemt nepieciešamos īstenošanas noteikumus, lai nodrošinātu vienotu regulas piemērošanu; ar to tiek izveidota Eiropas Aviācijas drošības aģentūra (turpmāk — “Aģentūra”), lai sniegtu atbalstu Komisijai šādu īstenošanas noteikumu izstrādē.
- (2) Ir nepieciešams pieņemt kopīgas pilotu licencēšanas tehniskās prasības un administratīvo kārtību, ievērojot Pamatregulu; šādām prasībām un kārtībai ir jānosaka attiecīgo licenču un sertifikātu izsniegšanas, uzturēšanas, grozīšanas, apturēšanas vai atsaukšanas nosacījumi.
- (3) Pieņemot pilotu licencēšanas kopīgo būtisko prasību ieviešanai nepieciešamos pasākumus, Komisijai jānodrošina, ka šie pasākumi atspoguļo jaunākos sasniegumus, tostarp paraugpraksi, kā arī zinātnes un tehnisko progresu pilotu sagatavošanā.
- (4) Vajadzība nodrošināt pilotu licencēšanas kopīgo prasību vienotu piemērošanu prasa, lai dalībvalstu kompetentās iestādes ievērotu vienotu kārtību un attiecīgā gadījumā Aģentūra novērtētu atbilstību šīm prasībām; Aģentūrai ir jāizstrādā attiecīgi līdzekļi atbilstības panākšanai un vadlīniju materiāls, lai veicinātu vajadzīgo noteikumu vienveidību.
- (5) Ir jāļauj vienmērīgi pāriet uz jaunajiem Aģentūras reglamentācijas noteikumiem, kas nodrošina civilās aviācijas lidojumu augsta un līdzvērtīga drošības līmeņa uzturēšanu Kopienā; saskaņā ar Pamatregulas 69. pantu aeronavigācijas nozarei un dalībvalstu pārvaldes iestādēm jādod pietiekami ilgs laiks, lai pielāgotos šiem jaunajiem reglamentējošajiem noteikumiem un atzītu tādu licenču un sertifikātu turpmāku spēkā esību, kas izdoti pirms šīs regulas stāšanās spēkā.

¹ OJ L 79, 13.03.2008., 1. lpp.

² OJ L 309, 24.11.2009., 51. lpp.

- (6) Šajā regulā paredzētie pasākumi balstīti atzinumā, ko sniegusi Aģentūra saskaņā ar Pamatregulas 17. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 19. panta 1. punktu.
- (7) Šajā regulā paredzētie pasākumi atbilst atzinumam, ko sniegusi Eiropas Aviācijas drošības aģentūras komiteja, kas izveidota saskaņā ar Pamatregulas 54. panta 3. punktu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Mērķis un darbības joma

Šī regula nosaka kopīgās tehniskās prasības:

1. Pamatregulas 4. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā norādīto lidaparātu vadīšanā iesaistīto pilotu licencēšanai, mācībām un pārbaudēm;
2. par mācību lidojumu vai simulēto mācību lidojumu nodrošināšanu un pilotu prasmju novērtēšanu atbildīgā personāla sertificēšanai;
3. Pamatregulas II pielikuma a) apakšpunkta ii) punktā, d) un h) apakšpunktā norādīto lidaparātu, ja tos izmanto gaisa komercpārvadājumos, pilotu licencēšanai, mācībām un pārbaudēm.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā izmantotas šādas definīcijas:

1. “ICAO 1. pielikums” ir Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju, kas parakstīta Čikāgā 1944. gada 7. decembrī, 1. pielikums;
2. “JAA” ir Apvienotās aviācijas institūcijas;
3. “Vieglā lidaparāta pilota apliecība (LAPL)” ir amatierpilota apliecība atbilstīgi Pamatregulas 7. pantam;
4. “21. daļa” ir pielikums Komisijas 2003. gada 24. septembra Regulai (EK) Nr. 1702/2003, ar ko paredz īstenošanas noteikumus par sertifikāciju attiecībā uz lidaparātu un ar tiem saistīto ražojumu, daļu un ierīču lidojumderīgumu un atbilstību vides aizsardzības prasībām, kā arī projektēšanas un ražošanas organizāciju sertifikāciju;
5. “AR daļa” ir Pamatregulas ieviešanas noteikumi, kas nosaka prasības kompetentajām iestādēm;
6. “OR daļa” ir Pamatregulas ieviešanas noteikumi, kas nosaka prasības organizācijām.

3. pants

Pilotu licencēšana

Regulas 1. pantā norādītā personāla kvalifikācijai jāatbilst šīs regulas I pielikumam, kas turpmāk tekstā norādīts kā “FCL daļa”.

4. pants

Valsts pilotu apliecības

1. Valsts pilotu apliecības, tostarp ar tām saistītās kvalifikācijas atzīmes, sertifikāti, pilnvarojumi un/vai kvalifikācijas, ko pirms šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalsts ir izsniegusi vai atzinusi saskaņā ar JAA prasībām un procedūrām, uzskatāmas par izsniegtām saskaņā ar šo regulu.
2. Līdz datumam, kad tiek sākta saistīto FCL daļas noteikumu piemērošana saskaņā ar 10. pantu, dalībvalsts kompetentā iestāde, kas izsniedza valsts pilota apliecību, nodrošina valsts pilotu apliecību, tostarp ar tām saistīto kvalifikācijas atzīmju, sertifikātu, pilnvarojumu un/vai kvalifikāciju, īpašniekiem piederošo apliecību un ar tām saistīto kvalifikācijas atzīmju vai sertifikātu konvertēšanu par FCL daļai atbilstīgām apliecībām.
3. Valsts pilotu apliecības, tostarp ar tām saistītās kvalifikācijas atzīmes, sertifikātus, pilnvarojumus un/vai kvalifikācijas:
 - a) lidmašīnām un helikopteriem konvertē par FCL daļai atbilstīgām apliecībām un ar tām saistītām kvalifikācijas atzīmēm vai sertifikātiem saskaņā ar šīs regulas II pielikumu.
 - b) citām lidaparātu kategorijām konvertē par FCL daļai atbilstīgām apliecībām un ar tām saistītām kvalifikācijas atzīmēm vai sertifikātiem saskaņā ar konvertēšanas ziņojumā noteiktajiem principiem.
4. Šā panta 3. punkta b) apakšpunktā minētais konvertēšanas ziņojums:
 - a) jā sagatavo dalībvalsts kompetentajai iestādei, kas izsniedza valsts pilota apliecību, tostarp ar to saistītās kvalifikācijas atzīmes, sertifikātus, pilnvarojumus un/vai kvalifikācijas, un jāapstiprina Aģentūrai;
 - b) norāda valsts noteikumus, uz kuru pamata tika izsniegtas valsts pilotu apliecības;
 - c) norāda pilotiem piešķirtās tiesības;
 - d) norāda jau ieskaitītās FCL daļas prasības;
 - e) norāda ierobežojumus, kas jāiekļauj FCL daļai atbilstīgajās apliecībās un ar tām saistītajās kvalifikācijas atzīmēs vai sertifikātos, un kādas prasības pilotam jāizpilda, lai šie ierobežojumi tiktu atcelti;
 - f) satur visu to dokumentu kopijas, kas nepieciešami, lai apliecinātu iepriekšējos punktos norādīto informāciju, tostarp attiecīgo valsts prasību un procedūru kopijas.
5. Tiesībām, kas piešķirtas pilotiem, kuru valsts pilota apliecības, tostarp ar tām saistītās kvalifikācijas atzīmes, sertifikāti un/vai kvalifikācijas tiek konvertētas par FCL daļai atbilstīgām apliecībām un ar tām saistītām kvalifikācijas atzīmēm vai sertifikātiem, jāaptver vismaz tās darbības, ko piloti veic šīs regulas spēkā stāšanās dienā, neietekmējot drošības līmeni.
6. Neatkarīgi no 1. punkta un 3. punkta a) apakšpunkta klases kvalifikācijas instruktora vai eksaminētāja apliecības īpašnieki, kuru tiesības attiecas uz vienpilota augstas veiktspējas sarežģītajām lidmašīnām, konvertē šīs tiesības par tipa kvalifikācijas instruktora vai eksaminētāja apliecību vienpilota lidmašīnām.

5. pants

Pārbaudes lidojumu piloti

1. Neskarot 4. pantu, dalībvalsts kompetentā iestāde, kas piešķir valsts pārbaudes lidojumu kvalifikāciju, konvertē valsts pārbaudes lidojumu kvalifikāciju, kas piešķirta pilotiem, kuri šīs regulas spēkā stāšanās dienā veic 21. daļā noteiktos 1. un 2. kategorijas pārbaudes lidojumus vai kuri apmāca pārbaudes lidojumu pilotus, par FCL daļai atbilstīgu pārbaudes lidojumu kvalifikācijas atzīmi un (attiecīgos gadījumos) par pārbaudes lidojumu instruktoru sertifikātiem.
2. Konvertēšana tiek veikta saskaņā ar konvertēšanas ziņojumā norādītajiem principiem, ievērojot 4. panta 4. un 5. punkta prasības, līdz datumam, kad tiek sākota attiecīgo FCL daļas noteikumu piemērošana saskaņā ar 10. pantu.

6. pants

Bortinženieri

1. Saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegto valsts bortinženieru apliecību, tostarp ar tām saistīto kvalifikācijas atzīmju, sertifikātu, pilnvarojumu un/vai kvalifikāciju īpašnieki, kas vēlas konvertēt savas valsts bortinženieru apliecības par FCL daļai atbilstīgām pilotu apliecībām un ar tām saistītām kategorijām vai sertifikātiem, iesniedz pieteikumu dalībvalsts kompetentajai iestādei, kas izsniedza valsts bortinženieru apliecības.
2. Valsts bortinženieru apliecības, tostarp ar tām saistītās kvalifikācijas atzīmes, sertifikātus, pilnvarojumus un/vai kvalifikācijas, var konvertēt par FCL daļai atbilstīgām apliecībām un ar tām saistītām kvalifikācijas atzīmēm vai sertifikātiem saskaņā ar konvertēšanas ziņojumu, kur tiek ievērotas 4. panta 4. un 5. punkta prasības, un, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas pieteikties uz aviolīniju transporta pilota apliecību (ATPL) lidmašīnām, tiek ievēroti FCL daļas FCL.510.A punkta c) apakšpunkta (2) punkta prasību ieskaitīšanas noteikumi.

7. pants

Trešo valstu apliecības

1. Neskarot 1. pantu, dalībvalstis atbilstīgi šīs regulas III pielikuma noteikumiem ir tiesīgas pieņemt trešo valstu apliecības, tostarp ar tām saistītās kvalifikācijas atzīmes, sertifikātus, pilnvarojumus un/vai kvalifikācijas un medicīnas izziņas, ko izsniegušas trešās valstis vai kas izsniegtas trešo valstu vārdā.
2. Pieteikuma iesniedzējiem, kuri piesakās uz FCL daļai atbilstīgām apliecībām un ar tām saistītām kvalifikācijas atzīmēm vai sertifikātiem un kuriem jau ir vismaz līdzvērtīga apliecība, ko saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegusi trešā valsts, ir jāizpilda visas FCL daļas prasības; var samazināt tikai prasības attiecībā uz kursu ilgumu, lekciju un specifisko mācību stundu skaitu.

Pieteikuma iesniedzējam ieskaitāmās prasības, ņemot vērā apstiprinātās mācību organizācijas ieteikumu, nosaka tā dalībvalsts kompetentā iestāde, kurai pilots iesniedzis pieteikumu.

3. Saskaņā ar ICAO 1. pielikumu trešo valstu vai trešo valstu vārdā izsniegto ATPL īpašniekiem, kas izpildījuši pieredzes prasības, lai saņemtu FCL daļas F apakšdaļā noteiktās lidaparātu kategorijas ATPL, var pilnā apjomā ieskaitīt prasību izpildi attiecībā uz mācību kursa apguvi pirms teorētiskajiem eksāmeniem un prasmju

pārbaudes, ja trešās valsts apliecībā ir derīga tipa kvalifikācijas atzīme tādām lidaparātiem, ko izmanto ATPL prasmju pārbaudē.

4. Lidmašīnas vai helikoptera tipa kvalifikācijas atzīmes var izsniegt FCL daļai atbilstīgu apliecību un ar tām saistīto kvalifikācijas atzīmju vai sertifikātu īpašniekiem, kas atbilst trešo valstu noteiktajām prasībām attiecībā uz šīm kvalifikācijas atzīmēm.

Šādas kvalifikācijas atzīmes attiecas tikai uz šajā trešajā valstī reģistrētu lidaparātu.

Šo ierobežojumu var atcelt tad, kad pilots izpilda šīs regulas III pielikuma C.1 punkta prasības.

8. pants

Mācību prasību izpildes ieskaitīšana

1. Mācības, kas sāktas pirms šīs regulas stāšanās spēkā un kas atbilst JAA prasībām un procedūrām, pilnā apjomā ieskaita FCL daļai atbilstīgo apliecību ar tām saistīto kvalifikācijas atzīmju vai sertifikātu izsniegšanas prasību izpildē, ja mācības un pārbaudes tiek pabeigtas vēlākais (*4 gadu laikā pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas*).
2. Mācības, kas sāktas pirms šīs regulas stāšanās spēkā un kas atbilst ICAO 1. pielikumam, var ieskaitīt FCL daļai atbilstīgo apliecību ar tām saistīto kvalifikācijas atzīmju vai sertifikātu izsniegšanas prasību izpildē, ņemot vērā prasību izpildes ieskaitīšanas ziņojumu, ko sagatavojusi kompetentā iestāde un apstiprinājusi Aģentūra.

Ziņojumā norāda mācību jomu, tās FCL daļas prasības, kas tiek ieskaitītas, un attiecīgos gadījumos prasības, kas pieteikuma iesniedzējam jāizpilda, lai saņemtu FCL daļai atbilstīgās apliecības un ar tām saistītās kvalifikācijas atzīmes vai sertifikātus.

Ziņojumā iekļauj visu to dokumentu kopijas, kas nepieciešami, lai apliecinātu mācību jomu un valsts noteikumus un procedūras, uz kuru pamata mācības sāktas.

9. pants

Prasību izpildes ieskaitīšana par militāro dienestu

1. Militāro lidojumu apkalpes locekļi, kas vēlas iegūt FCL daļai atbilstīgās apliecības un ar tām saistītās kvalifikācijas atzīmes vai sertifikātus, iesniedz pieteikumu tās valsts kompetentajai iestādei, kur viņi dienēja.
2. Militārajā dienestā iegūtās zināšanas, pieredzi un prasmes ieskaita FCL daļas prasību izpildē saskaņā ar principiem, kas norādīti prasību izpildes ieskaitīšanas ziņojumā, ko sagatavojusi kompetentā iestāde un apstiprinājusi Aģentūra.

Prasību izpildes ieskaitīšanas ziņojumā:

- a) norāda valsts noteikumus, uz kuru pamata tika izsniegtas militārās apliecības, kvalifikācijas atzīmes, sertifikāti, pilnvarojumi un/vai kvalifikācijas.
- b) norāda pilotiem piešķirtās tiesības;
- c) norāda ieskaitītās FCL daļas prasības;

- d) norāda gan ierobežojumus, kas jāiekļauj FCL daļai atbilstīgajās apliecībās un ar tām saistītajās kvalifikācijas atzīmēs vai sertifikātos, gan arī to, kādas prasības pilotiem jāizpilda, lai šie ierobežojumi tiktu atcelti;
- f) iekļauj visu to dokumentu kopijas, kas nepieciešami, lai apliecinātu iepriekšējos punktos norādīto informāciju, tostarp attiecīgo valsts prasību un procedūru kopijas.

10. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

1. Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, un to sāk piemērot no 2012. gada 8. aprīļa.
2. Atkāpjoties no 1. punkta, dalībvalstis ir tiesīgas lemt par šādu FCL daļas noteikumu nepiemērošanu uz laiku līdz (*3 gadiem pēc šīs regulas stāšanās spēkā*):
 - a) noteikumus attiecībā uz vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu, gaisa balonu un planieru pilotu apliecībām un ar tām saistītām kvalifikācijas atzīmēm vai sertifikātiem;
 - b) noteikumus, kas iekļauti B apakšiedaļā (*LAPL*) un J apakšiedaļas 2. iedaļā (*LAFI*), 8. iedaļā (*MCCI*), attiecībā uz helikopteriem, 10. iedaļā (*kalnu lidojumu instruktors*) un 11. iedaļā (*pārbaudes lidojumu instruktors*);
 - c) FCL.800 (*figūrlidojumu kvalifikācijas atzīme*), FCL.805 (*planiera vilkšanas un reklāmkarogu vilkšanas kvalifikācijas atzīme*), FCL.815 (*kalnu lidojumu kvalifikācijas atzīme*) un FCL.820 (*pārbaudes lidojumu kategorijas atzīme*) noteikumus.
3. Atkāpjoties no 4. panta 2. punkta, dalībvalstis ir tiesīgas lemt par valsts lidmašīnu un helikopteru pilotu apliecību nekonvertēšanu uz laiku līdz (*2 gadiem pēc šīs regulas stāšanās spēkā*).

Šī regula stājas spēkā [...] dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, [...]

*Komisijas vārdā
[...]
Komisijas loceklis*

ĪSTENOŠANAS REGULAS I PIELIKUMS

FCL DAĻA

A APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

FCL.001 Kompetentā iestāde

Šajā daļā kompetentā iestāde ir dalībvalsts norīkota iestāde, kurai persona lūdz izsniegt pilota apliecības vai ar tām saistītās kvalifikācijas atzīmes vai sertifikātus.

FCL.005 Darbības joma

Šī daļa nosaka prasības pilotu apliecību un ar tām saistīto kvalifikācijas atzīmes vai sertifikātu izsniegšanai, kā arī to derīguma un izmantošanas nosacījumus.

FCL.010 Definīcijas

Šajā daļā izmantotas šādas definīcijas:

“Figūrlidojums” ir apzināta manevrēšana, tostarp pēkšņa lidaparāta stāvokļa maiņa, neparasts stāvoklis gaisā vai nestandarta paātrinājums, kas nav nepieciešams parastā lidojumā vai tādā instruktāžā, kāda nepieciešama apliecībām vai kvalifikācijas atzīmēm, kas nav figūrlidojumu kvalifikācijas atzīme.

“Lidmašīna” ir ar dzinēju darbināms par gaisu smagāks lidaparāts ar fiksētiem spārniem, kuru lidojumā notur gaisa dinamiskā iedarbība uz lidaparāta spārniem.

“Lidmašīna, kuras apkalpē nepieciešams otrais pilots” ir lidmašīnas tips, kura apkalpes sastāvā ir nepieciešams otrais pilots, kā norādīts lidojumu rokasgrāmatā vai aviācijas uzņēmuma sertifikātā.

“Lidaparāts” ir jebkurš aviotransportlīdzeklis, kas spēj noturēties gaisā, izmantojot gaisa iedarbību, izņemot gaisa iedarbību uz zemes virsmu.

“Lidojumprasmē” ir konsekventa spēja pieņemt pareizus lēmumus un izmantot pamatotas zināšanas, prasmes un pieejas, lai sasniegtu lidojuma mērķus.

“Gaisa kuģis” ir mehānisks, par gaisu vieglāks lidaparāts, izņemot dirižabļus, kas šajā daļā tiek iekļauti gaisa balona definīcijā.

“Gaisa balons” ir par gaisu vieglāks bezmotora lidaparāts, kas veic lidojumu, izmantojot gāzi vai sildierīci. Šajā daļā arī dirižabli ar dzinēju uzskata par gaisa balonu.

“Pamatinstrumentu trenāžieru iekārta” (BITD) ir uz zemes izvietota trenāžieru iekārta, kas ir attiecīgās lidmašīnu klases studentpilota stacija. Tajā var būt ekrāna instrumentu paneli un ar atsperi aprīkotas lidojuma vadības ierīces, nodrošinot mācību platformu vismaz par instrumentālo lidojumu procedūras aspektiem.

“Lidaparātu kategorija” ir lidaparātu kategorijas noteikšana atbilstīgi noteiktām pamatpazīmēm, piemēram, lidmašīna, vertikālas pacelšanās un nolaišanās lidaparāts, helikopters, gaisa kuģis, planieris, brīvais gaisa balons.

“Lidmašīnas klase” ir vienpilota lidmašīnu kategorija, kam nav nepieciešama tipa kvalifikācijas atzīme.

“Gaisa balonu klase” ir gaisa balonu kategorija atbilstīgi līdzekļiem, kas izmantoti gaisa balona pacelšanai un lidojuma turpināšanai.

“Gaisa komercpārvadājumi” ir pasažieru, kravu vai pasta pārvadājumi par maksu vai par nomas maksu.

“Kompetence” ir prasmju, zināšanu un attieksmes apvienojums, kas nepieciešams, lai izpildītu uzdevumu saskaņā ar noteikto standartu.

“Kompetences elements” ir darbība, ko veido uzdevums ar sākuma notikumu un beig notikumu, skaidri nosakot uzdevuma robežas, kā arī redzams rezultāts.

“Kompetences vienība” ir atsevišķa funkcija, ko veido virkne kompetences elementu.

“Otrais pilots” ir lidaparāta (kura apkalpē nepieciešami vairāki piloti) pilots, kurš nav šā lidaparāta kapteinis, izņemot pilotu, kas atrodas lidaparātā tikai lidojuma apmācības nolūkā apliecības vai kvalifikācijas atzīmes saņemšanai.

“Prasību izpildes ieskaitīšana” ir iepriekšējās pieredzes vai kvalifikācijas atzīšana.

“Maršruta lidojums” ir lidojums no izlidošanas vietas līdz galamērķa vietai, ievērojot iepriekš izplānotu maršrutu un izmantojot standarta navigācijas procedūras.

“Kreisēšanas lidojumā aizvietojošais otrais pilots” ir pilots, kas vairāku pilotu apkalpotos lidojumos augstāk nekā FL 200 kreisēšanas laikā atbrīvo otro pilotu no pienākumiem pie vadības ierīcēm.

“Duālās apmācības laiks” ir lidojumu laiks vai instrumentu mācībās uz zemes pavadītais laiks, kad persona apgūst mācību lidojumus attiecīgi pilnvarota instruktora vadībā.

“Kļūda” ir lidojuma apkalpes darbība vai bezdarbība, kas izraisa atkāpes no organizatoriskā vai lidojuma plāna vai sagaidāmā rezultāta.

“Kļūdu pārvaldība” ir kļūdu konstatēšana un reaģēšana uz tām ar pretpasākumiem, kas mazina vai likvidē kļūdu sekas un mazina kļūdu vai nevēlamu lidaparātu stāvokļu iespējamību.

“Pilnas pilotāžas lidojumu simulatori” (FFS) ir noteikta lidaparātu tipa, modeļa vai sērijas kabīnes pilnā kopija, tostarp viss aprīkojums un datorprogrammas, kas nepieciešamas lidaparāta tehniskajam raksturojumam ekspluatācijā uz zemes un lidojumu ekspluatācijā, vizuālā sistēma, kas nodrošina skatu no kabīnes lidojuma laikā, un kustības imitācijas sistēma.

“Lidojuma laiks”:

lidmašīnām, tūristu planieriem ar dzinēju un vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātiem — kopējais laiks kopš gaisa kuģa pirmās kustības, lai paceltos gaisā, līdz brīdim, kad lidaparāts pēc lidojuma apstājas;

helikopteriem — kopējais laiks, kopš helikoptera rotora lāpstiņas sāk griezties, līdz brīdim, kad helikopters pēc lidojuma apstājas un rotora lāpstiņas tiek apturētas;

gaisa kuģiem — kopējais laiks, kopš gaisa kuģis tiek atbrīvots no masta, lai paceltos gaisā, līdz brīdim, kad gaisa kuģis pēc lidojuma apstājas, un tiek nostiprināts pie masta;

planieriem — kopējais laiks, kopš planieris sāk kustību uz zemes, lai paceltos gaisā, līdz brīdim, kad planieris pēc lidojuma apstājas;

gaisa baloniem — kopējais laiks, kopš grozs atraujas no zemes, lai paceltos gaisā, līdz brīdim, kad tas pēc lidojuma apstājas;

“Lidojumu laiks saskaņā ar instrumentālo lidojumu noteikumiem” (IFR) ir kopējais lidojumu laiks, kad lidaparāts tiek ekspluatēts saskaņā ar instrumentālo lidojumu noteikumiem.

“Lidojumu trenāžieru iekārta” (FFS) ir noteikta lidaparātu tipa instrumentu, aprīkojuma, paneļu un vadības ierīču kopija atklātā pilotu kabīnes zonā vai slēgtā lidaparāta pilotu kabīnē, tostarp viss aprīkojums un datorprogrammas, kas nepieciešamas lidaparāta tehniskajam raksturojumam

ekspluatācijā uz zemes un lidojumu ekspluatācijā tādā mērā, lai parādītu ierīkotās sistēmas. Nav nepieciešama kustības imitācijas vai vizuālā sistēma, izņemot helikoptera 2. un 3. līmeņa FTD, kam ir nepieciešamas vizuālās sistēmas.

“Lidojumu un navigācijas procedūru trenāžieris” (FNPT) ir trenāžieru iekārta ar pilotu kabīni, tostarp visu aprīkojumu un datorprogrammām, kas nepieciešamas lidaparātu tipa vai klases tehniskajam raksturojumam atbilstīgiem lidojumiem tādā mērā, lai sistēmas funkcionētu kā lidaparātā.

“Gaisa balonu grupa” ir gaisa balonu kategorija, ņemot vērā izmēru vai celjspēju attiecīgajā diapazonā.

“Helikopters” ir par gaisu smagāks lidaparāts, kuru lidojumā galvenokārt notur gaisa iedarbība uz vienu vai vairākiem mehāniskās piedziņas rotoriem, kas griežas ap gandrīz vertikālām asīm.

“Instrumentālais lidojuma laiks” ir lidojuma laiks, kad pilots vada lidaparātu, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus.

“Instrumentu mācībā uz zemes pavadītais laiks” ir laiks, kad pilots tiek apmācīts simulētā instrumentālā lidojumā, izmantojot lidojumu simulācijas trenāžieru iekārtas (FSTD).

“Instrumentālais laiks” ir instrumentālais lidojumu vai instrumentu mācībā uz zemes pavadītais laiks.

“Daudzpilotu lidojums”:

lidmašīnām — ir lidojums ar vismaz diviem pilotiem, izmantojot apkalpes sadarbību viena vai daudzpilotu lidmašīnās;

helikopteriem — lidojums ar vismaz diviem pilotiem, izmantojot apkalpes sadarbību daudzpilotu helikopteros.

“Daudzpilotu apkalpes sadarbība” (MCC) ir lidojuma apkalpes darbība saliedētā komandā, ko vada lidaparāta kapteinis.

“Daudzpilotu lidaparāts”:

lidmašīnām — lidmašīnas, kas sertificētas lidojumiem ar vismaz divu pilotu apkalpi;

helikopteriem, gaisa kuģiem un vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātiem — lidaparāta tips, kura lidojumos ir nepieciešams otrais pilots, kā norādīts lidojumu rokasgrāmatā, aviācijas uzņēmuma sertifikātā vai līdzvērtīgā dokumentā.

“Nakts” ir laiks no vakara civilās krēslas beigām līdz rīta civilās krēslas sākumam vai cits laiks no saulrieta līdz saullēktam, ko var noteikt attiecīgā dalībvalsts norādītā iestāde.

“Citas trenāžieru iekārtas” (OTD) ir mācību palīgierīces, kas nav lidojumu simulatori, lidojumu trenāžieru iekārtas vai lidojumu un navigācijas procedūru trenāžieri, un kas sniedz apmācības iespējas, ja pilotu kabīnes apstākļus nav nepieciešams nodrošināt pilnā apjomā.

“Darbības kritēriji” ir vienkārša, novērtējoša norāde par nepieciešamo kompetences elementa rezultātu un par kritērijiem, ko izmanto, lai noteiktu, vai ir sasniegts vajadzīgais darbības līmenis.

“Lidaparāta kapteinis” (PIC) ir pilots, kas norīkots pildīt kapteiņa pienākumus un atbild par drošu lidojuma norisi.

“Uzraudzīts lidaparāta kapteinis” (PICUS) ir otrais pilots, kas kuģa kapteiņa uzraudzībā veic kuģa kapteiņa pienākumus un uzdevumus.

“Vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāts” ir lidaparāts, kas attīsta vertikālās pacelšanās un lidojuma dzinējspēku, izmantojot mainīgas ģeometrijas rotorus, dzinējus vai vilces iekārtas lidaparāta fizelāžā vai spārnos.

“Planieris ar dzinēju” ir lidaparāts ar vienu vai diviem dzinējiem; laikā, kad dzinēji nedarbojas, tam ir planiera īpašības.

“Privātais pilots” ir pilots, kura apliecība nedod tiesības pilotēt lidaparātu lidojumos, par kuriem tiek maksāts atalgojums, izņemot šajā daļā noteiktās mācības vai eksāmenus.

“Kvalifikācijas pārbaude” ir prasmju apliecināšana, lai atjaunotu kvalifikācijas atzīmes vai pagarinātu to derīguma termiņu, tostarp mutisks eksāmens, ja tāds ir nepieciešams.

“Atjaunošana” (piemēram, kvalifikācijas vai sertifikāta atjaunošana) ir administratīva darbība pēc kvalifikācijas atzīmes vai sertifikāta derīguma termiņa beigām, lai noteiktu prasību izpildes gadījumā uz konkrētu laikposmu atjaunotu ar kvalifikācijas atzīmi vai sertifikātu saistītās tiesības.

“Derīguma termiņa pagarināšana” (piemēram, kvalifikācijas atzīmes vai sertifikāta derīguma termiņa pagarināšana) ir administratīva darbība kvalifikācijas vai sertifikāta derīguma termiņa laikā, kas noteiktu prasību izpildes gadījumā īpašniekam dod iespēju konkrētā laikposmā izmantot ar kvalifikācijas atzīmi vai sertifikātu saistītās tiesības.

“Maršruta sektors” ir lidojums ar pacelšanos, izlidošanu, vismaz 15 minūšu ilgu kreisēšanu, ielidošanu, glisādi un nosēšanos.

“Planieris” ir par gaisu smagāks lidaparāts, kuru lidojumā notur gaisa dinamiskā iedarbība uz tā nekustīgajām nesošajām virsmām un kura brīvais lidojums nav atkarīgs no dzinēja.

“Vienpilota lidaparāts” ir lidaparāts, kas sertificēts lidojumiem ar vienu pilotu.

“Prasmju pārbaude” ir prasmju apliecināšana, kas nepieciešama apliecības vai kvalifikācijas atzīmes izsniegšanai, tostarp mutisks eksāmens, ja tāds ir nepieciešams.

“Patstāvīgo lidojumu laiks” ir lidojumu laiks, kad studentpilots ir vienīgā persona, kas atrodas lidaparātā.

“Lidaparāta kapteinis apmācību procesā” (SPIC) ir studentpilots, kas darbojas kuģa kapteiņa statusā, lidojumā piedaloties instruktoram, kurš novēro pilotu apmācību procesā un neiejaucas vai neveda lidaparāta lidojumu.

“Drauds” ir notikums vai kļūda, kas rodas neatkarīgi no apkāpnes, izraisa papildu darbības sarežģījumus un kam nepieciešama pārvaldība, lai saglabātu nepieciešamo drošību.

“Draudu pārvaldība” ir process, kad tiek konstatēti draudi un veikti atbildes pretpasākumi, kas mazina vai likvidē draudu sekas un mazina kļūdu vai nevēlamu lidaparāta stāvokļu iespējamību.

“Tūristu planieris ar dzinēju” (TMG) ir atsevišķas klases planieris ar dzinēju, kam integrēts neievelkams dzinējs un neievelkams propellers. Tas spēj ar savu jaudu pacelties un uzņemt augstumu saskaņā ar lidojumu rokasgrāmatu.

“Lidaparāta tips” ir lidaparātu kategorija, kam ir nepieciešamā tipa kvalifikācijas atzīme atbilstīgi 21. daļā noteiktajiem datiem par piemērotību ekspluatācijai un kur ietilpst visi lidaparāti ar tādu pašu pamatkonstrukciju un tās modifikācijām, izņemot tādas modifikācijas, kas maina vadības vai lidojuma spējas.

FCL.015 Apliecību, kvalifikāciju un sertifikātu pieteikumi un to izsniegšana

- a) Pieteikumu pilota apliecību un ar tām saistīto kvalifikāciju un sertifikātu izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai iesniedz kompetentajai iestādei šīs iestādes noteiktajā formā un veidā. Pieteikumam pievieno apliecinājumus, ka pieteikuma

iesniedzējs atbilst apliecības vai sertifikāta, kā arī saistīto kvalifikāciju vai apstiprinājumu izsniegšanas, derīguma termiņa pagarināšanas vai atjaunošanas prasībām, kas noteiktas šajā daļā un medicīnisko noteikumu daļā.

- b) Ar apliecību, kvalifikāciju vai sertifikātu piešķirto tiesību ierobežojumu vai paplašinājumu apliecībā vai sertifikātā apstiprina kompetentā iestāde.
- c) Personas īpašumā vienlaikus ir tikai viena attiecīgās lidaparāta kvalifikācijas apliecība, kas izsniegta saskaņā ar šo daļu.
- d) Pieteikumu citas lidaparāta kvalifikācijas apliecības izsniegšanai vai papildu kvalifikāciju vai sertifikātu izsniegšanai, kā arī pieteikumu šo apliecību kvalifikāciju vai sertifikātu grozīšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai iesniedz kompetentajai iestādei, kas pirmā izsniedza pilota apliecību, izņemot gadījumu, ja pilots pieprasījis kompetentās iestādes maiņu un pilota licencēšanas un medicīniskās informācijas nodošanu citai iestādei.

FCL.020 Studentpilots

- a) Patstāvīgus lidojumus studentpilots veic tikai tad, ja ir attiecīgs pilnvarojums un ja lidojumu uzrauga instruktors.
- b) Pirms patstāvīgā lidojuma veikšanas studentpilots:
 - (1) lidmašīnām, helikopteriem un gaisa kuģiem — ir vismaz 16 gadu vecs;
 - (2) planieriem un gaisa baloniem — ir vismaz 14 gadu vecs.

FCL.025 Teorētiskie eksāmeni apliecību izsniegšanai

- a) *Pieteikuma iesniedzēja pienākumi*
 - (1) Pieteikuma iesniedzējs nokārto visus attiecīgās apliecības vai kvalifikācijas saņemšanai nepieciešamos eksāmenus, par ko atbild viena dalībvalsts.
 - (2) Pieteikuma iesniedzējs eksāmenus kārtot tikai pēc tās apstiprinātās mācību organizācijas (ATO) ieteikuma, kas atbild par mācību norisi, kad apmierinošā līmenī ir apgūts teorētiskais mācību kurss.
 - (3) ATO ieteikums ir derīgs 12 mēnešus. Ja šajā termiņā pieteikuma iesniedzējs nav mēģinājis nokārtot vismaz vienu teorētiskā eksāmena biļeti, ATO lemj par papildu mācību nepieciešamību, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja vajadzības.
- b) *Prasības eksāmenu sekmīgai nokārtošanai*
 - (1) Pieteikuma iesniedzējs ir sekmīgi nokārtojis eksāmenu, ja saņemti vismaz 75% no attiecīgajam eksāmenam noteiktā vērtējuma. Netiek izmantota vērtējuma samazināšana par nepareizām atbildēm.
 - (2) Ja šajā daļā nav noteikts citādi, pieteikuma iesniedzējs ir sekmīgi nokārtojis attiecīgajai pilota apliecībai vai kvalifikācijai nepieciešamos teorētiskos eksāmenus, ja visas eksāmena biļetes ir nokārtotas 18 mēnešu laikā kopš tā kalendārā mēneša beigām, kad pieteikuma iesniedzējs pirmo reizi mēģināja nokārtot kādu no eksāmena biļetēm.
 - (3) Ja pieteikuma iesniedzējs kādu no eksāmena biļetēm nespēj sekmīgi nokārtot arī 4. mēģinājumā vai ja pieteikuma iesniedzējs visas eksāmena biļetes nespēj sekmīgi nokārtot vai nu 6 reizēs, vai (2) punktā norādītajā laikā, viņš vēlreiz kārtot visas eksāmena biļetes.

Pirms atkārtotas eksāmenu kārtošanas pieteikuma iesniedzējs turpina mācības ATO. Nepieciešamo mācību apjomu un jomu nosaka mācību organizācija, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja vajadzības.

c) *Derīguma termiņš*

- (1) Sekmīgi nokārtotiem teorētiskajiem eksāmeņiem ir noteikti šādi derīguma termiņi:
 - i) vieglā lidaparāta pilota, privātā pilota, planiera pilota vai gaisa balona pilota apliecības izsniegšanai — 24 mēneši;
 - ii) komercpilota apliecības vai instrumentālo lidojumu kvalifikācijas (IR) izsniegšanai — 36 mēneši;
 - iii) gan i), gan ii) apakšpunktā norādīto termiņu skaita no dienas, kad pilots sekmīgi nokārto teorētiskos eksāmenus saskaņā ar b) apakšpunkta (2) punktu.
- (2) Sekmīgi nokārtoti aviolīniju transporta pilota apliecības (ATPL) izsniegšanai nepieciešamie teorētiskie eksāmeņi ir derīgi ATPL izsniegšanai vismaz 7 gadus pēc pēdējās derīguma dienas, kas noteikta:
 - i) apliecībā norādītajām IR; vai
 - ii) helikopteriem — apliecībā norādītajām helikoptera tipa kvalifikācijām.

FCL.030 Praktisko prasmju pārbaude

- a) Pirms apliecības, kvalifikācijas vai sertifikāta saņemšanai nepieciešamās praktisko prasmju pārbaudes pieteikuma iesniedzējs sekmīgi nokārto nepieciešamos teorētiskos eksāmenus, izņemot gadījumu, ja pieteikuma iesniedzējs apgūst integrētās lidojumu mācības.
Teorētisko zināšanu apguvi vienmēr pabeidz pirms prasmju pārbaudēm.
- b) Izņemot aviolīniju transporta pilota apliecības izsniegšanu, pēc mācību apguves pieteikuma iesniedzēju prasmju pārbaudei iesaka par mācībām atbildīgā organizācija vai persona. Mācību apguves dati tiek iesniegti eksaminētājam.

FCL.035 Lidojumu laika un teorētisko zināšanu prasību izpildes ieskaitīšana

a) *Lidojumu laika ieskaitīšana*

- (1) Ja šajā daļā nav noteikts citādi, apliecības, kvalifikācijas vai sertifikātam noteiktajā lidojumu laikā ieskaita lidojumus ar tādas pašas kategorijas lidaparātu, kura pilota apliecībai vai kvalifikācijai pieteikuma iesniedzējs ir pieteicies.
- (2) Lidaparāta kapteinis vai lidaparāta kapteinis mācību procesā
 - i) Pieteikuma iesniedzējam, kurš piesakās uz apliecību, kvalifikāciju vai sertifikātu, visus patstāvīgos, duālā apmācībā vai PIC statusā veiktos lidojumus pilnā apjomā ieskaita kopējā lidojumu laikā, kas nepieciešams apliecības, kvalifikācijas vai sertifikāta saņemšanai.
 - ii) ATP integrētā mācību kursa beidzējam ieskaita līdz 50 stundām lidaparāta kapteiņa apmācību procesā instrumentālo laiku PIC laikā, kas nepieciešams aviolīniju transporta pilota apliecībai, komercpilota apliecībai un daudzdzinēju tipa vai klases kvalifikācijām.
 - iii) CPL/IR integrētā mācību kursa beidzējam ieskaita līdz 50 stundām lidaparāta kapteiņa apmācību procesā instrumentālo laiku PIC laikā, kas nepieciešams komercpilota apliecībai un daudzdzinēju tipa vai klases kvalifikācijām.

- (3) Lidojumu laiks otrā pilota statusā. Ja šajā daļā nav noteikts citādi, pilota apliecības īpašniekam, kas darbojas otrā pilota vai uzraudzīta otrā pilota statusā, visu otrā pilota lidojumu laiku ieskaita kopējā lidojumu laikā, kas nepieciešams augstākas pakāpes pilota apliecības saņemšanai.

b) Teorētisko zināšanu prasību izpildes ieskaitīšana

- (1) Pieteikuma iesniedzējam, kas ir nokārtojis aviolīniju transporta pilota apliecības saņemšanai nepieciešamos teorētiskos eksāmenus, ieskaita teorētisko zināšanu prasību izpildi vieglā lidaparāta pilota apliecībai, privātā pilota apliecībai, komercpilota apliecībai un, izņemot helikopterus, IR tajā pašā lidaparātu kategorijā.
- (2) Pieteikuma iesniedzējam, kas ir nokārtojis komercpilota apliecības saņemšanai nepieciešamos teorētiskos eksāmenus, ieskaita teorētisko zināšanu prasību izpildi vieglā lidaparāta pilota apliecībai vai privātā pilota apliecībai tajā pašā lidaparātu kategorijā.
- (3) IR īpašniekam vai pieteikuma iesniedzējam, kas ir nokārtojis noteiktas lidaparātu kategorijas instrumentu teorētiskos eksāmenus, pilnā apjomā ieskaita prasību izpildi attiecībā uz teorētisko zināšanu apguvi un eksāmeniem IR iegūšanai citā lidaparātu kategorijā.
- (4) Pilota apliecības īpašniekam ieskaita attiecīgo prasību izpildi attiecībā uz teorētisko zināšanu apguvi un eksāmeniem citas lidaparātu kategorijas apliecības saņemšanai saskaņā ar šīs daļas 1. pielikumu.

Prasību izpildes ieskaitīšana attiecas arī uz pilota apliecības pieteikuma iesniedzējiem, kas jau ir sekmīgi nokārtojuši teorētiskos eksāmenus šādas apliecības saņemšanai citā lidaparātu kategorijā, ja ir ievērots FCL.025 punkta c) apakšpunktā noteiktais derīguma termiņš.

FCL.040 Apliecību tiesību izmantošana

Apliecības tiesību izmantošana ir atkarīga no tajā iekļautajām kvalifikācijām, ja tādas ir, un no medicīniskās izziņas.

FCL.045 Pienākums nēsāt līdzī un uzrādīt dokumentus

- a) Izmantojot apliecības tiesības, pilots vienmēr nēsā līdzī derīgu apliecību un derīgu medicīnisko izziņu.
- b) Pilots nēsā līdzī arī personu apliecinošu dokumentu ar savu fotogrāfiju.
- c) Pilots vai studentpilots bez nepamatotas kavēšanās iesniedz lidojumu laika vēsturi pārbaudei, ja to pieprasa kompetentas iestādes pilnvarots pārstāvis.
- d) Studentpilots nēsā līdzī visus apliecinājumus, kas apstiprina patstāvīgu maršruta lidojumu pilnvarojumu, ko nosaka FCL.020 punkta a) apakšpunkts.

FCL.050 Lidojumu laika reģistrēšana

Pilots uztur ticamu informācijas reģistru par visiem lidojumiem atbilstīgi kompetentās iestādes noteiktajai formai un veidam.

FCL.055 Valodu zināšanas

- a) Vispārīgās prasības. Lidmašīnu, helikopteru, vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu un gaisa kuģu pilotiem, kam ir jālieto radio tālrunis, nav atļauts izmantot savu apliecību un kvalifikāciju tiesības, ja uz apliecības nav apstiprinājuma, ka pilots pārvalda angļu valodu

vai valodu, kas lidojumu laikā tiek izmantota radio saziņā. Apstiprinājumā norāda valodu, zināšanu līmeni un derīguma termiņu.

- b) Persona, kas iesniedz pieteikumu valodas zināšanu apstiprinājuma izsniegšanai, saskaņā ar šīs daļas 2. pielikumu apliecina valodas zināšanas vismaz operatīvajā līmenī gan frazeoloģismu, gan sarunvalodas jomā. Šajā nolūkā pieteikuma iesniedzējs apliecina spēju:
- (1) raiti sarunāties: gan neredzot sarunbiedru, gan arī tiešā saziņā;
 - (2) skaidri un precīzi runāt par vispārīgiem un ar darbu saistītiem tematiem;
 - (3) izmantot piemērotas saziņas stratēģijas, apmainoties ar ziņām, konstatējot un risinot pārpratumus vispārējās un ar darbu saistītās situācijās;
 - (4) veiksmīgi tikt galā ar valodas problēmām, ko rada sarežģījumi vai negaidīti notikumu pavērsieni, kas rodas parastās darba situācijās vai saistībā ar saziņas uzdevumu, kas valodas lietotājam citādā ziņā ir pazīstams; un
 - (5) lietot dialektu vai akcentu, ko saprot aeronavigācijas vidē.
- c) Izņemot pilotus, kas saskaņā ar šīs daļas 2. pielikumu ir apliecinājuši valodas zināšanas eksperta līmenī, valodas zināšanu apstiprinājums tiek vēlreiz izvērtēts ik pēc:
- (1) 4 gadiem, ja pilots apliecina operatīvā līmeņa zināšanas; vai
 - (2) 6 gadiem, ja pilots apliecina paaugstināta līmeņa zināšanas.
- d) Īpašas prasības instrumentālo lidojumu kvalifikāciju (IR) īpašniekiem. Neskarot iepriekšējos punktus, IR īpašnieki apliecina spēju lietot angļu valodu tādā līmenī, kas dod iespēju:
- (1) saprast visu būtisko informāciju visos lidojuma posmos, tostarp lidojuma sagatavošanā;
 - (2) izmantot radiotelefonu visos lidojuma posmos, tostarp ārkārtas situācijās;
 - (3) sazināties ar citiem apkalpes locekļiem visos lidojuma posmos, tostarp lidojuma sagatavošanā.
- e) IR īpašnieki apliecina valodas zināšanas un spēju lietot angļu valodu saskaņā ar kompetentās iestādes noteiktu metodi.

FCL.060 Nesenā pieredze

- a) Gaisa baloni. Pilots neveic gaisa komercpārvadājumus vai pasažieru pārvadājumus ar gaisa balonu, ja iepriekšējās 180 dienās pilots nav veicis:
- (1) vismaz 3 lidojumus gaisa balona pilota statusā, no kuriem vismaz viens lidojums veikts ar attiecīgās klases vai grupas gaisa balonu; vai
 - (2) 1 lidojumu ar attiecīgās klases vai grupas gaisa balonu tāda instruktora uzraudzībā, kura kvalifikācija atbilst J apakšsiedaļai.
- b) Lidmašīnas, helikopteri, vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāti, gaisa kuģi un planieri. Pilots ar lidaparātu neveic gaisa komercpārvadājumu vai pasažieru pārvadājumu lidojumus:
- (1) PIC vai otrā pilota statusā, ja viņš iepriekšējās 90 dienās nav veicis vismaz 3 pacelšanās, glisādes un nosēšanās ar tāda paša tipa vai klases lidaparātu vai ar tāda paša tipa vai klases FFS. Visas 3 pacelšanās un nosēšanās pilots veic daudzpilota vai vienpilota lidojumos atbilstīgi pilotam piešķirtajām tiesībām; un

- (2) PIC statusā naktī, ja viņš:
 - i) iepriekšējās 90 dienās nav veicis vismaz 1 pacelšanos, glisādi un nosēšanos naktī ar tāda paša tipa vai klases lidaparātu vai ar tāda paša tipa vai klases FFS; vai
 - ii) nav IR īpašnieks;
- (3) kā aizvietojošais otrais pilots kreisēšanas lidojumā, ja viņš:
 - i) nav izpildījis b) apakšpunkta (1) punkta prasības; vai
 - ii) iepriekšējās 90 dienās nav veicis vismaz 3 sektorus kreisēšanas lidojumā aizvietojošā otrā pilota statusā ar tāda paša tipa vai klases lidaparātu; vai
 - iii) nav piedalījies FFS pieredzes un lidojumu prasmes atsvaidzināšanas mācībās ar intervālu, kas nepārsniedz 90 dienas. Prasmju atsvaidzināšanas mācības var apvienot ar operatora prasmju atsvaidzināšanas mācībām, kas noteiktas OPS OR daļā.
- (4) Ja pilotam ir piešķirtas tiesības veikt lidojumus ar vairāku tipu nesarežģītiem helikopteriem ar līdzīgām vadības un lidojuma spējām atbilstīgi 21. daļai, 3 pacelšanās, glisādes un nosēšanās, kas noteiktas (1) punktā, var veikt ar vienu no attiecīgo tipu helikopteriem, ja pilots iepriekšējos 6 mēnešos ir veicis vismaz 2 lidojumu stundas ar katru no attiecīgo tipu helikopteriem.

c) Īpašas prasības gaisa komercpārvadājumiem

- (1) Attiecībā uz gaisa komercpārvadājumiem 90 dienu periodu, kas noteikts b) apakšpunkta (1) un (2) punktā, var pagarināt līdz ne vairāk kā 120 dienām, ja pilots veic uzraudzītu lidojumu reisa apstākļos kopā ar tipa kvalifikācijas instruktoru vai eksaminētāju.
- (2) Ja pilots neizpilda (1) punkta prasības, pirms pilota tiesību izmantošanas viņš veic mācību lidojumu ar izmantojamā tipa lidaparātu vai tā FFS, ievērojot vismaz tās prasības, kas noteiktas b) apakšpunkta (1) un (2) punktā.

FCL.065 Tiesību samazinājums gaisa komercpārvadājumu pilota apliecību īpašniekiem, kas sasnieguši 60 gadu vecumu

- a) 60–64 gadu vecums. Lidmašīnas un helikopteri. Pilota apliecības īpašnieks, kas sasniedzis 60 gadu vecumu, neveic lidojumus gaisa komercpārvadājumu lidaparāta pilota statusā, izņemot gadījumus, ja:
 - (1) viņš ir daudzpilotu apkalpes loceklis; un
 - (2) lidojuma apkalpē šāds pilota apliecības īpašnieks, kas sasniedzis 60 gadu vecumu, ir tikai viens.
- b) 65 gadu vecums. Pilota apliecības īpašnieks, kas sasniedzis 65 gadu vecumu, neveic lidojumus gaisa komercpārvadājumu lidaparāta pilota statusā.

FCL.070 Apliecību, kvalifikāciju un sertifikātu atsaukšana, apturēšana un ierobežošana

- a) Kompetentā iestāde ir tiesīga ierobežot, apturēt vai atsaukt apliecības, kvalifikācijas un sertifikātus, kas izsniegti saskaņā ar šo daļu, ja pilots neizpilda šīs daļas, medicīnisko noteikumu daļas vai darbības prasības saskaņā ar AR daļā noteiktajiem nosacījumiem un procedūrām.

- b) Ja pilota apliecība tiek apturēta vai anulēta, pilots nekavējoties atdod apliecību vai sertifikātu attiecīgajai kompetentajai iestādei.

B APAKŠIEDAĻA
VIEGLĀ LIDAPARĀTA PILOTA APLIECĪBA — LAPL

1. IEDAĻA

Kopīgās prasības

FCL.100 LAPL — minimālais vecums

LAPL apliecības pieteikuma iesniedzēji ir:

- a) lidmašīnām un helikopteriem — vismaz 17 gadu veci;
- b) planieriem un gaisa baloniem — vismaz 16 gadu veci.

FCL.105 LAPL — tiesības un nosacījumi

- a) Vispārīgās prasības. LAPL apliecības īpašnieks ir tiesīgs bez atalgojuma veikt nekomerciālus lidojumus PIC statusā ar attiecīgās kategorijas lidaparātu.
- b) Nosacījumi. LAPL pieteikuma iesniedzēji izpilda prasības, kas noteiktas attiecīgajai lidaparātu kategorijai un (attiecīgos gadījumos) prasmju pārbaudē izmantotās klases vai tipa lidaparātam.

FCL.110 LAPL — prasību izpildes ieskaitīšana tādai pašai lidaparātu kategorijai

- a) LAPL pieteikuma iesniedzējiem, kas ir bijuši citas apliecības īpašnieki tādā pašā lidaparātu kategorijā, pilnā apjomā ieskaita attiecīgo prasību izpildi šīs lidaparātu kategorijas LAPL izsniegšanai.
- b) Neskarot iepriekšējo paragrafu: ja apliecības derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs nokārto prasmju pārbaudi saskaņā ar FCL.125 LAPL izsniegšanai attiecīgajā lidaparātu kategorijā.

FCL.115 LAPL — mācību kurss

LAPL pieteikuma iesniedzēji apgūst ATO mācību kursu. Kursā ir teorētisko zināšanu apguve un mācību lidojumi atbilstīgi LAPL piešķirtajām tiesībām.

FCL.120 LAPL — teorētiskie eksāmeni

LAPL pieteikuma iesniedzēji apliecina LAPL piešķirtajām tiesībām atbilstīgu teorētisko zināšanu līmeni, nokārtojot šādus eksāmenus:

- a) vispārīgi priekšmeti:
 - aviācijas tiesības,
 - cilvēka veiktspēja,
 - meteoroloģija,
 - sakari;
- b) specifiski priekšmeti, kas saistīti ar atšķirīgām lidaparātu kategorijām:
 - lidojumu principi,
 - darbības procedūras,
 - lidojuma tehniskais raksturojums un plānošana,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem
 - navigācija.

FCL.125 LAPL — prasmju pārbaude

- a) LAPL pieteikuma iesniedzējs prasmju pārbaudē apliecina spēju attiecīgās kategorijas lidaparāta PIC statusā veikt nepieciešamās procedūras un manevrus apliecības piešķirtajām tiesībām atbilstīgā kompetences līmenī.
- b) Pirms prasmju pārbaudes pieteikuma iesniedzēji veic mācību lidojumus ar tādas pašas klases vai tipa lidaparātu, kādu izmanto prasmju pārbaudē. Piešķirtās tiesības attiecinās tikai uz to klasi vai tipu, ko izmanto prasmju pārbaudē, kamēr apliecībā nav apstiprinātas paplašinātas tiesības saskaņā ar B apakšiedaļu.
- c) Sekmīgs novērtējums
 - (1) Prasmju pārbaudi sadala vairākās daļās, aptverot visus lidojuma posmus ar attiecīgās kategorijas lidaparātu.
 - (2) Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto kādu no iedaļas punktiem, visu iedaļu uzskata par nenokārtotu. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto tikai vienu iedaļu, viņš vēlreiz kārtot tikai šo iedaļu. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairāk kā vienu iedaļu, visa pārbaude tiek uzskatīta par nenokārtotu.
 - (3) Ja saskaņā ar (2) punktu prasmju pārbaude ir jākārtot vēlreiz, jebkuras iedaļas (tostarp iepriekšējā reizē nokārtoto iedaļu) nenokārtošana nozīmē, ka nav nokārtota visa pārbaude.
 - (4) Ja visas iedaļas netiek nokārtotas divos mēģinājumos, ir nepieciešamas papildu praktiskās mācības.

2. IEDAĻA

Īpašas prasības pamata LAPL saņemšanai — lidmašīna

FCL.105.BLAPL Pamata LAPL — tiesības

Pamata LAPL, kas attiecas uz lidmašīnām, tās īpašniekam piešķir tiesības PIC statusā veikt vietējus lidojumus ar viena virzuļdzinēja lidmašīnām (zeme) vai ar TMG, kuru maksimālā pieļaujamā sertificētā pacelšanās masa nepārsniedz 2000 kg, līdz 30 km (15 NM) attālumā no izlidošanas lidlauka, neveicot starpnosēšanos, un ar nosacījumu, ka, ņemot vērā lidojuma apstākļus, pilots vienmēr spēj atgriezties izlidošanas lidlaukā.

Pamata LAPL nepiešķir tiesības pārvadāt pasažierus.

FCL.110.BLAPL Pamata LAPL — pieredzes prasības un prasību izpildes ieskaitīšana

- a) Pamata LAPL pieteikuma iesniedzēji ir veikuši vismaz 20 mācību lidojumu stundas ar tās klases lidaparātu, ar kuru kārtot prasmju pārbaudi, tostarp vismaz:
 - (1) 10 duālās apmācības lidojumu stundas,
 - (2) 4 uzraudzītu patstāvīgo lidojumu stundas,
 - (3) 3 duālās apmācības maršruta lidojumu stundas.
- b) Prasību izpildes ieskaitīšana. Pieteikuma iesniedzējiem ar pieredzi PIC statusā var ieskaitīt a) apakšpunkta prasību izpildi.

Ieskaitāmo prasību apjomu nosaka ATO, kur pilots apgūst mācību kursu, ņemot vērā pirmsiestāšanās pārbaudes lidojumu, taču šis apjoms:

- (1) nepārsniedz kopējo PIC lidojumu laiku;

- (2) nepārsniedz 50% no a) apakšpunktā noteiktā stundu skaita;
- (3) neiekļauj prasības, ko nosaka a) apakšpunkta (2) un (3) punkts.

FCL.135.BLAPL Pamata LAPL — tiesību attiecināšana uz citu klasi vai variantu

- a) Pamata LAPL tiesības attiecas tikai uz tās klases lidaparātu, ar kuru kārtu prasmju pārbaudi. Šo ierobežojumu var atcelt, ja pilots ar citas klases lidaparātu ir veicis:
 - (1) 3 mācību lidojumu stundas, tostarp:
 - i) 10 duālās apmācības pacelšanās un nosēšanās,
 - ii) 10 uzraudzītas patstāvīgas pacelšanās un nosēšanās;
 - (2) prasmju pārbaudi, lai apliecinātu adekvātu prasmju līmeni lidojumos ar jaunās klases lidaparātu. Prasmju pārbaudē pieteikuma iesniedzējs eksaminētājam apliecina arī adekvātas teorētiskās zināšanas par jauno lidaparātu klasi šādos priekšmetos:
 - darbības procedūras,
 - lidojuma tehniskais raksturojums un plānošana,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem.
- b) Pirms pamata LAPL īpašnieks var izmantot apliecības tiesības cita varianta lidmašīnā, kas netika izmantota prasmju pārbaudē; pilots piedalās atšķirību vai iepazīšanās mācībās. Atšķirību mācību apguvi reģistrē pilota reģistrācijas žurnālā vai līdzvērtīgā dokumentā, ko paraksta instruktors.

FCL.140.BLAPL Pamata LAPL — prasmju uzturēšanas prasības

Pamata LAPL īpašnieki izmanto apliecības tiesības tikai tad, ja ir izpildītas FCL.140.A noteiktās prasmju uzturēšanas prasības.

3. IEDAĻA

Īpašas prasības LAPL saņemšanai lidmašīnām — LAPL(A)

FCL.105.A LAPL(A) — tiesības

LAPL, kas attiecas uz lidmašīnām, tās īpašniekam piešķir tiesības PIC statusā veikt lidojumus ar viena virzuļdzinēja lidmašīnām (zeme) vai ar TMG, kuru maksimālā pieļaujamā sertificētā pacelšanās masa nepārsniedz 2000 kg, ar ne vairāk kā 3 pasažieriem, lai lidaparātā nekad nebūtu vairāk par 4 personām.

FCL.110.A LAPL(A) — pieredzes prasības un prasību izpildes ieskaitīšana

- a) LAPL(A) pieteikuma iesniedzēji ir veikuši vismaz 30 mācību lidojumu stundas ar lidaparātu vai TMG, tostarp vismaz:
 - (1) 15 duālās apmācības lidojumu stundas ar tās klases lidaparātu, ar kuru kārtu prasmju pārbaudi;
 - (2) 6 uzraudzītu patstāvīgo lidojumu stundas, tostarp vismaz 3 patstāvīgo maršruta lidojumu stundas; no tiem vismaz viens maršruta lidojums ir vismaz 150 km (80 NM.) attālumā, veicot 1 nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos lidlaukā, kas nav izlidošanas lidlauks.
- b) Īpašas prasības pieteikuma iesniedzējiem ar pamata LAPL, kas attiecas uz lidmašīnām. LAPL(A) pieteikuma iesniedzēji, kuriem jau ir pamata LAPL, kas

attiecas uz lidmašīnām, ir veikuši vismaz 10 mācību lidojumu stundas, tostarp vismaz:

- (1) 5 duālās apmācības lidojumu stundas;
 - (2) 4 uzraudzītu patstāvīgo lidojumu stundas, tostarp vismaz 3 patstāvīgo maršruta lidojumu stundas; no tiem vismaz viens maršruta lidojums ir vismaz 150 km (80 NM) attālumā, veicot 1 nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos lidlaukā, kas nav izlidošanas lidlauks.
- c) Īpašas prasības pieteikuma iesniedzējiem ar LAPL(S), kuru attiecina arī uz TMG. LAPL(A) pieteikuma iesniedzēji, kuriem jau ir pamata LAPL(S), kuru attiecina arī uz TMG, ir veikuši vismaz 21 stundas lidojumus ar TMG, kad ir saņemts apstiprinājums par tiesību attiecināšanu uz TMG, un izpilda FCL.135.BLAPL a) apakšpunkta prasības attiecībā uz lidmašīnām.
- d) Prasību izpildes ieskaitīšana. Pieteikuma iesniedzējiem ar pieredzi PIC statusā var ieskaitīt a) apakšpunkta prasību izpildi.

Ieskaitāmo prasību apjomu nosaka ATO, kur pilots apgūst mācību kursu, ņemot vērā pirmsiestāšanās pārbaudes lidojumu, taču šis apjoms:

- (1) nepārsniedz kopējo PIC lidojumu laiku;
- (2) nepārsniedz 50% no a) apakšpunktā noteiktā stundu skaita;
- (3) neiekļauj prasības, ko nosaka a) apakšpunkta (2) punkts.

FCL.135.A LAPL(A) — tiesību attiecināšana uz citu lidmašīnas klasi vai variantu

LAPL(A) tiesības attiecas tikai uz tās klases vai varianta lidmašīnu vai TMG, ar kuru kārtu prasmju pārbaudi. Šo ierobežojumu var atcelt, ja pilots izpilda FCL.135.BLAPL prasības.

FCL.140.A LAPL(A) — prasmju uzturēšanas prasības

- a) LAPL(A) īpašnieks izmanto apliecības tiesības tikai tad, ja iepriekšējos 24 mēnešos viņš lidmašīnas vai TMG pilota statusā:
- (1) ir veicis vismaz 12 lidojumu stundas PIC statusā, tostarp 12 pacelšanās un nosēšanās;
 - (2) ir piedalījies lidojumu prasmju atsvaidzināšanas mācībās vismaz 1 stundu no kopējā lidojumu laika ar instruktoru.
- b) LAPL(A) īpašnieki, kas neatbilst a) apakšpunkta prasībām:
- (1) nokārto kvalifikācijas pārbaudi eksaminētāja klātbūtnē pirms apliecības tiesību izmantošanas atsākšanas; vai
 - (2) veic papildu duālās apmācības vai patstāvīgos lidojumus vai pacelšanās un nosēšanās instruktora uzraudzībā, lai izpildītu a) apakšpunkta prasības.

4. IEDAĻA

Īpašas prasības LAPL saņemšanai helikopteriem — LAPL(H)

FCL.105.H LAPL(H) — tiesības

LAPL, kas attiecas uz helikopteriem, tās īpašniekam piešķir tiesības PIC statusā veikt lidojumus ar viendzinēja helikopteriem, kuru maksimālā pieļaujamā sertificētā pacelšanās masa nepārsniedz 2000 kg, ar ne vairāk kā 3 pasažieriem, lai lidaparātā nekad nebūtu vairāk par 4 personām.

FCL.110.H LAPL(H) — pieredzes prasības un prasību izpildes ieskaitīšana

a) LAPL(H) pieteikuma iesniedzēji ir veikuši vismaz 40 mācību lidojumu stundas ar helikopteru. No tām vismaz 35 stundas pieteikuma iesniedzējs lido ar tā tipa helikopteru, ar kuru kārtu prasmju pārbaudi. Mācību lidojumi ietver vismaz:

- (1) 20 duālās apmācības lidojumu stundas;
- (2) 10 uzraudzītus patstāvīgos lidojumus ar vismaz 5 patstāvīgo maršruta lidojumu stundām; no tiem vismaz viens maršruta lidojums ir vismaz 150 km (80 NM) attālumā, veicot 1 nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos lidlaukā, kas nav izlidošanas lidlauks.

b) Prasību izpildes ieskaitīšana. Pieteikuma iesniedzējiem ar pieredzi PIC statusā var ieskaitīt a) apakšpunkta prasību izpildi.

Ieskaitāmo prasību apjomu nosaka ATO, kur pilots apgūst mācību kursu, ņemot vērā pirmsiestāšanās pārbaudes lidojumu, taču šis apjoms:

- (1) nepārsniedz kopējo PIC lidojumu laiku;
- (2) nepārsniedz 50% no a) apakšpunktā noteiktā stundu skaita;
- (3) neiekļauj prasības, ko nosaka a) apakšpunkta (2) punkts.

FCL.135.H LAPL(H) — tiesību attiecināšana uz citu helikoptera klasi vai variantu

a) LAPL(H) tiesības attiecas tikai uz tā tipa vai varianta helikopteru, ar kuru kārtu prasmju pārbaudi. Šo ierobežojumu var atcelt, ja pilots ir veicis:

- (1) 5 mācību lidojumu stundas, tostarp:
 - i) 15 duālās apmācības pacelšanās, glisādes un nosēšanās,
 - ii) 15 uzraudzītas patstāvīgas pacelšanās, glisādes un nosēšanās;
 - iii) prasmju pārbaudi, lai apliecinātu adekvātu prasmju līmeni lidojumos ar jaunā tipa helikopteru. Prasmju pārbaudē pieteikuma iesniedzējs eksaminētājam apliecina arī adekvātas teorētiskās zināšanas par jaunā tipa helikopteru šādos priekšmetos:
 - darbības procedūras,
 - lidojuma tehniskais raksturojums un plānošana,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem.

b) Pirms LAPL(H) īpašnieks izmanto apliecības tiesības cita varianta helikopterā, kas netika izmantots prasmju pārbaudē, pilots piedalās atšķirību vai iepazīšanās mācībās atbilstīgi 21. daļā noteiktajiem datiem par piemērotību ekspluatācijai. Atšķirību

mācību apguvi reģistrē pilota reģistrācijas žurnālā vai līdzvērtīgā dokumentā, ko paraksta instruktors.

FCL.140.H LAPL(H) — prasmju uzturēšanas prasības

- a) LAPL(H) īpašnieks izmanto attiecīgā helikoptera tipa apliecības tiesības tikai tad, ja iepriekšējos 12 mēnešos viņš ar šā tipa helikopteru:
 - (1) ir veicis vismaz 6 lidojumu stundas PIC statusā, tostarp 6 pacelšanās, glisādes un nosēšanās;
 - (2) ir piedalījies lidojumu prasmju atsvaidzināšanas mācībās vismaz 1 stundu no kopējā lidojumu laika ar instruktoru.
- b) LAPL(H) īpašnieki, kas neatbilst a) apakšpunkta prasībām:
 - (1) ar attiecīgā tipa helikopteru nokārto kvalifikācijas pārbaudi eksaminētāja klātbūtnē pirms apliecības tiesību izmantošanas atsākšanas; vai
 - (2) veic papildu duālās apmācības vai patstāvīgos lidojumus vai pacelšanās un nosēšanās instruktora uzraudzībā, lai izpildītu a) apakšpunkta prasības.

5. IEDAĻA

Īpašas prasības LAPL saņemšanai planieriem — LAPL(S)

FCL.105.S LAPL(S) — tiesības un nosacījumi

- a) LAPL, kas attiecas uz planieriem, tās īpašniekam piešķir tiesības PIC statusā veikt lidojumus ar planieriem un planieriem ar dzinēju. Lai izmantotu apliecības tiesības ar TMG, apliecības īpašnieks izpilda FCL.135.S prasības.
- b) LAPL(S) īpašnieki pārvadā pasažierus tikai pēc tam, kad pēc apliecības saņemšanas ir veiktas 10 lidojumu stundas vai 30 planiera palaišanas PIC statusā ar planieriem vai planieriem ar dzinēju.

FCL.110.S LAPL(S) — pieredzes prasības un prasību izpildes ieskaitīšana

- a) LAPL(S) pieteikuma iesniedzēji ir veikuši vismaz 15 mācību lidojumu stundas ar planieriem vai planieriem ar dzinēju, tostarp vismaz:
 - (1) 10 duālās apmācības lidojumu stundas;
 - (2) 2 uzraudzītu patstāvīgo lidojumu stundas;
 - (3) 45 palaišanas un nosēšanās;
 - (4) 1 patstāvīgu maršruta lidojumu vismaz 50 km (27 NM) attālumā vai 1 duālās apmācības maršruta lidojumu vismaz 100 km (55 NM) attālumā.
- b) No 15 stundām, ko nosaka a) apakšpunkts, ar TMG atļauts lidot ne vairāk kā 7 stundas.
- c) Prasību izpildes ieskaitīšana. Pieteikuma iesniedzējiem ar pieredzi PIC statusā var ieskaitīt a) apakšpunkta prasību izpildi.

Ieskaitāmo prasību apjomu nosaka ATO, kur pilots apgūst mācību kursu, ņemot vērā pirmsiestāšanās pārbaudes lidojumu, taču šis apjoms:

- (1) nepārsniedz kopējo PIC lidojumu laiku;
- (2) nepārsniedz 50% no a) apakšpunktā noteiktā stundu skaita;
- (3) neiekļauj prasības, ko nosaka a) apakšpunkta (2) līdz (4) punkts.

FCL.130.S LAPL(S) — palaišanas metodes

- a) LAPL(S) tiesības attiecas tikai uz to palaišanas metodi, kas tika iekļauta prasmju pārbaudē. Šo ierobežojumu var atcelt, ja pilots ir veicis:
 - (1) attiecībā uz palaišanu ar vinčas palīdzību un ievēkot ar automobili — vismaz 10 pacelšanās duālās apmācības lidojumos un 5 uzraudzītas patstāvīgas pacelšanās;
 - (2) attiecībā uz palaišanu, izmantojot ievilcēju lidmašīnu, vai planieriem ar patstāvīgu palaišanu — vismaz 5 pacelšanās duālās apmācības lidojumos un 5 uzraudzītas patstāvīgas pacelšanās. Attiecībā uz planieriem ar patstāvīgu palaišanu duālās apmācības lidojumus var veikt ar TMG;
 - (3) attiecībā uz palaišanu, izmantojot gumijas trosi (amortizatoru) — vismaz 3 pacelšanās duālās apmācības lidojumus vai uzraudzītas patstāvīgas pacelšanās.

- b) Papildu mācību palaišanas reģistrē pilota reģistrācijas žurnālā, ko paraksta instruktors.
- c) Lai saglabātu katras palaišanas metodes tiesības, piloti iepriekšējos 24 mēnešos ir veikuši vismaz 5 pacelšanās, izņemot pacelšanos, izmantojot gumijas trosi (amortizatoru), ar šo metodi veicot 2 pacelšanās.
- d) Ja pilots neizpilda c) apakšpunkta prasības, tad, lai atjaunotu apliecības tiesības, viņš attiecīgajā daudzumā veic papildu palaišanas duālās apmācības lidojumos vai instruktora uzraudzītos patstāvīgos lidojumos.

FCL.135.S LAPL(S) — tiesību attiecināšana uz TMG

LAPL(S) tiesības attiecinā uz TMG, ja ATO pilots ir veicis vismaz:

- a) 6 mācību lidojumu stundas ar TMG, tostarp:
 - (1) 4 duālās apmācības lidojumu stundas;
 - (2) 1 patstāvīgu maršruta lidojumu vismaz 150 km (80 NM) attālumā, veicot 1 nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos lidlaukā, kas nav izlidošanas lidlauks;
- b) prasmju pārbaudi, lai apliecinātu adekvātu prasmju līmeni lidojumos ar TMG. Prasmju pārbaudē pieteikuma iesniedzējs eksaminētājam apliecina arī adekvātas teorētiskās zināšanas par TMG šādos priekšmetos:
 - lidojumu principi,
 - darbības procedūras,
 - lidojuma tehniskais raksturojums un plānošana,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem,
 - navigācija.

FCL.140.S LAPL(S) — prasmju uzturēšanas prasības

- a) Planieri un planieri ar dzinēju. LAPL(S) īpašnieks izmanto planiera vai planiera ar dzinēju apliecības tiesības tikai tad, ja iepriekšējos 24 mēnešos viņš ar planieriem vai planieriem ar dzinēju, izņemot TMG, ir veicis:
 - (1) 5 lidojumu stundas PIC statusā, tostarp 15 palaišanas;
 - (2) 2 mācību lidojumus kopā ar instruktoru.
- b) TMG. LAPL(S) īpašnieks izmanto apliecības tiesības ar lidojumiem ar TMG tikai tad, ja:
 - (1) iepriekšējos 24 mēnešos ar TMG:
 - i) ir veicis vismaz 12 lidojumu stundas PIC statusā, tostarp 12 pacelšanās un nosēšanās;
 - ii) ir piedalījies lidojumu prasmju atsvaidzināšanas mācībās vismaz 1 stundu no kopējā lidojumu laika ar instruktoru.
 - (2) Ja LPL(S) īpašnieks ir tiesīgs veikt lidojumus arī ar lidmašīnām, (1) punkta prasības var izpildīt arī ar lidmašīnām.
- c) LAPL(S) īpašnieki, kas neatbilst a) un b) apakšpunkta prasībām, pirms apliecības tiesību izmantošanas atsākšanas:

- (1) attiecīgi ar planieri vai TMG nokārto kvalifikācijas pārbaudi eksaminētāja klātbūtnē; vai
- (2) veic papildu duālās apmācības vai patstāvīgos lidojumus vai pacelšanās un nosēšanās instruktora uzraudzībā, lai izpildītu a) un b) apakšpunkta prasības.

6. IEDAĻA

Īpašas prasības LAPL saņemšanai gaisa baloniem — LAPL(B)

FCL.105.B LAPL(B) — tiesības

LAPL, kas attiecas uz gaisa baloniem, tās īpašniekam piešķir tiesības PIC statusā veikt lidojumus ar karstā gaisa baloniem vai dirižabļiem, kuru balona apvalka tilpums nepārsniedz 3400 m³, vai ar gāzes gaisa baloniem, kuru balona apvalka tilpums nepārsniedz 1200 m³, pārvadājot ne vairāk kā 3 pasažierus, lai lidaparātā nekad nebūtu vairāk par 4 personām.

FCL.110.B LAPL(B) — pieredzes prasības

- a) LAPL(B) pieteikuma iesniedzēji ar tās pašas klases gaisa baloniem ir veikuši vismaz 16 mācību lidojumu stundas, tostarp vismaz:
 - (1) 12 duālās apmācības lidojumu stundas;
 - (2) 10 piepūšanas un 20 pacelšanās un nosēšanās;
 - (3) 1 uzraudzītu patstāvīgu lidojumu ar minimālo lidojuma laiku vismaz 30 minūtes.
- b) Prasību izpildes ieskaitīšana. Pieteikuma iesniedzējiem ar gaisa balonu lidojumu pieredzi PIC statusā var ieskaitīt a) apakšpunkta prasību izpildi.

Ieskaitāmo prasību apjomu nosaka ATO, kur pilots apgūst mācību kursu, ņemot vērā pirmsiestāšanās pārbaudes lidojumu, taču šis apjoms:

 - (1) nepārsniedz kopējo gaisa balonu lidojumu laiku PIC statusā;
 - (2) nepārsniedz 50% no a) apakšpunktā noteiktā stundu skaita;
 - (3) neiekļauj prasības, ko nosaka a) apakšpunkta (2) un (3) punkts.

FCL.130.B LAPL(B) — tiesību attiecināšana uz sasaites lidojumiem

- a) LAPL(B) tiesības attiecas tikai uz lidojumiem bez sasaites. Šo ierobežojumu var atcelt, ja pilots ir veicis vismaz 3 sasaites mācību lidojumus;
- b) Papildu mācību apguvi reģistrē pilota reģistrācijas žurnālā, ko paraksta instruktors.
- c) Lai saglabātu šīs tiesības, piloti iepriekšējos 24 mēnešos veic vismaz 2 sasaites lidojumus.
- d) Ja pilots neizpilda c) apakšpunkta prasības, tad, lai atjaunotu apliecības tiesības, viņš attiecīgajā daudzumā veic papildu duālās apmācības sasaites lidojumus vai instruktora uzraudzītus patstāvīgos sasaites lidojumus.

FCL.135.B LAPL(B) — tiesību attiecināšana uz citu gaisa balona klasi

LAPL(B) tiesības attiecas tikai uz tās klases gaisa balonu, ar kuru kārto prasmju pārbaudi. Šo ierobežojumu var atcelt, ja ATO pilots ar citas klases gaisa balonu ir veicis vismaz:

- a) 5 duālās apmācības lidojumus; vai

- b) ja pilots vēlas karstā gaisa balonu LAPL(B) tiesības attiecināt uz dirižabļiem — 5 duālās apmācības lidojumu stundas;
- c) prasmju pārbaudi, kurā pieteikuma iesniedzējs eksaminētājam apliecina adekvātas teorētiskās zināšanas par jauno gaisa balona klasi šādos priekšmetos:
 - lidojumu principi,
 - darbības procedūras,
 - lidojuma tehniskais raksturojums un plānošana,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem.

FCL.140.B LAPL(B) — prasmju uzturēšanas prasības

- a) LAPL(B) īpašnieks izmanto apliecības tiesības tikai tad, ja iepriekšējos 24 mēnešos viņš ar vienu gaisa balona klasi ir veicis vismaz:
 - (1) 6 lidojumu stundas PIC statusā, tostarp 10 pacelšanās un nosēšanās;
 - (2) 1 mācību lidojumu kopā ar instruktoru;
 - (3) turklāt, ja pilots ir kvalificēts lidojumiem ar vairāku klašu gaisa baloniem, tad, lai izmantotu apliecības tiesības ar citas klases gaisa balonu, viņš iepriekšējos 24 mēnešos ir veicis vismaz 3 lidojumu stundas ar šīs klases gaisa baloniem, tostarp 3 pacelšanās un nosēšanās.
- b) LAPL(B) īpašnieki, kas neatbilst a) apakšpunkta prasībām, pirms apliecības tiesību izmantošanas atsākšanas:
 - (1) nokārto attiecīgās klases kvalifikācijas pārbaudi eksaminētāja klātbūtnē; vai
 - (2) veic papildu duālās apmācības vai patstāvīgos lidojumus vai pacelšanās un nosēšanās instruktora uzraudzībā, lai izpildītu a) apakšpunkta prasības.

C APAKŠIEDAĻA

PRIVĀTĀ PILOTA APLIECĪBA (PPL), PLANIERA PILOTA APLIECĪBA (SPL) UN GAISA BALONA PILOTA APLIECĪBA (BPL)

1. IEDAĻA

Kopīgās prasības

FCL.200 Minimālais vecums

- a) PPL pieteikuma iesniedzēji ir vismaz 17 gadu veci;
- b) BPL vai SPL pieteikuma iesniedzēji ir vismaz 16 gadu veci.

FCL.205 Nosacījumi

PPL pieteikuma iesniedzēji izpilda tās klases vai tipa kvalifikācijas prasības, kas saskaņā ar H apakšiedaļu noteiktas prasmju pārbaudē izmantotajam lidaparātam.

FCL.210 Mācību kurss

BPL, SPL vai PPL pieteikuma iesniedzēji apgūst mācību kursu, ko nodrošina ATO. Kursā ir teorētisko zināšanu apguve un mācību lidojumi atbilstīgi LAPL piešķirtajām tiesībām.

FCL.215 Teorētiskie eksāmeni

BPL, SPL vai PPL pieteikuma iesniedzēji apliecina piešķirtajām tiesībām atbilstīgu teorētisko zināšanu līmeni, nokārtojot šādus eksāmenus:

- a) vispārīgi priekšmeti:
 - aviācijas tiesības,
 - cilvēka veiktspēja,
 - meteoroloģija,
 - sakari;
- b) specifiski priekšmeti, kas saistīti ar atšķirīgām lidaparātu kategorijām:
 - lidojumu principi,
 - darbības procedūras,
 - lidojuma tehniskais raksturojums un plānošana,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem
 - navigācija.

FCL.235 Prasmju pārbaude

- a) BPL, SPL vai PPL pieteikuma iesniedzējs prasmju pārbaudē apliecina spēju attiecīgās kategorijas lidaparāta PIC statusā veikt nepieciešamās procedūras un manevrus apliecības piešķirtajām tiesībām atbilstīgā kompetences līmenī.
- b) Prasmju pārbaudes pieteikuma iesniedzēji ir veikuši mācību lidojumus ar tādas pašas klases vai tipa lidaparātu vai ar tās grupas gaisa balonu, kādu izmanto prasmju pārbaudē.
- c) Sekmīgs novērtējums

- (1) Prasmju pārbaudi sadala vairākās daļās, aptverot visus lidojuma posmus ar attiecīgās kategorijas lidaparātu.
- (2) Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto kādu no iedaļas punktiem, visu iedaļu uzskata par nenokārtotu. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairāk kā vienu iedaļu, visa pārbaude tiek uzskatīta par nenokārtotu. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto tikai vienu iedaļu, viņš vēlreiz kārtot tikai šo iedaļu.
- (3) Ja saskaņā ar (2) punktu prasmju pārbaude ir jākārtot vēlreiz, jebkuras iedaļas (tostarp iepriekšējā reizē nokārtoto iedaļu) nenokārtošana nozīmē, ka nav nokārtota visa pārbaude.
- (4) Ja visas iedaļas netiek nokārtotas divos mēģinājumos, ir nepieciešamas papildu mācības.

2. IEDAĻA

Īpašas prasības PPL saņemšanai lidmašīnām — PPL(A)

FCL.205.A PPL(A) — tiesības

- a) PPL(A) apliecības īpašnieks ir tiesīgs PIC vai otrā pilota statusā bez atalgojuma veikt nekomerciālus lidojumus ar lidmašīnām vai TMG.
- b) Neatkarīgi no iepriekšējā apakšpunkta PPL(A) īpašnieks ar instruktora vai eksaminētāja tiesībām var saņemt atalgojumu par:
 - (1) LAPL(A) vai PPL(A) mācību lidojumu nodrošināšanu;
 - (2) šīm apliecībām nepieciešamo prasmju pārbaudi vai kvalifikācijas pārbaudi veikšanu;
 - (3) kvalifikācijām un sertifikātiem, kas saistīti ar šīm apliecībām.

FCL.210.A PPL(A) — pieredzes prasības un prasību izpildes ieskaitīšana

- a) PPL(A) pieteikuma iesniedzēji ir veikuši vismaz 45 mācību lidojumu stundas ar lidmašīnām, no tām 5 stundas var veikt ar FSTD, tostarp veic vismaz:
 - (1) 25 duālās apmācības lidojumu stundas;
 - (2) 10 uzraudzītu patstāvīgo lidojumu stundas, tostarp vismaz 5 patstāvīgo maršruta lidojumu stundas; no tiem vismaz 1 maršruta lidojums ir vismaz 270 km (150 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos 2 lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki.
- b) Īpašas prasības pieteikuma iesniedzējiem ar LAPL(A). PPL(A) pieteikuma iesniedzēji ar LAPL(A) pēc LAPL(A) saņemšanas ar lidmašīnām ir veikuši vismaz 15 lidojumu stundas, no tām vismaz 10 stundas ir mācību lidojumi mācību kursā, ko nodrošina ATO. Mācību kursā ir vismaz 4 uzraudzītu patstāvīgo lidojumu stundas, tostarp vismaz 2 patstāvīgo maršruta lidojumu stundas; no tiem vismaz 1 maršruta lidojums ir vismaz 270 km (150 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos 2 lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki.
- c) Īpašas prasības pieteikuma iesniedzējiem ar LAPL(S), ko attiecina arī uz TMG. PPL(A) pieteikuma iesniedzēji ar LAPL(S), ko attiecina arī uz TMG, ir veikuši:

- (1) vismaz 24 lidojumu stundas ar TMG pēc tam, kad ir saņemts apstiprinājums par tiesību attiecināšanu arī uz TMG;
 - (2) 15 mācību lidojumu stundas ar lidmašīnām mācību kursā, ko nodrošina ATO, tostarp izpildot vismaz a) apakšpunkta (2) punkta prasības.
- d) Prasību izpildes ieskaitīšana. Pieteikuma iesniedzējiem ar citas lidaparātu kategorijas apliecību, izņemot gaisa balonu apliecību, ieskaita 10% no PIC lidojumu laika prasībām ar šādu lidaparātu, bet ne vairāk kā 10 stundas. Prasību izpildes ieskaitīšana neattiecas uz a) apakšpunkta (2) punkta prasībām.

3. IEDAĻA

Īpašas prasības PPL saņemšanai helikopteriem — PPL(H)

FCL.205.H PPL(H) — tiesības

- a) PPL(H) apliecības īpašnieks ir tiesīgs PIC vai otrā pilota statusā bez atalgojuma veikt nekomerciālus lidojumus ar helikopteriem.
- b) Neatkarīgi no iepriekšējā apakšpunkta PPL(H) īpašnieks ar instruktora vai eksaminētāja tiesībām var saņemt atalgojumu par:
 - (1) LAPL(H) vai PPL(H) mācību lidojumu nodrošināšanu;
 - (2) šīm apliecībām nepieciešamo prasmju pārbaudi vai kvalifikācijas pārbaudi veikšanu;
 - (3) kvalifikācijām un sertifikātiem, kas saistīti ar šīm apliecībām.

FCL.210.H PPL(H) — pieredzes prasības un prasību izpildes ieskaitīšana

- a) PPL(H) pieteikuma iesniedzēji ir veikuši vismaz 45 mācību lidojumu stundas ar helikopteriem, no tām 5 stundas var veikt ar FSTD vai FFS, tostarp vismaz:
 - (1) 25 duālās apmācības lidojumu stundas;
 - (2) 10 uzraudzītu patstāvīgo lidojumu stundas, tostarp vismaz 5 patstāvīgo maršruta lidojumu stundas; no tiem vismaz 1 maršruta lidojums ir vismaz 185 km (100 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos 2 lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki.
 - (3) no 45 mācību lidojumu stundām vismaz 35 stundas pieteikuma iesniedzējs ir veicis ar tā tipa helikopteru, ar kuru kārtu prasmju pārbaudi.
- b) Īpašas prasības pieteikuma iesniedzējiem ar LAPL(H). PPL(H) pieteikuma iesniedzēji ar LAPL(H) apgūst mācību kursu, ko nodrošina ATO. Mācību kursā ir vismaz 5 duālās apmācības lidojumu stundas un vismaz 1 uzraudzīts patstāvīgs maršruta lidojums vismaz 185 km (100 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos 2 lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki.
- c) Pieteikuma iesniedzējiem ar citas lidaparātu kategorijas apliecību, izņemot gaisa balonu apliecību, ieskaita 10% no PIC lidojumu laika prasībām ar šādu lidaparātu, bet ne vairāk kā 6 stundas. Prasību izpildes ieskaitīšana neattiecas uz a) apakšpunkta (2) punkta prasībām.

4. IEDAĻA

Īpašas prasības PPL saņemšanai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātiem — PPL(PL)

Rezervēta

5. IEDAĻA

Īpašas prasības PPL saņemšanai gaisa kuģiem — PPL(As)

FCL.205.As PPL(As) — tiesības

- a) PPL(H) apliecības īpašnieks ir tiesīgs PIC vai otrā pilota statusā bez atalgojuma veikt nekomerciālus lidojumus ar gaisa kuģiem.
- b) Neatkarīgi no iepriekšējā apakšpunkta PPL(As) īpašnieks ar instruktora vai eksaminētāja tiesībām var saņemt atalgojumu par:
 - (1) PPL(As) mācību lidojumu nodrošināšanu;
 - (2) šai apliecībai nepieciešamo prasmju pārbaužu vai kvalifikācijas pārbaužu veikšanu;
 - (3) kvalifikācijām un sertifikātiem, kas saistīti ar šo apliecību.

FCL.210.As PPL(As) — pieredzes prasības un prasību izpildes ieskaitīšana

- a) PPL(As) pieteikuma iesniedzēji ir veikuši vismaz 35 mācību lidojumu stundas ar gaisa kuģiem, no tām 5 stundas var veikt ar FSTD, tostarp veic vismaz:
 - (1) 25 duālās apmācības lidojumu stundas, tostarp:
 - i) 3 mācību maršruta lidojumu stundas, tostarp 1 maršruta lidojumu vismaz 65 km (35 NM) attālumā;
 - ii) 3 instrumentu mācību stundas;
 - (2) 8 pacelšanās un nosēšanās lidlaukā, tostarp nostiprināšanas pie masta un atbrīvošanas no masta procedūras;
 - (3) 8 uzraudzītu patstāvīgo lidojumu stundas;
- b) Pieteikuma iesniedzējiem, kam ir BPL un kvalifikācija lidojumiem ar dirižabļiem, ieskaita 10% no PIC lidojumu laika prasībām ar šādiem gaisa kuģiem, bet ne vairāk kā 5 stundas.

6. IEDAĻA

Īpašas prasības planiera pilota apliecības (SPL) saņemšanai

FCL.205.S SPL — tiesības un nosacījumi

- a) SPL piešķir tās īpašniekam tiesības PIC statusā veikt lidojumus ar planieriem un planieriem ar dzinēju. Lai izmantotu apliecības tiesības ar TMG, apliecības īpašnieks izpilda FCL.135.S prasības.
- b) SPL īpašnieki:

- (1) pārvadā pasažierus tikai pēc tam, kad pēc apliecības saņemšanas ir veiktas vismaz 10 lidojumu stundas vai 30 planiera palaišanas PIC statusā ar planieriem vai planieriem ar dzinēju;
- (2) ir tiesīgi veikt tikai nekomerciālus lidojumus bez atalgojuma līdz brīdim, kad SPL īpašnieki:
 - i) sasnieguši 18 gadu vecumu;
 - ii) pēc apliecības saņemšanas veikuši 75 lidojumu stundas vai 200 planiera palaišanas PIC statusā ar planieriem vai planieriem ar dzinēju;
 - iii) nokārtojuši kvalifikācijas pārbaudi eksaminētāja klātbūtnē.
- c) Neatkarīgi no b) apakšpunkta (2) punkta SPL īpašnieks ar instruktora vai eksaminētāja tiesībām var saņemt atalgojumu par:
 - (1) LAPL(S) vai SPL mācību lidojumu nodrošināšanu;
 - (2) šīm apliecībām nepieciešamo prasmju pārbaūžu vai kvalifikācijas pārbaūžu veikšanu;
 - (3) kvalifikācijām un sertifikātiem, kas saistīti ar šīm apliecībām.

FCL.210.S SPL — pieredzes prasības un prasību izpildes ieskaitīšana

- a) SPL pieteikuma iesniedzēji ir veikuši vismaz 15 mācību lidojumu stundas ar planieriem vai planieriem ar dzinēju, tostarp izpildot vismaz FCL.110.S prasības.
- b) SPL pieteikuma iesniedzējiem ar LAPL(S) pilnā apjomā ieskaita SPL saņemšanai noteikto prasību izpildi.
SPL pieteikuma iesniedzējiem, kam iepriekšējos 2 gados pirms pieteikuma iesniegšanas bija LAPL(S), pilnā apjomā ieskaita teorētisko zināšanu un mācību lidojumu prasību izpildi.
- c) *Prasību izpildes ieskaitīšana.* Pieteikuma iesniedzējiem ar citas lidaparātu kategorijas apliecību, izņemot gaisa balonu apliecību, ieskaita 10% no PIC lidojumu laika prasībām ar šādu lidaparātu, bet ne vairāk kā 7 stundas. Prasību izpildes ieskaitīšana neattiecas uz FCL.110.S a) apakšpunkta (2) līdz (4) punkta prasībām.

FCL.220.S SPL — palaišanas metodes

SPL tiesības attiecas tikai uz to palaišanas metodi, kas tika iekļauta prasmju pārbaudē. Šo ierobežojumu var atcelt un jaunās tiesības var izmantot, ja pilots izpilda FCL.130.S prasības.

FCL.230.S SPL — prasmju uzturēšanas prasības

SPL īpašnieki izmanto apliecības tiesības tikai tad, ja ir izpildītas FCL.140.A noteiktās prasmju uzturēšanas prasības.

7. IEDAĻA

Īpašas prasības gaisa balona pilota apliecības (BPL) saņemšanai

FCL.205.B BPL tiesības un nosacījumi

- a) BPL piešķir tās īpašniekam tiesības PIC statusā veikt lidojumus ar gaisa baloniem un dirižabļiem.

- b) BPL īpašnieki ir tiesīgi veikt tikai nekomerciālus lidojumus bez atalgojuma līdz brīdim, kad:
- (1) sasniegts 18 gadu vecums;
 - (2) PIC statusā ar gaisa baloniem veiktas 50 lidojumu stundas un 50 pacelšanās un nosēšanās;
 - (3) ar attiecīgās klases gaisa balonu nokārtota kvalifikācijas pārbaude eksaminētāja klātbūtnē.
- c) Neatkarīgi no b) apakšpunkta BPL īpašnieks ar instruktora vai eksaminētāja tiesībām var saņemt atalgojumu par:
- (1) LAPL(B) vai BPL mācību lidojumu nodrošināšanu;
 - (2) šīm apliecībām nepieciešamo prasmju pārbaudi vai kvalifikācijas pārbaudi veikšanu;
 - (3) kvalifikācijām un sertifikātiem, kas saistīti ar šīm apliecībām.

FCL.210.B BPL — pieredzes prasības un prasību izpildes ieskaitīšana

- a) BPL pieteikuma iesniedzēji ar tās pašas klases un grupas gaisa baloniem ir veikuši vismaz 16 mācību lidojumu stundas, tostarp vismaz:
- (1) 12 duālās apmācības lidojumu stundas;
 - (2) 10 piepūšanas un 20 pacelšanās un nosēšanās;
 - (3) 1 uzraudzītu patstāvīgu lidojumu ar minimālo lidojuma laiku vismaz 30 minūtes.
- b) BPL pieteikuma iesniedzējiem ar LAPL(B) pilnā apjomā ieskaita BPL saņemšanai noteikto prasību izpildi.
- BPL pieteikuma iesniedzējiem, kam iepriekšējos 2 gados pirms pieteikuma iesniegšanas bija LAPL(B), pilnā apjomā ieskaita teorētisko zināšanu un mācību lidojumu prasību izpildi.

FCL.220.B BPL — tiesību attiecināšana uz sasaites lidojumiem

BPL tiesības attiecas tikai uz lidojumiem bez sasaites. Šo ierobežojumu var atcelt, ja pilots izpilda FCL.130.B prasības.

FCL.225.B BPL — tiesību attiecināšana uz citu gaisa balona klasi vai grupu

BPL tiesības attiecas tikai uz tās klases un grupas gaisa balonu, ar kuru kārtu prasmju pārbaudi. Šo ierobežojumu var atcelt, ja pilots:

- a) gadījumos, kad tiesības tiek attiecinātas uz citu klasi tajā pašā gaisa balonu grupā, ir izpildījis FCL.135.B prasības;
- b) gadījumos, kad tiesības tiek attiecinātas uz citu grupu tajā pašā gaisa balonu klasē, ir veicis vismaz:
 - (1) 2 mācību lidojumus ar attiecīgās grupas gaisa balonu;
 - (2) šāda ilguma gaisa balonu lidojumus PIC statusā:
 - i) baloniem ar balona apvalka tilpumu no 3401 m³ līdz 6000 m³ — vismaz 100 stundas;

- ii) gaisa baloniem ar balona apvalka tilpumu no 6001 m³ līdz 10 500 m³ — vismaz 200 stundas;
- iii) gaisa baloniem ar balona apvalka tilpumu virs 10 500 m³ — vismaz 300 stundas;
- iv) gāzes baloniem ar balona apvalka tilpumu virs 1260 m³ — vismaz 50 stundas.

FCL.230.B BPL — prasmju uzturēšanas prasības

- a) BPL īpašnieks izmanto apliecības tiesības tikai tad, ja iepriekšējos 24 mēnešos ar vienu gaisa balonu klasi viņš veicis vismaz:
 - (1) 6 lidojumu stundas PIC statusā, tostarp 10 pacelšanās un nosēšanās;
 - (2) 1 mācību lidojumu kopā ar instruktoru attiecīgās klases gaisa balonā ar maksimālo balona apvalka tilpumu, uz kuru attiecas piešķirtās tiesības;
 - (3) turklāt, ja pilots ir kvalificēts lidojumiem ar vairāku klašu gaisa baloniem, tad, lai izmantotu apliecības tiesības ar citas klases gaisa balonu, viņš iepriekšējos 24 mēnešos ir veicis vismaz 3 lidojumu stundas ar šīs klases gaisa baloniem, tostarp 3 pacelšanās un nosēšanās.
- b) BPL īpašnieki, kas neatbilst a) apakšpunkta prasībām, pirms apliecības tiesību izmantošanas atsākšanas:
 - (1) nokārto kvalifikācijas pārbaudi eksaminētāja klātbūtnē attiecīgās klases gaisa balonā ar maksimālo balona apvalka tilpumu, uz kuru attiecas piešķirtās tiesības; vai
 - (2) veic papildu duālās apmācības vai patstāvīgos lidojumus vai pacelšanās un nosēšanās instruktora uzraudzībā, lai izpildītu a) apakšpunkta prasības.

D APAKŠIEDAĻA
Komercpilota apliecība — CPL
1. IEDAĻA
Kopīgās prasības

FCL.300 CPL — minimālais vecums

CPL pieteikuma iesniedzēji ir vismaz 18 gadu veci.

FCL.305 CPL — tiesības un nosacījumi

- a) Tiesības. Attiecīgās lidaparātu kategorijas CPL īpašniekam ir šādas tiesības:
- (1) LAPL un PPL īpašnieka tiesību izmantošana;
 - (2) PIC vai otrā pilota funkciju pildīšana jebkura lidaparāta lidojumos, kas nav gaisa komercpārvadājumi;
 - (3) jebkura vienpilota lidaparāta PIC funkciju pildīšana gaisa komercpārvadājumos, ievērojot FCL.060 un šīs apakšiedaļas ierobežojumus;
 - (4) otrā pilota funkciju pildīšana gaisa komercpārvadājumos, ievērojot FCL.060 ierobežojumus.
- b) Nosacījumi. CPL pieteikuma iesniedzēji izpilda tās klases vai tipa kvalifikācijas prasības, kas noteiktas prasmju pārbaudē izmantotajam lidaparātam.

FCL.310 CPL — teorētiskie eksāmeni

CPL pieteikuma iesniedzēji apliecina piešķirtajām tiesībām atbilstīgu teorētisko zināšanu līmeni, nokārtojot šādus eksāmenus:

- aviācijas tiesības,
- vispārīgas zināšanas par lidaparātiem — lidaparāta korpuss/sistēmas/spēka iekārta,
- vispārīgas zināšanas par lidaparātiem — instrumenti,
- masa un līdzsvars,
- lidojuma tehniskais raksturojums,
- lidojuma plānošana un uzraudzība,
- cilvēka veiktspēja,
- meteoroloģija,
- vispārējā navigācija,
- radio navigācija,
- darbības procedūras,
- lidojumu principi,
- Vizuālo lidojumu noteikumiem (VFR) atbilstīgi sakari.

FCL.315 CPL — mācību kurss

CPL pieteikuma iesniedzējs ir apguvis teorētiskās zināšanas un mācību lidojumus, ko nodrošina ATO, saskaņā ar šīs daļas 3. pielikumu.

FCL.320 CPL — prasmju pārbaude

CPL pieteikuma iesniedzējs nokārto prasmju pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 4. pielikumu, lai apliecinātu spēju attiecīgās kategorijas lidaparāta PIC statusā veikt nepieciešamās procedūras un manevrus apliecības piešķirtajām tiesībām atbilstīgā kompetences līmenī.

2. IEDAĻA

Īpašas prasības lidmašīnu kategorijai — CPL(A)

FCL.325.A CPL(A) — īpaši nosacījumi MPL īpašniekiem

Pirms CPL(A) tiesību izmantošanas MPL īpašnieks ar lidmašīnām ir veicis:

- a) 70 lidojumu stundas:
 - (1) PIC statusā; vai
 - (2) vismaz 10 stundas ir lidojumi PIC statusā un papildu lidojumi uzraudzīta PIC statusā (PICUS).

No šīm 70 stundām 20 stundas ir VFR atbilstīgu maršruta lidojumu laiks PIC statusā vai maršruta lidojumu laiks, no kura vismaz 10 stundas ir lidojumi PIC statusā un 10 stundas — PICUS statusā. Šajā lidojumu laikā ietilpst VFR atbilstīgs maršruta lidojums vismaz 540 km (300 NM) attālumā, PIC statusā veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos 2 dažādos lidlaukos;
- b) CPL(A) moduļu kursa elementus atbilstīgi šīs daļas 3. pielikuma E iedaļas 10. punkta a) apakšpunktam un 11. punktam;
- c) CPL(A) prasmju pārbaudi saskaņā ar FCL.320.

E APAKŠIEDAĻA

DAUDZPILOTU APKALPES PILOTA APLIECĪBA — MPL

FCL.400.A MPL — minimālais vecums

MPL pieteikuma iesniedzēji ir vismaz 18 gadu veci.

FCL.405.A MPL — tiesības

- a) MPL īpašnieks ir tiesīgs veikt otrā pilota funkcijas lidmašīnā, kuras apkalpē nepieciešams otrais pilots.
- b) MPL īpašnieks ir tiesīgs iegūt papildu tiesības, kas piešķirtas:
 - (1) PPL(A) īpašniekam, ja ir izpildītas C apakšiedaļā noteiktās PPL(A) prasības;
 - (2) CPL(A), ja ir izpildītas FCL.325.A prasības.
- c) MPL īpašnieka IR(A) tiesības attiecas tikai uz lidmašīnām, kuru apkalpē nepieciešams otrais pilots. IR(A) tiesības var attiecināt uz vienpilota lidmašīnu lidojumiem, ja apliecības īpašnieks ir apguvis nepieciešamo apmācību, lai pildītu PIC funkcijas vienpilota lidojumos tikai pēc instrumentu rādījumiem, un ir nokārtojis IR(A) prasmju pārbaudi vienpilota lidojumiem.

FCL.410.A MPL — mācību kurss un teorētiskie eksāmeni

- a) Mācību kurss. MPL pieteikuma iesniedzējs ir apguvis teorētiskās zināšanas un veicis mācību lidojumus, ko nodrošina ATO, saskaņā ar šīs daļas 5. pielikumu.
- b) Eksāmeni. MPL pieteikuma iesniedzējs apliecina zināšanu līmeni, kas atbilst ATPL(A) īpašniekam saskaņā ar FCL.515 un daudzpilota tipa kvalifikācijām.

FCL.415.A MPL — praktiskās prasmes

- a) MPL pieteikuma iesniedzējs ilgstošā novērtēšanas procesā apliecina prasmes, kas nepieciešamas visu šīs daļas 5. pielikumā norādīto kompetences vienību izpildei pilotam, kas lido vai nelido ar vairāku turbīndzinēju daudzpilota lidmašīnu, atbilstīgi VFR un IFR.
- b) Mācību kursa noslēgumā pieteikuma iesniedzējs nokārto prasmju pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu, lai apliecinātu spēju veikt nepieciešamās procedūras un manevrus apliecības piešķirtajām tiesībām atbilstīgā kompetences līmenī. Prasmju pārbaudi kārto ar tāda tipa lidmašīnu, ko izmanto MPL integrētā mācību kursa noslēguma daļā, vai ar tāda paša tipa FFS.

F APAKŠIEDAĻA
AVIOLĪNIJU TRANSPORTA PILOTA APLIECĪBA — ATPL

1. IEDAĻA

Kopīgās prasības

FCL.500 ATPL — minimālais vecums

ATPL pieteikuma iesniedzēji ir vismaz 21 gadu veci.

FCL.505 ATPL — tiesības

- a) Attiecīgās lidaparātu kategorijas ATPL īpašniekam ir šādas tiesības:
- (1) LAPL, PPL un CPL īpašnieka tiesību izmantošana;
 - (2) tiesības veikt lidojumus kā gaisa komercpārvadājumu PIC.
- b) ATPL pieteikuma iesniedzēji izpilda tās tipa kvalifikācijas prasības, kas noteiktas prasmju pārbaudē izmantotajam lidaparātam.

FCL.515 ATPL — mācību kurss un teorētiskie eksāmeni

- a) Mācību kurss. ATPL pieteikuma iesniedzēji ir apguvuši mācību kursu, ko nodrošina ATO. Tas ir integrēts mācību kurss vai moduļu kurss saskaņā ar šīs daļas 3. pielikumu.
- b) Eksāmeni. ATPL pieteikuma iesniedzēji apliecina piešķirtajām tiesībām atbilstīgu teorētisko zināšanu līmeni, nokārtojot šādus eksāmenus:
- aviācijas tiesības,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem — lidaparāta korpus/sistēmas/spēka iekārta,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem — instrumenti,
 - masa un līdzsvars,
 - lidojuma tehniskais raksturojums,
 - lidojuma plānošana un uzraudzība,
 - cilvēka veiktspēja,
 - meteoroloģija,
 - vispārējā navigācija,
 - radio navigācija,
 - darbības procedūras,
 - lidojumu principi,
 - VFR sakari,
 - IFR sakari.

2. IEDAĻA

Īpašas prasības lidmašīnu kategorijai — ATPL(A)

FCL.505.A ATPL(A) — tiesību ierobežojumi pilotiem, kam iepriekš bijusi MPL

Ja ATPL(A) īpašniekiem iepriekš ir bijusi tikai MPL, apliecības tiesības attiecas tikai uz daudzpilota lidojumiem, ja īpašnieks nav izpildījis FCL.405.A b) apakšpunkta (2) punkta un c) apakšpunkta prasības vienpilota lidojumiem.

FCL.510.A ATPL(A) — priekšnosacījumi, pieredze un prasību izpildes ieskaitīšana

- a) Priekšnosacījumi. ATPL(A) īpašniekiem ir:
- (1) MPL; vai
 - (2) CPL(A) un daudzdzinēju IR lidmašīnām. Šajā gadījumā pieteikuma iesniedzējs ir apguvis MCC mācības.
- b) Pieredze. ATPL pieteikuma iesniedzēji ir veikuši vismaz 1500 lidojumu stundas ar lidmašīnām, tostarp vismaz:
- (1) 500 daudzpilota lidojumu stundas ar lidmašīnām;
 - (2) i) 500 lidojumu stundas uzraudzīta PIC statusā; vai
ii) 250 lidojumu stundas PIC statusā; vai
iii) 250 lidojumu stundas, tostarp vismaz 70 lidojumu stundas PIC statusā, bet pārējie ir lidojumi uzraudzīta PIC statusā;
 - (3) 200 maršruta lidojumu stundas, no tām vismaz 100 lidojumu stundas PIC statusā vai uzraudzīta PIC statusā;
 - (4) 75 stundas instrumentu mācībās, no kurām ne vairāk kā 30 stundas ir instrumentu mācības uz zemes;
 - (5) 100 nakts lidojumu stundas PIC vai otrā pilota statusā.
- Līdz 100 stundām no 1500 lidojuma stundu laika var veikt ar FFS un FNTP. No šīm 100 stundām ar FNTP atļauts veikt ne vairāk kā 25 stundas.
- c) Prasību izpildes ieskaitīšana.
- (1) Citu lidaparāta kategoriju pilota apliecības īpašniekiem var ieskaitīt lidojumu laika prasību izpildi šādā maksimālajā apjomā:
 - i) TMG vai planieriem — 30 lidojumu stundas PIC statusā;
 - ii) helikopteriem — 50% no visām b) apakšpunktā noteiktajām lidojumu laika prasībām.
 - (2) Saskaņā ar valsts noteikumiem izsniegtas bortinženiera apliecības īpašniekiem ieskaita 50% no bortinženiera lidojumu laika, bet ne vairāk par 250 stundām. Šīs 250 stundas var ieskaitīt attiecībā uz a) apakšpunktā noteikto 1500 stundu prasību vai b) apakšpunkta (1) punktā noteikto 500 stundu prasību, ja kopējais ieskaitīto prasību apjoms attiecībā pret jebkuru no apakšpunktiem nepārsniedz 250 stundas.
- d) Pieredzes prasības, ko nosaka b) apakšpunkts, izpilda pirms ATPL(A) prasmju pārbaudes.

FCL.520.A ATPL(A) — prasmju pārbaude

ATPL(A) pieteikuma iesniedzējs nokārto prasmju pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu, lai apliecinātu spēju daudzpilota lidmašīnas PIC statusā, ievērojot IFR, veikt nepieciešamās procedūras un manevrus apliecības piešķirtajām tiesībām atbilstīgā kompetences līmenī.

Prasmju pārbaudi kārto ar lidmašīnu vai ar tāda paša tipa atbilstīgi kvalificētu FFS.

3. IEDAĻA

Īpašas prasības helikopteru kategorijai — ATPL(H)

FCL.510.H ATPL(H) — priekšnosacījumi, pieredze un prasību izpildes ieskaitīšana

ATPL(H) pieteikuma iesniedzēji:

- a) ir CPL(H) un daudzpilota helikoptera tipa kvalifikācijas īpašnieki, kā arī ir apguvuši MCC mācības;
- b) ir veikuši vismaz 1000 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, tostarp vismaz:
 - (1) 350 daudzpilota lidojumu stundas ar helikopteriem;
 - (2) i) 250 lidojumu stundas PIC statusā; vai
ii) 100 lidojumu stundas PIC statusā un 150 lidojumu stundas uzraudzīta PIC statusā; vai
iii) 250 lidojumu stundas ar daudzpilota helikopteriem uzraudzīta PIC statusā. Šajā gadījumā ATPL(H) tiesības attiecas tikai uz daudzpilota lidojumiem, līdz veiktas 100 lidojumu stundas PIC statusā;
 - (3) 200 maršruta lidojumu stundas, no tām vismaz 100 lidojumu stundas PIC statusā vai uzraudzīta PIC statusā;
 - (4) 30 stundas instrumentu mācībās, no kurām ne vairāk kā 10 stundas ir instrumentu mācības uz zemes;
 - (5) 100 nakts lidojumu stundas PIC vai otrā pilota statusā.No 1000 stundām ne vairāk kā 100 stundas var veikt ar FSTD, no kurām ne vairāk kā 25 stundas — ar FNPT.
- c) Attiecībā uz lidmašīnu lidojumu laiku ieskaita izpildi apjomā līdz 50% no b) apakšpunktā noteiktajām lidojumu laika prasībām.
- d) Pieredzes prasības, ko nosaka b) apakšpunkts, izpilda pirms ATPL(H) prasmju pārbaudes.

FCL.520.H ATPL(H) — prasmju pārbaude

ATPL(H) pieteikuma iesniedzējs nokārto prasmju pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu, lai apliecinātu spēju daudzpilota helikoptera PIC statusā veikt nepieciešamās procedūras un manevrus apliecības piešķirtajām tiesībām atbilstīgā kompetences līmenī.

Prasmju pārbaudi kārto ar helikopteri vai ar tāda paša tipa atbilstīgi kvalificētu FFS.

G APAKŠIEDAĻA
INSTRUMENTĀLO LIDOJUMU KVALIFIKĀCIJA — IR

1. IEDAĻA

Kopīgās prasības

FCL.600 IR — vispārīgās prasības

Lidojumus ar lidmašīnu, helikopteru, gaisa kuģi vai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu atbilstīgi IFR veic tikai PPL, CPL, MPL un ATPL īpašnieki ar IR, kas atbilst lidaparāta kategorijai, vai pēc prasmju pārbaudes vai duālās apmācības lidojumiem.

FCL.605 IR — tiesības

- a) IR īpašnieks ir tiesīgs veikt lidojumus ar lidaparātu atbilstīgi IFR, ievērojot 200 pēdu (60 m) minimālo lēmuma pieņemšanas augstumu.
- b) Daudzdzinēju IR tiesības var attiecināt uz lēmuma pieņemšanas augstumu, kas ir zemāks nekā 200 pēdas (60 m), ja pieteikuma iesniedzējs ir apguvis īpašas mācības, ko nodrošina ATO, un ar daudzpilotu lidaparātu ir nokārtojis šīs daļas 9. pielikumā noteiktās prasmju pārbaudes 6. iedaļu.
- c) IR īpašnieki izmanto savas tiesības saskaņā ar šīs daļas 8. pielikuma nosacījumiem.
- d) Tikai attiecībā uz helikopteriem. Lai atbilstīgi IFR izmantotu PIC tiesības daudzpilotu helikopteros, IR(H) īpašnieks veic vismaz 70 instrumentu mācību stundas, no kurām ne vairāk kā 30 stundas ir instrumentu mācības uz zemes.

FCL.610 IR — priekšnosacījumi un prasību izpildes ieskaitīšana

IR pieteikuma iesniedzēji:

- a) ir:
 - (1) vismaz attiecīgās lidaparātu kategorijas PPL īpašnieki un:
 - i) tiesīgi veikts nakts lidojumus saskaņā ar FCL.810 i; vai
 - ii) citas lidaparātu kategorijas ATPL īpašnieki; vai
 - (2) attiecīgās lidaparātu kategorijas CPL īpašnieki.
- b) ir veikuši vismaz 50 maršruta lidojumu stundas PIC statusā ar lidmašīnām, helikopteriem vai gaisa kuģiem, no tām vismaz 10 stundas, bet attiecībā uz gaisa kuģiem — 20 stundas ir nolidotas ar attiecīgās kategorijas lidaparātu.
- c) Tikai attiecībā uz helikopteriem. Pieteikuma iesniedzējus, kas ir apguvuši ATP(H)/IR, ATP(H), CPL(H)/IR vai CPL(H) integrēto mācību kursu, atbrīvo no b) apakšpunkta prasību izpildes.

FCL.615 IR — teorētiskās zināšanas un mācību lidojumi

- a) Mācību kurss. IR pieteikuma iesniedzēji ir apguvuši teorētisko mācību kursu un mācību lidojumus, ko nodrošina ATO. Mācību kurss ir:
 - (1) integrēts mācību kurss ar mācībām IR saņemšanai saskaņā ar šīs daļas 3. pielikumu; vai
 - (2) moduļu kurss saskaņā ar šīs daļas 6. pielikumu.

- b) Eksāmeni. Pieteikuma iesniedzēji apliecina piešķirtajām tiesībām atbilstīgu teorētisko zināšanu līmeni, nokārtojot šādus eksāmenus:
- aviācijas tiesības,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem — instrumenti,
 - lidojuma tehniskais raksturojums un uzraudzība,
 - cilvēka veiktspēja,
 - meteoroloģija,
 - radio navigācija,
 - IFR sakari.

FCL.620 IR — prasmju pārbaude

- a) IR pieteikuma iesniedzēji nokārto prasmju pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 7. pielikumu, lai apliecinātu spēju veikt nepieciešamās procedūras un manevrus apliecības piešķirtajām tiesībām atbilstīgā kompetences līmenī.
- b) Daudzdzinēju IR prasmju pārbaudi kārto ar daudzdzinēju lidaparātu. Viendzinēja IR prasmju pārbaudi kārto ar viendzinēja lidaparātu. Šajā apakšpunktā daudzdzinēju centrālās vilces lidmašīnu uzskata par viendzinēja lidmašīnu.

FCL.625 IR — derīguma termiņš. Derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

- a) Derīguma termiņš. IR ir derīga 1 gadu.
- b) Derīguma termiņa pagarināšana.
- (1) IR derīguma termiņu pagarina 3 mēnešu laikā pirms kvalifikācijas derīguma beigu datuma.
 - (2) Pieteikuma iesniedzēji, kas nespēj nokārtot IR saņemšanai nepieciešamo attiecīgo kvalifikācijas pārbaudes iedaļu pirms derīguma beigu datuma, neizmanto IR tiesības tikmēr, kamēr nokārto IR saņemšanai nepieciešamo kvalifikācijas pārbaudi.
- c) Derīguma termiņa atjaunošana. Ja IR derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzēji savu tiesību atjaunošanas nolūkā:
- (1) piedalās lidojumu prasmju atsvaidzināšanas mācībās, ko nodrošina ATO, lai sasniegtu kvalifikācijas līmeni, kāds nepieciešams prasmju pārbaudes instrumenta elementa sekmīgai nokārtošanai saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu;
 - (2) nokārto kvalifikācijas pārbaudi attiecīgajā lidaparātu kategorijā saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu.
- d) Ja IR derīguma termiņš nav ticis pagarināts vai atjaunots 7 iepriekšējo gadu laikā, īpašnieks vēlreiz kārto IR teorētiskos eksāmenus un prasmju pārbaudi.

2. IEDAĻA

Īpašas prasības lidmašīnu kategorijai

FCL.625.A IR(A) — derīguma termiņa pagarināšana

- a) *Derīguma termiņa pagarināšana.* IR(A) derīguma termiņa pagarināšanas pieteikuma iesniedzēji:
- (1) ja ir nepieciešama arī klases vai tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana, nokārto kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu;
 - (2) ja klases vai tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana nav nepieciešama:
 - i) vienpilota lidmašīnām — nokārto šīs daļas 9. pielikumā noteiktās kvalifikācijas pārbaudes visu 3.b iedaļu un tās 1. iedaļas daļas, kas attiecas uz konkrēto lidojumu veidu;
 - ii) daudzpilotu lidmašīnām — nokārto šīs daļas 9. pielikumā noteiktās kvalifikācijas pārbaudes visu 6. iedaļu tikai par instrumentu rādījumiem.
 - (3) Attiecībā uz (2) punktu var izmantot attiecīgās lidmašīnas klases vai tipa FNPT II vai FFS, bet vismaz katru otro kvalifikācijas pārbaudi IR(A) derīguma termiņa pagarināšanai šādos apstākļos veic ar lidmašīnu.
- b) Savstarpējo prasību izpildes ieskaitīšanu veic saskaņā ar šīs daļas 8. pielikumu.

3. IEDAĻA

Īpašas prasības helikopteru kategorijai

FCL.625.H IR(H) — derīguma termiņa pagarināšana

- a) IR(H) derīguma termiņa pagarināšanas pieteikuma iesniedzēji:
- (1) ja ir nepieciešama arī tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana, nokārto kvalifikācijas pārbaudi ar attiecīgā tipa helikopteru saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu;
 - (2) ja tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana nav nepieciešama, nokārto tikai šīs daļas 9. pielikumā noteiktās kvalifikācijas pārbaudes 5. iedaļu un tās 1. iedaļas daļas, kas attiecas uz konkrēto helikoptera tipu. Šajā gadījumā var izmantot FTD II/III vai FFS, kas pārstāv attiecīgo helikoptera tipu, bet vismaz katru otro kvalifikācijas pārbaudi IR(H) derīguma termiņa pagarināšanai šādos apstākļos veic ar helikopteru.
- b) Savstarpējo prasību izpildes ieskaitīšanu veic saskaņā ar šīs daļas 8. pielikumu.

FCL.630.H IR(H) — ar viendzinēja helikopteriem saistīto tiesību attiecināšana uz daudzdzinēju helikopteriem

Viendzinēja helikopteriem derīgu IR(H) īpašnieki, kas pirmo reizi vēlas attiecināt savas IR(H) tiesības uz daudzdzinēju helikopteriem:

- a) apgūst mācību kursu, ko nodrošina ATO, tostarp 5 instrumentu mācību stundas, no kurām 3 stundas ir atļautas ar FFS vai FTD 2/3, vai FNPT II/III; un

- b) ar daudzdzinēju helikopteriem nokārto šīs daļas 9. pielikumā noteiktās prasmju pārbaudes 5. iedaļu.

4. IEDAĻA

Īpašas prasības vertikālās pacelšanās un nosēšanās lidaparātu kategorijai

Rezervēta

5. IEDAĻA

Īpašas prasības gaisa kuģu kategorijai

FCL.625.As IR(As) — derīguma termiņa pagarināšana

IR(As) derīguma termiņa pagarināšanas pieteikuma iesniedzēji:

- a) ja ir nepieciešama arī tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana, nokārto kvalifikācijas pārbaudi ar attiecīgā tipa gaisa kuģi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu;
- b) ja tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana nav nepieciešama, nokārto tikai šīs daļas 9. pielikumā noteiktās gaisa kuģa kvalifikācijas pārbaudes 5. iedaļu un tās 1. iedaļas daļas, kas attiecas uz konkrēto lidojumu veidu. Šajā gadījumā var izmantot attiecīgā tipa FTD 2/3 vai FFS, bet vismaz katru otro kvalifikācijas pārbaudi IR(As) derīguma termiņa pagarināšanai šādos apstākļos veic ar gaisa kuģi.

H APAKŠIEDAĻA
KLASES UN TIPA KVALIFIKĀCIJA
1. IEDAĻA

Kopīgās prasības

FCL.700 Klases vai tipa kvalifikācijas nepieciešamības nosacījumi

- a) Izņemot LAPL, SPL un BPL, pilota apliecības īpašnieki neveic lidaparāta pilota funkcijas bez derīgas un atbilstīgas klases vai tipa kvalifikācijas, izņemot gadījumus, ja tiek kārtota prasmju pārbaude vai kvalifikācijas pārbaude, lai atjaunotu klases vai tipa kvalifikāciju, vai ja tiek veikti mācību lidojumi.
- b) Neatkarīgi no a) apakšpunkta: tādos lidojumos, kas saistīti ar lidaparātu tipu ieviešanu vai modificēšanu, piloti ir tiesīgi no kompetentās iestādes saņemt īpašu sertifikātu, kas pilotus pilnvaro šādu lidojumu veikšanai. Šāds pilnvarojums ir derīgs tikai konkrētajiem lidojumiem.
- c) Neskarot a) un b) apakšpunktu: tādos lidojumos, kas saistīti ar lidaparātu tipu ieviešanu vai modificēšanu un ko atbilstīgi pilnvarām veic projektēšanas vai ražošanas organizācijas, kā arī mācību lidojumos, kas nepieciešami pārbaudes lidojumu kvalifikācijas saņemšanai, gadījumā, ja nav iespējams izpildīt šīs apakšiedaļas prasības, piloti ir tiesīgi saņemt pārbaudes lidojumu kvalifikāciju saskaņā ar FCL.820.

FCL.705 Klases vai tipa kvalifikācijas īpašnieka tiesības

Klases vai tipa kvalifikācijas īpašnieki ir tiesīgi veikt pilota funkcijas kvalifikācijā norādītās klases vai tipa lidaparātā.

FCL.710 Klases un tipa kvalifikācija — varianti

- a) Lai pilots savas tiesības varētu attiecināt uz citu lidaparāta variantu tās pašas klases vai tipa kvalifikāciju ietvaros, viņš piedalās atšķirību vai iepazīšanās mācībās. Attiecībā uz variantiem vienu un to pašu tipa kvalifikāciju ietvaros atšķirību vai iepazīšanās mācībās ir attiecīgie elementi atbilstīgi 21. daļai noteiktajos datos par piemērotību ekspluatācijai.
- b) Ja 2 gadus pēc atšķirību mācībām ar attiecīgo lidaparāta variantu lidojumi nav veikti, pilots piedalās papildu atšķirību mācībās un nokārto kvalifikācijas pārbaudi ar attiecīgo lidaparāta variantu, lai saglabātu tiesības, izņemot tipus vai variantus, kas attiecas uz viena virzuļdzinēja lidaparātu vai TMG klases kvalifikācijām.
- c) Atšķirību mācību apguvi reģistrē pilota reģistrācijas žurnālā vai līdzvērtīgā dokumentā, ko paraksta instruktors.

FCL.725 Klases vai tipa kvalifikācijas izsniegšanas prasības

- a) *Mācību kurss.* Klases vai tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzēji apgūst mācību kursu, ko nodrošina ATO. Tipa kvalifikācijas mācību kursā ir attiecīgā tipa obligātie mācību elementi atbilstīgi 21. daļai noteiktajos datos par piemērotību ekspluatācijai.
- b) *Teorētiskais eksāmens.* Klases vai tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs nokārto teorētisko eksāmenu, ko organizē ATO, lai apliecinātu teorētisko zināšanu līmeni, kas nepieciešams attiecīgās klases vai tipa lidaparātu lidojumu drošībai.

- (1) Daudzpilotu lidaparātiem — teorētisko eksāmenu kārtu rakstveidā, un tajā ir vismaz 100 jautājumi ar atbilžu variantiem, kas proporcionāli aptver galvenos mācību programmas priekšmetus.
 - (2) Vienpilota lidaparātiem — teorētisko eksāmenu kārtu rakstveidā, un tajā iekļauto jautājumu ar atbilžu variantiem skaitu nosaka lidaparāta sarežģītība.
 - (3) Viendzinēja lidaparātiem — eksaminētājs prasmju pārbaudes laikā pieņem mutisku teorētisko eksāmenu, lai noskaidrotu, vai ir sasniegts apmierinošs zināšanu līmenis.
 - (4) Vienpilota lidmašīnām, kas klasificētas kā augstas veiktspējas lidmašīnas, — teorētisko eksāmenu kārtu rakstveidā, un tajā ir vismaz 60 jautājumi ar atbilžu variantiem, kas proporcionāli aptver galvenos mācību programmas priekšmetus.
- c) Prasmju *pārbaude*. Klases vai tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs nokārto prasmju pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu, lai apliecinātu prasmes, kas nepieciešamas attiecīgās klases vai tipa lidaparāta drošai pilotēšanai.
- Pieteikuma iesniedzējs nokārto prasmju pārbaudi 6 mēnešu laikā pēc klases vai tipa kvalifikācijas mācību kursa sākšanas un 6 mēnešu laikā pirms klases vai tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniegšanas.
- d) Ja pieteikuma iesniedzējam jau ir tipa kvalifikācija noteiktam lidaparātu tipam ar tiesībām veikt vienpilota vai daudzpilotu lidojumus, tiek uzskatīts, ka šis pieteikuma iesniedzējs ir izpildījis teorētisko zināšanu prasības, piesakoties uz tiesībām veikt cita veida lidojumus ar tāda paša tipa lidaparātiem.
- e) Neatkarīgi no iepriekšējiem apakšpunktiem: piloti, kam ir pārbaudes lidojumu kvalifikācija (izsniegta saskaņā ar FCL.820), kas bijuši iesaistīti noteikta gaisa tipa izstrādes, sertifikācijas vai ražošanas pārbaudes lidojumos un kas veikuši vai nu kopumā 50 lidojumu stundas, vai 10 pārbaudes lidojumu stundas PIC statusā ar attiecīgā tipa lidaparātu, ir tiesīgi iesniegt pieteikumu uz attiecīgā tipa kvalifikāciju, ja ir izpildītas šā tipa kvalifikācijai noteiktās pieredzes prasības un priekšnosacījumi saskaņā ar šīs apakšdaļas noteikumiem attiecīgajai lidaparātu kategorijai.

FCL.740 Klases vai tipa kvalifikācijas derīgums un atjaunošana

- a) Klases un tipa kvalifikācijas derīguma termiņš ir 1 gads, izņemot vienpilota viendzinēja klases kvalifikāciju, kam derīguma termiņš ir 2 gadi, ja atbilstīgi 21. daļai noteiktie dati par piemērotību ekspluatācijai nenosaka citādi.
- b) *Derīguma termiņa atjaunošana*. Ja ir beidzies klases vai tipa kvalifikācijas derīguma termiņš, pieteikuma iesniedzējs:
 - (1) piedalās lidojumu prasmes atsvaidzināšanas mācībās, ko nodrošina ATO, ja tās nepieciešamas drošai attiecīgās klases vai tipa lidaparātu pilotēšanai;
 - (2) nokārto kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu.

2. IEDAĻA

Īpašas prasības lidmašīnu kategorijai

FCL.720.A Pieredzes prasības un priekšnosacījumi klases vai tipa kvalifikācijas izsniegšanai — lidmašīnas

Ja atbilstīgi 21. daļai noteiktie dati par piemērotību ekspluatācijai nenosaka citādi, klases vai tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs izpilda šādas pieredzes prasības un priekšnosacījumus attiecīgās kvalifikācijas saņemšanai:

- a) *vienpilota daudzdzinēju lidmašīnām* — vienpilota daudzdzinēju lidmašīnas pirmās klases vai tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs ar lidmašīnām ir veicis 70 lidojumu stundas PIC statusā;
- b) *vienpilota augstas veiktspējas nesarežģītajām lidmašīnām* — pirms mācību lidojumu sākšanas vienpilota augstas veiktspējas lidmašīnas pirmās klases vai tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs:
 - (1) ir nodrošinājis kopējo lidojumu pieredzi vismaz 200 stundu apjomā, no kurām 70 stundas ir nolidotas ar lidmašīnām PIC statusā;
 - (2) i) ir ieguvis sertifikātu, kas apliecina ATO papildu teorētiskā mācību kursa apmierinošu apguvi; vai
ii) ir nokārtojis ATPL(A) teorētiskos eksāmenus saskaņā ar šo daļu; vai
iii) ir gan apliecība, kas izsniegta saskaņā ar šo daļu, gan atbilstīgi ICAO 1. pielikumam izsniegta ATPL(A) vai CPL(A)/IR īpašnieks ar ieskaitītu ATPL(A) teorētisko zināšanu prasību izpildi;
 - (3) turklāt piloti, kas vēlas iegūt tiesības veikt daudzpilotu lidmašīnu lidojumus, izpilda d) apakšpunkta (4) punkta prasības;
- c) *vienpilota augstas veiktspējas sarežģītajām lidmašīnām* — vienpilota augstas veiktspējas lidmašīnas pirmās tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs papildus b) apakšpunkta prasību izpildei kvalificējas arī daudzdzinēju IR(A);
- d) *daudzpilotu lidmašīnām* — pieteikuma iesniedzējs, kas piesakās uz daudzpilotu lidmašīnas pirmās tipa kvalifikācijas mācību kursu, ir studentpilots, kurš apgūst MPL mācību kursu vai kuram:
 - (1) ir vismaz 70 lidojumu stundu pieredze ar lidmašīnām PIC statusā;
 - (2) ir daudzdzinēju IR(A);
 - (3) ir nokārtoti ATPL(A) teorētiskie eksāmeni saskaņā ar šo daļu;
 - (4) izņemot gadījumu, ja tipa kvalifikācijas kurss ir apvienots ar MCC kursu:
 - i) ir sertifikāts, kas apliecina lidmašīnu MCC kursa apmierinošu apguvi; vai
 - ii) ir sertifikāts, kas apliecina helikopteru MCC kursa apmierinošu apguvi, un vairāk nekā 100 stundu pilota pieredze lidojumos ar daudzpilotu helikopteriem; vai
 - iii) ir vismaz 500 stundu pilota pieredze lidojumos ar daudzpilotu helikopteriem; vai

- iv) ir vismaz 500 stundu pilota pieredze daudzpilota lidojumos ar vienpilota daudzdzinēju lidmašīnām gaisa komercpārvadājumos saskaņā ar attiecīgajām lidaparātu ekspluatācijas prasībām;
- e) *daudzpilota un vienpilota augstas veiktspējas sarežģītas lidmašīnas papildu tipa kvalifikācijām* — pieteikuma iesniedzējs ir gan daudzpilota tipa kvalifikācijas un vienpilota augstas veiktspējas sarežģīto lidmašīnu tipa kvalifikācijas, gan daudzdzinēju IR(A) īpašnieks;
- f) ja to nosaka atbilstīgi 21. daļai noteiktie dati par piemērotību ekspluatācijai, tipa kvalifikācijas tiesības sākotnēji var attiekties tikai uz lidojumiem instruktora uzraudzībā. Uzraudzīto lidojumu stundas reģistrē pilota reģistrācijas žurnālā vai līdzvērtīgā reģistrā, ko paraksta instruktors. Ierobežojumu atceļ, kad pilots apliecina, ka ir izpildītas datus par piemērotību ekspluatācijai noteiktās uzraudzīto lidojumu stundu prasības.

FCL.725.A Teorētiskās zināšanas un mācību lidojumi klases vai tipa kvalifikācijas izsniegšanai — lidmašīnas

Ja atbilstīgi 21. daļai noteiktie dati par piemērotību ekspluatācijai nenosaka citādi:

- a) vienpilota daudzdzinēju lidmašīnām:
 - (1) vienpilota daudzdzinēju klases kvalifikācijas teorētiskajā mācību kursā ir mācības par daudzdzinēju lidmašīnu ekspluatāciju vismaz 7 stundu apjomā;
 - (2) vienpilota daudzdzinēju klases vai tipa kvalifikācijas mācību lidojumu kursā ir vismaz 2 stundas un 30 minūtes ilgi duālās apmācības lidojumi daudzdzinēju lidmašīnu standarta ekspluatācijas apstākļos un vismaz 3 stundas un 30 minūtes ilgi duālās apmācības lidojumi dzinēja atteices un nestandarta lidojumu metožu izmantošanas apstākļos;
- b) *vienpilota lidmašīnām (jūra)* — vienpilota lidmašīnas (jūra) kvalifikācijas mācību kursā ir teorētisko zināšanu apguve un mācību lidojumi. Vienpilota lidmašīnu (jūra) klases vai tipa kvalifikācijas (jūra) mācību kursā ir vismaz 8 duālās apmācības lidojumu stundas, ja pieteikuma iesniedzējam ir attiecīgās klases vai tipa kvalifikācijas sauszemes versija, vai 10 duālās apmācības lidojumu stundas, ja pieteikuma iesniedzējam šādas kvalifikācijas nav.

FCL.730.A Īpašas prasības pilotiem, kas sāk tipa kvalifikācijas bez lidojumu prakses (ZFTT) mācību kursu, — lidmašīnas

- a) Pilots, kas sāk ZFTT mācību kursu, ar daudzpilota turboreaktīvu lidmašīnu, kas sertificēta saskaņā ar CS-25 standartiem vai līdzvērtīgām lidojumderīguma normām, vai ar daudzpilota turbopropelleru lidmašīnu, kuras maksimālā pieļaujamā sertificētā pacelšanās masa ir vismaz 10 tonnas vai sertificētā pasažieru sēdvietu konfigurācija ir vairāk nekā 19 pasažieriem, ir veicis vismaz:
 - (1) 1500 lidojumu stundas vai 250 maršruta sektorus, ja mācību kursā izmantotais FFS atbilst CG, C līmenim vai C starplīmenim;
 - (2) 500 lidojumu stundas vai 100 maršruta sektorus, ja mācību kursā izmantotais FFS atbilst DG vai D līmenim.
- b) Ja pilots turbopropelleru lidmašīnu nomaina pret turboreaktīvu lidmašīnu, ir nepieciešamas papildu mācības ar simulatoru.

FCL.735.A Daudzpilotu apkalpes sadarbības mācību kurss — lidmašīnas

- a) MCC mācību kursā ir vismaz:
- (1) teorētiskās mācības un uzdevumi 25 stundu apjomā;
 - (2) praktiskas MCC mācības 20 stundu apjomā vai — studentpilotiem, kas apgūst ATP integrēto mācību kursu, — 15 stundu apjomā.
- Izmanto FNPT II MCC vai FFS. Ja MCC mācības apvieno ar sākotnējām tipa kvalifikācijas mācībām, praktiskās MCC mācības ir atļauts samazināt līdz ne mazāk kā 10 stundām, ja vienu un to pašu FSS izmanto gan MCC, gan tipa kvalifikācijas mācībās.
- b) MMC mācību kursu, ko nodrošina ATO, apgūst 6 mēnešos.
- c) Ja MCC kurss nav apvienots ar tipa kvalifikācijas kursu, pēc MCC mācību kursa pieteikuma iesniedzējam izsniedz sertifikātu par mācību kursa apguvi.
- d) Pieteikuma iesniedzēju, kas apguvis jebkuras citas lidaparātu kategorijas MCC kursu, atbrīvo no a) apakšpunkta (1) punkta prasībām.

FCL.740.A Klases vai tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana — lidmašīnas

- a) *Daudzdzinēju klases un tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana.* Lai pagarinātu daudzdzinēju klases un tipa kvalifikāciju, pieteikuma iesniedzējs:
- (1) 3 mēnešu laikā pirms kvalifikācijas derīguma beigām nokārto kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu ar attiecīgās klases vai tipa lidmašīnu vai ar šīs klases vai tipa FSTD;
 - (2) kvalifikācijas derīguma termiņa laikā veic vismaz:
 - i) 10 maršruta sektorus kā attiecīgās klases vai tipa lidmašīnas pilots; vai
 - ii) 1 maršruta sektoru kā attiecīgās klases vai tipa lidmašīnas vai FFS pilots, lidojot kopā ar eksaminētāju. Šo maršruta sektoru var veikt kvalifikācijas pārbaudes laikā;
 - (3) gaisa komercpārvadājumu operatora, kas apstiprināts saskaņā ar lidaparātu ekspluatācijas prasībām, pilotu, kurš ir nokārtojis ekspluatanta kvalifikācijas pārbaudi kopā ar kvalifikācijas pārbaudi klases vai tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanai, atbrīvo no (2) punkta prasībām;
 - (4) IR(A) derīguma termiņa pagarināšanu var apvienot ar kvalifikācijas pārbaudi klases vai tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanai.
- b) Vienpilota viendzinēja klases kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana.
- (1) *Viena virzuļdzinēja lidmašīnas klases kvalifikācijas un TMG kvalifikācijas.* Lai pagarinātu vienpilota viena virzuļdzinēja lidmašīnas klases kvalifikācijas vai TMG kvalifikācijas derīguma termiņu, pieteikuma iesniedzējs:
 - i) 3 mēnešu laikā pirms kvalifikācijas derīguma beigu datuma eksaminētāja klātbūtnē nokārto attiecīgās klases kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu; vai
 - ii) 12 mēnešu laikā pirms kvalifikācijas beigu datuma veic 12 lidojumu stundas ar attiecīgās klases lidmašīnu, tostarp:

- 6 stundas PIC statusā;
 - 12 pacelšanās un 12 nolaišanās;
 - vismaz 1 stundas mācību lidojumu ar lidojumu instruktoru (FI) vai ar klases kvalifikācijas instruktoru (CRI). Pieteikuma iesniedzējus atbrīvo no šāda lidojuma, ja ir nokārtota klases vai tipa kvalifikācijas pārbaude vai prasmju pārbaude ar jebkuras citas klases vai tipa lidmašīnu.
- (2) Ja pieteikuma iesniedzējiem ir gan viena virzuļdzinēja lidmašīnas (sauszeme) klases kvalifikācija, gan TMG kvalifikācija, (1) punkta prasības var izpildīt jebkurā no šīm klasēm, tādējādi nodrošinot abu kvalifikāciju derīguma termiņa pagarināšanu.
- (3) *Vienpilota viendzinēja turbopropelleru lidmašīnas.* Lai pagarinātu viendzinēja turbopropelleru klases kvalifikācijas derīguma termiņu, 3 mēnešu laikā pirms kvalifikācijas derīguma beigu datuma pieteikuma iesniedzējs eksaminētāja klātbūtnē nokārto attiecīgās klases kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu.
- c) Pieteikuma iesniedzēji, kas līdz klases vai tipa kvalifikācijas derīguma beigu datumam nenokārto visas kvalifikācijas pārbaudes iedaļas, neizmanto šīs kvalifikācijas tiesības līdz brīdim, kad kvalifikācijas pārbaude ir nokārtota.

3. IEDAĻA

Īpašas prasības helikopteru kategorijai

FCL.720.H Pieredzes prasības un priekšnosacījumi klases vai tipa kvalifikācijas izsniegšanai — helikopteri

Ja atbilstīgi 21. daļai noteiktie dati par piemērotību ekspluatācijai nenosaka citādi, pirmās helikoptera tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs izpilda šādas pieredzes prasības un priekšnosacījumus attiecīgās kvalifikācijas saņemšanai:

- a) *daudzpilotu helikopteriem* — daudzpilotu helikoptera pirmās tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs:
- (1) ir veicis vismaz 70 lidojumu stundas ar helikopteriem PIC statusā;
 - (2) izņemot gadījumu, ja tipa kvalifikācijas kurss ir apvienots ar MCC kursu:
 - i) ir sertifikāts, kas apliecina helikopteru MCC kursa apmierinošu apguvi; vai
 - ii) ir vismaz 500 stundu pilota pieredze lidojumos ar daudzpilotu lidmašīnām; vai
 - iii) ir vismaz 500 stundu pilota pieredze daudzpilotu lidojumos ar daudzdzinēju helikopteriem;
 - (3) ir nokārtojis ATPL(H) teorētiskos eksāmenus.
- b) Pieteikuma iesniedzējam, kas piesakās uz daudzpilotu helikoptera pirmās tipa kvalifikācijas mācību kursu, ir apguvis ATP(H)/IR, ATP(H), CPL(H)/IR vai CPL(H) integrēto mācību kursu un kas neatbilst a) apakšpunkta (1) punkta prasībām, tipa kvalifikācijas tiesības attiecas tikai uz otrā pilota funkciju izpildi. Šo ierobežojumu atceļ, ja pilots ir:

- (1) veicis 70 lidojumu stundas ar helikopteriem PIC vai uzraudzīta lidaparāta kapteiņa statusā;
- (2) nokārtojis daudzpilotu prasmju pārbaudi ar attiecīgā tipa helikopteru PIC statusā;

c)

vienpilota daudzdzinēju helikopteriem —

vienpilota daudzdzinēju helikoptera pirmās tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs:

- (1) pirms mācību lidojumu sākšanas:
 - i) ir nokārtojis ATPL(H) teorētiskos eksāmenus; vai
 - ii) ir ieguvis sertifikātu par ATO pirmsiestāšanās kursa apguvi. Kursā ir šādi ATPL(H) teorētiskā mācību kursa priekšmeti:
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem: lidaparāta korpus/sistēmas/spēka iekārta un instrumenti/elektronika,
 - lidojuma tehniskais raksturojums un plānošana: masa un līdzsvars, tehniskais raksturojums;
- (2) ja ir apgūts ATP(H)/IR, ATP(H) vai CPL(H)/IR integrētais mācību kurss, ir veicis 70 lidojumu stundas ar helikopteriem PIC statusā.

FCL.735.H Daudzpilotu apkalpes sadarbības mācību kurss — helikopteri

a) MCC mācību kursā ir vismaz:

- (1) attiecībā uz MCC/IR:
 - i) teorētiskās mācības un uzdevumi 25 stundu apjomā;
 - ii) praktiskās MCC mācības 20 stundu apjomā vai — studentpilotiem, kas apgūst ATP(H)/IR integrēto mācību kursu, — 15 stundu apjomā. Ja MCC mācības apvieno ar sākotnējām daudzpilotu helikoptera tipa kvalifikācijas mācībām, praktiskās MCC mācības var samazināt līdz ne mazāk kā 10 stundām, ja vienu un to pašu FSTD izmanto gan MCC, gan tipa kvalifikācijas mācībās;
- (2) attiecībā uz MCC/VFR:
 - i) teorētiskās mācības un uzdevumi 25 stundu apjomā;
 - ii) praktiskās MCC mācības 15 stundu apjomā vai — studentpilotiem, kas apgūst ATP(H)/IR integrēto mācību kursu, — 10 stundu apjomā. Ja MCC mācības apvieno ar sākotnējām daudzpilotu helikoptera tipa kvalifikācijas mācībām, praktiskās MCC mācības var samazināt līdz ne mazāk kā 7 stundām, ja vienu un to pašu FSTD izmanto gan MCC, gan tipa kvalifikācijas mācībās;

b) MMC mācību kursu, ko nodrošina ATO, apgūst 6 mēnešos.

Izmanto MCC atbilstīgu FNPT II vai III un FTD 2/3 vai FFS.

c) Ja MCC kurss nav apvienots ar daudzpilotu tipa kvalifikācijas kursu, pēc MCC mācību kursa pieteikuma iesniedzējam izsniedz sertifikātu par mācību kursa apguvi.

- d) Pieteikuma iesniedzēju, kas apguvis jebkuras citas lidaparātu kategorijas MCC kursu, atbrīvo no a) apakšpunkta (1) punkta i) apakšpunkta vai a) apakšpunkta (2) punkta i) apakšpunkta prasībām.
- e) MCC/IR pieteikuma iesniedzēju, kas apguvis MCC/VFR kursu, atbrīvo no a) apakšpunkta (1) punkta i) apakšpunkta prasībām, un šāds pieteikuma iesniedzējs apmeklē praktiskās MCC/IR mācības 5 stundu apjomā.

FCL.740.H Tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana — helikopteri

- a) *Derīguma termiņa pagarināšana.* Lai pagarinātu helikopteru tipa kvalifikāciju, pieteikuma iesniedzējs:
 - (1) 3 mēnešu laikā pirms kvalifikācijas derīguma beigu datuma nokārto kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu ar attiecīgā tipa helikopteru vai ar šā tipa FSTD;
 - (2) kvalifikācijas derīguma termiņa laikā veic vismaz 2 lidojumu stundas ar attiecīgā tipa helikopteru. Kvalifikācijas pārbaudes ilgumu var ieskaitīt šo 2 stundu apjomā;
 - (3) Ja pieteikuma iesniedzējiem ir vairākas viena virzuļdzinēja helikoptera tipa kvalifikācijas, visu attiecīgo tipu kvalifikāciju derīguma termiņu var pagarināt, nokārtojot tikai 1 attiecīgā tipa kvalifikācijas pārbaudi, ja derīguma termiņa laikā ar cita tipa helikopteriem veiktas vismaz 2 lidojumu stundas PIC statusā.
Kvalifikācijas pārbaudi katru reizi kārtu ar cita tipa helikopteru.
 - (4) Ja pieteikuma iesniedzējiem ir vairākas tipa kvalifikācijas viena virzuļdzinēja helikopteriem ar maksimālo pieļaujamo sertificēto pacelšanās masu līdz 3175 kg, visu attiecīgo tipu kvalifikāciju derīguma termiņu var pagarināt, nokārtojot kvalifikācijas pārbaudi tikai vienā no pieteikuma iesniedzēja tipa kvalifikācijām, ja:
 - i) ir veiktas 300 lidojumu stundas ar helikopteriem PIC statusā;
 - ii) ir veiktas 15 lidojumu stundas ar katra attiecīgā tipa helikopteriem;
 - iii) derīguma termiņa laikā PIC statusā ir veiktas vismaz 2 lidojumu stundas ar katru no pārējo tipu helikopteriem.
Kvalifikācijas pārbaudi katru reizi kārtu ar cita tipa helikopteru.
 - (5) Pilots, kas sekmīgi nokārto papildu tipa kvalifikācijas prasmju pārbaudi, iegūst vispārējo grupu tipu kvalifikāciju derīguma termiņa pagarinājumu saskaņā ar (3) un (4) punktu.
 - (6) IR(H) derīguma termiņa pagarināšanu var apvienot ar tipa kvalifikācijas pārbaudi.
- b) Pieteikuma iesniedzēji, kas līdz tipa kvalifikācijas derīguma beigu datumam nenokārto visas kvalifikācijas pārbaudes iedaļas, neizmanto šīs kvalifikācijas tiesības līdz brīdim, kad kvalifikācijas pārbaude ir nokārtota. Saistībā ar a) apakšpunkta (3) un (4) punktu pieteikuma iesniedzējs neizmanto neviena attiecīgā tipa tiesības.

4. IEDAĻA

Īpašas prasības vertikālās pacelšanās un nosēšanās lidaparātu kategorijai

FCL.720.PL Pieredzes prasības un priekšnosacījumi tipa kvalifikācijas izsniegšanai — vertikālās pacelšanās un nosēšanās lidaparāti

Ja atbilstīgi 21. daļai noteiktie dati par piemērotību ekspluatācijai nenosaka citādi, vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta pirmreizējās tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs izpilda šādas pieredzes prasības un priekšnosacījumus:

- a) lidmašīnu pilotiem:
 - (1) ir iegūta CPL/IR(A) ar ATPL teorētiskajām zināšanām vai ATPL(A);
 - (2) ir sertifikāts, kas apliecina MCC kursa apguvi;
 - (3) ir vairāk nekā 100 stundu pilota pieredze lidojumos ar daudzpilotu lidmašīnām;
 - (4) ir veiktas 40 mācību lidojumu stundas ar helikopteriem;
- b) helikopteru pilotiem:
 - (1) ir iegūta CPL/IR(H) ar ATPL teorētiskajām zināšanām vai ATPL/IR(H);
 - (2) ir sertifikāts, kas apliecina MCC kursa apguvi;
 - (3) ir vairāk nekā 100 stundu pilota pieredze lidojumos ar daudzpilotu helikopteriem;
 - (4) ir veiktas 40 mācību lidojumu stundas ar lidmašīnām;
- c) pilotiem, kas kvalificēti lidojumiem gan ar lidmašīnām, gan ar helikopteriem:
 - (1) ir iegūta vismaz CPL(H);
 - (2) ir iegūtas IR un ATPL teorētiskās zināšanas vai ATPL lidmašīnām vai helikopteriem;
 - (3) ir sertifikāts, kas apliecina helikopteru vai lidmašīnu MCC kursa apguvi;
 - (4) ir vismaz 100 stundu pilota pieredze lidojumos ar daudzpilotu helikopteriem vai lidmašīnām;
 - (5) ir veiktas vismaz 40 mācību lidojumu stundas attiecīgi ar lidmašīnām vai helikopteriem, ja pilotam nav ATPL vai daudzpilotu lidmašīnu vadīšanas pieredzes.

FCL.725.PL Tipa kvalifikācijas izsniegšanai nepieciešamie mācību lidojumi — vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāti

Mācību lidojumu daļu vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta tipa kvalifikācijas mācību kursā veic gan ar lidaparātu, gan ar šādam nolūkam kvalificētu lidaparāta FSTD.

FCL.740.PL Tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana — vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāti

- a) *Derīguma termiņa pagarināšana.* Lai pagarinātu vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta tipa kvalifikāciju derīguma termiņu, pieteikuma iesniedzējs:

- (1) 3 mēnešu laikā pirms kvalifikācijas derīguma beigu datuma nokārto attiecīgā vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta tipa kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu;
 - (2) kvalifikācijas derīguma termiņa laikā veic vismaz:
 - i) 10 maršruta sektorus attiecīgā tipa vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta pilota statusā; vai
 - ii) 1 maršruta sektoru attiecīgā tipa vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta vai FFS pilota statusā, lidojot kopā ar eksaminētāju. Šo maršruta sektoru var veikt kvalifikācijas pārbaudes laikā;
 - (3) gaisa komercpārvadājumu operatora, kas apstiprināts saskaņā ar lidaparātu ekspluatācijas prasībām, pilotu, kurš ir nokārtojis ekspluatanta kvalifikācijas pārbaudi kopā ar kvalifikācijas pārbaudi tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanai, atbrīvo no (2) punkta prasībām.
- b) Pieteikuma iesniedzēji, kas līdz tipa kvalifikācijas derīguma beigu datumam nenokārto visas kvalifikācijas pārbaudes iedaļas, neizmanto šīs kvalifikācijas tiesības līdz brīdim, kad kvalifikācijas pārbaude ir nokārtota.

5. IEDAĻA

Īpašas prasības gaisa kuģu kategorijai

FCL.720.As Priekšnosacījumi tipa kvalifikācijas izsniegšanai — gaisa kuģi

Ja atbilstīgi 21. daļai noteiktie dati par piemērotību ekspluatācijai nenosaka citādi, pirmreizējās gaisa kuģa tipa kvalifikācijas pieteikuma iesniedzējs izpilda šādas pieredzes prasības un priekšnosacījumus:

- a) daudzpilotu gaisa kuģiem:
 - (1) ir vismaz 70 lidojumu stundas pieredze ar gaisa kuģiem PIC statusā;
 - (2) ir sertifikāts, kas apliecina gaisa kuģu MCC kursa apmierinošu apguvi;
 - (3) pieteikuma iesniedzējam, kas neatbilst (2) punkta prasībām, tipa kvalifikācijas tiesības attiecas tikai uz otrā pilota funkciju izpildi. Ierobežojumu atceļ, ja pilots ir veicis 100 lidojumu stundas ar gaisa kuģiem PIC statusā vai kā uzraudzīts lidaparāta kapteinis.

FCL.735.As Daudzpilotu apkalpes sadarbības mācību kurss — gaisa kuģi

- a) MCC mācību kursā ir vismaz:
 - (1) teorētiskās mācības un uzdevumi 12 stundu apjomā;
 - (2) praktiskās MCC mācības 5 stundu apjomā;
 - (3) ticis izmantots MCC atbilstīgs FNPT II vai III un FTD 2/3 vai FFS.
- b) MMC mācību kursu, ko nodrošina ATO, apgūst 6 mēnešos.
- c) Ja MCC kurss nav apvienots ar daudzpilotu tipa kvalifikācijas kursu, pēc MCC mācību kursa pieteikuma iesniedzējam izsniedz sertifikātu par mācību kursa apguvi.
- d) Pieteikuma iesniedzēju, kas apguvis jebkuras citas lidaparātu kategorijas MCC kursu, atbrīvo no a) apakšpunkta prasībām.

FCL.740.As Tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšana — gaisa kuģi

- a) *Derīguma termiņa pagarināšana.* Lai pagarinātu gaisa kuģu tipa kvalifikāciju derīguma termiņu, pieteikuma iesniedzējs:
- (1) 3 mēnešu laikā pirms kvalifikācijas derīguma beigu datuma nokārto attiecīgā gaisa kuģa tipa kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu;
 - (2) kvalifikācijas derīguma termiņa laikā veic vismaz 2 lidojumu stundas ar attiecīgā tipa gaisa kuģi. Kvalifikācijas pārbaudes ilgumu var ieskaitīt šo 2 stundu apjomā;
 - (3) IR(As) derīguma termiņa pagarināšanu var apvienot ar kvalifikācijas pārbaudi klases vai tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanai.
- b) Pieteikuma iesniedzēji, kas līdz tipa kvalifikācijas derīguma beigu datumam nenokārto visas kvalifikācijas pārbaudes iedaļas, neizmanto šīs kvalifikācijas tiesības līdz brīdim, kad kvalifikācijas pārbaude ir nokārtota.

I APAKŠIEDAĻA
PAPILDU KVALIFIKĀCIJAS

FCL.800 Figūrlidojumu kvalifikācija

- a) Lidmašīnas, TMG vai planiera pilota apliecības īpašnieki veic figūrlidojumus tikai tad, ja ir iegūta atbilstīga kvalifikācija.
- b) Figūrlidojumu kvalifikācijas pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) pēc licences saņemšanas ir veikuši vismaz 40 lidojumu stundas vai — attiecībā uz planieriem — 120 palaišanas ar attiecīgās kategorijas lidaparātu PIC statusā;
 - (2) ir apguvuši mācību kursu, ko nodrošina ATO, tostarp:
 - i) kvalifikācijai atbilstīgas teorētiskās mācības;
 - ii) vismaz 5 stundu vai 20 mācību figūrlidojumus ar attiecīgās kategorijas lidaparātu.
- c) Figūrlidojumu kvalifikācijas tiesības attiecas tikai uz to lidaparātu kategoriju, ar kuru tika veikti mācību lidojumi. Tiesības attiecinā uz citu lidaparātu kategoriju, ja pilotam ir šīs lidaparātu kategorijas apliecība un ja ir sekmīgi veikti vismaz 3 duālās apmācības lidojumi, aptverot visu figūrlidojumu mācību programmu attiecīgajai lidaparātu kategorijai.

FCL.805 Planiera vilkšanas un reklāmkaroga vilkšanas kvalifikācija

- a) Lidmašīnas vai TMG apliecības īpašnieki var vilkt planieri vai reklāmkarogu tikai tad, ja ir iegūta atbilstīga planiera vilkšanas vai reklāmkaroga vilkšanas kvalifikācija.
- b) Planiera vilkšanas kvalifikācijas pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) pēc apliecības saņemšanas ir veikuši vismaz 30 lidojumu stundas PIC statusā un 60 pacelšanās un nosēšanās ar lidmašīnām, ja paredzēts vilkt lidmašīnas, vai ar TMG, ja paredzēts vilkt TMG;
 - (2) ir apguvuši mācību kursu, ko nodrošina ATO, tostarp:
 - i) teorētiskās mācības par vilkšanas lidojumiem un procedūrām;
 - ii) vismaz 10 mācību lidojumu stundas, velkot planieri, tostarp 5 duālās apmācības lidojumus;
 - iii) izņemot LAPL(S) vai SPL īpašniekus, 5 iepazīšanās lidojumus ar planieri, kuru palaišanu īsteno ar lidaparāta palīdzību.
- c) Reklāmkaroga vilkšanas pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) pēc apliecības saņemšanas ir veikuši vismaz 100 lidojumu stundas un 200 pacelšanās un nosēšanās PIC statusā ar lidmašīnām vai TMG. No šīm stundām vismaz 30 lidojumu stundas ir veiktas ar lidmašīnām, ja paredzēts veikt lidmašīnu lidojumus, vai ar TMG, ja paredzēts veikt TMG lidojumus;
 - (2) ir apguvuši mācību kursu, ko nodrošina ATO, tostarp:
 - i) teorētiskās mācības par vilkšanas lidojumiem un procedūrām;
 - ii) vismaz 10 mācību lidojumu stundas, velkot reklāmkarogu, tostarp 5 duālās apmācības lidojumus.

- d) Planiera un reklāmkaroga vilkšanas kvalifikācijas tiesības attiecas tikai uz lidmašīnām vai TMG atbilstīgi tam, ar kādu lidaparātu tika veikti mācību lidojumi. Tiesības attiecinā uz citu lidaparāta kategoriju, ja pilotam ir lidmašīnu vai TMG apliecība un ja ir sekmīgi veikti vismaz 3 duālās apmācības lidojumi, aptverot visu vilkšanas mācību programmu attiecīgajai lidaparātu kategorijai.
- e) Lai izmantotu planiera vai reklāmkaroga vilkšanas kvalifikācijas tiesības, kvalifikācijas īpašnieks iepriekšējos 24 mēnešos ir veicis vismaz 5 vilkšanas lidojumus.
- f) Ja pilots neatbilst e) apakšpunkta prasībām, pirms tiesību izmantošanas atsākšanas pilots veic trūkstošos vilkšanas lidojumus ar instruktoru vai instruktora uzraudzībā.

FCL.810 Nakts lidojumu kvalifikācija

- a) Lidmašīnas, TMG, gaisa kuģi.
 - (1) Ja LAPL vai PPL tiesības lidmašīnām, TMG vai gaisa kuģiem paredzēts izmantot VFR apstākļos naktī, pieteikuma iesniedzēji apgūst mācību kursu, ko nodrošina ATO. Mācību kursā ir:
 - i) teorētiskās mācības;
 - ii) vismaz 5 nakts lidojumu stundas ar attiecīgās kategorijas lidaparātu, tostarp 3 duālās apmācības stundas, tajā skaitā vismaz 1 maršruta navigācijas stunda ar vismaz vienu duālās apmācības maršruta lidojumu vismaz 50 km attālumā, kā arī 5 patstāvīgas pacelšanās un 5 patstāvīgas nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos.
 - (2) Pirms nakts mācībām LAPL īpašnieki ir apguvuši pamata instrumentālos mācību lidojumus, kas jāveic PPL saņemšanai.
 - (3) Ja pieteikuma iesniedzējiem ir gan viena virzuļdzinēja lidmašīnas (sauszeme), gan TMG klases kvalifikācija, (1) punkta prasības var izpildīt ar vienas klases vai abu klašu lidaparātiem.
- b) *Helikopteri*. Ja PPL tiesības helikopteriem ir paredzēts izmantot VFR apstākļos naktī, pieteikuma iesniedzējs:
 - (1) pēc apliecības saņemšanas ir veicis vismaz 100 lidojumu stundas ar helikopteriem pilota statusā, tostarp vismaz 60 lidojumu stundas ar helikopteriem PIC statusā un 20 maršruta lidojumu stundas;
 - (2) ir apguvis mācību kursu, ko nodrošina ATO. Mācību kursu apgūst 6 mēnešu laikā, un tajā ir:
 - i) teorētiskās mācības 5 stundu apjomā;
 - ii) 10 duālās apmācības instrumentālo mācību lidojumu stundas ar helikopteriem; un
 - iii) 5 nakts lidojumu stundas, tostarp 3 duālās apmācības stundas, tajā skaitā 1 maršruta navigācijas stunda un 5 patstāvīgie nakts cikli. Katrā ciklā ir pacelšanās un nolaišanās.
 - (3) Pieteikuma iesniedzējam, kam ir vai ir bijusi IR lidmašīnai vai TMG, ieskaita 5 stundu izpildi no (2) punkta ii) apakšpunkta prasībām.

- c) *Gaisa baloni.* Ja LAPL tiesības gaisa baloniem vai BPL tiesības paredzēts izmantot VFR apstākļos naktī, pieteikuma iesniedzēji veic vismaz 2 nakts mācību lidojumus, un katrs no tiem ilgst vismaz 1 stundu.

FCL.815 Kalnu lidojumu kvalifikācija

- a) Tiesības. Kalnu lidojumu kvalifikācijas īpašnieks ir tiesīgs veikt lidojumus ar lidmašīnām vai TMG, paceļoties no un nosēžoties uz virsmām, kas atbilst dalībvalstu attiecīgi norīkoto iestāžu noteiktajām kvalifikācijas prasībām.

Sākotnējo kalnu lidojumu kvalifikāciju var iegūt:

- (1) uz riteņiem, lai iegūtu tiesības pacelties no un nosēsties uz virsmām, ko neklāj sniegs; vai
 - (2) uz slēpēm, lai iegūtu tiesības pacelties no un nosēsties uz virsmām, ko klāj sniegs.
 - (3) Sākotnējās kvalifikācijas tiesības var attiecināt uz riteņu vai slēpju varianta tiesībām, ja pilots ir apguvis attiecīgu papildu iepazīšanās kursu, tostarp teorētiskās mācības un mācību lidojumus ar kalnu lidojumu instruktoru.
- b) *Mācību kurss.* Kalnu lidojumu kvalifikācijas pieteikuma iesniedzēji 24 mēnešu laikā ir apguvuši teorijas un mācību lidojumu kursu, ko nodrošina ATO. Kurša saturs atbilst iegūstamās kvalifikācijas prasībām.
- c) *Prasmju pārbaude.* Pēc mācību kursa apguves pieteikuma iesniedzējs nokārto prasmju pārbaudi ar šādam nolūkam kvalificētu FE. Prasmju pārbaudē ir:
- (1) mutisks teorētiskais eksāmens;
 - (2) 6 nosēšanās uz vismaz 2 atšķirīgām virsmām atbilstīgi kalnu lidojumu kvalifikācijas prasībām, izņemot to virsmu, no kuras veic pacelšanos.
- d) *Derīguma termiņš.* Kalnu lidojumu kvalifikācijas derīguma termiņš ir 24 mēneši.
- e) *Derīguma termiņa pagarināšana.* Lai pagarinātu kalnu lidojumu kvalifikācijas derīguma termiņu, pieteikuma iesniedzējs:
- (1) iepriekšējos 24 mēnešos ir veicis vismaz 6 nosēšanās kalnos; vai
 - (2) nokārto kvalifikācijas pārbaudi. Kvalifikācijas pārbaude atbilst c) apakšpunkta prasībām.
- f) *Derīguma termiņa atjaunošana.* Ja kvalifikācijas derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs izpilda e) apakšpunkta (2) punkta prasības.

FCL.820 Pārbaudes lidojumu kvalifikācija

- a) Lidmašīnas vai helikoptera pilota apliecības īpašnieki pilda PIC funkcijas 1. un 2. kategorijas pārbaudes lidojumos, kā noteikts 21. daļā, tikai tad, ja ir iegūta pārbaudes lidojumu kvalifikācija.
- b) Pārbaudes lidojumu kvalifikācijas prasība, ko nosaka a) apakšpunkts, attiecas tikai uz pārbaudes lidojumiem, ko veic ar:
- (1) helikopteriem, kas ir sertificēti vai kas jāsertificē saskaņā ar CS-27 vai CS-29 standartu vai līdzvērtīgām lidojumderīguma normām; vai
 - (2) lidmašīnām, kas sertificētas vai kas jāsertificē saskaņā ar:

- i) CS-25 standartu vai līdzvērtīgām lidojumderīguma normām; vai
 - ii) CS-23 standartu vai līdzvērtīgām lidojumderīguma normām, izņemot lidmašīnas, kuru maksimālā pacelšanās masa ir zem 2000 kg.
- c) Pārbaudes lidojumu kvalifikācijas īpašnieka tiesības ar attiecīgās kategorijas lidaparātu:
 - (1) 1. kategorijas pārbaudes lidojumu kvalifikācijas iegūšanai — PIC vai otrā pilota statusā veikt visu kategoriju pārbaudes lidojumus saskaņā ar 21. daļu;
 - (2) 2. kategorijas pārbaudes lidojumu kvalifikācijas iegūšanai:
 - i) veikt 1. kategorijas pārbaudes lidojumus saskaņā ar 21. daļu:
 - otrā pilota statusā; vai
 - PIC statusā attiecībā uz lidmašīnām, kas norādītas b) apakšpunkta (2) punkta ii) apakšpunktā, izņemot tās, kuras ietilpst reģionālo lidmašīnu kategorijā vai kuru projektētais pikēšanas ātrums pārsniedz 0,6 mahus, vai kurām maksimālā mākoņu apakšējā robeža ir augstāka par 25 000 pēdām;
 - ii) PIC vai otrā pilota statusā veikt visu citu kategoriju pārbaudes lidojumus saskaņā ar 21. daļu;
 - (3) turklāt attiecībā uz 1. vai 2. kategorijas pārbaudes lidojumu kvalifikāciju veikt lidojumus, kas konkrēti attiecas uz projektēšanas un ražošanas organizāciju darbību, ievērojot iegūto tiesību jomu, ja nav jāizpilda H apakšsadaļas prasības.
- d) Pirmreizējās pārbaudes lidojumu kvalifikācijas pieteikuma iesniedzēji ir:
 - (1) vismaz attiecīgās lidaparātu kategorijas CPL un IR īpašnieki;
 - (2) veikuši vismaz 1000 lidojumu stundas ar attiecīgās kategorijas lidaparātiem; no tām vismaz 400 lidojumu stundas veiktas PIC statusā;
 - (3) apguvuši ATO mācību kursu, kas atbilst paredzētajai lidaparāta un lidojumu kategorijai. Mācību procesā ir vismaz šādi priekšmeti:
 - tehniskais raksturojums;
 - stabilitātes un kontroles/vadības īpašības;
 - sistēmas;
 - pārbažu pārvaldība;
 - riska/drošības pārvaldība.
- e) Pārbaudes lidojumu kvalifikācijas īpašnieku tiesības var attiecināt uz citu pārbaudes lidojumu kategoriju vai citu lidaparāta kategoriju, ja ATO ir ticis apgūts papildu mācību kurss.

J APAKŠIEDAĻA

Instruktori

1. IEDAĻA

Kopīgās prasības

FCL.900 Instruktoru sertifikāti

- a) Vispārīgās prasības. Persona tikai tad vada:
- (1) lidaparāta mācību lidojumus, ja viņam/viņai ir:
 - i) pilota apliecība, kas izsniegta vai apstiprināta saskaņā ar šo regulu;
 - ii) attiecīgajām mācībām atbilstīgs instruktora sertifikāts, kas izsniegts saskaņā ar šo apakšiedaļu;
 - (2) trenāžiera mācību lidojumu vai MCC mācības, ja viņam/viņai ir attiecīgajām mācībām atbilstīgs instruktora sertifikāts, kas izsniegts saskaņā ar šo apakšiedaļu.
- b) *Īpašie nosacījumi*
- (1) Ieviešot jaunu lidaparātu dalībvalstī vai operatora flotē, kad nav iespējams nodrošināt šīs apakšiedaļas prasību izpildi, kompetentā iestāde ir tiesīga izsniegt īpašu sertifikātu, kas piešķir mācību lidojumu vadīšanas tiesības. Šāds sertifikāts attiecas tikai uz mācību lidojumiem, kas nepieciešami jauna lidaparāta tipa ieviešanai, un tā derīguma termiņš nepārsniedz 1 gadu.
 - (2) Saskaņā ar b) apakšpunkta (1) punktu izsniegta sertifikāta īpašnieki, kas vēlas pieteikties uz instruktora sertifikātu, izpilda priekšnosacījumus un derīguma termiņa pagarināšanas prasības, kas noteiktas šai instruktoru kategorijai.
- c) Mācības ārpus dalībvalstu teritorijas
- (1) Neatkarīgi no a) apakšpunkta: ja mācību lidojumus nodrošina ATO, kas atrodas ārpus dalībvalstu teritorijas, kompetentā iestāde ir tiesīga izsniegt instruktora sertifikātu pieteikuma iesniedzējam, kuram ir pilota apliecība, kas izsniegta saskaņā ar ICAO 1. pielikumu, ja pieteikuma iesniedzējs:
 - i) ir vismaz attiecīgās lidaparātu kategorijas CPL īpašnieks;
 - ii) atbilst attiecīgā instruktoru sertifikāta izsniegšanas prasībām, kas noteiktas šajā apakšiedaļā;
 - iii) kompetentajai iestādei apliecina adekvātu zināšanu līmeni par Eiropas aviācijas drošības noteikumiem, lai spētu īstenot instruktoru tiesības saskaņā ar šo daļu.
 - (2) Sertifikāta tiesības attiecas tikai uz mācību lidojumu vadīšanu:
 - i) ATO, kas atrodas ārpus dalībvalstu teritorijas;
 - ii) studentpilotiem, kas pietiekami labi pārvalda valodu, kādā tiek vadīti mācību lidojumi.

FCL.915 Vispārīgi priekšnosacījumi un prasības instruktoriem

- a) *Vispārīgie priekšnosacījumi.* Instruktoru sertifikāta pieteikuma iesniedzējs ir vismaz 18 gadu vecs.

- b) *Papildu prasības instruktoriem, kas vada mācību lidojumus ar lidaparātu.* Instruktora sertifikāta pieteikuma iesniedzējs vai šāda sertifikāta īpašnieks ar tiesībām vadīt mācību lidojumus ar lidaparātu:
- (1) ir vismaz apliecības un (attiecīgos gadījumos) arī kvalifikācijas īpašnieks ar tiesībām vadīt mācību lidojumus;
 - (2) izņemot pārbaudes lidojumu instruktoru, ir:
 - i) veicis vismaz 15 lidojumu stundas pilota statusā ar tādas klases vai tipa lidaparātu, kādā ir jāvada mācību lidojumi; no tām ne vairāk kā 7 stundas var veikt ar lidaparāta klasei vai tipam atbilstīgu FSTD; vai
 - ii) nokārtojis kompetenču pārbaudi attiecīgajā lidaparātu klases vai tipa instruktora kategorijā;
 - (3) ir tiesīgs šādos mācību lidojumos veikt PIC funkcijas.
- c) Prasību izpildes ieskaitīšana turpmāko kvalifikāciju iegūšanai un derīguma termiņa pagarināšanai.
- (1) Papildu instruktora sertifikātu pieteikumu iesniedzējiem var ieskaitīt mācību vadīšanas un mācību apguves prasības, kas izpildītas jau iegūtā instruktora sertifikāta iegūšanai.
 - (2) Lidojumu stundas eksaminētāja statusā prasmju pārbaudēs vai kvalifikācijas pārbaudēs pilnā apjomā ieskaita visu jau iegūto instruktora sertifikātu derīguma termiņa pagarināšanas prasību izpildē.

FCL.920 Instruktoru kompetences un to pārbaude

Visiem instruktoriem nodrošina mācības šādu kompetenču iegūšanai:

- mācību līdzekļu sagatavošana,
- mācību procesu veicinoša klimata radīšana,
- zināšanu nodošanas prasmes,
- apdraudējuma un kļūdu pārvaldības (TEM) un apkalpes resursu pārvaldības integrēšana,
- laika pārvaldība mācību mērķu sasniegšanai,
- mācību procesa sekmēšana,
- apmācāmās personas snieguma novērtēšana,
- progresu uzraudzīšana un izvērtēšana,
- mācību sesiju novērtēšana,
- ziņojuma sagatavošana par sasniegto rezultātu.

FCL.925 Papildu prasības MPL mācību instruktoriem

- a) Instruktori, kas vada MPL mācības:
- (1) ir sekmīgi apguvuši MPL mācību instruktora kursu, ko nodrošina ATO;
 - (2) turklāt attiecībā uz MPL integrētā mācību kursa pamata, vidējā un augstākā līmeņa mācību posmiem:
 - i) ir ieguvuši daudzpilotu lidojumu pieredzi;

- ii) ir apguvuši sākotnējās apkalpes resursu pārvaldības mācības pie gaisa komercpārvadājumu operatora, kas apstiprināts saskaņā ar attiecīgajām lidaparātu ekspluatācijas prasībām.
- b) MPL mācību instruktoru mācību kurss.
- (1) MPL mācību instruktoru mācību kursā ir mācības vismaz 14 stundu apjomā.
 - (2) Pēc mācību kursa apguves pieteikuma iesniedzējs iegūst instruktora kompetenču un mācību procesa kompetenču pieejas zināšanu novērtējumu.
Novērtējumu veido praktiska mācību lidojumu vadīšanas prasmju apliecināšana atbilstīgā MPL mācību kursa posmā. Šo novērtēšanas procesu saskaņā ar K apakšsadaļu vada kvalificēts eksaminētājs.
 - (3) Pieteikuma iesniedzējam pēc sekmīgas MPL mācību kursa apguves ATO izsniedz MPL mācību instruktora kvalifikācijas sertifikātu.
- c) Lai saglabātu tiesības, instruktors iepriekšējos 12 mēnešos MPL mācību kursa ietvaros ir vadījis:
- (1) 1 trenāžiera mācību lidojumu vismaz 3 stundu ilgumā; vai
 - (2) 1 treniņlidojumu gaisā vismaz 1 stundas ilgumā, tostarp vismaz 2 pacelšanās un nosēšanās.
- d) Ja instruktors nav izpildījis c) apakšpunkta prasības, tad pirms MPL mācību lidojumu vadīšanas tiesību izmantošanas viņš:
- (1) piedalās atsvaidzināšanas mācībās, ko nodrošina ATO, lai sasniegtu instruktora kompetenču pārbaudes nokārtošanai nepieciešamo kompetences līmeni;
 - (2) nokārto b) apakšpunkta (2) punktā noteikto kompetenču pārbaudi.

FCL.930 Mācību kurss

Instruktora sertifikāta pieteikuma iesniedzēji ir apguvuši teorētisko mācību un mācību lidojumu kursu, ko nodrošina ATO. Papildus katras instruktora kategorijas konkrētajiem elementiem, kas aprakstīti šajā daļā, kursā ir arī FCL.920 noteiktie elementi.

FCL.935 Kompetenču pārbaude

- a) Izņemot daudzpilotu apkalpes sadarbības instruktoru (MCCI), trenāžiera mācību instruktoru (STI), kalnu lidojumu kvalifikācijas mācību instruktoru (MI) un pārbaudes lidojumu instruktoru (FTI), instruktora sertifikāta pieteikuma iesniedzējs nokārto attiecīgās lidaparātu kategorijas kompetenču pārbaudi, lai saskaņā ar K apakšsadaļu kvalificētam eksaminētājam apliecinātu spēju nodrošināt studentpilotu mācību vadīšanu nolūkā sasniegt attiecīgajai apliecībai, kvalifikācijai vai sertifikātam atbilstīgu līmeni.
- b) Šajā pārbaudē ietilpst:
- (1) FCL.920 aprakstīto kompetenču apliecināšana attiecībā uz pirmslidojuma un pēclidojuma instruktāžu un teorētisko mācību vadīšanu;
 - (2) mutisks teorijas eksāmens uz zemes, pirmslidojuma un pēclidojuma instruktāža un instruktāžas spēju apliecināšana lidojuma laikā, prasmju pārbaudes veidošana ar attiecīgās klases vai tipa lidaparātu vai FSTD;

- (3) atbilstīgi uzdevumi instruktora kompetenču novērtēšanai.
- c) Pārbaudi veic ar tādas pašas klases vai tipa lidaparātu vai FSTD, kādu izmanto lidojumu mācībās.
- d) Ja kompetenču pārbaude ir nepieciešama, lai pagarinātu instruktora sertifikāta derīguma termiņu, pieteikuma iesniedzējs, kas nenokārto kompetenču pārbaudi, līdz sekmīgai pārbaudes nokārtošanai sertifikāta tiesības neizmanto.

FCL.940 Instrukturu sertifikātu derīguma termiņš

Izņemot MI un neskarot FCL.900 b) apakšpunkta (1) punktu, instruktora sertifikāta derīguma termiņš ir 3 gadi.

2. IEDAĻA

Īpašas prasības vieglā lidaparāta lidojumu instruktoram — LAFI

FCL.905.LAFI LAFI — tiesības un nosacījumi

LAFI piešķir tiesības vadīt mācību lidojumus, lai:

- a) izsniegtu pamata LAPL lidmašīnām, pagarinātu vai atjaunotu tās derīguma termiņu;
- b) izsniegtu attiecīgās lidaparātu kategorijas LAPL, pagarinātu vai atjaunotu tās derīguma termiņu;
- c) izsniegtu apstiprinājumu par citas klases vai tipa tiesību attiecināšanu uz LAPL atbilstīgajā lidaparātu kategorijā, pagarinātu vai atjaunotu tās derīguma termiņu;
- d) izsniegtu nakts lidojumu, figūrlidojumu un vilkšanas kvalifikāciju attiecīgajai lidaparātu kategorijai, pagarinātu vai atjaunotu to derīguma termiņu, ja instruktoram ir atbilstīga kvalifikācija un viņš apliecina šīs kvalifikācijas mācību vadīšanas spējas instruktoram, kas ir kvalificēts saskaņā ar e) apakšpunktu;
- e) izsniegtu LAFI sertifikātu, pagarinātu vai atjaunotu tā derīguma termiņu, ja instruktors:
- (1) apliecina LAFI sertifikāta mācību vadīšanas spējas instruktoram kompetenču pārbaudē, ko attiecīgajā lidaparātu kategorijā veic saskaņā ar FCL.935;
 - (2) attiecībā uz LAFI sertifikātu planieriem ir veicis vismaz 50 mācību lidojumu stundas ar planieriem vai 150 palaišanas planieru mācību lidojumus;
 - (3) attiecībā uz LAFI sertifikātu gaisa baloniem ir veicis vismaz 50 mācību lidojumu stundas ar gaisa baloniem vai 50 pacelšanās gaisa balonu mācību lidojumus;
 - (4) visās citās lidaparātu kategorijās ir veicis vismaz 150 mācību lidojumu stundas ar attiecīgās kategorijas lidaparātu.

FCL.910.LAFI LAFI — tiesību ierobežojumi

- a) LAFI tiesības neattiecas uz instruktora pienākumu veikšanu pirmajos patstāvīgajos lidojumos un pirmajos patstāvīgajos navigācijas lidojumos; tās attiecas tikai uz LAPL mācību lidojumu vadīšanu LAFI vai FI uzraudzībā tādai pašai lidaparātu kategorijai, kādu šim nolūkam norādījusi ATO.
- b) LAFI sertifikāta ierobežojumus, kas noteikti a) apakšpunktā, atceļ, ja LAFI:

- (1) attiecībā uz LAFI sertifikātu lidmašīnām ir veicis vismaz 50 mācību lidojumu stundas ar viena virzuļdzinēja lidmašīnu vai TMG un ir uzraudzījis vismaz 25 studentu patstāvīgos lidojumus;
- (2) attiecībā uz LAFI sertifikātu helikopteriem ir veicis vismaz 50 mācību lidojumu stundas ar helikopteriem un ir uzraudzījis vismaz 25 studentpilotu patstāvīgos lidojumus;
- (3) attiecībā uz LAFI sertifikātu planieriem ir veicis vismaz 15 mācību lidojumu stundas ar planieriem vai 50 palaišanas mācību lidojumos, aptverot visu mācību lidojumu programmu LAPL izsniegšanai attiecībā uz planieriem;
- (4) attiecībā uz LAFI sertifikātu gaisa baloniem ir veicis vismaz 15 mācību lidojumu stundas vai 50 pacelšanās mācību lidojumos, aptverot visu mācību lidojumu programmu LAPL izsniegšanai attiecībā uz gaisa baloniem.

FCL.915.LAFI LAFI — priekšnosacījumi

LAFI sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) piesakoties uz LAFI sertifikātu lidmašīnām:
 - (1) ir veicis vismaz 20 maršruta lidojumu stundas PIC statusā ar viena virzuļdzinēja lidmašīnu vai TMG;
 - (2) ir veicis vismaz 200 lidojumu stundas, tostarp 150 stundas PIC statusā ar lidmašīnām vai TMG;
 - (3) ir veicis 30 lidojumu stundas PIC statusā ar viena virzuļdzinēja lidmašīnu — ja pieteikuma iesniedzējs vēlas vadīt mācību lidojumus ar viena virzuļdzinēja lidmašīnām;
 - (4) ir veicis vismaz 30 lidojumu stundas PIC statusā ar TMG — ja pieteikuma iesniedzējs vēlas vadīt mācību lidojumus ar TMG;
- b) piesakoties uz LAFI sertifikātu helikopteriem:
 - (1) ir veicis 10 instrumentālo mācību lidojumu stundas ar viena virzuļdzinēja helikopteru; no tām 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FSTD;
 - (2) ir veicis vismaz 20 maršruta lidojumu stundas PIC statusā ar helikopteriem;
 - (3) ir veicis vismaz 250 lidojumu stundas ar helikopteriem, no kurām 200 stundas PIC statusā;
 - (4) ir veicis vismaz 15 lidojumu stundas ar tāda tipa helikopteru, ar kādu paredzēts vadīt lidojumu mācības;
- c) piesakoties uz LAFI sertifikātu planieriem, ir veicis vismaz 100 lidojumu stundas PIC statusā un PIC statusā 200 palaišanas ar planieriem un planieriem ar dzinēju, izņemot TMG. Turklāt, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas vadīt lidojumu mācības ar TMG, viņš veic vismaz 30 lidojumu stundas PIC statusā ar TMG un ar TMG nokārto papildu kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935 ar LAFI instruktora, kas ir attiecīgi kvalificēts saskaņā ar FCL.905.LAFI e) apakšpunktu, klātbūtnē;
- d) piesakoties uz LAFI sertifikātu gaisa baloniem, ir veicis vismaz 75 lidojumu stundas PIC statusā ar gaisa baloniem; no tām 15 stundas ir veiktas ar tādas klases gaisa balonu, ar kādu paredzēts vadīt lidojumu mācības.

FCL.930.LAFI LAFI — mācību kurss

- a) LAFI sertifikāta pieteikuma iesniedzēji ir nokārtojuši pirmsiestāšanās pārbaudes lidojumu, lai novērtētu viņu spējas sākt mācību kursu.

Pirmsiestāšanās pārbaudes lidojumu ar attiecīgās kategorijas lidaparātu veic kopā ar LAFI instruktoru, kas ir attiecīgi kvalificēts saskaņā ar FCL.905.LAFI e) apakšpunktu, vai ar FI instruktoru, kas ir attiecīgi kvalificēts saskaņā ar FCL.905.FI i) apakšpunktu.

- b) LAFI mācību kursā ir vismaz:

(1) piesakoties uz LAFI sertifikātu lidmašīnām, TMG vai helikopteriem:

- i) mācību procesa vadīšana 25 stundu apjomā;
- ii) teorētiskās mācības 50 stundu apjomā, tostarp pārbaudes mācību gaitā;
- iii) A) piesakoties uz LAFI sertifikātu lidmašīnām vai TMG: vismaz 12 duālās apmācības lidojumu stundas, tostarp 1 mācību lidojumu stunda, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus. No šīm 12 stundām 1 mācību lidojumu stundu var veikt ar FSTD;
- B) piesakoties uz LAFI sertifikātu helikopteriem: vismaz 25 duālās apmācības lidojumu stundas; no tām 5 mācību lidojumu stundas var veikt ar FSTD.
- iv) Pilotiem, kam ir LAFI(A) vai (H) vai FI(A), (H) vai (As) sertifikāts, ieskaita 30 stundas no b) apakšpunkta (1) punkta ii) apakšpunktā noteiktajām 50 stundām.
- v) Pilotiem, kam ir LAFI(S) vai (B) vai FI(S) vai (B) sertifikāts, ieskaita 18 stundas no b) apakšpunkta (1) punkta ii) apakšpunktā noteiktajām 50 stundām.
- vi) Pilotiem, kam ir LAFI vai FI sertifikāts planieriem ar tiesībām, kas attiecināmas uz TMG, ieskaita 6 stundas no b) apakšpunkta (1) punkta iii) A) apakšpunktā noteiktajām prasībām;

(2) piesakoties uz LAFI sertifikātu planieriem vai gaisa baloniem:

- i) mācību procesa vadīšana 25 stundu apjomā;
- ii) teorētiskās mācības 30 stundu apjomā, tostarp pārbaudes mācību gaitā;
- iii) A) piesakoties uz LAFI sertifikātu planieriem: vismaz 6 duālās apmācības lidojumu stundas vai vismaz 20 pacelšanās;
- B) piesakoties uz LAFI sertifikātu planieriem, nodrošinot mācības ar TMG: vismaz 6 duālās apmācības lidojumu stundas ar TMG;
- C) piesakoties uz LAFI sertifikātu gaisa baloniem: vismaz 3 duālās apmācības lidojumu stundas, tostarp vismaz 3 pacelšanās;
- D) Pilotiem, kam ir LAFI vai FI sertifikāts jebkurai lidaparātu kategorijai, ieskaita 18 stundas no b) apakšpunkta (2) punkta ii) apakšpunktā noteiktajām prasībām.

- c) Pilotiem, kam ir bijis FI sertifikāts tajā pašā lidaparātu kategorijā, pilnā apjomā ieskaita a) un b) apakšpunkta prasību izpildi.

FCL.940.LAFI LAFI — derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

- a) Lai pagarinātu LAFI sertifikāta derīguma termiņu, tā īpašnieks izpilda 2 no šādām 3 prasībām:
- (1) veic vismaz:
 - i) piesakoties uz LAFI sertifikātu lidmašīnām vai helikopteriem, 45 mācību lidojumu stundas vai 120 pacelšanās mācību lidojumos ar attiecīgās kategorijas lidaparātu kā LAFI, FI, TRI, CRI, IRI, MI vai eksaminētāja statusā sertifikāta derīguma termiņa laikā;
 - ii) piesakoties uz LAFI sertifikātu planieriem, 30 mācību lidojumu stundas vai 60 pacelšanās mācību lidojumos ar planieriem, planieriem ar dzinēju vai TMG kā LAFI, FI vai eksaminētāja statusā sertifikāta derīguma termiņa laikā;
 - iii) piesakoties uz LAFI sertifikātu gaisa baloniem, 6 mācību lidojumu stundas ar gaisa baloniem kā LAFI, FI vai eksaminētāja statusā sertifikāta derīguma termiņa laikā;
 - (2) sertifikāta derīguma termiņa laikā apmeklē instruktoru prasmju atsvaidzināšanas semināru;
 - (3) 12 mēnešu laikā pirms LAFI sertifikāta derīguma beigu datuma nokārto kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935.
- b) Derīguma termiņa atjaunošana. Ja LAFI sertifikāta derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs 12 mēnešu laikā pirms derīguma termiņa atjaunošanas:
- (1) apmeklē instruktora prasmju atsvaidzināšanas semināru;
 - (2) nokārto kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935.

3. IEDAĻA

Īpašas prasības lidojumu instruktoram — FI

FCL.905.FI FI — tiesības un nosacījumi

FI piešķir tiesības vadīt mācību lidojumus, lai:

- a) izsniegtu attiecīgās lidaparātu kategorijas PPL, SPL, BPL un LAPL, pagarinātu vai atjaunotu tās derīguma termiņu;
- b) izsniegtu klases un tipa kvalifikācijas vienpilota viendzinēja lidmašīnai, izņemot vienpilota augstas veikspējas sarežģītās lidmašīnas, pagarinātu vai atjaunotu to derīguma termiņu; izsniegtu apstiprinājumu par gaisa balonu klases vai grupas tiesību attiecināšanu un par planieru klases tiesību attiecināšanu, pagarinātu vai atjaunotu šāda apstiprinājuma derīguma termiņu;
- c) izsniegtu vienpilota vai daudzpilotu gaisa kuģa tipa kvalifikācijas, pagarinātu vai atjaunotu to derīguma termiņu;
- d) izsniegtu attiecīgās lidaparātu kategorijas CPL, pagarinātu vai atjaunotu tās derīguma termiņu, ja FI ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas šādas kategorijas lidaparāta pilota statusā, tostarp vismaz 200 mācību lidojumu stundas;

- e) izsniegtu nakts lidojumu kvalifikāciju, pagarinātu vai atjaunotu tās derīguma termiņu, ja FI:
- (1) ir kvalificēts veikt nakts lidojumus ar attiecīgās kategorijas lidaparātu;
 - (2) saskaņā ar i) apakšpunktu kvalificētam FI ir apliecinājies spēju vadīt nakts mācību lidojumus;
 - (3) atbilst nakts lidojumu pieredzes prasībām, ko nosaka FCL.060 b) apakšpunkta (2) punkts;
- f) izsniegtu vilkšanas lidojumu vai figūrlidojumu kvalifikāciju, pagarinātu vai atjaunotu tās derīguma termiņu, ja ir iegūtas šādas tiesības un ja FI saskaņā ar i) apakšpunktu kvalificētam FI ir apliecinājies spēju vadīt nakts mācību lidojumus;
- g) izsniegtu attiecīgās lidaparātu kategorijas IR, pagarinātu vai atjaunotu tās derīguma termiņu, ja FI:
- (1) ir veicis vismaz 200 lidojumu stundas atbilstīgi IFR; no tām ne vairāk par 50 stundām var būt instrumentu mācības uz zemes ar FFS, FTD 2/3 vai FNPT II;
 - (2) kā studentpilots ir apguvis IRI mācību kursu un ir nokārtojis IRI sertifikāta prasmju pārbaudi;
 - (3) turklāt:
 - i) attiecībā uz daudzdzinēju lidmašīnām ir izpildījis CRI sertifikāta izsniegšanas prasības;
 - ii) attiecībā uz daudzdzinēju helikopteriem ir izpildījis TRI sertifikāta izsniegšanas prasības;
- h) izsniegtu vienpilota daudzdzinēju klases vai tipa kvalifikācijas, pagarinātu vai atjaunotu to derīguma termiņu, izņemot vienpilota augstas veiktspējas sarežģītās lidmašīnas, ja FI:
- (1) attiecībā uz lidmašīnām atbilst CRI mācību kursa priekšnosacījumiem, kas noteikti FCL.915.CRI a) apakšpunktā, un FCL.930.CRI un FCL.935 prasībām;
 - (2) attiecībā uz helikopteriem atbilst FCL.910.TRI c) apakšpunkta (1) punkta prasībām un TRI(H) mācību kursa priekšnosacījumiem, kas noteikti FCL.915.TRI b) apakšpunkta (2) punktā;
 - i) izsniegtu FI, IRI, CRI, STI, MI vai LAFI sertifikātu, pagarinātu vai atjaunotu tā derīguma termiņu, ja FI:
 - (1) ir veicis vismaz:
 - i) attiecībā uz FI(S) — 50 mācību lidojumu stundas ar planieriem vai 150 palaišanas planieru mācību lidojumus;
 - ii) attiecībā uz FI(B) — 50 mācību lidojumu stundas ar gaisa baloniem vai 50 pacelšanās gaisa balonu mācību lidojumus;
 - iii) attiecībā uz FI(A) vai FI(H), kas vada mācības LAFI(A) vai (H), — 150 mācību lidojumu stundas ar attiecīgās kategorijas lidaparātu;
 - iv) visos citos gadījumos — 500 mācību lidojumu stundas ar attiecīgās kategorijas lidaparātu;

(2) ir nokārtojies kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935 ar attiecīgās kategorijas lidaparātu, lai lidojumu instruktora eksaminētājam (FIE) apliecinātu spēju vadīt FI sertifikāta mācības;

j) izsniegtu MPL, pagarinātu vai atjaunotu tās derīguma termiņu, ja FI:

(1) mācību lidojumu posmam ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas lidmašīnas pilota statusā, tostarp vismaz 200 mācību lidojumu stundas;

(2) mācību pamata līmeņa posmam:

i) ir ieguvis daudzdzinēju lidmašīnas IR un tiesības vadīt IR mācības;

ii) ir veicis vismaz 1500 daudzpilota apkalpes lidojumu stundas.

(3) Ja FI jau ir kvalificēts vadīt mācības ATP(A) vai CPL(A)/IR integrētajos mācībuursos, (2) punkta ii) apakšpunkta prasības var aizstāt ar prasību apgūt strukturētu mācību kursu, ko veido:

i) MCC kvalifikācija;

ii) 5 mācību lidojumu novērošana MPL kursa 3. posmā;

iii) 5 mācību lidojumu novērošana MPL kursa 4. posmā;

iv) operatoru regulāro avioreisu 5 praktisko mācību lidojumu sesiju novērošana;

v) MCCI instruktora kursa saturs.

Šajā gadījumā FI vada pirmās 5 instruktora uzraudzītās sesijas, ko uzrauga MPL mācību lidojumiem kvalificēts TRI(A), MCCI(A) vai SFI(A).

FCL.910.FI FI — tiesību ierobežojumi

a) FI tiesības attiecas tikai uz mācību lidojumu vadīšanu tās pašas lidaparātu kategorijas FI uzraudzībā, kuru šim nolūkam norādījusi ATO, šādos gadījumos:

(1) PPL, SPL, BPL un LAPL izsniegšanai;

(2) visos PPL līmeņa lidmašīnu un helikopteru integrētajos mācībuursos;

(3) visām vienpilota viendzinēja lidmašīnas klases un tipa kvalifikācijām, tiesību attiecināšanai uz citu gaisa balonu klasi un grupu un tiesību attiecināšanai uz citu planieru klasi;

(4) nakts lidojumu, vilkšanas vai figūrlidojumu kvalifikācijām.

b) Vadot uzraudzītās mācības saskaņā ar a) apakšpunktu, FI nav tiesību pilnvarot studentpilotus veikt pirmos patstāvīgos lidojumus un pirmos patstāvīgos maršruta lidojumus.

c) FI sertifikāta ierobežojumus, kas noteikti a) un b) apakšpunktā, atceļ, ja:

(1) attiecībā uz FI(A) — ir veicis vismaz 100 mācību lidojumu stundas ar lidmašīnām vai TMG un turklāt ir uzraudzījis vismaz 25 studentpilotu patstāvīgos lidojumus;

(2) attiecībā uz FI(H) — ir veicis vismaz 100 mācību lidojumu stundas ar helikopteriem un turklāt ir uzraudzījis vismaz 25 studentpilotu patstāvīgās lidojumu mācības gaisā;

- (3) attiecībā uz FI(As), FI(S) un FI(B) — ir veicis vismaz 15 mācību lidojumu stundas vai 50 pacelšanās mācību lidojumos, aptverot visu mācību lidojumu programmu PPL(As), SPL vai BPL attiecīgajā lidaparātu kategorijā;

FCL.915.FI FI — priekšnosacījumi

FI sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) piesakoties uz FI(A) un FI(H) sertifikātu:
 - (1) ir veicis vismaz 10 instrumentālo mācību lidojumu stundas ar attiecīgās kategorijas lidaparātu; no tām 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FSTD;
 - (2) ir veicis 20 maršrutu lidojumu stundas PIC statusā ar attiecīgās kategorijas lidaparātu atbilstīgi VFR;
- b) turklāt, piesakoties uz FI(A) sertifikātu:
 - (1) ir vismaz CPL(A) īpašnieks; vai
 - (2) ir vismaz PPL(A) īpašnieks un ir:
 - i) izpildījis CPL teorētisko zināšanu prasības;
 - ii) veicis vismaz 200 lidojumu stundas, tostarp 150 stundas PIC statusā, ar lidmašīnām vai TMG;
 - (3) ir veicis vismaz 30 lidojumu stundas ar viena virzuļdzinēja lidmašīnām, no kurām vismaz 5 lidojumu stundas ir veiktas iepriekšējos 6 mēnešos pirms pirmsiestāšanās pārbaudes lidojuma, ko nosaka FCL.930.FI a) apakšpunkts;
 - (4) ir veicis VFR atbilstīgu maršruta lidojumu PIC statusā, tostarp lidojumu vismaz 540 km (300 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos 2 dažādos lidlaukos;
- c) turklāt, piesakoties uz FI(H) sertifikātu, ir veicis 250 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, no kurām:
 - (1) vismaz 100 lidojumu stundas veiktas PIC statusā, ja pieteikuma iesniedzējam ir vismaz CPL(H); vai
 - (2) vismaz 200 lidojumu stundas veiktas PIC statusā, ja pieteikuma iesniedzējam ir vismaz PPL(H) un ir izpildītas CPL teorētisko zināšanu prasības;
- d) piesakoties uz FI(As) sertifikātu, ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas PIC statusā ar gaisa kuģiem, no kurām vismaz 400 lidojumu stundas veiktas PIC statusā ar CPL(As) sertifikātu;
- e) piesakoties uz FI(S) sertifikātu, ir veicis 100 lidojumu stundas un 200 palaišanas PIC statusā ar planieriem. Turklāt, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas vadīt lidojumu mācības ar TMG, viņš veic 30 lidojumu stundas PIC statusā ar TMG un ar TMG nokārto papildu kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935 FI, kas ir attiecīgi kvalificēts saskaņā ar FCL.905.FI j) apakšpunktu, klātbūtnē;
- f) piesakoties uz FI(B) sertifikātu, ir veicis vismaz 75 lidojumu stundas PIC statusā ar gaisa baloniem; no tām vismaz 15 stundas ir veiktas ar tādas klases gaisa balonu, kādu paredzēts vadīt lidojumu mācībās.

FCL.930.FI FI — mācību kurss

- a) FI sertifikāta pieteikuma iesniedzēji ir nokārtojuši pirmsiestāšanās pārbaudes lidojumu, ko saskaņā ar FCL.905.FI i) apakšpunktu vada kvalificēts FI, 6 mēnešu laikā pirms kursa sākšanas, lai novērtētu viņu spēju apgūt šo kursu. Pirmsiestāšanās pārbaudes lidojuma pamatā ir klases un tipa kvalifikācijas prasmju pārbaude, ko nosaka šīs daļas 9. pielikums.
- b) FI mācību kursā ir:
- (1) mācību procesa vadīšana 25 stundu apjomā;
 - (2) i) attiecībā uz FI(A), (H) un (As) — teorētiskās mācības vismaz 100 stundu apjomā, tostarp pārbaudes mācību gaitā;
ii) attiecībā uz FI(B) vai FI(S) — teorētiskās mācības vismaz 30 stundu apjomā, tostarp pārbaudes mācību gaitā;
 - (3) i) attiecībā uz FI(A) un (H) — vismaz 30 mācību lidojumu stundas, no kurām 25 stundas ir duālās apmācības lidojumi, no tām 5 stundas var veikt ar FFS, FNPT I vai II vai FTD 2/3;
ii) attiecībā uz FI(As) — vismaz 20 mācību lidojumu stundas, no kurām 15 stundas ir duālās apmācības lidojumi;
iii) attiecībā uz FI(S) — vismaz 6 mācību lidojumu stundas vai 20 pacelšanās mācību lidojumos;
iv) attiecībā uz FI(S), kas nodrošina TMG mācības, — vismaz 6 duālās apmācības lidojumu stundas ar TMG;
v) attiecībā uz FI(B) — vismaz 3 mācību lidojumu stundas, tostarp 3 pacelšanās mācību lidojumos.
- c) Pilotiem, kam ir vai ir bijis LAFI (B) vai (S) sertifikāts, pilnā apjomā ieskaita a) un b) apakšpunkta FI sertifikāta prasību izpildi tajā pašā lidaparātu kategorijā.
- d) Pilotiem, kam ir vai ir bijis LAFI (A) vai (H) sertifikāts, ieskaita 50 stundas no b) apakšpunkta (2) punkta i) apakšpunkta prasībām un 12 stundas no b) apakšpunkta (3) punkta i) apakšpunkta prasībām FI sertifikātam tajā pašā lidaparātu kategorijā.
- e) Piesakoties uz FI sertifikātu citā lidaparātu kategorijā, pilotiem, kam ir vai ir bijusi:
- (1) FI(A), (H) vai (As), ieskaita 55 stundas no b) apakšpunkta (2) punkta i) apakšpunkta prasībām vai 18 stundas no b) apakšpunkta (2) punkta ii) apakšpunkta prasībām;
 - (2) LAFI (A) vai (H), ieskaita 40 stundas no b) apakšpunkta (2) punkta i) apakšpunkta prasībām vai 18 stundas no b) apakšpunkta (2) punkta ii) apakšpunkta prasībām;
 - (3) LAFI (B) vai (S) vai FI(B) vai (S), ieskaita 18 stundas no b) apakšpunkta (2) punkta prasībām.

FCL.940.FI FI — derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

- a) Lai pagarinātu FI sertifikāta derīguma termiņu, tā īpašnieks izpilda 2 no šādām 3 prasībām:
- (1) veic:

- i) attiecībā uz FI(A) un (H) — vismaz 50 mācību lidojumu stundas ar attiecīgās kategorijas lidaparātu kā LAFI, FI, TRI, CRI, IRI, MI vai eksaminētāja statusā sertifikāta derīguma termiņa laikā. Ja ir jāpagarina IR mācību vadīšanas tiesības, 10 no šīm stundām ir mācību lidojumi IR iegūšanai, un tie ir veikti iepriekšējos 12 mēnešos pirms FI sertifikāta derīguma beigu datuma;
 - ii) attiecībā uz FI(As) — vismaz 20 mācību lidojumu stundas ar gaisa kuģiem kā FI, IRI vai eksaminētāja statusā sertifikāta derīguma termiņa laikā. Ja ir jāpagarina IR mācību vadīšanas tiesības, 10 no šīm stundām ir mācību lidojumi IR iegūšanai, un tie ir veikti iepriekšējos 12 mēnešos pirms FI sertifikāta derīguma beigu datuma;
 - iii) attiecībā uz FI(S) — vismaz 30 mācību lidojumu stundas vai 60 pacelšanās mācību lidojumos ar planieriem, planieriem ar dzinēju vai TMG kā LAFI, FI vai eksaminētāja statusā sertifikāta derīguma termiņa laikā;
 - iv) attiecībā uz FI(B) — vismaz 6 mācību lidojumu stundas ar gaisa baloniem kā LAFI, FI vai eksaminētāja statusā sertifikāta derīguma termiņa laikā;
- (2) FI sertifikāta derīguma termiņa laikā apmeklē instruktoru prasmju atsvaidzināšanas semināru;
 - (3) 12 mēnešu laikā pirms FI sertifikāta derīguma beigu datuma nokārto kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935.
- b) Katrai otrajai FI(A) vai FI(H) derīguma termiņa pagarināšanai vai katrai trešajai FI(As), (S) un (B) derīguma termiņa pagarināšanai īpašnieks nokārto kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935.
 - c) *Derīguma termiņa atjaunošana.* Ja FI sertifikāta derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs iepriekšējos 12 mēnešos pirms derīguma termiņa atjaunošanas:
 - (1) apmeklē instruktora prasmju atsvaidzināšanas semināru;
 - (2) nokārto kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935.

4. IEDAĻA

Īpašas prasības tipu kvalifikācijas instruktoram — TRI

FCL.905.TRI TRI — tiesības un nosacījumi

TRI ir tiesīgs vadīt mācības:

- a) IR derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, ja TRI ir derīga IR;
- b) TRI vai SFI sertifikāta izsniegšanai, ja īpašniekam ir 3 gadu TRI pieredze;
- c) attiecībā uz TRI vienpilota lidmašīnām:
 - (1) vienpilota augstas veiktspējas sarežģīto lidmašīnu tipa kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas iegūt tiesības veikt vienpilota lidojumus.

TRI(SPA) tiesības var attiecināt uz vienpilota augstas veiktspējas sarežģītā lidmašīnu tipa kvalifikācijas mācību lidojumiem daudzpilotu lidojumos, ja TRI:

- i) ir MCCI sertifikāts; vai
 - ii) ir vai ir bijis TRI sertifikāts daudzpilotu lidmašīnām;
- (2) MPL kursa pamata līmeņa posma apgūšanai, ja viņa/viņas tiesības tiek attiecinātas uz daudzpilotu lidojumiem un viņam/viņai ir vai ir bijis FI(A) vai IRI(A) sertifikāts;
- d) attiecībā uz TRI daudzpilotu lidmašīnām:
- (1) tipa kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai:
 - i) daudzpilotu lidmašīnām;
 - ii) vienpilota augstas veiktspējas sarežģītām lidmašīnām, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas iegūt TRI tiesības daudzpilotu lidojumos;
 - (2) MCC mācību kursa apgūšanai;
 - (3) MPL kursa pamata, vidējā un augstākā līmeņa posma apgūšanai, ja saistībā ar pamata posmu viņam/viņai ir vai ir bijis FI(A) vai IRI(A) sertifikāts;
- e) attiecībā uz TRI helikopteriem:
- (1) helikoptera tipa kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai;
 - (2) MCC mācību kursa apgūšanai, ja viņam/viņai ir daudzpilotu helikoptera tipa kvalifikācija;
 - (3) vienpilota IR(H) tiesību attiecināšanai uz daudzdzinēju IR(H);
- f) attiecībā uz TRI vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu:
- (1) vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta tipa kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai;
 - (2) MCC mācību kursa apgūšanai.

FCL.910.TRI TRI — tiesību ierobežojumi

- a) *Vispārīgie ierobežojumi.* Ja TRI mācības veic tikai ar FFS, TRI tiesības attiecas tikai uz mācību vadīšanu ar FFS.

Šajā gadījumā TRI var vadīt uzraudzītus lidojumus reisa apstākļos, ja TRI mācību kursā ir nodrošinātas papildu mācības šādam nolūkam.

- b) *TRI lidmašīnām un vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātam — TRI(A) un TRI(PL).* TRI tiesības attiecas tikai uz tāda tipa lidmašīnu vai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu, kādu izmantoja mācībās un kompetenču pārbaudē. TRI tiesības var attiecināt uz citiem tiem, ja TRI:
- (1) 12 mēnešu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas ir veicis vismaz 15 maršruta sektorus, tostarp pacelšanās un nosēšanās ar attiecīgā tipa lidaparātu; no tiem 7 sektorus var veikt ar FFS;
 - (2) ir apguvis attiecīgā TRI kursa tehnisko mācību un mācību lidojumu daļas;

- (3) ir nokārtojies attiecīgās kompetenču pārbaudes iedaļas saskaņā ar FCL.935, lai atbilstīgi K apakšiedaļai kvalificētam FIE vai TRE apliecinātu savu spēju nodrošināt pilota mācības, tostarp pirmslidojuma un pēclidojuma instruktāžu un teorētisko mācību vadīšanu, tipa kvalifikācijas izsniegšanai neieciešamajā līmenī.
- c) TRI helikopteriem — TRI(H).
- (1) TRI(H) tiesības attiecas tikai uz tāda tipa helikopteru, ar kādu tika kārtota TRI sertifikāta izsniegšanas prasmju pārbaude. TRI tiesības var attiecināt uz citiem tiem, ja TRI:
- i) apguvis atbilstīgo TRI kursa tehnisko daļu ar attiecīgā tipa helikoptera vai šā tipa FSTD;
 - ii) veicis vismaz 2 mācību lidojumu stundas ar šo tipu atbilstīgi kvalificēta TRI(H) uzraudzībā;
 - iii) ir nokārtojies attiecīgās kompetenču pārbaudes iedaļas saskaņā ar FCL.935, lai atbilstīgi K apakšiedaļai kvalificētam FIE vai TRE apliecinātu savu spēju nodrošināt pilota apmācību, tostarp pirmslidojuma un pēclidojuma instruktāžu un teorētisko mācību vadīšanu, tipa kvalifikācijas izsniegšanai neieciešamajā līmenī.
- (2) Pirms vienpilota TRI(H) tiesību attiecināšanas uz tāda paša tipa daudzpilota helikopteriem to īpašnieks veic vismaz 100 lidojumu stundas ar šāda tipa daudzpilota helikopteriem.
- d) Neatkarīgi no iepriekšējiem apakšpunktiem — to TRI sertifikāta īpašnieku tiesības, kam ir izsniegta tipa kvalifikācija saskaņā ar FCL.725 e) apakšpunktu, var attiecināt uz šo jaunā tipa lidaparātu.

FCL.915.TRI TRI — priekšnosacījumi

TRI sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) ir attiecīgās lidaparātu kategorijas CPL, MPL vai ATPL pilota apliecības īpašnieks;
- b) piesakoties uz TRI(MPA) sertifikātu:
 - (1) ir veicis 1500 lidojumu stundas daudzpilota lidmašīnas pilota statusā;
 - (2) iepriekšējos 12 mēnešos pirms pieteikuma iesniegšanas dienas ir veicis 30 maršruta sektorus, tostarp pacelšanās un nosēšanās, PIC vai otrā pilota statusā ar attiecīgā tipa lidmašīnu; no tiem 15 sektorus var veikt ar šā tipa FFS;
- c) piesakoties uz TRI(SPA) sertifikātu:
 - (1) iepriekšējos 12 mēnešos pirms pieteikuma iesniegšanas dienas ir veicis 30 maršruta sektorus, tostarp pacelšanās un nosēšanās, PIC statusā ar attiecīgā tipa lidmašīnu; no tiem 15 sektorus var veikt ar šā tipa FFS;
 - (2) i) ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas lidmašīnas pilota statusā, tostarp 30 lidojumu stundas PIC statusā ar attiecīgā tipa lidmašīnu; vai
ii) ir vai ir bijis FI sertifikāta īpašnieks daudzdzinēju lidmašīnām ar IR(A) tiesībām;
- d) piesakoties uz TRI(H) sertifikātu:

- (1) piesakoties uz TRI(H) sertifikātu vienpilota viendzinēja helikopteriem, ir veicis 250 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā;
 - (2) piesakoties uz TRI(H) sertifikātu vienpilota daudzdzinēju helikopteriem, ir veicis 500 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, tostarp 100 lidojumu stundas PIC statusā ar vienpilota daudzdzinēju helikopteriem;
 - (3) piesakoties uz TRI(H) sertifikātu daudzpilota helikopteriem, ir veicis 1000 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, tostarp:
 - i) 350 lidojumu stundas daudzpilota helikoptera pilota statusā; vai
 - ii) ja pieteikuma iesniedzējam jau ir TRI(H) sertifikāts vienpilota daudzdzinēju helikopteriem, 100 lidojumu stundas šā tipa daudzpilota lidojumu pilota statusā.
 - (4) FI(H) īpašniekiem pilnā apjomā ieskaita (1) un (2) punkta prasību izpildi attiecībā uz vienpilota helikopteru;
- e) piesakoties uz TRI(PL)sertifikātu:
- (1) ir veicis 1500 lidojumu stundas daudzpilota lidmašīnas, vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta vai daudzpilota helikoptera pilota statusā;
 - (2) iepriekšējos 12 mēnešos pirms pieteikuma iesniegšanas ir veicis 30 maršruta sektorus, tostarp pacelšanās un nosēšanās, PIC vai otrā pilota statusā ar attiecīgā tipa vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu; no tiem 15 sektorus var veikt ar šā tipa FFS.

FCL.930.TRI TRI — mācību kurss

- a) TRI mācību kursā ir vismaz:
- (1) mācību procesa vadīšana 25 stundu apjomā;
 - (2) tehniskās mācības 10 stundu apjomā, tostarp tehnisko zināšanu atjaunošana, mācību stundu materiālu sagatavošana un mācīšanas prasmju attīstīšana darbam klasē un ar trenāžieriem;
 - (3) 5 mācību lidojumu stundas ar attiecīgo lidaparātu vai šā lidaparāta trenāžieri, ja izmanto vienpilota gaisa kuģi, vai 10 mācību lidojumu stundas ar daudzpilota lidaparātu vai šā lidaparāta trenāžieri.
- b) Pieteikuma iesniedzējiem, kam ir instruktora sertifikāts, pilnā apjomā ieskaita a) apakšpunkta (1) punkta prasību izpildi.
- c) TRI sertifikāta pieteikuma iesniedzējam, kam ir SFI sertifikāts attiecīgajam tipam, pilnā apjomā ieskaita šā apakšpunkta prasību izpildi TRI sertifikāta izsniegšanai ar tiesībām veikt tikai mācību lidojumus ar trenāžieriem.

FCL.935.TRI TRI — kompetenču pārbaude

Ja TRI kompetenču pārbaudi kārtu ar FFS, TRI sertifikāta tiesības attiecas tikai uz mācību lidojumiem ar FFS.

Šo ierobežojumu atcel, ja TRI ir nokārtojis kompetenču pārbaudi ar lidaparātu.

FCL.940.TRI TRI — derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

- a) Derīguma termiņa pagarināšana. Lai pagarinātu TRI sertifikāta derīguma termiņu, pieteikuma iesniedzējs TRI sertifikāta derīguma termiņa laikā izpilda 2 no šādām 3 prasībām:
- (1) veic 50 mācību lidojumu stundas ar katra tipa lidaparātu, uz kuru attiecas instruktora tiesības, vai ar šo tipu FSTD; no tām vismaz 15 lidojumu stundas ir veiktas iepriekšējos 12 mēnešos pirms TRI sertifikāta derīguma beigu datuma.
Attiecībā uz TRI(A) un TRI(PL) šīs mācību lidojumu stundas veic TRI vai tipa kvalifikācijas eksaminētāja (TRE) vai SFI, vai trenāžieru mācību lidojumu eksaminētāja (SFE) statusā. Attiecībā uz TRI(H) šajā nolūkā tiek ņemts vērā arī lidojumu laiks FI, instrumentālo lidojumu kvalifikācijas instruktora (IRI), trenāžieru mācību instruktora (STI) vai jebkura cita veida eksaminētāja statusā;
 - (2) piedalās ATO nodrošinātās TRI instruktora prasmju atsvaidzināšanas mācībās;
 - (3) nokārto kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935.
- b) Vismaz katrai otrajai TRI sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanai īpašnieks izpilda a) apakšpunkta (3) punkta prasības.
- c) Ja personai ir TRI sertifikāts vairākiem vienas lidaparātu kategorijas tipiem, līdz ar a) apakšpunkta (3) punktā noteiktās kompetenču pārbaudes nokārtošanu ar vienu no šiem tipiem tiek pagarināts arī citu tās pašas lidaparātu kategorijas tipu derīguma termiņš.
- d) *Īpašas prasības TRI(H) derīguma termiņa pagarināšanai.* TRI(H), kam ir FI(H) sertifikāts attiecīgajam tipam, pilnā apjomā ieskaita a) apakšpunkta prasību izpildi. Šajā gadījumā TRI(H) sertifikāts ir derīgs līdz FI(H) sertifikāta derīguma beigu datumam.
- e) *Derīguma termiņa atjaunošana.* Ja TRI sertifikāta derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs iepriekšējos 12 mēnešos pirms derīguma termiņa atjaunošanas:
- (1) piedalās ATO nodrošinātās TRI instruktora prasmju atsvaidzināšanas mācībās, kur ir attiecīgie TRI mācību kursa elementi;
 - (2) nokārto kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935 ar katru lidaparāta tipu, attiecībā uz kuru pieteikuma iesniedzējs vēlas atjaunot instruktora tiesību derīguma termiņu.

5. IEDAĻA

Īpašas prasības klases kvalifikācijas inspektoram — CRI

FCL.905.CRI CRI — tiesības un nosacījumi

- a) CRI ir tiesīgs vadīt mācības:
- (1) klases vai tipa kvalifikācijas izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai nesarežģītām zemas veikspējas vienpilota lidmašīnām, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas veikt vienpilota lidojumus;

- (2) vilkšanas vai figūrlidojumu kvalifikācijai attiecīgajā lidaparātu kategorijā, ja CRI ir attiecīgā kvalifikācija un saskaņā ar FCL.905.FI i) apakšpunktu kvalificētam FI ir apliecinājis spēju vadīt šīs kvalifikācijas mācības.

CRI tiesības attiecas tikai uz to lidmašīnas klasi vai tipu, ar kuru tika nokārtota instruktora kompetenču pārbaude. CRI tiesības attiecinā uz citām klasēm vai tipiem, ja iepriekšējos 12 mēnešos CRI ir:

- (1) veicis 15 lidojumu stundas PIC statusā ar attiecīgās klases vai tipa lidmašīnām;
- (2) veicis vienu mācību lidojumu labās puses sēdekļi cita attiecīgajā klasē vai tipā kvalificēta CRI vai FI uzraudzībā, kas sēž otrā pilota sēdekļi.

FCL.915.CRI CRI — priekšnosacījumi

CRI sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) attiecībā uz daudzdzinēju lidmašīnām:
 - (1) ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas lidmašīnas pilota statusā;
 - (2) ir veicis vismaz 30 lidojumu stundas PIC statusā ar attiecīgās klases vai tipa lidmašīnu;
- b) attiecībā uz viendzinēja lidmašīnām:
 - (1) ir veicis vismaz 300 lidojumu stundas lidmašīnas pilota statusā;
 - (2) ir veicis vismaz 30 lidojumu stundas PIC statusā ar attiecīgās klases vai tipa lidmašīnu.

FCL.930.CRI CRI — mācību kurss

- a) CRI mācību kursā ir vismaz:
 - (1) mācību procesa vadīšana 25 stundu apjomā;
 - (2) tehniskās mācības 10 stundu apjomā, tostarp tehnisko zināšanu atjaunošana, mācību stundu materiālu sagatavošana un mācīšanas prasmju attīstīšana darbam klasē un ar trenāžieriem;
 - (3) 5 mācību lidojumu stundas ar daudzdzinēju lidmašīnām vai 3 mācību lidojumu stundas ar viendzinēja lidmašīnām, ko saskaņā ar FCL.905.FI i) apakšpunktu nodrošina kvalificēts FI(A).
- b) Pieteikuma iesniedzējiem, kam ir instruktora sertifikāts, pilnā apjomā ieskaita a) apakšpunkta (1) punkta prasību izpildi.

FCL.940.CRI CRI — derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

- a) Lai pagarinātu CRI sertifikāta derīguma termiņu, pieteikuma iesniedzējs iepriekšējos 12 mēnešos pirms CRI sertifikāta derīguma beigu datuma ir:
 - (1) vadījis vismaz 10 mācību lidojumu stundas CRI statusā. Ja pieteikuma iesniedzēja CRI tiesības attiecas gan uz viendzinēja, gan daudzdzinēju lidmašīnām, 10 mācību lidojumu stundas vienādās daļās ir lidojumi ar viendzinēja un daudzdzinēju lidmašīnām; vai
 - (2) jāpiedalās ATO nodrošinātās TRI instruktora prasmju atsvaidzināšanas mācībās; vai

- (3) nokārtojais kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935 attiecīgi daudzdzinēju vai viendzinēja lidmašīnām.
- b) Vismaz katrai otrajai CRI sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanai īpašnieks izpilda a) apakšpunkta (3) punkta prasības.
- c) *Derīguma termiņa atjaunošana.* Ja CRI sertifikāta derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs iepriekšējos 12 mēnešos pirms derīguma termiņa atjaunošanas:
 - (1) piedalās ATO nodrošinātās CRI instruktora prasmju atsvaidzināšanas mācībās ;
 - (2) nokārto kompetenču pārbaudi saskaņā ar FCL.935.

6. IEDAĻA

Īpašas prasības instrumentālo lidojumu kvalifikācijas instruktoram — IRI

FCL.905.IRI IRI — tiesības un nosacījumi

- a) IRI ir tiesīgs vadīt mācības IR izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai attiecīgajā lidaparātu kategorijā.
- b) Īpašas prasības attiecībā uz MPL kursu. Lai vadītu mācības MPL kursa pamata līmeņa posmā, IRI(A):
 - (1) ir IR daudzdzinēju lidmašīnām;
 - (2) ir veicis vismaz 1500 daudzpilotu apkalpes lidojumu stundas.
 - (3) Ja IRI jau ir kvalificēts vadīt mācības ATP(A) vai CPL(A)/IR integrētajā mācību kursā, b) apakšpunkta (2) punkta prasības var aizstāt ar FCL.905.FI j) apakšpunkta (3) punktā noteiktā mācību kursa apguvi.

FCL.915.IRI IRI — priekšnosacījumi

IRI sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) piesakoties uz IRI(A) sertifikātu:
 - (1) ir veicis vismaz 800 lidojumu stundas atbilstīgi IFR, no kurām vismaz 400 lidojumu stundas veiktas ar lidmašīnām;
 - (2) ja pieteikuma iesniedzējs piesakās uz IRI(A) daudzdzinēju lidmašīnām — atbilst FCL.915.CRI a) apakšpunkta prasībām;
- b) piesakoties uz IRI(H) sertifikātu:
 - (1) ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas atbilstīgi IFR, no kurām vismaz 250 stundas ir instrumentāli lidojumi ar helikopteriem;
 - (2) ja pieteikuma iesniedzējs piesakās uz IR(H) daudzpilotu helikopteriem — atbilst FCL.905.FI g) apakšpunkta (3) punkta ii) apakšpunkta prasībām;
- c) piesakoties uz IRI(As) sertifikātu, ir veicis vismaz 300 lidojumu stundas atbilstīgi IFR, no kurām vismaz 100 stundas ir instrumentāli lidojumi ar gaisa kuģiem.

FCL.930.IRI IRI — mācību kurss

- a) IRI mācību kursā ir vismaz:

- (1) mācību procesa vadīšana 25 stundu apjomā;
- (2) tehniskās mācības 10 stundu apjomā, tostarp instrumentu teorētisko zināšanu atjaunošana, mācību stundu materiālu sagatavošana un mācīšanas prasmju attīstīšana darbam klasē;
- (3)
 - i) attiecībā uz IRI(A) — vismaz 10 mācību lidojumu stundas ar lidmašīnu, FFS, FTD 2/3 vai FNPT II. Pieteikuma iesniedzējiem ar FI(A) sertifikātu šo skaitu samazina līdz 5 stundām;
 - ii) attiecībā uz IRI(H) — vismaz 10 mācību lidojumu stundas ar helikopteru, FFS, FTD 2/3 vai FNPT II/III;
 - iii) attiecībā uz IRI(A) — vismaz 10 mācību lidojumu stundas ar gaisa kuģi, FFS, FTD 2/3 vai FNPT II.
- b) Mācību lidojumus saskaņā ar FCL.905.FI i) apakšpunktu vada kvalificēts FI.
- c) Pieteikuma iesniedzējiem, kam ir instruktora sertifikāts, pilnā apjomā ieskaita a) apakšpunkta (1) punkta prasību izpildi.

FCL.940.IRI IRI — derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

Lai pagarinātu vai atjaunotu IRI sertifikāta derīguma termiņu, īpašnieks izpilda FI sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanas vai atjaunošanas prasības saskaņā ar FCL.940.FI.

7. IEDAĻA

Īpašas prasības trenāžieru lidojumu instruktoram — SFI

FCL.905.SFI SFI — tiesības un nosacījumi

SFI ir tiesīgs vadīt trenāžieru mācību lidojumus ar attiecīgās kategorijas lidaparātu:

- a) IR izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, ja viņam/viņai ir vai ir bijusi IR attiecīgajā lidaparātu kategorijā un ja ir apgūts IRI mācību kurss;
- b) attiecībā uz SFI vienpilota lidmašīnām:
 - (1) vienpilota augstas veiktspējas sarežģītu lidmašīnu tipa kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas iegūt tiesības veikt vienpilota lidojumus.
SFI (SPA) tiesības var attiecināt uz vienpilota augstas veiktspējas sarežģīto lidmašīnu tipa kvalifikācijām daudzpilotu lidojumos, ja viņam/viņai:
 - i) ir MCCI sertifikāts; vai
 - ii) ir vai ir bijis TRI sertifikāts daudzpilotu lidmašīnām;
 - (2) ja SFI(SPA) tiesības saskaņā ar (1) punktu tiek attiecinātas uz daudzpilotu lidojumiem:
 - i) MCC mācību kursa apgūšanai;
 - ii) MPL kursa pamata līmeņa posma apgūšanai;
- c) attiecībā uz SFI daudzpilotu lidmašīnām:
 - (1) tipa kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai:

- i) daudzpilota lidmašīnām;
 - ii) vienpilota augstas veiktspējas sarežģītām lidmašīnām, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas iegūt TRI tiesības daudzpilota lidojumos;
- (2) MCC mācību kursa apgūšanai;
 - (3) MPL pamata, vidējā un augstākā līmeņa posma apgūšanai, ja saistībā ar pamata posmu viņam/viņai ir vai ir bijis FI(A) vai IRI(A) sertifikāts;
- d) attiecībā uz SFI helikopteriem:
 - (1) helikoptera tipa kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai;
 - (2) MCC mācību kursa apgūšanai, ja TRI ir tiesīgs vadīt daudzpilota helikopteru mācības.

FCL.910.SFI SFI — tiesību ierobežojumi

SFI tiesības attiecas tikai uz FTD 2/3 vai FFS tādām lidaparātu tipam, ar kādu tika apgūts SFI mācību kurss.

Tiesības var attiecināt uz citu tipu FSTD tajā pašā lidaparātu kategorijā, ja īpašnieks:

- a) ir sekmīgi apguvis trenāžieru mācības attiecīgā tipa kvalifikācijas mācību kursā;
- b) pilnā mācību kursā vismaz 3 stundas ir vadījis mācību lidojumus saistībā ar attiecīgā tipa SFI pienākumiem šim nolūkam kvalificēta TRE uzraudzībā, kurš apstiprina mācību vadīšanu atbilstīgā līmenī.

FCL.915.SFI SFI — priekšnosacījumi

SFI sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) ir vai ir bijis attiecīgās lidaparātu kategorijas CPL, MPL vai ATPL īpašnieks;
- b) 12 mēnešu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas ir nokārtojis kvalifikācijas pārbaudi attiecīgās lidaparātu tipa kvalifikācijas izsniegšanai, izmantojot šā tipa FFS;
- c) turklāt, piesakoties uz SFI(A) sertifikātu daudzpilota lidmašīnām vai uz SFI(PL) sertifikātu:
 - (1) ir veicis vismaz 1500 lidojumu stundas attiecīgi daudzpilota lidmašīnu vai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta pilota statusā;
 - (2) 12 mēnešu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas pilota vai novērotāja statusā ir veicis vismaz:
 - i) 3 maršruta sektorus uz attiecīgā tipa lidaparāta klāja; vai
 - ii) regulāro avioreisu 2 mācību simulācijas, ko uz attiecīgā tipa lidaparāta klāja veic kvalificēta apkalpe. Šīs simulācijas nozīmē vismaz 2 lidojumus, katru 2 stundu ilgumā, starp 2 dažādiem lidlaukiem, tostarp attiecīgo pirmslidojuma plānošanu un mutisko iztaujāšanu;
- d) turklāt, piesakoties uz SFI(A) sertifikātu vienpilota augstas veiktspējas sarežģītām lidmašīnām:
 - (1) ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas PIC statusā ar vienpilota lidmašīnām;
 - (2) ir vai ir bijis daudzdzinēju IR(A) īpašnieks;

- (3) ir izpildījis c) apakšpunkta (2) punkta prasības;
- e) turklāt, piesakoties uz SFI(H) sertifikātu:
- (1) 12 mēnešu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas ir veicis vismaz 1 lidojumu stundu pilota vai novērotāja statusā uz attiecīgā tipa lidaparāta klāja;
 - (2) attiecībā uz daudzpilota helikopteriem — ir ieguvis vismaz 1000 lidojumu stundu pieredzi helikoptera pilota statusā, tostarp vismaz 350 stundu pieredzi daudzpilota helikoptera pilota statusā;
 - (3) attiecībā uz vienpilota daudzdzinēju helikopteriem — ir veicis 500 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, tostarp 100 lidojumu stundas PIC statusā ar vienpilota daudzdzinēju helikopteriem;
 - (4) attiecībā uz vienpilota viendzinēja helikopteriem — ir veicis 250 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā.

FCL.930.SFI SFI — mācību kurss

- a) SFI mācību kursā ir:
- (1) attiecīgā tipa kvalifikācijas mācību kursa FFS mācību daļa;
 - (2) TRI mācību kurss.
- b) SFI sertifikāta pieteikuma iesniedzējam, kam ir attiecīgā tipa TRI sertifikāts, pilnā apjomā ieskaita šā punkta prasības.

FCL.940.SFI SFI — derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

- a) Derīguma termiņa pagarināšana. Lai pagarinātu SFI sertifikāta derīguma termiņu, pieteikuma iesniedzējs SFI sertifikāta derīguma termiņa laikā izpilda 2 no šādām 3 prasībām:
- (1) 50 stundas veic instruktora vai eksaminētāja funkcijā ar FSTD, no kurām vismaz 15 stundas veiktas 12 mēnešu laikā pirms SFI sertifikāta derīguma beigu datuma;
 - (2) piedalās ATO nodrošinātās SFI prasmju atsvaidzināšanas mācībās;
 - (3) nokārto attiecīgās kompetenču pārbaudes iedaļas saskaņā ar FCL.935.
- b) Turklāt pieteikuma iesniedzējs ar FFS nokārto kvalifikācijas pārbaudes kvalifikāciju izsniegšanai tādiem lidaparāta tipiem, uz kuriem attiecas iegūtās tiesības.
- c) Vismaz katrai otrajai SFI sertifikāta derīguma termiņa pagarināšanai īpašnieks izpilda a) apakšpunkta (3) punkta prasības.
- d) *Derīguma termiņa atjaunošana.* Ja SFI sertifikāta derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs 12 mēnešu laikā pirms derīguma termiņa atjaunošanas:
- (1) apgūst SFI mācību kursa trenāžieru mācību daļu;
 - (2) izpilda a) apakšpunkta (2) un (3) punkta un c) apakšpunkta prasības.

8. IEDAĻA

Īpašas prasības daudzpilotu apkalpes sadarbības instruktoram — MCCI

FCL.905.MCCI MCCI — tiesības un nosacījumi

- a) MCCI ir tiesīgs vadīt mācību lidojumus:
- (1) MCC kursa praktisko daļu, kad tā netiek apvienota ar tipa kvalifikācijas mācībām;
 - (2) attiecībā uz MCCI(A) — MPL integrētā mācību kursa pamata līmeņa posmā, ja viņam/viņai ir vai ir bijis FI(A) vai IRI(A) sertifikāts.

FCL.910.MCCI MCCI — tiesību ierobežojumi

MCCI sertifikāta īpašnieka tiesības attiecas uz FNPT II/III MCC, FTD 2/3 vai FFS, ar kuru tika apgūts MCCI mācību kurss.

Tiesības var attiecināt uz citu lidaparāta tipu FSTD, ja īpašnieks ir apguvis MCCI praktisko mācību kursu ar šo tipu FNPT II/III MCC, FTD 2/3 vai FFS.

FCL.915.MCCI MCCI — priekšnosacījumi

MCCI sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) ir vai ir bijis attiecīgās lidaparātu kategorijas CPL, MPL vai ATPL īpašnieks;
- b) ir:
- (1) attiecībā uz lidmašīnām, gaisa kuģiem un vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātiem — ieguvis vismaz 1500 lidojumu stundu pieredzi daudzpilotu apkalpes lidojumu pilota statusā;
 - (2) attiecībā uz helikopteriem — ieguvis vismaz 1000 lidojumu stundu pieredzi daudzpilotu apkalpes lidojumu pilota statusā, no kurām vismaz 350 stundas ir lidojumi ar daudzpilotu helikopteriem.

FCL.930.MCCI MCCI — mācību kurss

- a) MCCI mācību kursā ir vismaz:
- (1) mācību procesa vadīšana 25 stundu apjomā;
 - (2) tehniskās mācības ar FSTD tipu, kura mācības pieteikuma iesniedzējs vēlas nodrošināt;
 - (3) 3 praktisko mācību stundas, kas var būt mācību lidojumi vai MCC mācības ar attiecīgo FNPT II/III MCC, FTD 2/3 vai FFS šim nolūkam ATO norādīta TRI, SFI vai MCCI uzraudzībā. Šajās uzraudzīto mācību lidojumu stundās iekļauta pieteikuma iesniedzēja kompetenču pārbaude saskaņā ar FCL.920.
- b) Pieteikuma iesniedzējiem, kam ir vai ir bijis FI, TRI, CRI, IRI vai SFI sertifikāts, pilnā apjomā ieskaita a) apakšpunkta (1) punkta prasību izpildi.

FCL.940.MCCI MCCI — derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

- a) Lai pagarinātu MCCI sertifikāta derīguma termiņu, MCCI sertifikāta derīguma termiņa pēdējos 12 mēnešos pieteikuma iesniedzējs ir izpildījis FCL.930.MCCI a) apakšpunkta (3) punkta prasības ar attiecīgā tipa FNPT II/III, FTD 2/3 vai FFS.

- b) *Derīguma termiņa atjaunošana.* Ja MCCI derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs izpilda FCL.930.MCCI a) apakšpunkta (2) un (3) punkta prasības ar attiecīgā tipa FNPT II/III MCC, FTD 2/3 vai FFS.

9. IEDAĻA

Īpašas prasības trenāžieru mācību lidojumu instruktoram — STI

FCL.905.STI STI — tiesības un nosacījumi

- a) STI ir tiesīgs vadīt attiecīgās lidaparātu kategorijas trenāžieru mācību lidojumus:
- (1) apliecības izsniegšanai;
 - (2) vienpilota lidmašīnu (izņemot vienpilota augstas veiktspējas sarežģīto lidmašīnu), IR un klases vai tipa kvalifikācijas izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai.
- b) *STI(A) papildu tiesības.* STI(A) tiesības attiecas arī uz trenāžieru mācību lidojumiem MPL integrētā mācību kursa lidojumu pamatprasmju mācībās.

FCL.910.STI STI — tiesību ierobežojumi

STI tiesības attiecas uz FNPT II/III, FTD 2/3 vai FFS, ar kuru tika apgūts STI mācību kurss.

Tiesības var attiecināt uz citu lidaparāta tipu FSTD, ja īpašnieks:

- a) ir apguvis attiecīgā tipa TRI kursa FFS mācību daļu;
- b) 12 mēnešu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas ir nokārtojis kvalifikācijas pārbaudi attiecīgās lidaparāta tipa kvalifikācijas izsniegšanai, izmantojot šā tipa FFS;
- c) tipa kvalifikācijas kursā lidojumu instruktora eksaminētāja (FIE) uzraudzībā ir veicis vismaz vienu 3 stundas ilgu FSTD sesiju attiecībā uz STI pienākumiem attiecīgajā lidaparātu kategorijā.

FCL.915.STI STI — priekšnosacījumi

STI sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) ir ieguvis vai 3 gadu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas bija ieguvis pilota apliecību un instruktora tiesības, kas atbilst kursam, kurā īpašnieks paredzējis nodrošināt mācības;
- b) 12 mēnešu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas ar FNPT ir nokārtojis attiecīgās klases vai tipa kvalifikācijas pārbaudi.
STI(A) pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas vadīt mācības tikai ar BITD, veic tikai tos uzdevumus, kas nepieciešami PPL(A) prasmju pārbaudei;
- c) turklāt, piesakoties uz STI(H) sertifikātu, 12 mēnešu laikā pirms pieteikuma iesniegšanas ir veicis vismaz 1 lidojumu stundu novērotāja statusā attiecīgā tipa helikoptera pilotu kabīnē.

FCL.930.STI STI — mācību kurss

- a) STI mācību kursā ir vismaz 3 FIE uzraudzītas mācību lidojumu stundas saistībā ar ST pienākumiem ar FFS, FTD 2/3 vai FNPT II/III. Šajās uzraudzīto mācību lidojumu stundās iekļauta pieteikuma iesniedzēja kompetenču pārbaude saskaņā ar FCL.920.

Pieteikuma iesniedzēji, kas vēlas vadīt mācības tikai ar BITD, veic tikai mācību lidojumus ar BITD.

- b) STI(H) sertifikāta pieteikuma iesniedzējiem kursā ir arī attiecīgā TRI kursa FFS mācību daļa.

FCL.940.STI STI sertifikāta derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

- a) Derīguma termiņa pagarināšana. Lai pagarinātu STI sertifikāta derīguma termiņu, STI sertifikāta derīguma termiņa pēdējos 12 mēnešos pieteikuma iesniedzējs:

- (1) ir vadījis vismaz 3 mācību lidojumu stundas ar FFS, FNPT II/III vai BITD kā daļu no CPL, IR, PPL vai klases vai tipa kvalifikācijas kursa;
- (2) ar FFS, FTD 2/3 vai FNPT II/III, ar kuru parasti tiek veikti mācību lidojumi, ir nokārtojis attiecīgās lidaparātu klases vai tipa kvalifikācijas pārbaudes iedaļas saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu.

STI(A), kas vada mācības tikai ar BITD, kvalifikācijas pārbaudē ir tikai tādi uzdevumi, kas nepieciešami PPL(A) prasmju pārbaudei.

- b) *Derīguma termiņa atjaunošana.* Ja STI sertifikāta derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs:

- (1) piedalās STI prasmju atsvaidzināšanas mācībās, ko nodrošina ATO;
- (2) ar FFS, FTD 2/3 vai FNPT II/III, ar kuru parasti tiek veikti mācību lidojumi, nokārto attiecīgās lidaparāta klases vai tipa kvalifikācijas pārbaudes iedaļas saskaņā ar šīs daļas 9. pielikumu;

STI(A), kas vada mācības tikai ar BITD, kvalifikācijas pārbaudē ir tikai tādi uzdevumi, kas nepieciešami PPL(A) prasmju pārbaudei.

- (3) šim nolūkam ATO norādīta FI, CRI(A), IRI vai TRI(H) uzraudzībā vada vismaz 3 mācību lidojumu stundas kā daļu no CPL, IR, PPL vai klases vai tipa kvalifikācijas kursa. Vismaz 1 mācību lidojumu stundu uzrauga FIE(A).

10. IEDAĻA

Kalnu lidojumu instruktors — MI

FCL.905.MI MI — tiesības un nosacījumi

MI ir tiesīgs vadīt mācību lidojumus kalnu lidojumu kvalifikācijas izsniegšanai.

FCL.915.MI MI — priekšnosacījumi

Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas iegūt MI sertifikātu, ir:

- a) ieguvis LAFI, FI, CRI vai TRI sertifikātu ar tiesībām, kas attiecas uz vienpilota lidmašīnām;
- b) ieguvis kalnu lidojumu kvalifikāciju.

FCL.930.MI MI — mācību kurss

- a) MI mācību kursā ir pieteikuma iesniedzēja kompetenču novērtējums saskaņā ar FCL.920.
- b) Pirms kursa sākšanas pieteikuma iesniedzēji ir nokārtojuši pirmsiestāšanās pārbaudes lidojumu kopā ar MI, kam ir FI sertifikāts, lai novērtētu viņu pieredzi un spēju sākt mācību kursu.

FCL.940.MI MI sertifikāta derīguma termiņš

MI sertifikāts ir derīgs LAFI, FI, TRI vai CRI sertifikāta derīguma laikā.

11. IEDAĻA

Īpašas prasības pārbaudes lidojumu instruktoram — FTI

FCL.905.FTI FTI — tiesības un nosacījumi

- a) Pārbaudes lidojumu instruktors (FTI) ir tiesīgs attiecīgajā lidaparātu kategorijā vadīt mācības:
- (1) 1. un 2. kategorijas pārbaudes lidojumu kvalifikāciju izsniegšanai, ja viņam/viņai ir attiecīgā pārbaudes lidojumu kvalifikācijas kategorija;
 - (2) FTI sertifikāta izsniegšanai attiecīgajā pārbaudes lidojumu kvalifikācijas kategorijā, ja instruktoram ir vismaz 2 gadu pieredze pārbaudes lidojumu kvalifikācijas mācību vadīšanā.
- b) FTI tiesībās, ja ir iegūta 1. kategorijas pārbaudes lidojumu kvalifikācija, iekļauta mācību lidojumu vadīšana arī attiecībā uz 2. kategorijas pārbaudes lidojumu kvalifikācijām.

FCL.915.FTI FTI — priekšnosacījumi

FTI sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) ir ieguvis saskaņā ar FCL.820 izsniegtu pārbaudes lidojumu kvalifikāciju;
- b) ir veicis vismaz 200 1. un 2. un kategorijas pārbaudes lidojumu stundas.

FCL.930.FTI FTI — mācību kurss

- a) FTI mācību kursā ir vismaz:
- (1) mācību procesa vadīšana 25 stundu apjomā;
 - (2) tehniskās mācības 10 stundu apjomā, tostarp tehnisko zināšanu atjaunošana, mācību stundu materiālu sagatavošana un mācīšanas prasmju attīstīšana darbam klasē un ar trenāžieriem;
 - (3) 5 praktisko lidojumu mācību stundas saskaņā ar FCL.905.FTI b) apakšpunktu kvalificēta FTI uzraudzībā. Šajās mācību lidojumu stundās iekļauta pieteikuma iesniedzēja kompetenču pārbaude saskaņā ar FCL.920.
- b) Prasību izpildes ieskaitīšana
- (1) Pieteikuma iesniedzējiem, kam ir instruktora sertifikāts, pilnā apjomā ieskaita a) apakšpunkta (1) punkta prasību izpildi.
 - (2) Turklāt pieteikuma iesniedzējiem, kam ir vai ir bijis FI vai TRI sertifikāts attiecīgajā lidaparātu kategorijā, pilnā apjomā ieskaita a) apakšpunkta (2) punkta prasību izpildi.

FCL.940.FTI FTI — derīguma termiņa pagarināšana un atjaunošana

- a) *Derīguma termiņa pagarināšana.* Lai pagarinātu FTI sertifikāta derīguma termiņu, pieteikuma iesniedzējs FTI sertifikāta derīguma termiņa laikā izpilda 1 no šādām prasībām:
- (1) veic vismaz:

- i) 50 pārbaudes lidojumu stundas, no kurām vismaz 15 lidojumu stundas veiktas 12 mēnešu laikā pirms FTI sertifikāta derīguma beigu datuma;
- ii) 5 pārbaudes lidojumu mācību lidojumu stundas 12 mēnešu laikā pirms FTI sertifikāta derīguma beigu datuma;

vai

- (2) piedalās FTI prasmju atsvaidzināšanas mācībās, ko nodrošina ATO. Prasmju atsvaidzināšanas mācību pamatā ir FTI mācību kursa praktisko mācību lidojumu elements saskaņā ar FCL.930.FTI a) apakšpunkta (3) punktu un ietver vismaz 1 mācību lidojumu saskaņā ar FCL.905.FTI b) apakšpunktu kvalificēta FTI uzraudzībā.
- b) *Derīguma termiņa atjaunošana.* Ja FTI sertifikāta derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzējs piedalās FTI prasmju atsvaidzināšanas mācībās, ko nodrošina ATO. Prasmju atsvaidzināšanas mācības atbilst vismaz FCL.930.FTI a) apakšpunkta (3) punkta prasībām.

K APAKŠIEDAĻA EKSAMINĒTĀJI

1. IEDAĻA

Kopīgās prasības

FCL.1000 Eksaminētāju sertifikāti

- a) Vispārīgās prasības. Eksaminētāja sertifikāta īpašnieki:
- (1) ir ieguvuši līdzvērtīgu apliecību, kvalifikāciju vai sertifikātu atbilstīgi pilnvarām vadīt prasmju pārbaudes, kvalifikācijas pārbaudes vai kompetenču pārbaudes un tiesībām vadīt attiecīgās mācības;
 - (2) ir kvalificēti veikt PIC funkcijas prasmju pārbaudes, kvalifikācijas pārbaudes vai kompetenču pārbaudes laikā, ja pārbaudi veic ar lidaparātu.
- b) Īpašie nosacījumi
- (1) Ieviešot jaunu lidaparātu dalībvalstī vai ekspluatanta flotē, kad nav iespējams nodrošināt atbilstību šīs apakšiedaļas prasībām, kompetentā iestāde ir tiesīga izsniegt īpašu sertifikātu, kas piešķir prasmju pārbaudē un kvalifikācijas pārbaudē vadīšanas tiesības. Šāds sertifikāts attiecas tikai uz prasmju pārbaudēm un kvalifikācijas pārbaudēm, kas nepieciešamas jauna lidaparātu tipa ieviešanai, un tā derīguma termiņš nepārsniedz 1 gadu.

Saskaņā ar b) apakšpunkta (1) punktu izsniegta sertifikāta īpašnieki, kas vēlas pieteikties uz eksaminētāja sertifikātu, izpilda attiecīgās eksaminētāja kategorijas priekšnosacījumus un derīguma termiņa pagarināšanas prasības.

FCL.1005 Tiesību ierobežojumi saistībā ar personisku ieinteresētību

Eksaminētāji nevada:

- a) apliecības, kvalifikācijas vai sertifikāta pieteikuma iesniedzēju prasmju pārbaudes vai kompetenču pārbaudes:
- (1) ja šiem pieteikuma iesniedzējiem eksaminētāji ir vadījuši vairāk nekā 25 % no tās apliecības, kvalifikācijas vai sertifikāta mācību lidojumiem, kura izsniegšanai tiek kārtota attiecīgā prasmju pārbaude vai kompetenču pārbaude;
 - (2) ja viņi ir bijuši atbildīgi par prasmju pārbaudes pieteikumu saskaņā ar FCL.030 b) apakšpunktu;
- b) prasmju pārbaudes, kvalifikācijas pārbaudes vai kompetenču pārbaudes, ja viņi uzskata, ka viņu objektivitāte, iespējams, ir ietekmēta.

FCL.1010 Eksaminētāja sertifikāta priekšnosacījumi

Eksaminētāja sertifikāta pieteikuma iesniedzēji apliecina:

- a) eksaminētāja tiesībām būtiskās zināšanas un pieredzi;
- b) ka viņi iepriekšējo 3 gadu laikā nav bijuši pakļauti sankcijām, tostarp jebkuras no viņiem piederošo apliecību, kvalifikāciju vai sertifikātu, kas izsniegti saskaņā ar šo daļu, apturēšanai, ierobežošanai vai atsaukšanai par neatbilstību Pamatregulai un tās ieviešanas noteikumiem.

FCL.1015 Eksaminētāju standartizācija

- a) Eksaminētāja sertifikāta pieteikuma iesniedzēji apgūst standartizācijas kursu, ko nodrošina kompetentā iestāde vai ATO un ko apstiprinājusi kompetentā iestāde.
- b) Standartizācijas kursā ir teorētiskās un praktiskās mācības, tostarp vismaz:
 - (1) 2 prasmju pārbaūžu, kvalifikācijas pārbaūžu vai kompetenču pārbaūžu vadīšana to apliecību, kvalifikāciju vai sertifikātu izsniegšanai, kuru izsniegšanas pārbaudes tiesības pieteikuma iesniedzējs vēlas iegūt;
 - (2) mācības par šajā daļā piemērojamajām prasībām, piemērojamajām lidaparātu ekspluatācijas prasībām, prasmju pārbaūžu, kvalifikācijas pārbaūžu un kompetenču pārbaūžu vadīšanu, attiecīgo dokumentu sagatavošanu un ziņošanu;
 - (3) instruktāža par valsts administratīvajām procedūrām un prasībām attiecībā uz personas datu aizsardzību, atbildību, negadījumu apdrošināšanu un nodevām.
- c) Eksaminētāja sertifikāta īpašnieki neveda pieteikuma iesniedzēja prasmju pārbaudes, kvalifikācijas pārbaudes vai kompetenču pārbaudes, ja pieteikuma iesniedzēja kompetentā iestāde nav tā pati, kas izsniedza eksaminētāja sertifikātu, un ja:
 - (1) viņi nav informējuši pieteikuma iesniedzēja kompetento iestādi par nodomu vadīt prasmju pārbaudi, kvalifikācijas pārbaudi vai kompetenču pārbaudi un par viņiem kā eksaminētājiem piederošajām tiesībām;
 - (2) viņi nav saņēmuši pieteikuma iesniedzēja kompetentās iestādes instruktāžu par b) apakšpunkta (3) punktā minētajiem elementiem.

FCL.1020 Eksaminētāju kompetences pārbaude

Eksaminētāja sertifikāta pieteikuma iesniedzēji savu kompetenci apliecina kompetentās iestādes inspektoram vai vadošajam eksaminētājam, ko šim nolūkam īpaši pilnvarojusi par eksaminētāja sertifikātu atbildīgā kompetentā iestāde, vadot prasmju pārbaudi, kvalifikācijas pārbaudi vai kompetenču pārbaudi un veicot tāda eksaminētāja funkcijas, kura tiesības pieteikuma iesniedzējs vēlas iegūt, tostarp instruktāžu, prasmju pārbaudes, kvalifikācijas pārbaudes vai kompetenču pārbaudes vadīšanu un tās personas novērtēšanu, kuras pārbaude tiek vadīta, mutisko iztaujāšanu un reģistrācijas dokumentu sagatavošanu.

FCL.1025 Eksaminētāja sertifikāta derīguma termiņš, tā pagarināšana un atjaunošana

- a) Derīguma termiņš. Eksaminētāja sertifikāta derīguma termiņš ir 3 gadi.
- b) Derīguma termiņa pagarināšana. Eksaminētāja sertifikāta derīguma termiņu pagarina, ja īpašnieks sertifikāta derīguma termiņa laikā:
 - (1) katru gadu ir vadījis vismaz 2 prasmju pārbaudes, kvalifikācijas pārbaudes vai kompetenču pārbaudes;
 - (2) derīguma termiņa pēdējā gadā ir apmeklējis eksaminētāju prasmju atsvaidzināšanas semināru, ko nodrošina kompetentā iestāde vai ATO un ko apstiprinājusi kompetentā iestāde.
 - (3) Vienu no prasmju pārbaudēm vai kvalifikācijas pārbaudēm, kas vadīta derīguma termiņa pēdējā gadā saskaņā ar (1) punktu, novērtē kompetentās

iestādes inspektors vai vadošais eksaminētājs, ko šim nolūkam īpaši pilnvarojusi par eksaminētāja sertifikātu atbildīgā kompetentā iestāde.

- (4) Ja derīguma termiņa pagarināšanas pieteikuma iesniedzējam ir vairāku eksaminētāja kategoriju tiesības, visu tiesību apvienoto derīguma termiņa pagarinājumu var nodrošināt, ja pieteikuma iesniedzējs izpilda b) apakšpunkta (1) un (2) punkta un FCL.1020 prasības vienā no iegūtajām eksaminētāju kategorijām, saņemot kompetentās iestādes piekrišanu.
- c) *Derīguma termiņa atjaunošana.* Ja sertifikāta derīguma termiņš ir beidzies, pieteikuma iesniedzēji pirms tiesību izmantošanas atsākšanas izpilda b) apakšpunkta (2) punkta un FCL.1020 prasības.
- d) Eksaminētāja sertifikāta derīguma termiņu pagarina vai atjauno, ja pieteikuma iesniedzējs apliecina konsekventu atbilstību FCL.1010 un FCL.1030 prasībām.

FCL.1030 Prasmju pārbaūžu, kvalifikācijas pārbaūžu un kompetenču pārbaūžu vadīšana

- a) Vadot prasmju pārbaudes, kvalifikācijas pārbaudes un kompetenču pārbaudes, eksaminētāji:
 - (1) nodrošina, ka saziņa ar pieteikuma iesniedzēju tiek veidota bez valodas barjerām;
 - (2) pārliecinās, ka pieteikuma iesniedzējs atbilst visām šajā daļā noteiktajām kvalifikācijas, mācību apguves un pieredzes prasībām tādas apliecības, kvalifikācijas vai sertifikāta izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, kuras prasmju pārbaude, kvalifikācijas pārbaude vai kompetenču pārbaude tiek kārtota;
 - (3) informē pieteikuma iesniedzēju par sekām, ko rada nepilnīgas, neprecīzas vai nepatiesas informācijas sniegšana par mācībām un lidojumu pieredzi.
- b) Pēc prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes eksaminētājs:
 - (1) informē pieteikuma iesniedzēju par pārbaudes rezultātu. Ja pārbaude nokārtota daļēji vai ja tā nav nokārtota, eksaminētājs informē pieteikuma iesniedzēju, ka viņam/viņai nav tiesību izmantot kvalifikācijas tiesības līdz pārbaudes pilnīgai nokārtošanai. Eksaminētājs izskaidro turpmākās mācību prasības un pieteikuma iesniedzēja apelācijas tiesības;
 - (2) ja ir nokārtota kvalifikācijas pārbaude vai kompetenču pārbaude derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, pieteikuma iesniedzēja apliecībā vai sertifikātā apstiprina jauno kvalifikācijas vai sertifikāta derīguma beigu datumu, ja par pieteikuma iesniedzēja licenci atbildīgā kompetentā iestāde ir devusi attiecīgu pilnvarojumu;
 - (3) pieteikuma iesniedzējam izsniedz parakstītu ziņojumu par prasmju pārbaudi vai kvalifikācijas pārbaudi un bez kavēšanās iesniedz ziņojuma kopijas par pieteikuma iesniedzēja apliecību atbildīgajai kompetentajai iestādei un kompetentajai iestādei, kas izsniedza eksaminētāja sertifikātu. Ziņojumā iekļauj:
 - i) paziņojumu, ka eksaminētājs no pieteikuma iesniedzēja ir saņēmis informāciju par viņa/viņas pieredzi un apgūtajām mācībām un ka

eksaminētājs uzskata šo pieredzi un apgūtās mācības par atbilstīgām šīs daļas piemērojamajām prasībām;

- ii) apstiprinājumu, ka ir veikti visi nepieciešamie manevri un uzdevumi, kā arī informāciju par mutisko teorijas eksāmenu, ja tāds ticis kārtots. Ja kāds no punktiem nav nokārtots, eksaminētājs protokolā norāda šāda novērtējuma iemeslu;
 - iii) prasmju pārbaudes, kvalifikācijas pārbaudes vai kompetenču pārbaudes rezultātu.
- c) Eksaminētāji 5 gadus saglabā protokolus ar informāciju par visām vadītajām prasmju pārbaudēm, kvalifikācijas pārbaudēm un kompetenču pārbaudēm un to rezultātiem.
- d) Pēc pieprasījuma, ko veic par eksaminētāja sertifikātu atbildīgā kompetentā iestāde vai par pieteikuma iesniedzēja apliecību atbildīgā kompetentā iestāde, eksaminētāji iesniedz visus protokolus, ziņojumus un jebkādu citu informāciju, kas nepieciešama uzraudzības veikšanai.

2. IEDAĻA

Īpašas prasības lidojumu eksaminētājiem — FE

FCL.1005.FE FE — tiesības un nosacījumi

- a) *FE(A)*. Lidmašīnu FE ir tiesīgs vadīt:
- (1) prasmju pārbaudes PPL(A) izsniegšanai un prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes saistītajām vienpilota klases un tipu kvalifikācijām, izņemot vienpilota augstas veiktspējas sarežģītās lidmašīnas, ja eksaminētājs ir veicis vismaz 1000 lidojumu stundas lidmašīnas vai TMG pilota statusā, tostarp vismaz 250 mācību lidojumu stundas;
 - (2) prasmju pārbaudes CPL(A) izsniegšanai un prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes saistītajām vienpilota klases un tipu kvalifikācijām, izņemot vienpilota augstas veiktspējas sarežģītās lidmašīnas, ja eksaminētājs ir veicis vismaz 2000 lidojumu stundas lidmašīnas vai TMG pilota statusā, tostarp vismaz 250 mācību lidojumu stundas;
 - (3) prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes LAPL(A) izsniegšanai, ja eksaminētājs ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas lidmašīnas vai TMG pilota statusā, tostarp vismaz 100 mācību lidojumu stundas;
 - (4) prasmju pārbaudes kalnu lidojumu kvalifikācijas izsniegšanai, ja eksaminētājs ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas lidmašīnas vai TMG pilota statusā, tostarp vismaz 500 pacelšanās un nosēšanās kalnu lidojumu kvalifikācijas mācību lidojumos.
- b) *FE(H)*. Helikopteru FE ir tiesīgs vadīt:
- (1) prasmju pārbaudes PPL(H) izsniegšanai un prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes vienpilota viendzinēja helikopteru tipu kvalifikācijām, kas norādītas PPL(H), ja eksaminētājs ir veicis vismaz 1000 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, tostarp vismaz 250 mācību lidojumu stundas;
 - (2) prasmju pārbaudes CPL(H) izsniegšanai un prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes vienpilota viendzinēja helikopteru tipu kvalifikācijām,

kas norādītas CPL(H), ja eksaminētājs ir veicis vismaz 2000 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, tostarp vismaz 250 mācību lidojumu stundas;

- (3) prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes vienpilota viendzinēja helikopteru tipu kvalifikācijām, kas norādītas PPL(H) vai CPL(H), ja eksaminētājs ir izpildījis attiecīgi (1) un (2) punkta prasības un ir iegūta CPL(H) vai ATPL(H) un (attiecīgos gadījumos) IR(H);
 - (4) prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes LAPL(H) izsniegšanai, ja eksaminētājs ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, tostarp vismaz 150 mācību lidojumu stundas.
- c) *FE(As)*. Gaisa kuģu FE ir tiesīgs vadīt prasmju pārbaudes PPL(As) un CPL(As) izsniegšanai un prasmju pārbaudes un kvalifikācijas saistītajām gaisa kuģu tipu kvalifikācijām, ja eksaminētājs ir veicis vismaz 500 lidojumu stundas gaisa kuģa pilota statusā, tostarp 100 mācību lidojumu stundas.
- d) *FE(S)*. Planieru FE ir tiesīgs vadīt:
- (1) prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes SPL un LAPL(S) izsniegšanai, ja eksaminētājs ir veicis vismaz 300 lidojumu stundas planiera vai planiera ar dzinēju pilota statusā, tostarp 150 mācību lidojumu stundas vai 300 palaišanas mācību lidojumos;
 - (2) kvalifikācijas pārbaudes SPL tiesību attiecināšanai uz komerclidojumiem, ja eksaminētājs ir veicis 300 lidojumu stundas planiera vai planiera ar dzinēju pilota statusā, tostarp 90 mācību lidojumu stundas;
 - (3) prasmju pārbaudes SPL vai LAPL(S) tiesību attiecināšanai uz TMG, ja eksaminētājs ir veicis 300 lidojumu stundas planiera vai planiera ar dzinēju pilota statusā, tostarp 50 mācību lidojumu stundas ar TMG.
- e) *FE(B)*. Gaisa balonu FE ir tiesīgs vadīt:
- (1) prasmju pārbaudes BPL un LAPL(B) izsniegšanai un prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes tiesību attiecināšanai uz citu gaisa balona klasi vai grupu, ja eksaminētājs ir veicis 250 lidojumu stundas gaisa balona pilota statusā, tostarp vismaz 50 mācību lidojumu stundas;
 - (2) kvalifikācijas pārbaudes BPL tiesību attiecināšanai uz komerclidojumiem, ja eksaminētājs ir veicis 300 lidojumu stundas gaisa balona pilota statusā, tostarp 50 lidojumu stundas ar tās grupas gaisa baloniem, uz kuru vēlas attiecināt tiesības. 300 lidojumu stundu laikā iekļautas 50 mācību lidojumu stundas.

FCL.1010.FE FE — priekšnosacījumi

FE sertifikāta pieteikuma iesniedzējs:

- a) ir attiecīgās lidaparātu kategorijas LAPL un LAFI sertifikāta īpašnieks, ja pieteikuma iesniedzējs vēlas vadīt tikai LAPL eksāmenus;
- b) visos citos gadījumos ir attiecīgās lidaparātu kategorijas FI sertifikāta īpašnieks.

3. IEDAĻA

Īpašas prasības tipa kvalifikācijas eksaminētājiem — TRE

FCL.1005.TRE TRE — tiesības un nosacījumi

- a) *TRE(A) un TRE(PL)*. Lidmašīnu vai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu TRE ir tiesīgs vadīt:
- (1) prasmju pārbaudes attiecīgi lidmašīnu vai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu tipu kvalifikāciju pirmajai izsniegšanai;
 - (2) kvalifikācijas pārbaudes tipu un IR derīguma termiņa pagarināšanai;
 - (3) prasmju pārbaudes ATPL(A) izsniegšanai;
 - (4) prasmju pārbaudes MPL izsniegšanai, ja eksaminētājs ir izpildījis FCL.925 prasības;
 - (5) kompetenču pārbaudes attiecīgās lidaparātu kategorijas TRI vai SFI sertifikāta izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, ja eksaminētājs vismaz 3 gadus ir TRE.
- b) *TRE(H)*. TRE(H) ir tiesīgs vadīt:
- (1) prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes helikopteru tipu kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai;
 - (2) kvalifikācijas pārbaudes IR derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, viendzinēja helikopteru IR(H) tiesību attiecināšanai uz daudzdzinēju helikoteriem, ja TRE(H) ir derīga IR(H);
 - (3) prasmju pārbaudes ATPL(H) izsniegšanai;
 - (4) kompetenču pārbaudes TRI(H) vai SFI(H) sertifikāta izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, ja eksaminētājs vismaz 3 gadus ir TRE.

FCL.1010.TRE TRE — priekšnosacījumi

- a) *TRE(A) un TRE(PL)*. Lidmašīnu un vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu TRE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:
- (1) piesakoties uz daudzpilota lidmašīnu vai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu TRE sertifikātu, ir veikuši vismaz 1500 lidojumu stundas attiecīgi daudzpilota lidmašīnas vai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta pilota statusā, no kurām vismaz 500 lidojumu stundas veiktas PIC statusā;
 - (2) piesakoties uz vienpilota augstas veiktspējas sarežģīto lidmašīnu TRE sertifikātu, ir veikuši vismaz 500 lidojumu stundas vienpilota lidmašīnas pilota statusā, no kurām vismaz 200 lidojumu stundas veiktas PIC statusā;
 - (3) ir attiecīgā tipa CPL vai ATPL un TRI sertifikāta īpašnieki;
 - (4) piesakoties uz TRE sertifikāta sākotnējo izsniegšanu, ir veikuši vismaz 50 mācību lidojumu stundas TRI, FI vai SFI statusā ar attiecīgo tipu vai šā tipa FSTD.
- b) *TRE(H)*. Helikopteru TRE(H) sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:

- (1) ir attiecīgā tipa TRI(H) sertifikāta īpašnieki vai, piesakoties uz vienpilota viendzinēja helikopteru sertifikātu, ir derīga FI(H) sertifikāta īpašnieki;
- (2) piesakoties uz TRE sertifikāta sākotnējo izsniegšanu, ir veikuši 50 mācību lidojumu stundas TRI, FI vai SFI statusā ar attiecīgo tipu vai šā tipa FSTD;
- (3) piesakoties uz daudzpilota helikopteru TRE sertifikātu, ir CPL(H) vai ATPL(H) īpašnieki un ir veikuši vismaz 1500 lidojumu stundas daudzpilota helikoptera pilota statusā, no kurām vismaz 500 lidojumu stundas veiktas PIC statusā;
- (4) piesakoties uz vienpilota daudzdzinēju helikopteru sertifikātu:
 - i) ir veikuši vismaz 1000 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, no kurām vismaz 500 lidojumu stundas veiktas PIC statusā;
 - ii) ir CPL(H) vai ATPL(H) un (attiecīgos gadījumos) derīga IR(H) sertifikāta īpašnieki;
- (5) piesakoties uz vienpilota viendzinēja helikopteru TRE sertifikātu:
 - i) ir veikuši vismaz 750 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, no kurām vismaz 500 lidojumu stundas veiktas PIC statusā;
 - ii) ir profesionāla helikoptera pilota apliecības īpašnieki.
- (6) Pirms vienpilota daudzdzinēju TRE(H) tiesību attiecināšanas uz tāda paša tipa daudzpilota daudzdzinēju helikopteriem īpašnieks veic vismaz 100 lidojumu stundas ar šāda tipa daudzpilota helikopteriem.
- (7) Piesakoties uz pirmo daudzpilota daudzdzinēju TRE sertifikātu, 1500 stundu daudzpilota helikopteru lidojumu pieredzes prasības, ko nosaka b) apakšpunkta (3) punkts, var uzskatīt par izpildītām, ja pieteikuma iesniedzēji veikuši 500 lidojumu stundas PIC statusā ar tāda paša tipa daudzpilota helikopteriem.

4. IEDAĻA

Īpašas prasības klases kvalifikācijas eksaminētājam — CRE

FCL.1005.CRE CRE — tiesības

Attiecībā uz vienpilota lidmašīnām, izņemot vienpilota augstas veiktspējas sarežģītās lidmašīnas, CRE ir tiesīgs vadīt:

- a) prasmju pārbaudes klases un tipa kvalifikāciju izsniegšanai;
- b) kvalifikācijas pārbaudes:
 - (1) klases vai tipa kvalifikāciju derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai;
 - (2) IR derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai, ja CRE atbilst FCL.1010.IRE a) apakšpunkta prasībām.

FCL.1010.CRE CRE — priekšnosacījumi

CRE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:

- a) ir CPL(A), MPL(A) vai ATPL(A) īpašnieki ar vienpilota lidojumu tiesībām vai ir bijuši šādas apliecības īpašnieki un ir PPL(A) īpašnieki;
- b) ir attiecīgās klases vai tipa CRI sertifikāta īpašnieki;

- c) ir veikuši 500 lidojumu stundas lidmašīnas pilota statusā.

5. IEDAĻA

Īpašas prasības instrumentālo lidojumu kvalifikācijas eksaminētājam — IRE

FCL.1005.IRE IRE — tiesības

IRE sertifikāta īpašnieks ir tiesīgs vadīt IR izsniegšanas prasmju pārbaudes un IR derīguma termiņa pagarināšanas vai atjaunošanas kvalifikācijas pārbaudes.

FCL.1010.IRE IRE — priekšnosacījumi

- a) *IRE(A)*. Lidmašīnu IRE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji ir IRI(A) īpašnieki un ir veikuši:
- (1) 2000 lidojumu stundas lidmašīnas pilota statusā;
 - (2) 450 lidojumu stundas atbilstīgi IFR, no kurām 250 stundas — instruktora statusā.
- b) *IRE(H)*. Helikopteru IRE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji ir IRI(H) īpašnieki un ir veikuši:
- (1) 2000 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā;
 - (2) 300 instrumentālu lidojumu stundas ar helikopteriem, no kurām 200 stundas — instruktora statusā.
- c) *IRE(As)*. Gaisa kuģu IRE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji ir IRI(As) īpašnieki un ir veikuši:
- (1) 500 lidojumu stundas gaisa kuģa pilota statusā;
 - (2) 100 instrumentālu lidojumu stundas ar gaisa kuģiem, no kurām 50 stundas — instruktora statusā.

6. IEDAĻA

Īpašas prasības trenāžieru lidojumu eksaminētājam — SFE

FCL.1005.SFE SFE — tiesības un nosacījumi

- a) *SFE(A)* un *SFE(PL)*. Lidmašīnu vai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu SFE ir tiesīgs ar FFS vadīt:
- (1) prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes attiecīgi daudzpilotu lidmašīnu vai vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu tipu kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai;
 - (2) kvalifikācijas pārbaudes IR derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, ja SFE atbilst FCL.1010.IRE prasībām attiecīgajai lidaparātu kategorijai;
 - (3) prasmju pārbaudes ATPL(A) izsniegšanai;
 - (4) prasmju pārbaudes MPL izsniegšanai, ja eksaminētājs ir izpildījis FCL.925 prasības;
 - (5) kompetenču pārbaudes attiecīgās lidaparātu kategorijas SFI sertifikāta izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošana, ja eksaminētājs vismaz 3 gadus ir SFE.
- b) *SFE(H)*. Helikopteru SFE ir tiesīgs ar FFS vadīt:

- (1) prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes tipa kvalifikāciju izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai;
- (2) kvalifikācijas pārbaudes IR derīguma termiņa pagarināšanai un atjaunošanai, ja SFE atbilst FCL.1010.IRE b) apakšpunkta prasībām;
- (3) prasmju pārbaudes ATPL(H) izsniegšanai;
- (4) prasmju pārbaudes un kvalifikācijas pārbaudes SFI(H) sertifikāta izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, ja eksaminētājs vismaz 3 gadus ir SFE.

FCL.1010.SFE SFE — priekšnosacījumi

- a) *SFE(A)*. Lidmašīnu SFE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) ir attiecīgā lidmašīnas tipa ATPL(A), klases vai tipa kvalifikācijas un SFI(A) sertifikāta īpašnieki;
 - (2) ir veikuši vismaz 1500 lidojumu stundas daudzpilota lidmašīnas pilota statusā;
 - (3) piesakoties uz SFE sertifikāta sākotnējo izsniegšanu, ar attiecīgo tipu ir veikuši vismaz 50 trenāžieru mācību lidojumu stundas SFI(A) statusā.
- b) *SFE(H)*. Helikopteru SFE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) ir atbilstīgā helikoptera tipa ATPL(H), tipa kvalifikācijas un SFI(H) sertifikāta īpašnieki;
 - (2) ir veikuši vismaz 1000 lidojumu stundas daudzpilota helikoptera pilota statusā;
 - (3) piesakoties uz SFE sertifikāta sākotnējo izsniegšanu, ar attiecīgo tipu ir veikuši vismaz 50 trenāžieru mācību lidojumu stundas SFI(H) statusā.

7. IEDAĻA

Īpašas prasības lidojumu instruktoru eksaminētājam — FIE

FCL.1005.FIE FIE — tiesības un nosacījumi

- a) *FIE(A)*. Lidmašīnu FIE ir tiesīgs vadīt kompetenču pārbaudes vienpilota lidmašīnu LAFI(A), FI(A), CRI(A), IRI(A) un TRI(A) sertifikātu izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, ja ir iegūts atbilstīgs instruktora sertifikāts.
- b) *FIE(H)*. Helikopteru FIE ir tiesīgs vadīt kompetenču pārbaudes LAFI(H), FI(H), IRI(H) un TRI(H) sertifikātu izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, ja ir iegūts atbilstīgs instruktora sertifikāts.
- c) *FIE (As), (S), (B)*. Planieru, planieru ar dzinēju, gaisa balonu un gaisa kuģu FIE ir tiesīgs vadīt kompetenču pārbaudes attiecīgās lidaparātu kategorijas instruktora sertifikātu izsniegšanai, derīguma termiņa pagarināšanai vai atjaunošanai, ja ir iegūts atbilstīgs instruktora sertifikāts.

FCL.1010.FIE FIE — priekšnosacījumi

- a) *FIE(A)*. Lidmašīnu FIE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) kas vēlas vadīt tikai LAFI(A) kompetenču pārbaudes:
 - i) ir atbilstīga instruktora sertifikāta īpašnieki;
 - ii) ir veikuši 750 lidojumu stundas ar lidmašīnām vai TMG;

- iii) ir veikuši vismaz 50 lidojumu stundas, apmācot LAFI(A) sertifikāta pieteikuma iesniedzējus;
 - (2) visos citos gadījumos:
 - i) ir atbilstīga instruktora sertifikāta īpašnieki;
 - ii) ir veikuši 2000 lidojumu stundas lidmašīnu vai TMG pilota statusā;
 - iii) ir veikuši vismaz 100 lidojumu stundas, apmācot instruktora sertifikāta pieteikuma iesniedzējus.
- b) *FIE(H)*. Helikopteru FIE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) kas vēlas vadīt tikai LAFI(H) kompetenču pārbaudes:
 - i) ir atbilstīga instruktora sertifikāta īpašnieki;
 - ii) ir veikuši 750 lidojumu stundas ar helikopteriem;
 - iii) ir veikuši vismaz 50 lidojumu stundas, apmācot LAFI(H) sertifikāta pieteikuma iesniedzējus;
 - (2) visos citos gadījumos:
 - i) ir atbilstīga instruktora sertifikāta īpašnieki;
 - ii) ir veikuši 2000 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā;
 - iii) ir veikuši vismaz 100 lidojumu stundas, apmācot instruktora sertifikāta pieteikuma iesniedzējus.
- c) *FIE(As)*. Gaisa kuģu FIE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) ir veikuši 500 lidojumu stundas gaisa kuģa pilota statusā;
 - (2) ir veikuši vismaz 20 lidojumu stundas, apmācot FI(AS) sertifikāta pieteikuma iesniedzējus;
 - (3) ir atbilstīga instruktora sertifikāta īpašnieki.
- d) *FIE(S)*. Planieru FIE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) ir atbilstīga instruktora sertifikāta īpašnieki;
 - (2) ir veikuši 500 lidojumu stundas planiera vai planiera ar dzinēju pilota statusā;
 - (3) ir veikuši:
 - i) ja sertifikāta pieteikuma iesniedzēji vēlas vadīt kompetenču pārbaudes ar TMG — 10 stundas vai 30 pacelšanās, apmācot TMG instruktora sertifikāta pieteikuma iesniedzējus;
 - ii) visos citos gadījumos — 10 stundas vai 30 palaišanas, apmācot instruktora sertifikāta pieteikuma iesniedzējus.
- e) *FIE(B)*. Gaisa balonu FIE sertifikāta pieteikuma iesniedzēji:
 - (1) ir atbilstīga instruktora sertifikāta īpašnieki;
 - (2) ir veikuši 350 lidojumu stundas gaisa balona pilota statusā;
 - (3) ir pavadījuši 10 stundas instruktora sertifikāta pieteikuma iesniedzēju apmācībā.

1. PIELIKUMS

Teorētisko zināšanu prasību izpildes ieskaitīšana

A. Teorētisko zināšanu prasību izpildes ieskaitīšana citas lidaparātu kategorijas pilota apliecības izsniegšanai — izlīdzināšanas mācību un eksāmenu prasības

1. LAPL, PPL, BPL un SPL

- 1.1. LAPL īpašniekam, kurš pieteicies LAPL saņemšanai citā lidaparātu kategorijā, pilnā apjomā ieskaita teorētiskās zināšanas vispārīgajos priekšmetos, kas noteikti FCL.120 a) apakšpunktā.
- 1.2. Neskarot iepriekšējo paragrāfu: citas lidaparātu kategorijas apliecības īpašnieks, kas pieteicies uz LAPL, PPL, BPL vai SPL, atbilstīgā līmenī apgūst teorētiskās mācības un nokārto teorētiskos eksāmenus šādos priekšmetos:
 - lidojumu principi,
 - darbības procedūras,
 - lidojuma tehniskais raksturojums un plānošana,
 - vispārīgas zināšanas par lidaparātiem, navigācija.
- 1.3. LAPL īpašniekam, kas piesakās uz PPL, BPL vai SPL tādā pašā lidaparātu kategorijā, pilnā apjomā ieskaita teorētisko mācību un eksāmenu prasību izpildi.

2. CPL

- 2.1. CPL pieteikuma iesniedzējs, kam ir CPL citā lidaparātu kategorijā, ir apguvis apstiprinātu teorētisko izlīdzināšanas mācību kursu atbilstīgi atšķirībām starp dažādo lidaparātu kategoriju CPL mācību programmām.
- 2.2. Pieteikuma iesniedzējs nokārto teorētiskos eksāmenus, kas šajā daļā noteikti šādos attiecīgās lidaparātu kategorijas mācību priekšmetos:
 - 021 — vispārīgas zināšanas par lidaparātiem: lidaparāta korpuss un sistēmas, elektronika, spēka iekārta, avārijas situācijās lietojamās iekārtas,
 - 022 — vispārīgas zināšanas par lidaparātiem: instrumenti,
 - 032/034 — attiecīgi augstas veiktspējas lidmašīnas vai helikopteri,
 - 070 — darbības procedūras,
 - 080 — lidojumu principi.
- 2.3. CPL pieteikuma iesniedzējam, kas nokārtojis tādas pašas lidaparātu kategorijas attiecīgos IR teorētiskos eksāmenus, ieskaita teorētisko zināšanu prasību izpildi šādos mācību priekšmetos:
 - cilvēka veiktspēja,
 - meteoroloģija.

3. ATPL

- 3.1. ATPL pieteikuma iesniedzējs, kam ir ATPL citā lidaparātu kategorijā, ir apguvis teorētisko izlīdzināšanas mācību kursu, ko nodrošina ATO, atbilstīgi atšķirībām starp ATPL mācību programmām dažādās lidaparātu kategorijās.
- 3.2. Pieteikuma iesniedzējs nokārto teorētiskos eksāmenus, kas šajā daļā noteikti šādos attiecīgās lidaparātu kategorijas mācību priekšmetos:

021 — vispārīgas zināšanas par lidaparātiem: lidaparāta korpuss un sistēmas, elektronika, spēka iekārta, avārijas situācijās lietojamās iekārtas,

022 — vispārīgas zināšanas par lidaparātiem: instrumenti,

032 — veiktspēja,

070 — darbības procedūras,

080 — lidojumu principi.

3.3. ATPL(A) pieteikuma iesniedzējam, kas nokārtojis attiecīgo CPL(A) teorētisko eksāmenu, ieskaita teorētisko zināšanu prasību izpildi priekšmetā “VFR sakari”.

3.4. ATPL(H) pieteikuma iesniedzējam, kas nokārtojis attiecīgos CPL(H) teorētiskos eksāmenus, ieskaita teorētisko zināšanu prasību izpildi šādos mācību priekšmetos:

— aviācijas tiesības,

— lidojumu principi (helikopteri),

— VFR sakari.

3.5. ATPL(A) pieteikuma iesniedzējam, kas nokārtojis attiecīgo IR(A) teorētisko eksāmenu, ieskaita teorētisko zināšanu prasību izpildi mācību priekšmetā “IFR sakari”.

3.6. ATPL(H) pieteikuma iesniedzējs, kam ir IR(H) un kas ir nokārtojis attiecīgos CPL(H) eksāmenus, ieskaita teorētisko zināšanu prasību izpildi šādos mācību priekšmetos:

— lidojumu principi (helikopteri),

— VFR sakari.

4. IR

4.1. IR pieteikuma iesniedzējam, kas nokārtojis attiecīgos tās pašas lidaparātu kategorijas CPL teorētiskos eksāmenus, ieskaita teorētisko zināšanu prasību izpildi šādos mācību priekšmetos:

— cilvēka veiktspēja,

— meteoroloģija.

4.2. IR(H) pieteikuma iesniedzējs, kas nokārtojis attiecīgos ATPL(H) VFR teorētiskos eksāmenus, nokārto šādus eksāmenus:

— aviācijas tiesības,

— lidojuma plānošana un uzraudzība,

— radio navigācija,

— IFR sakari.

2. PIELIKUMS

Valodu prasmes novērtējuma skala — eksperta, paaugstināts un operatīvais līmenis

LĪMENIS	IZRUNA	STRUKTŪRA	VĀRDU KRĀJUMS	VALODAS PLŪDUMS	IZPRATNES SPĒJAS	MIJIEDARBĪBA
Eksperta līmenis (6. līmenis)	Izruna, uzsvars, ritms un intonācija, ko var ietekmēt pirmā valoda vai reģionāli varianti, tomēr gandrīz nemaz netraucē uztveri.	Gan elementāras, gan sarežģītas gramatiskās struktūras un teikumu modeļus konsekventi lieto pienācīgi.	Vārdu krājuma apjoms un precizitāte ir pietiekama, lai lietpratīgi sazinātos par daudziem un dažādiem zināmiem un nezināmiem tematiem. Vārdu krājums ir bagāts ar vārdkopām, niansēts un liecina par noskaņu izpratni.	Spēj izvērsti runāt, valodai dabiski plūstot, bez piepūles. Stilistisku apsvērumu dēļ dažādo runu, piemēram, lai uzsvērtu svarīgāko. Spontāni izmanto pienācīgas diskursa zīmes un pārejas.	Izpratne visu laiku ir precīza gandrīz visos kontekstos, ir valodniecisku un kultūras nianšu izpratne.	Mijiedarbojas bez pūlēm gandrīz visās situācijās. Jūt verbālas un neverbālas nianšes un pareizi uz tām reagē.
Paaugstināts līmenis (5. līmenis)	Izruna, uzsvars, ritms un intonācija, ko var ietekmēt pirmā valoda vai reģionāli varianti, faktiski nemaz netraucē uztveri.	Pamata gramatiskās struktūras un teikumu modeļi visu laiku tiek veidoti atzīstamā līmenī. Mēģina lietot arī sarežģītu teikuma uzbūvi, taču ar	Vārdu krājuma apjoms un precizitāte ir pietiekama, lai lietpratīgi sazinātos par vispārējiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem. Visu laiku un veiksmīgi pārveido	Spēj runāt ilgi un relatīvi viegli par pazīstamiem tematiem, taču var neizmantojot runas plūsmas dažādošanu kā stilistisku līdzekli. Var izmantot pienācīgas diskursa zīmes	Izpratne ir precīza, runājot par vispārējiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem, un gandrīz precīza, runātājam sastopoties ar valodniecisku vai situatīvu sarežģījumu vai neparedzētu notikumu pavērsienu.	Atbildes ir tūlītējas, pienācīgas un plašas. Runātāja/klausītāja attiecības pārvalda lietpratīgi.

LĪMENIS	IZRUNA	STRUKTŪRA	VĀRDU KRĀJUMS	VALODAS PLŪDUMS	IZPRATNES SPĒJAS	MIJIEDARBĪBA
		kļūdām, kas dažreiz traucē uztvert jēgu.	teikumus. Reizēm lieto vārdu pārnestās nozīmes.	vai pārejas.	Spēj saprast dažādus runas variantus (dialektus un/vai akcentus) vai noskaņas.	
Operatīvais līmenis (4. līmenis)	Izruna, uzsvars, ritms un intonācija, ko ietekmē pirmā valoda vai reģionālas variācijas, tikai reizēm traucē uztveri.	Pamata gramatiskās struktūras un teikumu modeļus izmanto ar izdomu, parasti tos pārvalda labi. Var gadīties kļūdas, jo īpaši neparastos vai neparedzētos apstākļos, taču tas reti traucē uztvert jēgu.	Vārdu krājuma apjoms un precizitāte ir pietiekama, lai efektīvi sazinātos par vispārējiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem. Bieži spēj veiksmīgi pārveidot teikumus, ja neparastos vai negaidītos apstākļos pietrūkst vārdu krājuma.	Noteiktā ritmā valodu pagausina. Brīžiem valodas veiklība var pazust, pārejot no iestudētas vai frāžainas runas uz spontānu mijiedarbību, taču tas netraucē efektīvi sazināties. Ierobežoti lieto diskursa zīmes un pārejas. Paužu aizpildījums uzmanību nenovērš.	Izpratne lielākoties ir precīza, runājot par vispārējiem, konkrētiem un ar darbu saistītiem tematiem, ja izmantotais akcents vai variācija ir pietiekami saprotama šīs valodas lietotāju starptautiskai kopienai. Runātājam sastopoties ar valodisku vai situatīvu sarežģījumu vai neparedzētu notikumu pavērsienu, izpratne var būt gausāka vai jāizmanto noskaidrošanas paņēmieni.	Parasti atbildes ir tūlītējas, pienācīgas un plašas. Sāk un uztur informācijas apmaiņu pat neparedzētu notikumu pavērsienu gadījumos. Pietiekami labi risina klajus pārpratumus: pārbauda, pārliecinās vai noskaidro.

Piezīme: 2. pielikuma sākotnējais teksts ir pārnests uz AMC, skatīt arī Paskaidrojumā.

3. PIELIKUMS

Mācību kursi CPL un ATPL izsniegšanai

1. Šis pielikums nosaka dažādu mācību kursu prasības CPL un ATPL izsniegšanai ar IR vai bez tās.
2. Pieteikuma iesniedzējs, kas mācību kursa laikā vēlas pāriet uz citu ATO, iesniedz pieteikumu kompetentajai iestādei, lai tā novērtētu nepieciešamo mācību stundu skaitu.

A. ATP integrētais mācību kurss — lidmašīnas

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. ATP(A) integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu otrā pilota funkciju pildīšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni gaisa komercpārvaldījumu daudzpilotu daudzdzinēju lidmašīnu lidojumos un lai iegūtu CPL(A)/IR.
2. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt ATP(A) integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO.
3. Pieteikuma iesniedzējs mācības var sākt kā jaunpienācējs bez priekšzināšanām vai kā saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtas PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks. Ja kursu sāk PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks, tiek ieskaitīti 50% no iepriekš veiktajiem lidojumiem, bet ieskaitītā lidojumu pieredze nepārsniedz 40 stundas (vai 45 stundas, ja ir iegūta nakts lidojumu kvalifikācija), un no tām ne vairāk kā 20 stundas var ieskaitīt duālās apmācības lidojumu laika prasību izpildē.
4. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības ATPL(A) nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi;
 - c) MCC mācības lidojumi ar daudzpilotu lidmašīnām.
5. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu ATP(A) mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību un IR ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. ATP(A) teorētiskajā mācību kursā ir mācības vismaz 750 stundu apjomā.
7. MCC mācību kursā ir teorētiskās mācības un uzdevumi vismaz 25 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

8. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir ATPL(A).

MĀCĪBU LIDOJUMI

9. Mācību lidojumi, neskaitot tipa kvalifikācijas mācības, kopumā veido vismaz 195 stundas, tostarp pārbaudes mācību gaitā, no kurām ne vairāk kā 55 stundas no visa mācību kursa var būt instrumentu mācības uz zemes. Šajās 195 stundās pieteikuma iesniedzēji veic vismaz:

- a) 95 duālās apmācības stundas, no kurām ne vairāk kā 55 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes;
- b) 70 lidojumu stundas PIC statusā, tostarp lidojumus atbilstīgi VFR un instrumentālus lidojumus studentpilota, kas darbojas lidaparāta kapteiņa (SPIC) statusā. Instrumentālo lidojumu laiku SPIC statusā ieskaita kā lidojumu laiku PIC statusā ne vairāk kā 20 stundu apjomā;
- c) 50 maršruta lidojumu stundas PIC statusā, tostarp maršruta lidojumus atbilstīgi VFR vismaz 540 km (300 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos divos dažādos lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki;
- d) 5 lidojumu stundas naktī, tostarp 3 duālās apmācības lidojumu stundas ar vismaz 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgas pacelšanās un nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos;
- e) 115 instrumentu mācību stundas, no kurām vismaz:
 - (1) 20 stundas ir mācības SPIC statusā;
 - (2) 15 stundas ir MCC apguve, kam atļauts izmantot FFS vai FNPT II;
 - (3) 50 stundas ir instrumentālie mācību lidojumi, no kuriem ne vairāk kā:
 - i) 25 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNPT I; vai
 - ii) 40 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNPT II, FTD 2 vai FFS, no kurām ne vairāk kā 10 stundas var būt mācības ar FNPT I.

Pieteikuma iesniedzējam, kam ir pamata instrumentālo lidojumu moduļa apguves sertifikāts, ieskaita ne vairāk kā 10 stundas no instrumentu mācību laika. Netiek ieskaitīts mācību laiks ar BITD.
- f) 5 lidojumu stundas ar lidmašīnu, kas sertificēta vismaz 4 personu pārvadāšanai un kam ir maināma soļa propellers un ievēlējama šasija.

PRASMJU PĀRBAUDE

10. Pēc mācību lidojumu apguves pieteikuma iesniedzējs kārto CPL(A) prasmju pārbaudi ar viendzinēja vai daudzdzinēju lidmašīnu un IR prasmju pārbaudi ar daudzdzinēju lidmašīnu.

B. ATP moduļu mācību kurss — lidmašīnas

1. ATPL(A) pieteikuma iesniedzēji, kas teorētiskās mācības apguvuši moduļu mācību kursā:
- a) ir vismaz PPL(A) īpašnieki, kas izsniegta saskaņā ar ICAO 1. pielikumu;
 - b) apgūst teorētiskās mācības vismaz šādā apjomā:
 - (1) pieteikuma iesniedzēji ar PPL(A): 650 stundas;
 - (2) pieteikuma iesniedzēji ar CPL(A): 400 stundas;
 - (3) pieteikuma iesniedzēji ar IR(A): 500 stundas;
 - (4) pieteikuma iesniedzēji ar CPL(A) un IR(A): 250 stundas.

Teorētiskās mācības apgūst pirms ATPL(A) prasmju pārbaudes.

C. CPL/IR integrētais mācību kurss — lidmašīnas

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. CPL(A) un IR(A) integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu nepieciešamo kvalifikācijas līmeni gaisa komercpār vadājumu lidojumu veikšanai ar vienpilota viendzinēja vai daudzdzinēju lidmašīnām un lai iegūtu CPL(A)/IR.
2. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt CPL(A)/IR integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO.
3. Pieteikuma iesniedzējs mācības var sākt kā jaunpienācējs bez priekšzināšanām vai kā saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtas PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks. Ja kursu sāk PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks, tiek ieskaitīti 50% no iepriekš veiktajiem lidojumiem, bet ieskaitītā lidojumu pieredze nepārsniedz 40 stundas (vai 45 stundas, ja ir iegūta nakts lidojumu kvalifikācija), un no tām 20 stundas var ieskaitīt duālās apmācības lidojumu laika prasību izpildē.
4. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības CPL(A) un IR nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi.
5. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu CPL/IR(A) mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību un IR ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. CPL(A)/IR teorētiskajā mācību kursā ir mācības vismaz 500 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

7. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir CPL(A) un IR.

MĀCĪBU LIDOJUMI

8. Mācību lidojumi, neskaitot tipa kvalifikācijas mācības, kopumā veido vismaz 180 stundas, tostarp pārbaudes mācību gaitā, no kurām ne vairāk kā 40 stundas no visa mācību kursa var būt instrumentu mācības uz zemes. Šajās 180 stundās pieteikuma iesniedzēji veic vismaz:
 - a) 80 duālās apmācības stundas, no kurām ne vairāk kā 40 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes;
 - b) 70 lidojumu stundas PIC statusā, tostarp lidojumus atbilstīgi VFR un instrumentālus lidojumus, ko var veikt SPIC statusā. Instrumentālo lidojumu laiku SPIC statusā ieskaita kā lidojumu laiku PIC statusā ne vairāk kā 20 stundu apjomā;
 - c) 50 maršruta lidojumu stundas PIC statusā, tostarp maršruta lidojumus atbilstīgi VFR vismaz 540 km (300 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos divos dažādos lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki;

- d) 5 lidojumu stundas naktī, tostarp 3 duālās apmācības lidojumu stundas ar vismaz 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgas pacelšanās un nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos;
 - e) 100 instrumentu mācību stundas, no kurām vismaz:
 - (1) 20 stundas ir mācības SPIC statusā;
 - (2) 50 stundas ir instrumentālie mācību lidojumi, no kuriem ne vairāk kā:
 - i) 25 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNPT I, vai
 - ii) 40 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNPT II, FTD 2 vai FFS, no kurām ne vairāk kā 10 stundas var būt mācības ar FNPT I.
- Pieteikuma iesniedzējam, kam ir pamata instrumentālo lidojumu moduļa apguves sertifikāts, ieskaita ne vairāk kā 10 stundas no instrumentu mācību laika. Netiek ieskaitīts mācību laiks ar BITD.
- f) 5 lidojumu stundas ar lidmašīnu, kas sertificēta vismaz 4 personu pārvadāšanai un kam ir maināma soļa propellers un ievēlējama šasija.

PRASMJU PĀRBAUDES

- 10. Pēc mācību lidojumu apguves pieteikuma iesniedzējs kārto CPL(A) prasmju pārbaudi un IR prasmju pārbaudi ar viendzinēja vai daudzdzinēju lidmašīnu.

D. CPL integrētais mācību kurss — lidmašīnas

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

- 1. CPL(A) integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu CPL(A) izsniegšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni.
- 2. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt CPL(A) integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO.
- 3. Pieteikuma iesniedzējs mācības var sākt kā jaunpienācējs bez priekšzināšanām vai kā saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtas PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks. Ja kursu sāk PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks, tiek ieskaitīti 50% no iepriekš veiktajiem lidojumiem, bet ieskaitītā lidojumu pieredze nepārsniedz 40 stundas (vai 45 stundas, ja ir iegūta nakts lidojumu kvalifikācija), un no tām 20 stundas var ieskaitīt duālās apmācības lidojumu laika prasību izpildē.
- 4. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības CPL(A) nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi.
- 5. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu CPL(A) mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

- 6. CPL(A) teorētiskajā mācību kursā ir mācības vismaz 350 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

7. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir CPL(A).

MĀCĪBU LIDOJUMI

8. Mācību lidojumi, neskatot tipa kvalifikācijas mācības, kopumā veido vismaz 150 stundas, tostarp pārbaudes mācību gaitā, no kurām ne vairāk kā 5 stundas no visa mācību kursa var būt instrumentu mācības uz zemes. Šajās 150 stundās pieteikuma iesniedzēji veic vismaz:
 - a) 80 duālās apmācības stundas, no kurām ne vairāk kā 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes;
 - b) 70 stundas PIC statusā;
 - c) 20 maršruta lidojumu stundas PIC statusā, tostarp maršruta lidojumus atbilstīgi VFR vismaz 540 km (300 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos divos dažādos lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki;
 - d) 5 lidojumu stundas naktī, tostarp 3 duālās apmācības lidojumu stundas ar vismaz 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgas pacelšanās un nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos;
 - e) 10 instrumentālo mācību lidojumu stundas, no kurām ne vairāk kā 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNTP I, FTD 2, FNPT II vai FFS. Pieteikuma iesniedzējam, kam ir pamata instrumentālo lidojumu moduļa apguves sertifikāts, ieskaita ne vairāk kā 10 stundas no instrumentu mācību laika. Netiek ieskaitīts mācību laiks ar BITD;
 - f) 5 lidojumu stundas ar lidmašīnu, kas sertificēta vismaz četru personu pārvadāšanai un kam ir maināma soļa propellers un ievēlējama šasija.

PRASMJU PĀRBAUDE

9. Pēc mācību lidojumu apguves pieteikuma iesniedzējs kārtos CPL(A) prasmju pārbaudi ar viendzinēja vai daudzdzinēju lidmašīnu.

E. CPL moduļu mācību kurss — lidmašīnas

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. CPL(A) moduļu mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana PPL(A) īpašniekiem, lai sasniegtu CPL(A) izsniegšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni.
2. Pirms CPL(A) moduļu mācību kursa sākšanas pieteikuma iesniedzējs iegūst saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtu PPL(A).
3. Pirms mācību lidojumu sākšanas pieteikuma iesniedzējs:
 - a) ir veicis 150 lidojumu stundas;
 - b) ir izpildījis daudzdzinēju lidmašīnu klases vai tipa kvalifikācijas saņemšanas priekšnosacījumus saskaņā ar H apakšiedaļu, ja prasmju pārbaudē izmanto daudzdzinēju lidmašīnu.
4. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt CPL(A) moduļu mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO. Teorētiskās mācības var apgūt ATO, kas nodrošina tikai teorētiskās mācības.
5. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības CPL(A) nepieciešamajā zināšanu līmenī;

- b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. Apstiprinātā CPL(A) teorētisko mācību kursā ir mācības vismaz 250 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

7. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir CPL(A).

MĀCĪBU LIDOJUMI

8. Pieteikuma iesniedzējiem bez IR nodrošina vismaz 25 duālās apmācības lidojumu stundas, tostarp 10 instrumentu mācību stundas, no kurām ne vairāk kā 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar BITD, FNPT I vai II, FTD 2 vai FFS.
9. Pieteikuma iesniedzējiem ar derīgu IR(A) pilnā apjomā ieskaita duālās apmācības instrumentu mācību laiku. Pieteikuma iesniedzējiem ar derīgu IR(H) ieskaita ne vairāk par 5 duālās apmācības instrumentu mācību stundām; šādā gadījumā vismaz 5 duālās apmācības instrumentu mācību stundas veic lidmašīnā. Pieteikuma iesniedzējam, kam ir pamata instrumentālo lidojumu moduļa apguves sertifikāts, ieskaita ne vairāk kā 10 stundas no instrumentu mācību laika.
10. a) Pieteikuma iesniedzējiem ar IR nodrošina vismaz 15 stundu duālās apmācības vizuālos mācību lidojumus.
- b) Pieteikuma iesniedzējiem bez lidmašīnu nakts lidojumu kvalifikācijas papildus nodrošina vismaz 5 nakts mācību lidojumu stundas, no kurām 3 stundas ir duālā apmācība, tostarp vismaz 1 maršruta navigācijas stunda un 5 patstāvīgas pacelšanās un nolaišanās ar pilnīgu apstāšanos.
11. Vismaz 5 lidojumu stundas veic ar lidmašīnu, kas sertificēta vismaz 4 personu pārvadāšanai un kam ir maināma soļa propellers un ievēlējama šasija.

PIEREDZE

12. CPL(A) pieteikuma iesniedzējs ir veicis 200 mācību lidojumu stundas, tostarp vismaz:
- a) 100 lidojumu stundas PIC statusā, tostarp 20 maršruta lidojumu stundas PIC statusā, tostarp maršruta lidojumu atbilstīgi VFR vismaz 540 km (300 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos divos dažādos lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki;
- b) 5 lidojumu stundas naktī, tostarp 3 duālās apmācības lidojumu stundas ar vismaz 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgas pacelšanās un nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos;
- c) 10 instrumentālo mācību lidojumu stundas, no kurām ne vairāk kā 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNTP I, FNPT II vai FFS. Pieteikuma iesniedzējam, kam ir pamata instrumentālo lidojumu moduļa apguves sertifikāts, ieskaita ne vairāk kā 10 stundas no instrumentu mācību laika. Netiek ieskaitīts mācību laiks ar BITD;
- d) 6 lidojumu stundas veic ar daudzdzinēju lidmašīnu.
- e) PIC statusā veikto lidojumu laiku ar citu kategoriju lidaparātiem 200 lidojumu stundu laikā var ieskaitīt šādos gadījumos:

- i) 30 lidojumu stundas ar helikopteriem, ja pieteikuma iesniedzējam ir PPL(H); vai
- ii) 100 lidojumu stundas ar helikopteriem, ja pieteikuma iesniedzējam ir CPL(H); vai
- iii) 30 lidojumu stundas ar TMG vai planieriem; vai
- iv) 30 lidojumu stundas ar gaisa kuģiem, ja pieteikuma iesniedzējam ir PPL(As); vai
- v) 60 lidojumu stundas ar gaisa kuģiem, ja pieteikuma iesniedzējam ir CPL(As).

PRASMJU PĀRBAUDE

13. Pēc mācību lidojumu apguves un attiecīgo pieredzes prasību izpildes pieteikuma iesniedzējs kārtā CPL(A) prasmju pārbaudi ar viendzinēja vai daudzdzinēju lidmašīnu.

F. ATP/IR integrētais mācību kurss — helikopteri

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. ATP(H)/IR integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu otrā pilota funkciju pildīšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni gaisa komercpārvaldījumu daudzpilotu daudzdzinēju helikopteru lidojumos un lai iegūtu CPL(H)/IR.
2. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt ATP(H)/IR integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO.
3. Pieteikuma iesniedzējs mācības var sākt kā jaunpienācējs bez priekšzināšanām vai kā saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtas PPL(H) īpašnieks. Ja kursu sāk PPL(H) īpašnieks, tiek ieskaitīti 50% no attiecīgajām pieredzes prasībām, bet ne vairāk kā:
 - a) 40 stundas, no kurām ne vairāk kā 20 stundas var būt duālā apmācība s;
 - b) 50 stundas, no kurām ne vairāk kā 25 stundas var būt duālā apmācība , ja ir iegūta helikopteru nakts lidojumu kvalifikācija.
4. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības ATPL(H) un IR nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi;
 - c) MCC mācības lidojumiem ar daudzpilotu helikopteriem.
5. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu ATP(H)/IR mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību un IR ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. ATP(H)/IR teorētiskajā mācību kursā ir mācības vismaz 750 stundu apjomā.
7. MCC mācību kursā ir teorētiski mācību uzdevumi vismaz 25 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

8. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir ATPL(H) un IR.

MĀCĪBU LIDOJUMI

9. Mācību lidojumi kopumā ir vismaz 195 stundu apjomā, ieskaitot pārbaudes mācību gaitā. Šajās 195 stundās pieteikuma iesniedzēji veic vismaz:

- a) 140 duālās apmācības stundas, tostarp:
- (1) 75 vizuālo mācību stundās var būt:
 - i) 30 stundas ar helikoptera FFS, C/D līmenis, vai
 - ii) 25 stundas ar FTD 2/3, vai
 - iii) 20 stundas ar helikoptera FNTP II/III, vai
 - iv) 20 stundas ar lidmašīnu vai TMG;
 - (2) 50 instrumentu mācību stundās var būt:
 - i) ne vairāk kā 20 stundas ar helikoptera FFS, FTD 2/3 vai FNTP II/III, vai
 - ii) 10 stundas vismaz ar helikoptera FNTP I vai lidmašīnu;
 - (3) 15 stundas ir MCC apguve, kur atļauts izmantot helikoptera FFS vai FTD 2/3(MCC), vai FNPT II/III(MCC).

Ja mācību lidojumos izmantotais helikopters atšķiras no helikoptera FFS, ko izmanto vizuālajās mācībās, maksimālo ieskaitāmo prasību apjomu ierobežo līdz apjomam, ko piešķir par helikoptera FNPT II/III.

- b) 55 lidojumu stundas PIC statusā, no kurām 40 stundas var būt lidojumi SPIC statusā. Veic vismaz 14 stundu patstāvīgos dienas un 1 stundas patstāvīgos nakts lidojumus.
- c) 50 maršruta lidojumu stundas, tostarp vismaz 10 maršruta lidojumu stundas SPIC statusā atbilstīgi VFR vismaz 185 km (100 NM) attālumā, veicot nosēšanos divos dažādos lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki;
- d) 5 lidojumu stundas ar helikopteri veic naktī, tostarp 3 duālās apmācības stundas, tajā skaitā 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgos nakts ciklus. Katrā ciklā ir pacelšanās un nolaišanās;
- e) 50 duālās apmācības instrumentu mācību stundas, no kurām:
- i) 10 pamatinstrumentu mācību stundas;
 - ii) 40 IR mācību stundas, tostarp vismaz 10 stundu mācības ar daudzdzinēju helikopteri, kam ir IFR sertifikāts.

PRASMJU PĀRBAUDES

10. Pēc attiecīgo mācību lidojumu apguves pieteikuma iesniedzējs kārtā CPL(H) prasmju pārbaudi ar daudzdzinēju helikopteri un IR prasmju pārbaudi ar daudzdzinēju helikopteri, kam ir IFR sertifikāts, un izpilda MCC mācību prasības.

G. ATP integrētais mācību kurss — helikopteri

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. ATP(H) integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu otrā pilota funkciju pildīšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni gaisa komercpārvaldījumu daudzpilotu daudzdzinēju helikopteru lidojumos ar VFR tiesībām un lai iegūtu CPL(H).
2. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt ATP(H) integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO.
3. Pieteikuma iesniedzējs mācības var sākt kā jaunpienācējs bez priekšzināšanām vai kā saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtas PPL(H) īpašnieks. Ja kursu sāk PPL(H) īpašnieks, tiek ieskaitīti 50% no attiecīgajām pieredzes prasībām, bet ne vairāk kā:
 - a) 40 stundas, no kurām ne vairāk kā 20 stundas var būt duālā apmācība ;
 - b) 50 stundas, no kurām ne vairāk kā 25 stundas var būt duālā apmācība , ja ir iegūta helikopteru nakts lidojumu kvalifikācija.
4. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības ATPL(H) nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un pamata instrumentālie mācību lidojumi;
 - c) MCC mācības lidojumiem ar daudzpilotu helikopteriem.
5. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu ATP(H) mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. ATP(H) teorētiskajā mācību kursā ir mācības vismaz 650 stundu apjomā.
7. MCC mācību kursā ir teorētiski mācību uzdevumi vismaz 20 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

8. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir ATPL(H).

MĀCĪBU LIDOJUMI

9. Mācību lidojumi kopumā ir vismaz 150 stundu apjomā, ieskaitot pārbaudes mācību gaitā. Šajās 150 stundās pieteikuma iesniedzēji veic vismaz:
 - a) 95 duālās apmācības stundas, tostarp:
 - i) 75 vizuālo mācību stundās var būt:
 - (1) 30 stundas ar helikoptera FFS, C/D līmenis, vai
 - (2) 25 stundas ar helikoptera FTD 2/3, vai
 - (3) 20 stundas ar helikoptera FNTP II/III, vai
 - (4) 20 stundas ar lidmašīnu vai TMG;
 - ii) 10 pamatinstrumentu mācību stundās var būt 5 stundas ar vismaz helikoptera FNTP I vai lidmašīnu;

- iii) 10 stundu MCC, kur var izmantot helikoptera FFS, FTD 2/3(MCC) vai FNPT II/III(MCC).

Ja mācību lidojumos izmantotais helikopters atšķiras no helikoptera FFS, ko izmanto vizuālajās mācībās, maksimālo ieskaitāmo prasību apjomu ierobežo līdz apjomam, ko piešķir par helikoptera FNPT II/III.

- b) 55 lidojumu stundas PIC statusā, no kurām 40 stundas var būt lidojumi SPIC statusā. Veic vismaz 14 stundu patstāvīgos dienas un 1 stundas patstāvīgos nakts lidojumus;
- c) 50 maršruta lidojumu stundas, tostarp vismaz 10 maršruta lidojumu stundas SPIC statusā atbilstīgi VFR vismaz 185 km (100 NM) attālumā, veicot nosēšanos divos dažādos lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki;
- d) 5 lidojumu stundas ar helikopteriem veic naktī, tostarp 3 duālās apmācības stundas, tajā skaitā 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgos nakts ciklus. Katrā ciklā ir pacelšanās un nolaišanās.

PRASMJU PĀRBAUDES

- 10. Pēc mācību lidojumu apguves pieteikuma iesniedzējs kārtā CPL(H) prasmju pārbaudi ar daudzdzinēju helikopteru un izpilda MCC mācību prasības.

H. ATP moduļu mācību kurss — helikopteri

- 1. ATPL(H) pieteikuma iesniedzēji, kas apgūst teorētiskās zināšanas moduļu mācību kursā, ir vismaz PPL(H) īpašnieki un 18 mēnešos apgūst mācības vismaz šādā apjomā:
 - a) pieteikuma iesniedzēji ar PPL(H), kas izsniegta saskaņā ar ICAO 1. pielikumu: 550 stundas;
 - b) pieteikuma iesniedzēji ar CPL(H): 300 stundas.
- 2. ATPL(H)/IR pieteikuma iesniedzēji, kas apgūst teorētiskās zināšanas moduļu mācību kursā, ir vismaz PPL(H) īpašnieki un apgūst mācības vismaz šādā apjomā:
 - a) pieteikuma iesniedzēji ar PPL(H): 650 stundas;
 - b) pieteikuma iesniedzēji ar CPL(H): 400 stundas;
 - c) pieteikuma iesniedzēji ar IR(H): 500 stundas;
 - d) pieteikuma iesniedzēji ar CPL(H) un IR(H): 250 stundas.

I. CPL/IR integrētais mācību kurss — helikopteri

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

- 1. CPL(H)/IR integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu nepieciešamo kvalifikācijas līmeni lidojumu veikšanai ar vienpilota daudzdzinēju helikopteriem un lai iegūtu daudzdzinēju helikopteru CPL(H)/IR.
- 2. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt CPL(H)/IR integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO.
- 3. Pieteikuma iesniedzējs mācības var sākt kā jaunpienācējs bez priekšzināšanām vai kā saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtas PPL(H) īpašnieks. Ja kursu sāk PPL(H) īpašnieks, tiek ieskaitīti 50% no attiecīgajām pieredzes prasībām, bet ne vairāk kā:
 - a) 40 stundas, no kurām ne vairāk kā 20 stundas var būt duālā apmācība ;

- b) 50 stundas, no kurām ne vairāk kā 25 stundas var būt duālā apmācība, ja ir iegūta helikopteru nakts lidojumu kvalifikācija.
4. Mācību kursā ir:
- a) teorētiskās mācības CPL(H) un IR, kā arī sākotnējai daudzdzinēju helikoptera tipa kvalifikācijai nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi.
5. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu CPL(H)/IR mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību un IR ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. CPL(H)/IR teorētiskajā mācību kursā ir mācības vismaz 500 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

7. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir CPL(H) un IR.

MĀCĪBU LIDOJUMI

8. Mācību lidojumi kopumā ir vismaz 180 stundu apjomā, ieskaitot pārbaudes mācību gaitā. Šajās 180 stundās pieteikuma iesniedzēji veic vismaz:
- a) 125 duālās apmācības stundas, tostarp:
 - i) 75 vizuālo mācību stundas, kur var iekļaut:
 - (1) 30 stundas ar helikoptera FFS, C/D līmenis, vai
 - (2) 25 stundas ar helikoptera FTD 2/3, vai
 - (3) 20 stundas ar helikoptera FNTP II/III, vai
 - (4) 20 stundas ar lidmašīnu vai TMG;
 - ii) 50 instrumentu mācību stundas, kur var iekļaut:
 - (1) ne vairāk kā 20 stundas ar helikoptera FFS, FTD 2/3 vai FNTP II/III, vai
 - (2) 10 stundas vismaz ar helikoptera FNTP I vai lidmašīnu.

Ja mācību lidojumos izmantotais helikopters atšķiras no FFS, ko izmanto vizuālajās mācībās, maksimālo ieskaitāmo prasību apjomu ierobežo līdz apjomam, ko piešķir par FNPT II/III.
 - b) 55 lidojumu stundas PIC statusā, no kurām 40 stundas var būt lidojumi SPIC statusā. Veic vismaz 14 stundu patstāvīgos dienas un 1 stundas patstāvīgos nakts lidojumus;
 - c) 10 duālās apmācības maršruta lidojumu stundas;
 - d) 10 maršruta lidojumu stundas PIC statusā, tostarp maršruta lidojumu atbilstīgi VFR vismaz 185 km (100 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos divos dažādos lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki;

- e) 5 lidojumu stundas ar helikopteriem veic naktī, tostarp 3 duālās apmācības stundas, tajā skaitā 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgos nakts ciklus. Katrā ciklā ir pacelšanās un nolaišanās;
- f) 50 duālās apmācības instrumentu mācību stundās ir:
 - i) 10 pamatinstrumentu mācību stundas;
 - ii) 40 IR mācību stundas, tostarp vismaz 10 stundu mācības ar daudzdzinēju helikopteri, kam ir IFR sertifikāts.

PRASMJU PĀRBAUDE

9. Pēc mācību lidojumu apguves pieteikuma iesniedzējs kārto CPL(H) prasmju pārbaudi ar viendzinēja vai daudzdzinēju helikopteri un IR prasmju pārbaudi ar daudzdzinēju helikopteri, kam ir IFR sertifikāts.

J. CPL integrētais mācību kurss — helikopteri

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. CPL(H) integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu CPL(H) izsniegšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni.
2. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt CPL(H) integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO.
3. Pieteikuma iesniedzējs mācības var sākt kā jaunpienācējs bez priekšzināšanām vai kā saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtas PPL(H) īpašnieks. Ja kursu sāk PPL(H) īpašnieks, tiek ieskaitīti 50% no attiecīgajām pieredzes prasībām, bet ne vairāk kā:
 - a) 40 stundas, no kurām ne vairāk kā 20 stundas var būt duālā apmācība ;
 - b) 50 stundas, no kurām ne vairāk kā 25 stundas var būt duālā apmācība , ja ir iegūta helikopteru nakts lidojumu kvalifikācija.
4. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības CPL(H) nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi.
5. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu CPL(H) mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. Apstiprinātā CPL(H) teorētisko mācību kursā ir mācības vismaz 350 stundu apjomā — vai 200 stundu apjomā, ja pieteikuma iesniedzējam ir PPL.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

7. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir CPL(H).

MĀCĪBU LIDOJUMI

8. Mācību lidojumi kopumā ir vismaz 135 stundu apjomā, ieskaitot pārbaudes mācību gaitā, no kurām ne vairāk kā 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes. Šajās 135 stundās pieteikuma iesniedzēji veic vismaz:

- a) 85 duālās apmācības stundas, tostarp:
 - i) ne vairāk kā 75 vizuālo mācību stundas, no kurām var būt:
 - (1) 30 stundas ar helikoptera FFS, C/D līmenis, vai
 - (2) 25 stundas ar helikoptera FTD 2/3, vai
 - (3) 20 stundas ar helikoptera FNTP II/III, vai
 - (4) 20 stundas ar lidmašīnu vai TMG;
 - ii) ne vairāk kā 10 pamatinstrumentu mācību stundas, no kurām 5 stundas var būt ar vismaz helikoptera FNTP I vai lidmašīnu.

Ja mācību lidojumos izmantotais helikopters atšķiras no FFS, ko izmanto vizuālajās mācībās, maksimālo ieskaitāmo prasību apjomu ierobežo līdz apjomam, ko piešķir par FNPT II/III.

- b) 50 lidojumu stundas PIC statusā, no kurām 35 stundas var būt lidojumi SPIC statusā. Veic vismaz 14 stundu patstāvīgos dienas un 1 stundas patstāvīgos nakts lidojumus;
- c) 10 duālās apmācības maršruta lidojumu stundas;
- d) 10 maršruta lidojumu stundas PIC statusā, tostarp maršruta lidojumu atbilstīgi VFR vismaz 185 km (100 NM) attālumā, veicot nosēšanos ar pilnīgu apstāšanos divos dažādos lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki;
- e) 5 lidojumu stundas ar helikopteriem veic naktī, tostarp 3 duālās apmācības stundas, tajā skaitā 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgos nakts ciklus. Katrā ciklā ir pacelšanās un nolaišanās;
- f) 10 duālās apmācības instrumentu mācību stundas, tostarp vismaz 5 stundas ar helikopteri.

PRASMJU PĀRBAUDE

- 9. Pēc mācību lidojumu apguves pieteikuma iesniedzējs kārto CPL(H) prasmju pārbaudi.

K. CPL moduļu mācību kurss — helikopteri

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

- 1. CPL(H) moduļu mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana PPL(H) īpašniekiem, lai sasniegtu CPL(H) izsniegšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni.
- 2. Pirms CPL(H) moduļu mācību kursa sākšanas pieteikuma iesniedzējs iegūst saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtu PPL(H).
- 3. Pirms mācību lidojumu sākšanas pieteikuma iesniedzējs:
 - a) ir veicis vismaz 155 lidojumu stundas helikoptera pilota statusā, tostarp vismaz 50 lidojumu stundas PIC statusā, no kurām 10 stundas ir maršruta lidojumi;
 - b) ir izpildījis FCL.725 un FCL.720.H, ja prasmju pārbaudē izmanto daudzdzinēju helikopteri.
- 4. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt CPL(H) moduļu mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO. Teorētiskās mācības var apgūt ATO, kas nodrošina tikai teorētiskās mācības.

5. Mācību kursā ir:
- teorētiskās mācības CPL(H) nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. Apstiprinātā CPL(H) teorētisko mācību kursā ir mācības vismaz 250 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

7. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir CPL(H).

MĀCĪBU LIDOJUMI

8. Pieteikuma iesniedzējiem bez IR nodrošina vismaz 30 duālās apmācības lidojumu stundas, no kurām:
- 20 ir vizuālo mācību stundas, kur var iekļaut 5 stundu mācības ar helikoptera FFS, FTD 2/3 vai FNPT II,III;
 - 10 ir instrumentu mācību stundas, kur var iekļaut 5 stundas ar vismaz helikoptera FNTP I, FNPT I vai lidmašīnu.
9. Pieteikuma iesniedzējiem ar derīgu IR(H) pilnā apjomā ieskaita duālās apmācības instrumentu mācību laiku. Pieteikuma iesniedzēji ar derīgu IR(A) veic vismaz 5 duālās apmācības instrumentu mācību stundas ar helikopteri.
10. Pieteikuma iesniedzējiem bez helikopteru nakts lidojumu kvalifikācijas papildus nodrošina vismaz 5 nakts mācību lidojumu stundas, no kurām 3 stundas ir duālā apmācība, tostarp vismaz 1 maršruta navigācijas stunda un 5 patstāvīgi nakts cikli. Katrā ciklā ir pacelšanās un nolaišanās.

PIEREDZE

11. CPL(H) pieteikuma iesniedzējs ir veicis vismaz 185 lidojumu stundas, tostarp vismaz 50 lidojumu stundas PIC statusā, no kurām 10 stundas ir maršruta lidojumi PIC statusā, tostarp maršruta lidojums atbilstīgi VFR vismaz 185 km (100 NM) attālumā, veicot nosēšanos divos dažādos lidlaukos, kas nav izlidošanas lidlauki.

PIC statusā veikto lidojumu laiku ar citu kategoriju lidaparātiem 185 lidojumu stundu laikā var ieskaitīt šādos gadījumos:

- 20 lidojumu stundas ar lidmašīnām, ja pieteikuma iesniedzējam ir PPL(A); vai
- 50 lidojumu stundas ar lidmašīnām, ja pieteikuma iesniedzējam ir CPL(A); vai
- 10 lidojumu stundas ar TMG vai planieriem; vai
- 20 lidojumu stundas ar gaisa kuģiem, ja pieteikuma iesniedzējam ir PPL(As); vai
- 50 lidojumu stundas ar gaisa kuģiem, ja pieteikuma iesniedzējam ir CPL(As).

PRASMJU PĀRBAUDE

12. Pēc mācību lidojumu apguves un attiecīgo pieredzes prasību izpildes pieteikuma iesniedzējs kārtos CPL(H) prasmju pārbaudi.

L. CPL/IR integrētais mācību kurss — gaisa kuģi

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. CPL(As)/IR integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu nepieciešamo kvalifikācijas līmeni lidojumu veikšanai ar gaisa kuģiem un lai iegūtu CPL(As)/IR.
2. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt CPL(As)/IR integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO.
3. Pieteikuma iesniedzējs mācības var sākt kā jaunpienācējs bez priekšzināšanām vai kā saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtas PPL(As), PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks. Ja kursu sāk PPL(As), PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks, tiek ieskaitītas ne vairāk kā:
 - a) 10 stundas, no kurām ne vairāk kā 5 stundas var būt duālā apmācība;
 - b) 15 stundas, no kurām ne vairāk kā 7 stundas var būt duālā apmācība, ja ir iegūta gaisa kuģu nakts lidojumu kvalifikācija.
4. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības CPL(As) un IR, kā arī sākotnējai daudzdzinēju gaisa kuģu tipa kvalifikācijai nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi.
5. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu CPL/IR(As) mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību un IR ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. CPL(As)/IR teorētiskajā mācību kursā ir mācības vismaz 500 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

7. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir CPL(As) un IR.

MĀCĪBU LIDOJUMI

8. Mācību lidojumi kopumā ir vismaz 80 stundu apjomā, ieskaitot pārbaudes mācību gaitā. Šajās 80 stundās pieteikuma iesniedzēji veic vismaz:
 - a) 60 duālās apmācības stundas, tostarp:
 - i) 30 vizuālo mācību stundas, kur var iekļaut:
 - (1) 12 stundas ar gaisa kuģa FFS, vai
 - (2) 10 stundas ar gaisa kuģa FTD, vai
 - (3) 8 stundas ar gaisa kuģa FNTP II/III, vai
 - (4) 8 stundas ar lidmašīnu, helikopteru vai TMG;
 - ii) 30 instrumentu mācību stundas, kur var iekļaut:
 - (1) ne vairāk kā 12 stundas ar gaisa kuģa FFS, FTD vai FNTP II/III, vai
 - (2) 6 stundas vismaz ar gaisa kuģa FTD 1 vai FNTP I vai lidmašīnu.

Ja mācību lidojumos izmantotais gaisa kuģis atšķiras no FFS, ko izmanto vizuālajās mācībās, maksimālo ieskaitāmo prasību apjomu ierobežo līdz 8 stundām;

- b) 20 lidojumu stundas PIC statusā, no kurām 5 stundas var būt lidojumi SPIC statusā. Veic vismaz 14 stundu patstāvīgos dienas un 1 stundas patstāvīgos nakts lidojumus;
- c) 5 maršruta lidojumu stundas PIC statusā, tostarp maršruta lidojumu atbilstīgi VFR vismaz 90 km (50 NM) attālumā, veicot divas nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos galamērķa lidlaukā;
- d) 5 lidojumu stundas ar gaisa kuģiem veic naktī, tostarp 3 duālās apmācības stundas, tajā skaitā 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgos nakts ciklus. Katrā ciklā ir pacelšanās un nolaišanās;
- e) 30 duālās apmācības instrumentu mācību stundās ir:
 - i) 10 pamatinstrumentu mācību stundas;
 - ii) 20 IR mācību stundas, tostarp vismaz 10 stundu mācības ar daudzdzinēju gaisa kuģi, kam ir IFR sertifikāts.

PRASMJU PĀRBAUDE

- 9. Pēc mācību lidojumu apguves pieteikuma iesniedzējs kārtā CPL(As) prasmju pārbaudi ar viendzinēja vai daudzdzinēju gaisa kuģi un IR prasmju pārbaudi ar daudzdzinēju gaisa kuģi, kam ir IFR sertifikāts.

M. CPL integrētais mācību kurss — gaisa kuģi

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

- 1. CPL(As) integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu CPL(As) izsniegšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni.
- 2. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt CPL(As) integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO.
- 3. Pieteikuma iesniedzējs mācības var sākt kā jaunpienācējs bez priekšzināšanām vai kā saskaņā ar ICAO 1. pielikumu izsniegtas PPL(As), PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks. Ja kursu sāk PPL(As), PPL(A) vai PPL(H) īpašnieks, tiek ieskaitītas ne vairāk kā:
 - a) 10 stundas, no kurām ne vairāk kā 5 stundas var būt duālā apmācība;
 - b) 15 stundas, no kurām ne vairāk kā 7 stundas var būt duālā apmācība, ja ir iegūta gaisa kuģu nakts lidojumu kvalifikācija.
- 4. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības CPL(As) nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi.
- 5. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu CPL(As) mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. Apstiprinātā CPL(As) teorētisko mācību kursā ir mācības vismaz 350 stundu apjomā — vai 200 stundu apjomā, ja pieteikuma iesniedzējam ir PPL.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

7. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir CPL(As).

MĀCĪBU LIDOJUMI

8. Mācību lidojumi kopumā ir vismaz 50 stundu apjomā, ieskaitot pārbaudes mācību gaitā, no kurām ne vairāk kā 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes. Šajās 50 stundās pieteikuma iesniedzēji veic vismaz:
 - a) 30 duālās apmācības stundas, no kurām ne vairāk kā 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes;
 - b) 20 stundas PIC statusā;
 - c) 5 duālās apmācības maršruta lidojumu stundas;
 - d) 5 maršruta lidojumu stundas PIC statusā, tostarp maršruta lidojumu atbilstīgi VFR vismaz 90 km (50 NM) attālumā, veicot divas nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos galamērķa lidlaukā;
 - e) 5 lidojumu stundas ar gaisa kuģiem veic naktī, tostarp 3 duālās apmācības u stundas, tajā skaitā 1 maršruta navigācijas stundu un 5 patstāvīgos nakts ciklus. Katrā ciklā ir pacelšanās un nolaišanās;
 - f) 10 duālās apmācības instrumentu mācību stundas, tostarp vismaz 5 stundas ar gaisa kuģi.

PRASMJU PĀRBAUDE

9. Pēc mācību lidojumu apguves pieteikuma iesniedzējs kārtā CPL(As) prasmju pārbaudi.

N. CPL moduļu mācību kurss — gaisa kuģi

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. CPL(As) moduļu mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana PPL(As) īpašniekiem, lai sasniegtu CPL(As) izsniegšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni.
2. Pirms CPL(As) moduļu mācību kursa sākšanas pieteikuma iesniedzējs:
 - a) ir PPL(As) īpašnieks, kas izsniegta saskaņā ar ICAO 1. pielikumu;
 - b) ir veicis 200 lidojumu stundas gaisa kuģa pilota statusā, tostarp vismaz 100 lidojumu stundas PIC statusā, no kurām 50 stundas ir maršruta lidojumi.
3. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt CPL(As) moduļu mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO. Teorētiskās mācības var apgūt ATO, kas nodrošina tikai teorētiskās mācības.
4. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības CPL(As) nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

5. Apstiprinātā CPL(As) teorētisko mācību kursā ir mācības vismaz 250 stundu apjomā.

TEORĒTISKAIS EKSĀMENS

6. Pieteikuma iesniedzējs apliecina teorētisko zināšanu līmeni, kas atbilst tiesībām, ko piešķir CPL(As).

MĀCĪBU LIDOJUMI

7. Pieteikuma iesniedzējiem bez IR nodrošina vismaz 20 duālās apmācības lidojumu stundas, no kurām:
 - a) 10 ir vizuālo mācību stundas, kur var iekļaut 5 stundu mācības ar gaisa kuģa FFS, FTD 2/3 vai FNPT II, III;
 - b) 10 ir instrumentu mācību stundas, kur var iekļaut 5 stundas ar vismaz gaisa kuģa FTD 1, FNPT I vai lidmašīnu.
8. Pieteikuma iesniedzējiem ar derīgu IR(As) pilnā apjomā ieskaita duālās apmācības instrumentu mācību laiku. Pieteikuma iesniedzēji ar derīgu IR veic vismaz 5 duālās apmācības instrumentu mācību stundas ar gaisa kuģi.
9. Pieteikuma iesniedzējiem bez gaisa kuģa nakts lidojumu kvalifikācijas papildus nodrošina vismaz 5 nakts mācību lidojumu stundas, no kurām 3 stundas ir duālā apmācība, tostarp vismaz 1 maršruta navigācijas stunda un 5 patstāvīgi nakts cikli. Katrā ciklā ir pacelšanās un nolaišanās.

PIEREDZE

10. CPL(As) pieteikuma iesniedzējs ir veicis vismaz 250 lidojumu stundas ar gaisa kuģiem, tostarp vismaz 125 lidojumu stundas PIC statusā, no kurām 50 stundas ir maršruta lidojumi PIC statusā, tostarp maršruta lidojums atbilstīgi VFR vismaz 90 km (50 NM) attālumā, veicot nosēšanos galamērķa lidlaukā.
PIC statusā veikto lidojumu laiku ar citu kategoriju lidaparātiem 185 lidojumu stundu laikā var ieskaitīt šādos gadījumos:
 - a) 30 lidojumu stundas ar lidmašīnām vai helikopteriem, ja pieteikuma iesniedzējam ir attiecīgi PPL(A) vai PPL(H); vai
 - b) 60 lidojumu stundas ar lidmašīnām vai helikopteriem, ja pieteikuma iesniedzējam ir attiecīgi CPL(A) vai CPL(H); vai
 - c) 10 lidojumu stundas ar TMG vai planieriem; vai
 - d) 10 lidojumu stundas ar gaisa baloniem.

PRASMJU PĀRBAUDE

11. Pēc mācību lidojumu apguves un attiecīgo pieredzes prasību izpildes pieteikuma iesniedzējs kārtā CPL(As) prasmju pārbaudi.

4. PIELIKUMS

Prasmju pārbaude CPL izsniegšanai

A. Vispārīgā daļa

1. CPL prasmju pārbaudes pieteikuma iesniedzējs ir apguvis tādas pašas klases vai tipa lidaparāta mācības, kādu izmanto prasmju pārbaudē.
2. Pieteikuma iesniedzējs nokārto visas attiecīgās prasmju pārbaudes iedaļas. Ja netiek nokārtots kāds no iedaļas punktiem, nav nokārtota visa iedaļa. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairākas iedaļas, tad vēlreiz jākārtota visa pārbaude. Pieteikuma iesniedzējs, kas nav nokārtojis tikai vienu iedaļu, vēlreiz kārtot tikai nenokārtoto iedaļu. Ja atkārtotajā pārbaudē netiek nokārtota kāda no iedaļām, tostarp iepriekšējā reizē nokārtotās iedaļas, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārtot visu pārbaudi. Visas attiecīgās prasmju pārbaudes iedaļas nokārto 6 mēnešos. Ja visas attiecīgās iedaļas netiek nokārtotas divos mēģinājumos, ir nepieciešamas papildu mācības.
3. Pēc jebkuras nenokārtotas prasmju pārbaudes var būt nepieciešamas papildu mācības. Prasmju pārbaudes kārtšanas reižu skaits nav ierobežots.

PĀRBAUDES NORISE

4. Ja pieteikuma iesniedzējs izvēlas pārtraukt prasmju pārbaudi tādu iemeslu dēļ, kurus lidojumu eksaminētājs (FE) uzskata par neadekvātiem, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārtot visu prasmju pārbaudi. Ja pārbaudes pārtraukšanas iemeslus FE uzskata par adekvātiem, citā lidojumā pārbauda tikai nenokārtotās iedaļas.
5. Ja FE uzskata par nepieciešamu, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz atkārtot jebkuru no manevriem vai procedūrām. FE jebkurā brīdī var pārtraukt pārbaudi, ja FE uzskata, ka pieteikuma iesniedzēja demonstrētās lidojuma prasmes liecina par nepieciešamību vēlreiz kārtot visu pārbaudi.
6. Pieteikuma iesniedzējs vada lidaparātu no stāvokļa, kurā ir iespējams veikt PIC funkcijas, un veic pārbaudi tā, it kā lidaparātā nebūtu neviena cita apkalpes loceklis. Atbildību par lidojumu nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem.
7. Pieteikuma iesniedzējs FE norāda izpildītas pārbaudes un pienākumus, tostarp identificētos radiotehniskos līdzekļus. Pārbaudes veic saskaņā ar pārbaudes punktu tabulu lidaparātam, ar kuru veic prasmju pārbaudi. Pārbaudes pirmslidojuma posmā pieteikuma iesniedzējs nosaka dzinēja un ātruma režīmus. Pieteikuma iesniedzējs aprēķina pacelšanās, glisādes un nosēšanās tehniskā raksturojuma parametrus saskaņā ar izmantotā lidaparāta ekspluatācijas rokasgrāmatu vai lidojumu rokasgrāmatu.
8. FE nekādā veidā neiesaistās lidojuma norisē, izņemot gadījumu, ja iejaukšanās ir nepieciešama drošības interesēs vai ja ir jānovērš nepieņemama satiksmes aizkavēšana.

B. Prasmju pārbaudes saturs CPL izsniegšanai — lidmašīnas

1. Prasmju pārbaudē izmantotā lidmašīna atbilst mācību lidmašīnu prasībām un ir sertificēta vismaz četru personu pārvadāšanai, tai ir maināma soļa propellers un ievēlējama šasija.

2. Maršrutu izvēlas FE, un galamērķis ir lidlauks ar aviācijas dispečeru dienestu. Pieteikuma iesniedzējs atbild par lidojuma plānošanu un nodrošina, ka uz lidaparāta klāja ir viss lidojumam nepieciešamais aprīkojums un dokumenti. Lidojuma ilgums ir vismaz 90 minūtes.
3. Pieteikuma iesniedzējs apliecina spēju:
 - a) vadīt lidaparātu, nepārsniedzot ierobežojumus;
 - b) izpildīt visus manevrus gludi un precīzi;
 - c) pareizi spriest un pieņemt pareizus lēmumus;
 - d) izmantot aeronavigācijas zināšanas praksē;
 - e) pastāvīgi vadīt lidaparātu tā, lai nerastos nopietnas šaubas par procedūras vai manevra izdošanos.

PĀRBAUDES LIDOJUMA PIELAIDES

4. Uz turbulences apstākļiem, vadības īpašībām un lidmašīnas tehnisko raksturojumu attiecināmas pielaides šeit norādītajās robežās.

Augstums

normāls lidojums ± 100 pēdas

ar imitētu dzinēja atteici ± 150 pēdas

Atrašanās vietas noteikšana ar radionavigācijas līdzekļiem $\pm 5^\circ$

Kurss

normāls lidojums $\pm 10^\circ$

ar imitētu dzinēja atteici $\pm 15^\circ$

Ātrums

pacelšanās un glisāde ± 5 mezgli

visi citi lidojuma režīmi ± 10 mezgli

PĀRBAUDES SATURS

5. Darbības 2. iedaļas c) punktā un e) punkta iv) apakšpunktā, kā arī visā 5. un 6. iedaļā var veikt ar FNPT II vai FFS.

Uz visām iedaļām attiecināma lidmašīnas pārbaudes punktu tabulu izmantošana, lidojumprasmē, lidmašīnas vadība pēc ārējiem vizuālajiem orientieriem, pretapledošana un apledošana novēršanas procedūru piemērošana un apdraudējuma un kļūdu pārvaldības principu ievērošana.

1. IEDAĻA — PIRMSLIDOJUMA DARBĪBAS UN IZLIDOŠANA	
a	Darbības pirmslidojuma posmā, tostarp: Lidojuma plānošana, dokumentu sagatavošana, masas un līdzsvara noteikšana, meteoroloģisko apstākļu informācija, pirmslidojuma informācijas biļeteni (NOTAMS)
b	Lidmašīnas pārbaude un tehniskā apkalpošana

c	Manevrēšana uz zemes un pacelšanās
d	Tehniskais raksturojums un balansēšana
e	Lidlauka un kustības shēmu ekspluatācija
f	Izlidošanas procedūra, altimetra iestatīšana, sadursmju novēršana (skats no kabīnes)
g	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
2. IEDAĻA — LIDOJUMI NORMĀLOS APSTĀKĻOS	
a	Lidmašīnas vadība pēc ārējiem vizuālajiem orientieriem, tostarp taisna un horizontāla kustība, augstuma uzņemšana un samazināšana, skats no kabīnes
b	Lidojums kritiski zemā ātrumā, tostarp sākotnējais vai pilnīgas ātruma zaudēšanas noteikšana un iziešana no tās
c	Pagriezieni, tostarp nosēšanās konfigurācijā. Asi pagriezieni 45°
d	Lidojums kritiski augstā ātrumā, tostarp spirālveida pikēšanas noteikšana un iziešana no tās
e	Lidojums, ņemot vērā tikai instrumentus, tostarp: i) horizontāls lidojums, kreisēšanas konfigurācija, kursa vadīšana, augstums un ātrums gaisā ii) pagriezieni, uzņemot un samazinot augstumu ar 10–30° sānsveri iii) iziešana no neparasta stāvokļa gaisā iv) ierobežoti paneļa instrumenti
f	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
3. IEDAĻA — MARŠRUTA PROCEDŪRAS	
a	Lidmašīnas vadība pēc ārējiem vizuālajiem orientieriem, tostarp kreisēšanas konfigurācija, lidojuma attālums ar uzpildīto degvielas daudzumu
b	Orientēšanās, kartes nolasīšana
c	Augstums, ātrums, kursa vadīšana, skats no kabīnes

d	Altimetra iestatīšana. Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
e	Lidojuma norises uzraudzīšana, lidojuma žurnāls, degvielas izlietojums, atrašanās vietas noteikšanas kļūdas novērtējums un pareizas atrašanās vietas noteikšanas atjaunošana
f	Meteoroloģisko apstākļu novērošana, tendenču novērtēšana, lidojuma maršruta maiņas plānošana
g	Atrašanās vietas noteikšana, pozīcija (NDB vai VOR), tehnisko līdzekļu identificēšana (instrumentāls lidojums). Lidojuma maršruta maiņas plāna īstenošana, lidojot uz citu lidlauku (vizuāls lidojums)
4. IEDAĻA — GLISĀDES UN NOSĒŠANĀS PROCEDŪRAS	
a	Ielidošanas procedūras, altimetra iestatīšana, pārbaudes, skats no kabīnes
b	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
c	Riņķošana zemā augstumā
d	Normāla nosēšanās, nosēšanās sānvējā (ja ir piemēroti apstākļi)
e	Nosēšanās uz īsa skrejceļa
f	Glisāde un nosēšanās ar dīkstāves jaudu (tikai viendzinēja lidmašīnas)
g	Nosēšanās, neizmantojot aizspārņus
h	Darbības pēclidojuma posmā
5. IEDAĻA — NESTANDARTA UN ĀRKĀRTAS PROCEDŪRAS	
Šo iedaļu var apvienot ar 1.–4. iedaļu	
a	Imitēta dzinēja atteice pēc pacelšanās (drošā augstumā), ugunsgrēka trauksmes imitācija
b	Aprīkojuma darbības traucējumi tostarp rezerves šasijas izlaišana, elektrisko ierīču un bremžu atteice

c	Piespiedu nosēšanās (imitēta)
d	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
e	Mutiski jautājumi
6. IEDAĻA — IMITĒTS ASIMETRISKS LIDOJUMS UN ATTIECĪGIE KLASES VAI TIPA PUNKTI	
Šo iedaļu var apvienot ar 1.–5. iedaļu	
a	Imitēta dzinēja atteice pacelšanās laikā (drošā augstumā, ja neveic ar FFS)
b	Asimetriska glisāde un riņķošana
c	Asimetriska glisāde un nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos
d	Dzinēja izslēgšana un atkārtota iedarbināšana
e	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras, lidojumprasmē
f	Pēc FE izvēles — jebkuri attiecīgie klases vai tipa kvalifikācijas prasmju pārbaudes punkti: i) lidmašīnas sistēmas, tostarp autopilota režīma vadīšana ii) pārspiediena sistēmas ekspluatācija iii) apledojuma novēršanas un pretapledojuma sistēmas izmantošana
g	Mutiski jautājumi

C. Prasmju pārbaudes saturs CPL izsniegšanai — helikopteri

1. Prasmju pārbaudē izmantotais helikopters atbilst mācību helikopteru prasībām.
2. Lidojuma zonu un maršrutu izvēlas FE, un visas darbības zemā augstumā un gaidot gaisā notiek lidlaukā ar aviācijas dispečeru dienestu. Maršruti, ko izmanto 3. iedaļā, var beigties izlidošanas lidlaukā vai citā lidlaukā, un viens no galamērķiem ir lidlauks ar aviācijas dispečeru dienestu. Prasmju pārbaudi veic 2 lidojumos. Kopējais lidojuma/-u ilgums ir vismaz 90 minūtes.
3. Pieteikuma iesniedzējs apliecina spēju:
 - a) vadīt helikopteri, nepārsniedzot ierobežojumus;
 - b) izpildīt visus manevrus gludi un precīzi;
 - c) pareizi spriest un pieņemt pareizus lēmumus;

- d) izmantot aeronavigācijas zināšanas praksē;
- e) pastāvīgi vadīt helikopteru tā, lai nerastos nopietnas šaubas par procedūras vai manevra izdošanos.

PĀRBAUDES LIDOJUMA PIELAIDES

4. Uz turbulences apstākļiem, vadības īpašībām un helikoptera tehnisko raksturojumu ir attiecināmas pielāides šādās robežās.

Augstums

- normāls lidojums ± 100 pēdas
- imitēta smagas avārijas situācija ± 150 pēdas

Atrašanās vietas noteikšana ar radionavigācijas līdzekļiem $\pm 10^\circ$

Kurss

- normāls lidojums $\pm 10^\circ$
- imitēta smagas avārijas situācija $\pm 15^\circ$

Ātrums

- pacelšanās un glisāde, daudzdzinēju ± 5 mezgli
- visi citi lidojuma režīmi ± 10 mezgli

Nonesums

- pacelšanās, gaidīšana zemes ietekmes zonā ± 3 pēdas
- nosēšanās bez kustības uz sāniem vai atpakaļ

PĀRBAUDES SATURS

5. Visus 4. iedaļas punktus var veikt ar helikoptera FNTP vai helikoptera FFS. Uz visām iedaļām attiecināma helikoptera pārbaudes punktu tabulu izmantošana, lidojumprasmē, helikoptera vadība pēc ārējiem vizuālajiem orientieriem un apdraudējuma un kļūdu pārvaldības principu ievērošana.

1. IEDAĻA — PĀRBAUDES UN PROCEDŪRAS PIRMSLIDOJUMA/PĒCLIDOJUMA POSMĀ	
a	Zināšanas par helikopteru (piemēram, tehniskais žurnāls, degviela, masa un līdzsvars, tehniskais raksturojums), lidojuma plānošana, dokumenti, pirmslidojuma informācijas biļeteni (NOTAMS), meteoroloģiskie apstākļi
b	Pārbaude/darbības pirmslidojuma posmā, detaļu novietojums un funkcijas
c	Apkalpes kabīnes pārbaude, startēšanas procedūra
d	Sakaru un navigācijas ierīču pārbaude, frekvenču atlase un iestatīšana
e	Pirmspacelšanās procedūra, radiosakaru procedūra, atbilstīga sadarbība ar ATC
f	Novietošana stāvēšanai, izslēgšana un procedūra pēclidojuma posmā

2. IEDAĻA — MANEVRI, GAIDOT GAISĀ, PAAUGSTINĀTA LĪMEŅA VADĪBA UN NOROBEŽOTAS ZONAS	
a	Pacelšanās un nosēšanās (pacelšanās un piezemēšanās)
b	Manevri un manevri, gaidot gaisā
c	Statiska gaidīšana gaisā ar pretvēju/sānvēju/ceļavēju
d	Statiski pagriezieni, gaidot gaisā, 360° pa kreisi un pa labi (pagriezieni, stāvēt uz vietas)
e	Manevrēšanas kustības uz priekšu, uz sāniem un atpakaļ, gaidot gaisā
f	Imitēta dzinēja atteice, gaidot gaisā
g	Īsas apstāšanās vējā un pa vējam
h	Nosēšanās un pacelšanās nogāzēs/nesagatavotās vietās
i	Pacelšanās (dažādi profili)
j	Pacelšanās sānvējā, ceļavējā (ja iespējams)
k	Pacelšanās ar maksimālo pacelšanās masu (faktisko vai imitēto)
l	Glisādes (dažādi profili)
m	Pacelšanās un nosēšanās ar ierobežotu jaudu
n	Autorotācija (FE izvēlas divus punktus no šiem: pamata, loka, zema ātruma un 360° pagriezieni)
o	Nosēšanās ar autorotāciju
p	Piespiedu nosēšanās ar jaudas atgūšanu
q	Jaudas pārbaudes, izpētes metodes, glisādes un izlidošanas metodes
3. IEDAĻA — NAVIGĀCIJA — MARŠRUTA PROCEDŪRAS	
a	Navigācija un orientēšanās dažādos augstumos, kartes nolasīšana
b	Augstuma saglabāšana, ātrums, kursa vadīšana, gaisa telpas novērošana, altimetra iestatīšana
c	Lidojuma norises uzraudzīšana, lidojuma žurnāls, degvielas izlietojums, lidojuma attālums ar iepildīto degvielas daudzumu, ETA, atrašanas vietas noteikšanas kļūdu novērtēšana un pareizas atrašanas vietas noteikšanas atgūšana, instrumentu uzraudzīšana
d	Meteoroloģisko apstākļu novērošana, maršruta maiņas plānošana

e	Atrašanās vietas noteikšana, pozīcija (NDB un/vai VOR), tehnisko līdzekļu identificēšana
f	Sadarbība ar ATC, noteikumu ievērošana utt.
4. IEDAĻA — LIDOJUMA PROCEDŪRAS UN MANEVRI, ŅEMOT VĒRĀ TIKAI INSTRUMENTUS	
a	Horizontāls lidojums, kursa vadīšana, augstums un ātrums
b	1. pakāpes horizontāli pagriezieni līdz norādītajam kursam, no 180° līdz 360° pa kreisi un pa labi
c	Augstuma uzņemšana un samazināšana, tostarp 1. ātruma pagriezieni līdz norādītajam kursam
d	Iziešana no neparasta stāvokļa gaisā
e	Pagriezieni ar 30° sānsveri, pagriezieni līdz 90° pa kreisi un pa labi
5. IEDAĻA — NESTANDARTA UN ĀRKĀRTAS PROCEDŪRAS (JA NEPIECIEŠAMS, IMITĒTAS)	
Piezīme (1): ja pārbaudi veic ar daudzdzinēju helikopteru, pārbaudē iekļauj imitētu dzinēja atteices trauksmi, tostarp glisādi un nosēšanos ar vienu dzinēju.	
Piezīme (2): FE izvēlas četrus no šādiem punktiem:	
a	Dzinēja darbības traucējumi, tostarp regulatora atteice, karburatora/dzinēja apledojums, eļļošanas sistēmas traucējumi
b	Degvielas sistēmas darbības traucējumi
c	Elektriskās sistēmas darbības traucējumi
d	Hidrauliskās sistēmas darbības traucējumi, tostarp glisāde un nosēšanās bez hidraulikas
e	Galvenā rotora un/vai pretvērpes sistēmas darbības traucējumi (FFS vai tikai pārrunas)
f	Ugunsgrēka trauksmes imitācija, tostarp dūmu kontrole un izvadīšana
g	Citas nestandarta un ārkārtas procedūras, kas norādītas attiecīgajā lidojumu rokasgrāmatā, tostarp daudzdzinēju helikopteriem. <p style="margin-left: 40px;">Imitēta dzinēja atteice pacelšanās laikā: atteikta pacelšanās TDP vai pirms tā vai droša piespiedu nosēšanās DPATO vai pirms tā, tūlīt pēc TDP vai DPATO.</p> <p style="margin-left: 40px;">Nosēšanās ar imitētu dzinēja atteici: nosēšanās vai riņķošana pēc dzinēja atteices pirms LDP vai DPBL, pēc dzinēja atteices pēc LDP vai droša nosēšanās pēc DPBL.</p>

D. Prasmju pārbaudes saturs CPL izsniegšanai — gaisa kuģi

1. Prasmju pārbaudē izmantotais gaisa kuģis atbilst mācību gaisa kuģa prasībām.
2. Zonu un maršrutu izvēlas FE. Maršruti, ko izmanto 3. iedaļā, var beigties izlidošanas lidlaukā vai citā lidlaukā, un viens no galamērķiem ir lidlauks ar aviācijas dispečeru dienestu. Prasmju pārbaudi veic 2 lidojumos. Kopējais lidojuma/-u ilgums ir vismaz 60 minūtes.
3. Pieteikuma iesniedzējs apliecina spēju:
 - a) vadīt gaisa kuģi, nepārsniedzot ierobežojumus;
 - b) izpildīt visus manevrus gludi un precīzi;
 - c) pareizi spriest un pieņemt pareizus lēmumus;
 - d) izmantot aeronavigācijas zināšanas praksē;
 - e) pastāvīgi vadīt gaisa kuģi tā, lai nerastos nopietnas šaubas par procedūras vai manevra izdošanos.

PĀRBAUDES LIDOJUMA PIELAIDES

4. Uz turbulences apstākļiem, vadības īpašībām un gaisa kuģa tehnisko raksturojumu ir attiecināmas pielaides šādās robežās.

Augstums

normāls lidojums ± 100 pēdas

imitēta smagas avārijas situācija ± 150 pēdas

Atrašanās vietas noteikšana ar radionavigācijas līdzekļiem $\pm 10^\circ$

Kurss

normāls lidojums $\pm 10^\circ$

imitēta smagas avārijas situācija $\pm 15^\circ$

PĀRBAUDES SATURS

5. Visus 5. un 6. iedaļas punktus var veikt ar gaisa kuģa FNTP vai gaisa kuģa FFS. Uz visām iedaļām attiecināma gaisa kuģu pārbaudes punktu tabulu izmantošana, lidojumprasmē, gaisa kuģu vadība pēc ārējiem vizuālajiem orientieriem, apledošanas novēršanas procedūru piemērošana un apdraudējuma un kļūdu pārvaldības principu ievērošana.

1. IEDAĻA — PIRMSLIDOJUMA DARBĪBAS UN IZLIDOŠANA	
a	Darbības pirmslidojuma posmā, tostarp: Lidojuma plānošana, dokumentu sagatavošana, masas un līdzsvara noteikšana, meteoroloģisko apstākļu informācija, pirmslidojuma informācijas biļeteni (NOTAMS)
b	Gaisa kuģa pārbaude un tehniskā apkalpošana
c	Procedūra atbrīvošanai no masta, manevrēšana uz zemes un pacelšanās

d	Tehniskais raksturojums un balansēšana
e	Lidlauka un kustības shēmu ekspluatācija
f	Izlidošanas procedūra, altimetra iestatīšana, sadursmju novēršana (skats no kabīnes)
g	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
2. IEDAĻA — LIDOJUMI NORMĀLOS APSTĀKĻOS	
a	Gaisa kuģa vadība pēc ārējiem vizuālajiem orientieriem, tostarp taisna un horizontāla kustība, augstuma uzņemšana un samazināšana, skats no kabīnes
b	Lidojums barometriskā augstumā
c	Pagriezieni
d	Strauja augstuma samazināšana un paaugstināšana
e	Lidojums, ņemot vērā tikai instrumentus, tostarp: i) horizontāls lidojums, kursa vadīšana, augstums un ātrums gaisā ii) pagriezieni, uzņemot un samazinot augstumu iii) iziešana no neparasta stāvokļa gaisā iv) ierobežoti paneļa instrumenti
f	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
3. IEDAĻA — MARŠRUTA PROCEDŪRAS	
a	Gaisa kuģa vadība pēc ārējiem vizuālajiem orientieriem, lidojuma attālums ar iepildīto degvielas daudzumu
b	Orientēšanās, kartes nolasīšana
c	Augstums, ātrums, kursa vadīšana, skats no kabīnes
d	Altimetra iestatīšana, sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras

e	Lidojuma norises uzraudzīšana, lidojuma žurnāls, degvielas izlietojums, atrašanās vietas noteikšanas kļūdas novērtējums un pareizas atrašanās vietas noteikšanas atjaunošana
f	Meteoroloģisko apstākļu novērošana, tendenču novērtēšana, lidojuma maršruta maiņas plānošana
g	Atrašanās vietas noteikšana, pozīcija (NDB vai VOR), tehnisko līdzekļu identificēšana (instrumentāls lidojums). Lidojuma maršruta maiņas plāna īstenošana, lidojot uz citu lidlauku (vizuāls lidojums)
4. IEDAĻA — GLISĀDES UN NOSĒŠANĀS PROCEDŪRAS	
a	Ielidošanas procedūras, altimetra iestatīšana, pārbaudes, skats no kabīnes
b	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
c	Riņķošana zemā augstumā
d	Normāla nosēšanās
e	Nosēšanās uz īsa skrejceļa
f	Glisāde un nosēšanās ar dīkstāves jaudu (tikai viendzinēja lidmašīnas)
g	Nosēšanās, neizmantojot aizspārņus
h	Darbības pēclidojuma posmā
5. IEDAĻA — NESTANDARTA UN ĀRKĀRTAS PROCEDŪRAS	
Šo iedaļu var apvienot ar 1.–4. iedaļu	
a	Imitēta dzinēja atteice pēc pacelšanās (drošā augstumā), ugunsgrēka trauksmes imitācija
b	Aprīkojuma darbības traucējumi
c	Piespiedu nosēšanās (imitēta)
d	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras

e	Mutiski jautājumi
6. IEDAĻA — ATTIECĪGĀS KLASES VAI TIPA PUNKTI	
Šo iedaļu var apvienot ar 1.–5. iedaļu	
a	Imitēta dzinēja atteice pacelšanās laikā (drošā augstumā, ja neveic ar FFS)
b	Glisāde un riņķošana ar dzinēja/-u atteici
c	Glisāde un nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos ar dzinēja/-u atteici
d	Balona apvalka spiediena sistēmas darbības traucējumi
e	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras, lidojumprasme
f	Pēc FE izvēles — jebkuri attiecīgie klases vai tipa kvalifikācijas prasmju pārbaudes punkti: i) gaisa kuģu sistēmas ii) balona apvalka spiediena sistēmas darbība
g	Mutiski jautājumi

5. PIELIKUMS

Integrēts MPL mācību kurss

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. MPL integrētā mācību kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu otrā pilota funkciju pildīšanai nepieciešamo kvalifikācijas līmeni gaisa pārvadājumu daudzpilotu vairāku turbīndzinēju lidmašīnu lidojumos atbilstīgi VFR un IFR un lai iegūtu MPL.
2. MPL mācību kursa apstiprinājumu piešķir tikai tādai ATO, kas ir daļa no gaisa komercpārvadājumu ekspluatanta, kurš ir sertificēts saskaņā ar MS daļu un attiecīgajām lidaparātu ekspluatācijas prasībām, vai kam ar šādu ekspluatantu ir noslēgta attiecīga vienošanās. Apliecība ir derīga tikai saistībā ar šo ekspluatantu, līdz tiek pabeigts operatora pārejas mācību kurss.
3. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt MPL integrēto mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā, ko nodrošina ATO. Mācību pamatā ir kompetenču pieeja, un tās notiek daudzpilotu apkalpes darbības vidē.
4. Mācību kursā iekļauj tikai pieteikuma iesniedzējus bez priekšzināšanām.
5. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības ATPL(A) nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) vizuālie un instrumentālie mācību lidojumi;
 - c) MCC mācības lidojumiem ar daudzpilotu lidmašīnām;
 - d) tipa kvalifikācijas mācības.
6. Pieteikuma iesniedzējs, kam neizdodas vai kas nespēj apgūt visu MPL mācību kursu, var kompetentajai iestādei iesniegt pieteikumu par teorētisko eksāmenu un prasmju pārbaudi, lai iegūtu apliecību un IR ar lielākiem tiesību ierobežojumiem, ja ir izpildītas attiecīgās prasības.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

7. Apstiprinātā MPL teorētisko mācību kursā ir mācības vismaz 750 stundu apjomā, lai sasniegtu ATPL(A) nepieciešamo zināšanu līmeni, kā arī attiecīgās tipa kvalifikācijas iegūšanai nepieciešamās teorētisko mācību stundas saskaņā ar H apakšiedaļu.

MĀCĪBU LIDOJUMI

8. Mācību lidojumu kopējais ilgums ir vismaz 240 stundas, tostarp PF un PNF statusā, īstos vai imitētos lidojumos, 4 mācību posmos.
 - a) 1. posms — lidojumu pamatprasmes.
Īpašs mācību kurss lidojumiem ar vienpilota lidmašīnu.
 - b) 2. posms — pamata līmenis.
Daudzpilotu apkalpes lidojumu un instrumentālo lidojumu mācību ievadkurss.
 - c) 3. posms — vidējais līmenis.
Daudzpilotu apkalpes lidojumu prakse ar vairāku turbīndzinēju lidmašīnu, kas sertificēta kā augstas veiktspējas lidmašīna saskaņā ar 21. daļu.

d) 4. posms — augstākais līmenis.

Tipa kvalifikācijas mācības avioreisu vidē.

Faktisko lidojumu pieredzē iekļauj visas H apakšiedaļas prasības, mācības iziešanai no neparasta stāvokļa, nakts lidojumus, lidojumus, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus, un pieredzi, kas nepieciešama atbilstīgas lidojumprasmes sasniegšanai.

Norādītajos mācību posmos attiecīgi iekļauj MCC mācību prasības.

Asimetrisko lidojumu mācības veic lidmašīnā vai ar FFS.

9. Katru mācību lidojumu programmas posmu veido gan pamatzināšanu apguve, gan praktiskas mācības.
10. Mācību kursā ir nepārtraukta mācību programmas un studentu novērtēšana. Izvērtēšana nodrošina, ka:
 - a) kompetences un attiecīgais novērtējums atbilst daudzpilotu lidmašīnas otrā pilota uzdevumiem;
 - b) studenti apgūst nepieciešamās zināšanas progresīvā un apmierinošā veidā.
11. Mācību kursā kompetences iegūšanas nolūkā ir vismaz 12 pacelšanās un nosēšanās. Šīs pacelšanās un nosēšanās veic instruktora uzraudzībā ar lidmašīnu, kuras tipa kvalifikāciju plānots izsniegt.

NOVĒRTĒJUMA LĪMENIS

12. MPL pieteikuma iesniedzējs visās 9 kompetences vienībās, kas norādītas 13. punktā, ir apliecinājis sniegumu augstākajā kompetences līmenī, kas nepieciešams otrā pilota funkciju izpildei un sadarbībai turbīndzinēju daudzpilotu lidmašīnā lidojumos vizuālā un instrumentālā režīmā. Novērtējums apstiprina, ka konsekventi tiek saglabāta lidmašīnas vai situācijas kontrole, lai nodrošinātu procedūras vai manevra izdošanos. Pieteikuma iesniedzējs konsekventi apliecina zināšanas, prasmes un attieksmi, kāda nepieciešama drošiem attiecīgā tipa lidmašīnas lidojumiem saskaņā ar MPL snieguma kritērijiem.

KOMPETENCES VIENĪBAS

13. Pieteikuma iesniedzējs apliecina kompetenci šādās 9 kompetences vienībās:
 - (1) cilvēka veiktspējas principu, tostarp draudu un kļūdu pārvaldības principu, izmantošana;
 - (2) lidmašīnas lidojumu procedūras uz zemes;
 - (3) pacelšanās;
 - (4) augstuma uzņemšana;
 - (5) kreisēšana;
 - (6) augstuma samazināšana;
 - (7) glisāde;
 - (8) nosēšanās;
 - (9) darbības pēc nosēšanās un lidmašīnas pēclidojuma posmā.

IMITĒTS LIDOJUMS

14. Minimālās FSTD prasības.

a) 1. posms — lidojumu pamatprasmes.

E-mācības un sava uzdevuma izpildes ierīces, kuras apstiprina kompetentā iestāde un kuras atbilst šādam raksturojumam:

- ir palīgierīces, kuru parasti nav galddatoriem, piemēram, droseles vadības ierīču sektora funkcionālie dublikāti, sānu vadības svira vai FMS tastatūra;
- nosaka psihomotoro darbību līdz ar noteikta spēka iedarbību un reakcijas laiku.

b) 2. posms — pamata līmenis.

FNPT II MCC, kas atbilst tipveida vairāku turbodzinēju lidmašīnai.

c) 3. posms — vidējais līmenis.

FSTD, kas atbilst vairāku turbodzinēju lidmašīnai, kuras ekspluatācijā ir nepieciešams otrais pilots, un kas ir kvalificēta B līmenim līdzvērtīgā standartā, ar šādām papildu funkcijām:

- dienasgaismas/krēslas/nakts vizuālā sistēma, nepārtraukts kabīnes minimālais kolimētais vizuālais redzes lauks, kas katram pilotam nodrošina 180° horizontālo un 40° vertikālo redzes lauku;
- ATC vides imitācija.

d) 4. posms — augstākais līmenis.

FFS ir pilnīgi līdzvērtīgs D vai C līmenim ar paaugstināta līmeņa dienasgaismas vizuālo sistēmu, tostarp ar ATC vides imitāciju.

6. PIELIKUMS

IR moduļu mācību kursi

A. IR(A) — moduļu mācību lidojumu kurss

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1. IR(A) moduļu mācību lidojumu kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu lidmašīnu lidojumiem nepieciešamo kvalifikācijas līmeni atbilstīgi IFR un ar IMC. Mācību kursā ir divi moduļi, ko var apgūt atsevišķi vai kopā.
 - a) Pamata instrumentālo lidojumu modulis.

Tajā ir 10 instrumentu mācību stundas, no kurām 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar BITD, FNPT I vai II vai FFS. Pēc pamata instrumentālo lidojumu moduļa apguves kandidātam izsniedz mācību kursa apguves sertifikātu.
 - b) Instrumentālo lidojumu procedūru modulis.

Tajā ir pārējās IR(A) mācību programmas daļas — 40 stundu viendzinēja vai 45 stundu daudzdzinēju lidmašīnas instrumentu mācības un IR(A) teorētiskais mācību kurss.
2. IR(A) moduļu mācību kursa pieteikuma iesniedzējam ir PPL(A) vai CPL(A), tostarp nakts lidojumu tiesības. Instrumentālo lidojumu procedūru moduļa pieteikuma iesniedzējam, kam nav CPL(A), ir pamata instrumentālo lidojumu moduļa mācību kursa apguves sertifikāts.

ATO nodrošina, ka daudzdzinēju IR(A) mācību kursa pieteikuma iesniedzējs, kam nav bijusi daudzdzinēju lidmašīnas klases vai tipa kvalifikācija, pirms IR(A) mācību kursa mācību lidojumu sākšanas ir apguvis daudzdzinēju lidmašīnu mācības, kas norādītas H apakšiedaļā.
3. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt IR(A) moduļu mācību kursa instrumentālo lidojumu procedūru moduli, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā apstiprinātā mācību kursā. Pirms instrumentālo lidojumu procedūru moduļa sākšanas ATO nodrošina pieteikuma iesniedzēja atbilstību pamata instrumentālo lidojumu prasmēm. Ja nepieciešams, tiek nodrošinātas prasmju atsvaidzināšanas mācības.
4. Teorētisko mācību kursu apgūst 18 mēnešos. Instrumentālo lidojumu procedūru moduli un prasmju pārbaudi pabeidz, derīguma termiņa laikā nokārtojot teorētisko eksāmenu.
5. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības IR nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) instrumentālie mācību lidojumi.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. Apstiprinātā IR(A) moduļu mācību kursā ir teorētiskās mācības vismaz 150 stundu apjomā.

MĀCĪBU LIDOJUMI

7. Viendzinēja IR(A) mācību kursā ir vismaz 50 instrumentu mācību stundas, no kurām ne vairāk kā 20 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNPT I vai ne vairāk kā 35 stundas ar FFS vai FNPT II. Ne vairāk kā 10 stundas no instrumentu mācībām uz zemes ar FNPT II vai FFS var veikt ar FNPT I.

8. Daudzdzinēju IR(A) mācību kursā ir vismaz 55 instrumentu mācību stundas, no kurām ne vairāk kā 25 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNPT I vai ne vairāk kā 40 stundas ar FFS vai FNPT II. Ne vairāk kā 10 stundas no instrumentu mācībām uz zemes ar FNPT II vai FFS var veikt ar FNPT I. Pārējie instrumentālie mācību lidojumi ir vismaz 15 lidojumu stundas ar daudzdzinēju lidmašīnām.
9. Viendzinēja IR(A) īpašnieks, kam ir arī daudzdzinēju klases vai tipa kvalifikācija un kas vēlas iegūt pirmreizējo daudzdzinēju IR(A), apgūst mācību kursu, ko nodrošina ATO un kur ir vismaz 5 instrumentālo mācību lidojumu stundas ar daudzdzinēju lidmašīnām, no kurām 3 stundas var veikt ar FFS vai FNPT II.
- 10.1 CPL(A) vai pamata instrumentālo lidojumu moduļa apguves sertifikāta īpašniekam 7. un 8. punktā noteikto mācību apjomu var samazināt par 10 stundām.
- 10.2 IR(H) īpašniekam 7. un 8. punktā noteikto mācību apjomu var samazināt par 10 stundām.
- 10.3 Kopējais instrumentālo mācību lidojumu laiks ar lidmašīnu atbilst attiecīgi 7. vai 8. punkta prasībām.
11. Lidojumu uzdevumus līdz IR(A) prasmju pārbaudei veido:
 - a) pamata instrumentālo lidojumu modulis: pamata instrumentālo lidojumu procedūras un manevri, tostarp vismaz:
 - i) pamata instrumentāls lidojums bez ārējiem vizuāliem orientieriem:
 - horizontāls lidojums,
 - augstuma uzņemšana,
 - augstuma samazināšana,
 - pagriezieni horizontālā lidojumā, uzņemot augstumu, samazinot augstumu;
 - ii) instrumentāla lidojuma shēma;
 - iii) ass pagrieziens;
 - iv) radionavigācija;
 - v) iziešana no neparasta stāvokļa gaisā;
 - vi) ierobežota paneļa instrumentu funkcionēšana;
 - vii) sākotnējas vai pilnīgas ātruma zaudēšanas noteikšana un iziešana no tās;
 - b) instrumentālo lidojumu procedūru modulis:
 - i) pirmslidojuma procedūras, kas attiecas uz IFR lidojumiem, tostarp lidojumu rokasgrāmatas un attiecīgo gaisa satiksmes vadības dokumentu izmantošana IFR lidojuma plāna sagatavošanā;
 - ii) procedūras un manevri attiecībā uz IFR normālos, nestandarta un ārkārtas apstākļos, tostarp vismaz:
 - pāreja no vizuāla uz instrumentālu lidojumu pacelšanās laikā,
 - standarta instrumentāla izlidošana un ielidošana,
 - maršruta IFR procedūras,
 - procedūra, gaidot nosēšanās atļauju,

- instrumentāla glisāde, ievērojot noteiktās obligātās prasības,
 - atkārtotas glisādes procedūras neizdošanās gadījumā,
 - nosēšanās pēc instrumentālām glisādēm, tostarp riņķošanas;
- iii) manevri lidojuma laikā un lidaparāta lidojuma spējas;
- iv) ja nepieciešams, daudzdzinēju lidmašīnas izmantošana iepriekš norādītajos uzdevumos, tostarp lidmašīnas izmantošana, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus, imitējot viendzinēja darbības atteici, kā arī dzinēja izslēgšana un atkārtota iedarbināšana (pēdējo uzdevumu izpilda drošā augstumā, ja to neveic ar FFS vai FNPT II).

B. IR(H) — moduļu mācību lidojumu kurss

1. IR(H) moduļu mācību lidojumu kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu helikopteru lidojumiem nepieciešamo kvalifikācijas līmeni atbilstīgi IFR un ar IMC.
2. IR(H) moduļu mācību kursa pieteikuma iesniedzējam ir PPL(H) ar nakts lidojumu kvalifikāciju vai CPL(H), vai ATPL(H). Pirms lidaparāta mācību posma sākšanas IR(H) mācību kursā pieteikuma iesniedzējs ir ieguvis tāda helikoptera tipa kvalifikāciju, ko izmanto IR(H) prasmju pārbaudē, vai ir apguvis apstiprinātu attiecīgā tipa kvalifikācijas mācību kursu. Pieteikuma iesniedzējam ir sekmīgas MCC apguves sertifikāts, ja prasmju pārbaude plānota daudzpilotu lidojuma apstākļos.
3. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt IR(H) moduļu mācību kursu, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā apstiprinātā mācību kursā.
4. Teorētisko mācību kursu apgūst 18 mēnešos. Mācību lidojumus un prasmju pārbaudi pabeidz, derīguma termiņa laikā nokārtojot teorētisko eksāmenu.
5. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības IR nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) instrumentālie mācību lidojumi.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. Apstiprinātā IR(H) moduļu mācību kursā ir mācības vismaz 150 stundu apjomā.

MĀCĪBU LIDOJUMI

7. Viendzinēja IR(H) moduļu mācību kursā ir vismaz 50 instrumentu mācību stundas, no kurām:
 - a) ne vairāk kā 20 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNPT I(H) vai (A). Šīs 20 mācību stundas ar FNPT I (H) vai (A) var aizstāt ar 20 mācību stundām IR(H) iegūšanai, izmantojot šim mācību kursam apstiprinātu lidmašīnu; vai
 - b) ne vairāk kā 35 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FTD 2/3, FNPT II/III vai FFS.

Instrumentālie mācību lidojumi ir vismaz 10 stundu mācības ar helikopteru, kam ir IFR sertifikāts.

8. Daudzdzinēju IR(H) mācību kursā ir vismaz 55 instrumentu mācību stundas, no kurām:

- a) ne vairāk kā 20 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNPT I(H) vai (A). Šīs 20 mācību stundas ar FNPT I (H) vai (A) var aizstāt ar 20 mācību stundām IR(H) iegūšanai, izmantojot šim mācību kursam apstiprinātu lidmašīnu; vai
- b) ne vairāk kā 40 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FTD 2/3, FNPT II/III vai FFS.

Instrumentālie mācību lidojumi ir vismaz 10 stundu mācības ar daudzdzinēju helikopteru, kam ir IFR sertifikāts.

- 9.1 ATPL(H) īpašniekiem teorētisko mācību apjomu samazina par 50 stundām.
- 9.2 IR(A) īpašniekam mācību apjomu var samazināt par 10 stundām.
- 10. Lidojumu uzdevumus līdz IR(H) prasmju pārbaudei veido:
 - a) pirmslidojuma procedūras, kas attiecas uz IFR lidojumiem, tostarp lidojumu rokasgrāmatas un attiecīgo gaisa satiksmes vadības dokumentu izmantošana IFR lidojuma plāna sagatavošanā;
 - b) procedūras un manevri attiecībā uz IFR normālos, nestandarta un ārkārtas apstākļos, tostarp vismaz:
 - i) pāreja no vizuāla uz instrumentālu lidojumu pacelšanās laikā,
 - ii) standarta instrumentāla izlidošana un ielidošana,
 - iii) maršruta IFR procedūras,
 - iv) procedūra, gaidot nosēšanās atļauju,
 - v) instrumentāla glisāde, ievērojot noteiktās obligātās prasības,
 - vi) atkārtotas glisādes procedūras neizdošanās gadījumā,
 - vii) nosēšanās pēc instrumentālām glisādēm, tostarp riņķošanas;
 - c) manevri lidojuma laikā un lidaparāta lidojuma spējas;
 - d) ja nepieciešams, daudzdzinēju helikoptera izmantošana iepriekš norādītajos uzdevumos, tostarp helikoptera izmantošana, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus, imitējot viendzinēja darbības atteici, kā arī dzinēja izslēgšana un iedarbināšana (pēdējo uzdevumu izpilda drošā augstumā, ja to neveic ar FFS, FNPT II vai FTD 2/3).

C. IR(As) — moduļu mācību lidojumu kurss

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

- 1. IR(As) moduļu mācību lidojumu kursa mērķis ir mācību nodrošināšana pilotiem, lai sasniegtu gaisa kuģu lidojumiem nepieciešamo kvalifikācijas līmeni atbilstīgi IFR un ar IMC. Mācību kursā ir divi moduļi, ko var apgūt atsevišķi vai kopā.
 - a) Pamata instrumentālo lidojumu modulis.

Tajā ir 10 instrumentu mācību stundas, no kurām 5 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar BITD, FNPT I vai II vai FFS. Pēc pamata instrumentālo lidojumu moduļa apguves kandidātam izsniedz mācību kursa apguves sertifikātu.
 - b) Instrumentālo lidojumu procedūru modulis.

Tajā ir pārējā IR(As) mācību programmas daļa — 25 instrumentu mācību stundas un IR(As) teorētiskais mācību kurss.

2. IR(As) moduļu mācību kursa pieteikuma iesniedzējam ir PPL(As), tostarp nakts lidojumu tiesības, vai CPL(A). Instrumentālo lidojumu procedūru moduļa pieteikuma iesniedzējam, kam nav CPL(As), ir pamata instrumentālo lidojumu moduļa mācību kursa apguves sertifikāts.
3. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas apgūt IR(As) moduļu mācību kursa instrumentālo lidojumu procedūru moduli, visus mācību posmus apgūst vienā nepārtrauktā mācību kursā. Pirms instrumentālo lidojumu procedūru moduļa sākšanas ATO nodrošina pieteikuma iesniedzēja atbilstību pamata instrumentālo lidojumu prasēm. Ja nepieciešams, tiek nodrošinātas prasmju atsvaidzināšanas mācības.
4. Teorētisko mācību kursu apgūst 18 mēnešos. Instrumentālo lidojumu procedūru moduli un prasmju pārbaudi pabeidz, derīguma termiņa laikā nokārtojot teorētisko eksāmenu.
5. Mācību kursā ir:
 - a) teorētiskās mācības IR nepieciešamajā zināšanu līmenī;
 - b) instrumentālie mācību lidojumi.

TEORĒTISKĀS ZINĀŠANAS

6. Apstiprinātā IR(As) moduļu mācību kursā ir teorētiskās mācības vismaz 150 stundu apjomā.

MĀCĪBU LIDOJUMI

7. IR(As) mācību kursā ir vismaz 35 instrumentu mācību stundas, no kurām ne vairāk kā 15 stundas var būt instrumentu mācības uz zemes ar FNPT I vai ne vairāk kā 20 stundas ar FFS vai FNPT II. Ne vairāk kā 5 stundas no instrumentu mācībām uz zemes ar FNPT II vai FFS var veikt ar FNPT I.
8. CPL(As) vai pamata instrumentālo lidojumu moduļa apguves sertifikāta īpašniekam 7. punktā noteikto mācību apjomu var samazināt par 10 stundām. Kopējais instrumentālo mācību lidojumu laiks ar gaisa kuģi atbilst 7. punkta prasībām.
9. Ja pieteikuma iesniedzējam ir citas gaisa kuģa kategorijas IR, kopējo mācību lidojumu apjomu ar gaisa kuģiem var samazināt līdz 10 stundām.
10. Lidojumu uzdevumus līdz IR(As) prasmju pārbaudei veido:
 - a) pamata instrumentālo lidojumu modulis:

pamata instrumentālo lidojumu procedūras un manevri, tostarp vismaz:

 - i) pamata instrumentāls lidojums bez ārējiem vizuāliem orientieriem:
 - horizontāls lidojums,
 - augstuma uzņemšana,
 - augstuma samazināšana,
 - pagriezieni horizontālā lidojumā, uzņemot augstumu, samazinot augstumu;
 - ii) instrumentāla lidojuma shēma;
 - iii) radionavigācija;

- iv) iziešana no neparasta stāvokļa gaisā;
 - v) ierobežota paneļa instrumentu funkcionēšana;
- b) instrumentālo lidojumu procedūru modulis:
- i) pirmslidojuma procedūras, kas attiecas uz IFR lidojumiem, tostarp lidojumu rokasgrāmatas un attiecīgo gaisa satiksmes vadības dokumentu izmantošana IFR lidojuma plāna sagatavošanā;
 - ii) procedūras un manevri attiecībā uz IFR normālos, nestandarta un ārkārtas apstākļos, tostarp vismaz:
 - pāreja no vizuāla uz instrumentālu lidojumu pacelšanās laikā,
 - standarta instrumentāla izlidošana un ielidošana,
 - maršruta IFR procedūras,
 - procedūra, gaidot nosēšanās atļauju,
 - instrumentāla glisāde, ievērojot noteiktās obligātās prasības,
 - atkārtotas glisādes procedūras neizdošanās gadījumā,
 - nosēšanās pēc instrumentālām glisādēm, tostarp riņķošanas;
 - iii) manevri lidojuma laikā un lidaparāta lidojuma spējas;
 - iv) gaisa kuģa izmantošana iepriekš norādītajos uzdevumos, tostarp gaisa kuģa izmantošana, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus, imitējot viendzinēja darbības atteici, kā arī dzinēja izslēgšana un iedarbināšana (pēdējo uzdevumu izpilda drošā augstumā, ja to neveic ar FFS vai FNPT II).

7. PIELIKUMS IR PRASMJU PĀRBAUDE

1. IR pieteikuma iesniedzējs ir apguvis tādas pašas klases vai tipa lidaparāta mācības, kādu izmanto pārbaudē.
2. Pieteikuma iesniedzējs nokārto visas attiecīgās prasmju pārbaudes iedaļas. Ja netiek nokārtots kāds no iedaļas punktiem, nav nokārtota visa iedaļa. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairākas iedaļas, tad vēlreiz jākārtota visa pārbaude. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto tikai vienu iedaļu, vēlreiz jākārtota tikai nenokārtotā iedaļa. Ja atkārtotajā pārbaudē netiek nokārtota kāda no iedaļām, tostarp iepriekšējā reizē nokārtotās iedaļas, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārtot visu pārbaudi. Visas attiecīgās prasmju pārbaudes iedaļas nokārto 6 mēnešos. Ja visas attiecīgās iedaļas netiek nokārtotas divos mēģinājumos, ir nepieciešamas papildu mācības.
3. Pēc nenokārtotas prasmju pārbaudes var būt nepieciešamas papildu mācības. Prasmju pārbaudes kārtšanas reižu skaits nav ierobežots.

PĀRBAUDES NORISE

4. Pārbaudē imitē īstu lidojumu. Lidojuma maršrutu izvēlas eksaminētājs. Ir būtiska pieteikuma iesniedzēja spēja plānot un veikt lidojumu, izmantojot ikdienas instruktāžas materiālus. Pieteikuma iesniedzējs ir atbildīgs par lidojuma plānošanu un nodrošina, ka uz lidaparāta klāja ir viss lidojumam nepieciešamais aprīkojums un dokumenti. Lidojuma ilgums ir vismaz 1 stunda.
5. Ja pieteikuma iesniedzējs izvēlas pārtraukt prasmju pārbaudi tādu iemeslu dēļ, kurus eksaminētājs uzskata par neadekvātiem, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārtot visu prasmju pārbaudi. Ja pārbaudes pārtraukšanas iemeslus eksaminētājs uzskata par adekvātiem, citā lidojumā pārbauda tikai nenokārtotās iedaļas.
6. Ja eksaminētājs uzskata par nepieciešamu, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz atkārtot jebkuru no manevriem vai procedūrām. Eksaminētājs jebkurā brīdī var pārtraukt pārbaudi, ja uzskata, ka pieteikuma iesniedzēja demonstrētās lidojuma prasmes liecina par nepieciešamību vēlreiz kārtot visu pārbaudi.
7. Pieteikuma iesniedzējs vada lidaparātu no stāvokļa, kurā ir iespējams veikt PIC funkcijas, un veic pārbaudi tā, it kā lidaparātā nebūtu neviena cita apkalpes locekļa. Eksaminētājs nekādā veidā neiesaistās lidojuma norisē, izņemot gadījumu, kad iejaukšanās nepieciešama drošības interesēs vai ja ir jānovērš nepieņemama satiksmes aizkavēšana. Atbildību par lidojumu nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem.
8. Lēmumu par relatīvo/absolūto augstumu, minimālo augstuma samazināšanas relatīvo/absolūto augstumu un atkārtotas glisādes punktu neizdošanās gadījumā pieņem pieteikuma iesniedzējs, saskaņojot ar eksaminētāju.
9. IR pieteikuma iesniedzējs eksaminētājam norāda izpildītas pārbaudes un pienākumus, tostarp identificētos radiotehniskos līdzekļus. Pārbaudes veic saskaņā ar pārbaudes punktu tabulu lidaparātam, ar kuru veic prasmju pārbaudi. Pārbaudes pirmslidojuma posmā pieteikuma iesniedzējs nosaka dzinēja un ātruma režīmus. Pieteikuma iesniedzējs aprēķina pacelšanās, glisādes un nosēšanās tehniskā raksturojuma parametrus saskaņā ar izmantotā lidaparāta ekspluatācijas rokasgrāmatu vai lidojumu rokasgrāmatu.

PĀRBAUDES LIDOJUMA PIELAIDES

10. Pieteikuma iesniedzējs apliecina spēju:
- vadīt helikopteru, nepārsniedzot ierobežojumus;
 - izpildīt visus manevrus gludi un precīzi;
 - pareizi spriest un pieņemt pareizus lēmumus;
 - izmantot aeronavigācijas zināšanas praksē;
 - pastāvīgi vadīt lidaparātu tā, lai nerastos nopietnas šaubas par procedūras vai manevra izdošanos.
11. Uz turbulences apstākļiem, vadības īpašībām un lidaparāta tehnisko raksturojumu ir attiecināmas pielāides šādās robežās.

Augstums

viscaur ±100 pēdas
riņķošanas sākšana lēmumu pieņemšanas relatīvajā/absolūtajā augstumā +50 pēdas/-0 pēdas
minimālais augstuma samazināšanas relatīvais/absolūtais augstums/MAP +50 pēdas/-0 pēdas

Atrašanās vietas noteikšana

ar radionavigācijas līdzekļiem ±5°
glisādes precizitāte 50% novirze, azimuts un glisādes trajektorija

Kurss

visi dzinēji darbojas ±5°
ar imitētu dzinēja atteici ±10°

Ātrums

visi dzinēji darbojas ±5 mezgli
ar imitētu dzinēja atteici +10 mezgli/-5 mezgli

PĀRBAUDES SATURS

Lidmašīnas

1. IEDAĻA — PIRMSLIDOJUMA DARBĪBAS UN IZLIDOŠANA	
Pārbažu saraksta, lidojumprasmes, pretapledošanas un apledošanas novēršanas procedūru u.c. procedūru izmantošana attiecas uz visām iedaļām	
a	Lidojumu rokasgrāmatas (vai līdzvērtīga dokumenta) izmantošana, īpaši attiecībā uz lidaparāta lidojuma spēju aprēķiniem, masu un līdzsvaru
b	Gaisa satiksmes vadības dokumenta, meteoroloģisko apstākļu dokumenta izmantošana
c	ATC lidojuma plāna, IFR lidojuma plāna/žurnāla sagatavošana

d	Pārbaude pirmslidojuma posmā
e	Obligātie meteoroloģisko apstākļu nosacījumi
f	Manevrēšana uz zemes
g	Instruktaža pirms pacelšanās, pacelšanās
h°	Pāreja uz instrumentālu lidojumu
i°	Instrumentālas izlidošanas procedūras, altimetra iestatīšana
j°	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
2. IEDAĻA — VISPĀRĒJĀ VADĪBA°	
a	Lidmašīnas vadība, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus, tostarp: horizontāls lidojums dažādos ātrumos, balansēšana
b	Pagriezieni, uzņemot un samazinot augstumu, ar fiksētu 1. ātruma horizontālu pagriezienu
c	Iziešana no neparasta stāvokļa gaisā, tostarp fiksēts 45° sānsveres pagrieziens un asi pagriezieni, samazinot augstumu
d*	Iziešana no glisādes līdz ātruma zaudēšanai horizontālā lidojumā, pagriezieni, uzņemot un samazinot augstumu, un nosēšanās konfigurācijā — attiecas tikai uz lidmašīnām
e	Ierobežota paneļa instrumentu funkcionēšana: stabilizēta augstuma uzņemšana vai samazināšana, 1. ātruma horizontāli pagriezieni līdz norādītajam kursam, iziešana no neparasta stāvokļa gaisā — attiecas tikai uz lidmašīnām
3. IEDAĻA — MARŠRUTA IFR PROCEDŪRAS°	
a	Atrašanās vietas noteikšana, tostarp pārtveršana, piem., NDB, VOR, RNAV
b	Radionavigācijas līdzekļu izmantošana
c	Horizontāls lidojums, kursa vadīšana, augstums un ātrums gaisā, jaudas iestatīšana, balansēšanas metodes

d	Altimetra iestatījumi
e	ETA grafiks un pārskatīšana (gaidīšana lidojuma laikā, ja nepieciešams)
f	Lidojuma procesa uzraudzīšana, lidojuma žurnāls, degvielas patēriņš, sistēmu pārvaldība
g	Pretapledošanas procedūras; ja nepieciešams, imitē
h	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
4. IEDAĻA — PRECĪZAS GLISĀDES PROCEDŪRAS°	
a	Navigācijas tehnisko līdzekļu iestatīšana un pārbaude, tehnisko līdzekļu identificēšana
b	Ielidošanas procedūras, altimetra pārbaude
c	Glisādes un nosēšanās instrukcija, tostarp augstuma samazināšanas/glisādes/nosēšanās pārbaude
d+	Gaidīšanas procedūra
e	Atbilstība publicētajai glisādes procedūrai
f	Glisādes laiks
g	Augstums, ātrums, kursa vadīšana (stabilizēta glisāde)
h+	Riņķošana
i+	Atkārtotas glisādes procedūra neizdošanās gadījumā/nosēšanās
j	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
5. IEDAĻA — NEPRECĪZAS GLISĀDES PROCEDŪRAS°	
a	Navigācijas tehnisko līdzekļu iestatīšana un pārbaude, tehnisko līdzekļu identificēšana
b	Ielidošanas procedūras, altimetra iestatījumi

c	Glisādes un nosēšanās instruktāža, tostarp augstuma samazināšanas/glisādes/nosēšanās pārbaude
d+	Gaidīšanas procedūra
e	Atbilstība publicētajai glisādes procedūrai
f	Glisādes laiks
g	Augstums, ātrums, kursa vadīšana (stabilizēta glisāde)
h+	Riņķošana
i+	Atkārtotas glisādes procedūra neizdošanās gadījumā/nosēšanās
j	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras

6. IEDAĻA — LIDOJUMS AR VIENA DZINĒJA DARBĪBAS ATTEICI (tikai daudzdzinēju lidmašīnām)^o

a	Imitēta dzinēja atteice pēc pacelšanās vai riņķošanas laikā
b	Glisāde, riņķošana un atkārtotas glisādes procedūra neizdošanās gadījumā ar viena dzinēja darbības atteici
c	Glisāde un nosēšanās ar viena dzinēja darbības atteici
d	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras

* Var veikt ar FFS, FTD 2/3 vai FNPT II.

+ Var veikt 4. vai 5. iedaļā.

^o Jāveic, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus.

Helikopteri

1. IEDAĻA — IZLIDOŠANA	
Pārbauzu saraksta, lidojumprasmes, pretapledošanas un apledošanas novēršanas procedūru u.c. procedūru izmantošana attiecas uz visām iedaļām	
a	Lidojumu rokasgrāmatas (vai līdzvērtīga dokumenta) izmantošana, īpaši attiecībā uz lidaparāta lidojuma spēju aprēķinu, masu un līdzsvaru
b	Gaisa satiksmes vadības dokumenta, meteoroloģisko apstākļu dokumenta izmantošana
c	ATC lidojuma plāna, IFR lidojuma plāna/žurnāla sagatavošana
d	Pārbaude pirmslidojuma posmā
e	Obligātie meteoroloģisko apstākļu nosacījumi
f	Manevrēšana uz zemes/gaisā saskaņā ar ATC vai instruktora norādījumiem
g	Instruktāža, procedūras un pārbaudes pirms pacelšanās
h	Pāreja uz instrumentālu lidojumu
i	Instrumentālas izlidošanas procedūras
2. IEDAĻA — VISPĀRĒJĀ VADĪBA	
a	Helikoptera vadība, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus, tostarp
b	Pagriezieni, uzņemot un samazinot augstumu, ar fiksētu 1. ātruma horizontālu pagriezienu
c	Iziešana no neparasta stāvokļa gaisā, tostarp fiksēts 30° sānsveres pagrieziens un asi pagriezieni, samazinot augstumu
3. IEDAĻA — MARŠRUTA IFR PROCEDŪRAS	
a	Atrašanās vietas noteikšana, tostarp pārtveršana, piem., NDB, VOR, RNAV
b	Radionavigācijas līdzekļu izmantošana

c	Horizontāls lidojums, kursa vadīšana, augstums un ātrums gaisā, jaudas iestatīšana
d	Altimetra iestatījumi
e	ETA grafiks un pārskatīšana
f	Lidojuma procesa uzraudzīšana, lidojuma žurnāls, degvielas patēriņš, sistēmu pārvaldība
g	Pretapledojuma procedūras; ja nepieciešams, attiecīgos gadījumos imitē
h	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
4. IEDAĻA — PRECĪZA GLISĀDE	
a	Navigācijas tehnisko līdzekļu iestatīšana un pārbaude, tehnisko līdzekļu identificēšana
b	Ielidošanas procedūras, altimetra pārbaude
c	Glisādes un nosēšanās instruktaža, tostarp augstuma samazināšanas/glisādes/nosēšanās pārbaude
d*	Gaidīšanas procedūra
e	Atbilstība publicētajai glisādes procedūrai
f	Glisādes laiks
g	Augstums, ātrums, kursa vadīšana (stabilizēta glisāde)
h*	Riņķošana
i*	Atkārtotas glisādes procedūra neizdošanās gadījumā/nosēšanās
j	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
* Var veikt 4. vai 5. iedaļā.	

5. IEDAĻA — NEPRECĪZA GLISĀDE

a	Navigācijas tehnisko līdzekļu iestatīšana un pārbaude, tehnisko līdzekļu identificēšana
b	Ielidošanas procedūras, altimetra pārbaude
c	Glisādes un nosēšanās instruktāža, tostarp augstuma samazināšanas/glisādes/nosēšanās pārbaude
d*	Gaidīšanas procedūra
e	Atbilstība publicētajai glisādes procedūrai
f	Glisādes laiks
g	Augstums, ātrums, kursa vadīšana (stabilizēta glisāde)
h*	Riņķošana
i*	Atkārtotas glisādes procedūra neizdošanās gadījumā*/nosēšanās
j	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras

* Var veikt 4. vai 5. iedaļā.

6. IEDAĻA — NESTANDARTA UN ĀRKĀRTAS PROCEDŪRAS

Šo iedaļu var apvienot ar 1.–5. iedaļu. Pārbaude saistīta ar helikoptera vadību, dzinēja atteices identificēšanu, neatliekamām darbībām (praktiski veiktiem uzdevumiem), turpmākajām darbībām un pārbaudēm un lidojuma precizitāti šeit norādītajās situācijās

a	Imitēta dzinēja atteice pēc pacelšanās un glisādes laikā* (drošā augstumā, ja neveic ar FFS vai FNTP II/III, FTD 2/3) * Tikai daudzdzinēju helikopteriem.
b	Stabilitātes palielināšanas ierīču/hidrauliskās sistēmas atteice (piemērojamos gadījumos)
c	Ierobežota paneļa instrumentu funkcionēšana

d	Autorotācija un atgriešanās iepriekš noteiktā augstumā
e	Manuāla precīza glisāde bez lidojuma pilotāžas komandierīces* Manuāla precīza glisāde ar lidojuma pilotāžas komandierīci* * Pārbauda tikai vienu punktu.

Gaisa kuģi

1. IEDAĻA — PIRMSLIDOJUMA DARBĪBAS UN IZLIDOŠANA	
Pārbaudu saraksta, lidojumprasmes, atbilstības sadarbībai ar ATC, radiosakaru procedūru izmantošana attiecas uz visām iedaļām	
a	Lidojumu rokasgrāmatas (vai līdzvērtīga dokumenta) izmantošana, īpaši attiecībā uz lidaparāta lidojuma spēju aprēķiniem, masu un līdzsvaru
b	Gaisa satiksmes vadības dokumenta, meteoroloģisko apstākļu dokumenta izmantošana
c	ATC lidojuma plāna, IFR lidojuma plāna/žurnāla sagatavošana
d	Pārbaude pirmslidojuma posmā
e	Obligātie meteoroloģisko apstākļu nosacījumi
f	Instruktāža pirms pacelšanās, procedūra atbrīvošanai no masta, manevrēšana uz zemes
g	Pacelšanās
h	Pāreja uz instrumentālu lidojumu
i	Instrumentālas izlidošanas procedūras, altimetra iestatīšana
j	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
2. IEDAĻA — VISPĀRĒJĀ VADĪBA	
a	Gaisa kuģa vadība, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus
b	Pagriezieni, uzņemot un samazinot augstumu, ar fiksētu pagrieziena ātrumu

c	Iziešana no neparasta stāvokļa gaisā
d	Ierobežota paneļa instrumentu funkcionēšana
3. IEDAĻA — MARŠRUTA IFR PROCEDŪRAS	
a	Atrašanās vietas noteikšana, tostarp pārtveršana, piem., NDB, VOR, RNAV
b	Radionavigācijas līdzekļu izmantošana
c	Horizontāls lidojums, kursa vadīšana, augstums un ātrums gaisā, jaudas iestatīšana, balansēšanas metodes
d	Altimetra iestatījumi
e	ETA grafiks un pārskatīšana
f	Lidojuma procesa uzraudzīšana, lidojuma žurnāls, degvielas patēriņš, sistēmu pārvaldība
g	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
4. IEDAĻA — PRECĪZAS GLISĀDES PROCEDŪRAS	
a	Navigācijas tehnisko līdzekļu iestatīšana un pārbaude, tehnisko līdzekļu identificēšana
b	Ielidošanas procedūras, altimetra pārbaude
c	Glisādes un nosēšanās instruktāža, tostarp augstuma samazināšanas/glisādes/nosēšanās pārbaude
d+	Gaidīšanas procedūra
e	Atbilstība publicētajai glisādes procedūrai
f	Glisādes laiks
g	Stabilizēta glisāde (augstums, ātrums un kursa vadīšana)
h+	Riņķošana

i+	Atkārtotas glisādes procedūra neizdošanās gadījumā/nosēšanās
j	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
5. IEDAĻA — NEPRECĪZAS GLISĀDES PROCEDŪRAS	
a	Navigācijas tehnisko līdzekļu iestatīšana un pārbaude, tehnisko līdzekļu identificēšana
b	Ielidošanas procedūras, altimetra iestatījumi
c	Glisādes un nosēšanās instrukcīzā, tostarp augstuma samazināšanas/glisādes/nosēšanās pārbaude
d+	Gaidīšanas procedūra
e	Atbilstība publicētajai glisādes procedūrai
f	Glisādes laiks
g	Stabilizēta glisāde (augstums, ātrums un kursa vadīšana)
h ⁺	Riņķošana
i+	Atkārtotas glisādes procedūra neizdošanās gadījumā/nosēšanās
j	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
6. IEDAĻA — LIDOJUMS AR VIENA DZINĒJA DARBĪBAS ATTEICI	
Šo iedaļu var apvienot ar 1.–5. iedaļu. Pārbaude saistīta ar gaisa kuģa vadību, dzinēja atteices identificēšanu, neatliekamām darbībām, turpmākajām darbībām un pārbaudēm un lidojuma precizitāti šeit minētajās situācijās	
a	Imitēta dzinēja atteice pēc pacelšanās vai riņķošanas laikā
b	Glisāde, riņķošanas procedūra ar viena dzinēja darbības atteici
c	Glisāde un nosēšanās, atkārtotas glisādes procedūra neizdošanās gadījumā ar viena dzinēja darbības atteici

d	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūras
---	---

+ Var veikt 4. vai 5. iedaļā.

8. PIELIKUMS

PRASĪBU IZPILDES IESKAITĪŠANA DAĻAI NO KLASES VAI TIPĀ KVALIFIKĀCIJAS PRASMJU PĀRBAUDES

A. Lidmašīnas

Prasību izpildi ieskaita tikai tad, ja īpašnieks pagarina IR tiesību termiņu attiecīgi viendzinēja vai vienpilota daudzdzinēju lidmašīnām.

Ja tiek kārtota kvalifikācijas pārbaude, to IR, un īpašniekam ir derīga:	Prasību izpildes ieskaitīšana ir spēkā prasmju pārbaudes IR daļā attiecībā uz:
MP tipa kvalifikācija; augstas veikspējas sarežģītās lidmašīnas tipa kvalifikāciju	SE klasi* un SE tipa kvalifikācija*, SP ME klasi, un SP ME zemas veikspējas sarežģītās lidmašīnas tipa kvalifikāciju, tikai 3.B iedaļas prasību izpildes ieskaitīšana prasmju pārbaudē ar vienpilota zemas veikspējas sarežģītu lidmašīnu (9. pielikums)*
SP ME zemas veikspējas sarežģītās lidmašīnas tipa kvalifikācija, veikta kā vienpilota lidojums	SP ME klasi* un SP ME zemas veikspējas sarežģītās lidmašīnas tipa kvalifikāciju un SE klases un tipa kvalifikāciju*
SP ME zemas veikspējas sarežģītās lidmašīnas tipa kvalifikācija, MP lidojums	a. SP ME klasi* un b. SP ME zemas veikspējas sarežģītās lidmašīnas tipa kvalifikāciju*, c. SE klases un tipa kvalifikāciju*
SP ME klases kvalifikācija, veikta kā vienpilota lidojums	SE klases un tipa kvalifikāciju, SP ME klasi, SP ME zemas veikspējas sarežģītās lidmašīnas tipa kvalifikāciju
SP ME klases kvalifikācija, attiecas tikai MP lidojumu	SE klases un tipa kvalifikāciju*, SP ME klasi* un SP ME zemas veikspējas sarežģītās lidmašīnas tipa kvalifikāciju*
SP SE klase kvalifikācija	SE klases un tipa kvalifikāciju
SP SE tipa kvalifikācija	SE klases un tipa kvalifikāciju

* Ar nosacījumu, ka iepriekšējos 12 mēnešos pieteikuma iesniedzējs ir veicis vismaz trīs IFR izlidošanas un glisādes ar SP klases vai tipa lidmašīnu vienpilota lidojumos, bet attiecībā uz daudzdzinēju zemas veikspējas nesarežģītām lidmašīnām pieteikuma iesniedzējs ir nokārtojis prasmju pārbaudes 6. iedaļu ar vienpilota zemas veikspējas nesarežģītu lidmašīnu, vienpilota lidojumā ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus.

B. Helikopteri

Prasību izpildi ieskaita tikai tad, ja īpašnieks pagarina IR tiesību termiņu attiecīgi viendzinēja vai vienpilota daudzdzinēju helikopteriem.

Ja tiek kārtota kvalifikācijas pārbaude, tostarp IR un īpašniekam ir derīga:	Prasību izpildes ieskaitīšana ir spēkā at daļu kvalifikācijas pārbaudē, ko veic lai iegūtu
MPH tipa kvalifikācija	SE tipa kvalifikācija*, SP ME tipa kvalifikāciju *
SP ME tipa kvalifikācija, veikta kā vienpilota lid	SE tipa kvalifikāciju, SP ME tipa kvalifikāciju
SP ME tipa kvalifikācija, attiecas tikai uz daudzpi lidojumu	SE tipa kvalifikāciju,* SP ME tipa kvalifikāciju *

* Ar nosacījumu, ka iepriekšējos 12 mēnešos pieteikuma iesniedzējs ir veicis vismaz 3 IFR izlidošanas un glisādes ar SP tipa helikopteru SP lidojumos.

9. PIELIKUMS

MĀCĪBAS, PRASMJU PĀRBAUDE UN KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE ATTIECĪBĀ UZ MPL, ATPL, TIPA UN KLASES KVALIFIKĀCIJĀM, KĀ ARĪ IRS KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE

A. Vispārīgā daļa

1. Prasmju pārbaudes pieteikuma iesniedzējs ir apguvis tādas pašas klases vai tipa lidaparāta mācības, kādu izmanto prasmju pārbaudē.
2. Ja visas iedaļas netiek nokārtotas divos mēģinājumos, ir nepieciešamas papildu mācības.
3. Prasmju pārbaudes kārtēšanas reižu skaits nav ierobežots.

MĀCĪBU, PRASMJU PĀRBAUDES/KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDES SATURS

4. Ja atbilstīgi 21. daļai noteiktie dati par piemērotību ekspluatācijai nenosaka citādi, mācību lidojumu programma atbilst šim pielikumam. Programmu var samazināt, ieskaitot prasību izpildi par iepriekšēju pieredzi ar līdzīga tipa lidaparātiem saskaņā ar atbilstīgi 21. daļai noteiktajiem datiem par piemērotību ekspluatācijai.
5. Izņemot prasmju pārbaudes ATPL iegūšanai, ja attiecīgajam tipam to nosaka atbilstīgi 21. daļai noteiktie dati par piemērotību ekspluatācijai, var ieskaitīt tādu prasmju pārbaudi punktu prasību izpildi, kas ir kopīgi citiem lidaparātu tipiem vai variantiem, kuru kvalifikāciju pilots ir ieguvis.

PĀRBAUDES NORISE

6. Eksaminētājs var izvēlēties starp dažādiem prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes norises scenārijiem, kur ietilpst attiecīgas imitētas darbības un ko izstrādājusi apstiprināta kompetenta iestāde. Pieejamos pilnas pilotāžas lidojumu

simulatorus un citas mācību ierīces izmanto neatkarīgi no to atrašanās vietas saskaņā ar šo daļu. **Pārbaudes ilgums ir vismaz:**

- a) 120 minūtes MPL, ATPL, daudzpilota tipa kvalifikācijām un vienpilota augstas veiktspējas sarežģīto lidmašīnu tipa kvalifikācijām;
 - b) 60 minūtes IR un vienpilota klases vai tipa kvalifikācijām.
7. Kvalifikācijas pārbaudē eksaminētājs pārliecinās, vai klases vai tipa kvalifikācijas īpašnieks uztur adekvātu teorētisko zināšanu līmeni.
 8. Ja pieteikuma iesniedzējs izvēlas pārtraukt prasmju pārbaudi tādu iemeslu dēļ, kurus eksaminētājs uzskata par neadekvātiem, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārto visu prasmju pārbaudi. Ja pārbaudes pārtraukšanas iemeslus eksaminētājs uzskata par adekvātiem, citā lidojumā pārbauda tikai nenokārtotās iedaļas.
 9. Ja eksaminētājs uzskata par nepieciešamu, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz atkārtoti jebkuru no manevriem vai procedūrām. Eksaminētājs jebkurā brīdī var pārtraukt pārbaudi, ja uzskata, ka pieteikuma iesniedzēja demonstrētās lidojuma prasmes liecina par nepieciešamību vēlreiz kārto visu pārbaudi.
 10. Pieteikuma iesniedzējs vada lidaparātu no stāvokļa, kurā ir iespējams veikt PIC vai otrā pilota funkcijas, un veic pārbaudi tā, it kā lidaparātā nebūtu neviena cita apkalpes loceklis, ja pārbaude tiek kārto vienpilota lidojuma apstākļos. Atbildību par lidojumu nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem
 11. Pārbaudes pirmslidojuma posmā pieteikuma iesniedzējs nosaka dzinēja un ātruma režīmus. Pieteikuma iesniedzējs eksaminētājam norāda izpildītās pārbaudes un pienākumus, tostarp radiotehniskos līdzekļus. Pārbaudes veic saskaņā ar pārbaudzi sarakstu lidaparātam, ar kuru veic prasmju pārbaudi, kā arī (piemērojamos gadījumos) saskaņā ar MCC koncepciju. Pieteikuma iesniedzējs aprēķina pacelšanās, glisādes un nosēšanās tehniskā raksturojuma parametrus saskaņā ar izmantotā lidaparāta ekspluatācijas rokasgrāmatu vai lidojumu rokasgrāmatu. Lēmumu par relatīvo/absolūto augstumu, minimālo augstuma samazināšanas relatīvo/absolūto augstumu un atkārtotas glisādes punktu neizdošanās gadījumā saskaņo ar eksaminētāju.
 12. Eksaminētājs nekādā veidā neiesaistās lidojuma norisē, izņemot gadījumu, kad iejaukšanās ir nepieciešama drošības interesēs vai ja ir jānovērš nepieņemama satiksmes aizkavēšana.

ĪPAŠAS PRASĪBAS PRASMJU PĀRBAUDEI/KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDEI, LAI IEGŪTU DAUDZPILOTU LIDAPARĀTA TIPĀ KVALIFIKĀCIJAS, VIENPILOTA LIDAPARĀTA TIPĀ KVALIFIKĀCIJAS, VEICOT DAUDZPILOTU LIDOJUMUS, UN MPL, UN ATPL

13. Prasmju pārbaudi ar daudzpilota lidaparātu vai ar vienpilota lidaparātu, veicot daudzpilota lidojumus, kārto daudzpilota apkalpes apstākļos. Otrā pilota funkcijas var veikt cita pieteikuma iesniedzējs vai cits pilots ar tipa kvalifikāciju. Ja tiek izmantots lidaparāts, otrais pilots ir eksaminētājs vai instruktors.
14. Pieteikuma iesniedzējs visās prasmju pārbaudes iedaļās rīkojas kā PF, izņemot tās nestandarta un ārkārtas procedūras, ko var veikt kā PF vai PNF saskaņā ar MCC. Pieteikuma iesniedzējs, kas piesakās uz pirmreizējo daudzpilota lidaparāta tipa kvalifikāciju vai ATPL, apliecina spēju rīkoties kā PNF. Pieteikuma iesniedzējs

prasmju pārbaudē var izvēlēties kreisās vai labās puses sēdekli, ja izvēlētajā sēdekli ir iespējams izpildīt visus pārbaudes punktus.

15. Attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem, kas piesakās uz ATPL, daudzpilota lidaparāta tipa kvalifikāciju vai daudzpilota lidojumiem ar vienpilota lidmašīnu, pildot PIC pienākumus, neatkarīgi no tā, vai pieteikuma iesniedzējs rīkojas kā PF vai PNF, eksaminētājs īpaši pārbauda šādas prasmes:
 - a) apkalpes sadarbības pārvaldība;
 - b) vispārēja lidaparāta darbības uzraudzīšana;
 - c) prioritāšu noteikšana un lēmumu pieņemšana saskaņā ar drošības apsvērumiem un attiecīgajiem noteikumiem, kas jāņem vērā konkrētajā darbības situācijā, tostarp ārkārtas situācijā.
16. Pārbaudi veic saskaņā ar IFR, ja ir iekļauta IR kvalifikācija, un pēc iespējas veic imitētos gaisa komercpārvaldījumu apstākļos. Ir būtiski pārbaudīt pieteikuma iesniedzēja spēju plānot un veikt lidojumu, izmantojot ikdienas instruktāžas materiālus.
17. Ja tipa kvalifikācijas mācību kursā mācību lidojumu ilgums ir bijis mazāk kā 2 stundas, prasmju pārbaudi var veikt ar FFS un kārtot pirms mācību lidojumiem ar lidaparātu. Šajā gadījumā tipa kvalifikācijas mācību kursa, kā arī mācību lidojumu apgaves sertifikātu nosūta kompetentajai iestādei pirms jaunās tipa kvalifikācijas atzīmes iekļaušanas pieteikuma iesniedzēja apliecībā.

B. Īpašas prasības lidmašīnu kategorijai

SEKMĪGS NOVĒRTĒJUMS

1. Attiecībā uz vienpilota lidmašīnām, izņemot vienpilota augstas veiktspējas sarežģītās lidmašīnas, pieteikuma iesniedzējs kārtot visas prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes iedaļas. Ja netiek nokārtots kāds no iedaļas punktiem, nav nokārtota visa iedaļa. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairākas iedaļas, tad vēlreiz jākārtot visa pārbaude. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto tikai vienu iedaļu, vēlreiz jākārtot tikai nenokārtotā iedaļa. Ja atkārtotajā pārbaudē netiek nokārtota kāda no iedaļām, tostarp iepriekšējā reizē nokārtotās iedaļas, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārtot visu pārbaudi. Vienpilota daudzdzinēju lidmašīnām — kārtot attiecīgās pārbaudes 6. iedaļu saistībā ar asimetrisku lidojumu.
2. Attiecībā uz daudzpilota un vienpilota augstas veiktspējas sarežģītām lidmašīnām pieteikuma iesniedzējs kārtot visas prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes iedaļas. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairāk kā 5 punktus, tad vēlreiz jākārtot visa pārbaude. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto 5 vai mazāk punktus, vēlreiz jākārtot tikai nenokārtotie punkti. Ja atkārtotajā pārbaudē netiek nokārtots kāds no punktiem, tostarp iepriekšējā reizē nokārtotie punkti, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārtot visu pārbaudi. 6. iedaļa nav daļa no ATPL vai MPL prasmju pārbaudes. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vai vispār nekārto tikai 6. iedaļu, tipa kvalifikāciju izsniedz bez CAT II vai CAT III tiesībām. Lai tipa kvalifikācijas tiesības attiecinātu uz CAT II vai CAT III, pieteikuma iesniedzējs nokārto 6. iedaļu ar attiecīgā tipa lidaparātu.

PĀRBAUDES LIDOJUMA PIELAIDES

3. Pieteikuma iesniedzējs apliecina spēju:
 - a) vadīt lidaparātu, nepārsniedzot ierobežojumus;

- b) izpildīt visus manevrus gludi un precīzi;
- c) pareizi spriest un pieņemt pareizus lēmumus;
- d) izmantot aeronavigācijas zināšanas praksē;
- e) pastāvīgi vadīt lidmašīnu tā, lai nerastos nopietnas šaubas par procedūras vai manevra izdošanos.
- f) attiecīgos gadījumos izprast un izmantot apkalpes sadarbības un darba nespējas procedūras;
- g) attiecīgos gadījumos lietpratīgi sazināties ar citiem apkalpes locekļiem.

4. Uz turbulences apstākļiem, vadības īpašībām un lidmašīnas tehnisko raksturojumu attiecināmas pielaišanas šeit norādītajās robežās.

Augstums

viscaur ± 100 pēdas

riņķošanas sākšana lēmumu pieņemšanas relatīvajā augstumā $+50$ pēdas/ -0 pēdas

minimālais augstuma samazināšanas relatīvais/absolūtais augstums $+50$ pēdas/ -0 pēdas

Atrašanās vietas noteikšana

ar radionavigācijas līdzekļiem $\pm 5^\circ$

glisādes precizitāte 50% novirze, azimuts un glisādes trajektorija

Kurss

visi dzinēji darbojas $\pm 5^\circ$

ar imitētu dzinēja atteici $\pm 10^\circ$

Ātrums

visi dzinēji darbojas ± 5 mezgli

ar imitētu dzinēja atteici $+10$ mezgli/ -5 mezgli

MĀCĪBU, PRASMJU PĀRBAUDES, KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDES SATURS

5. Vienpilota lidmašīnas, izņemot augstas veiktspējas sarežģītās lidmašīnas

a) Simbolu nozīme:

P= apmācīts PIC vai otrā pilota statusā un kā pilots, kas lido (PF) vai nelido (PNF) X= šajā uzdevumā izmanto lidojumu simulatorus, ja tādi ir pieejami; pretējā gadījumā izmanto lidmašīnu, ja tā ir piemērota attiecīgajam manevram vai procedūrai;

P#= mācības pabeidz, veicot uzraudzītu lidmašīnas pārbaudi.

b) Praktiskās mācības veic vismaz ar tāda līmeņa mācību aprīkojumu, kas apzīmēts ar (P), vai ar jebkura augstāka līmeņa aprīkojumu, kas apzīmēts ar bultiņu (---->).

Mācību aprīkojuma apzīmēšanai izmantoti šādi saīsinājumi:

A =lidmašīna;

FFS =pilnas pilotāžas lidojumu simulatori;

FTD =lidojumu trenāžieru iekārta (tostarp FNTP II, kas paredzēta ME klases kvalifikācijai).

- c) Ar zvaigznīti (*) atzīmētos punktus 3.B iedaļā un — attiecībā uz daudzdzinēju lidmašīnām — 6. iedaļas punktus veic, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus, ja prasmju pārbaudē vai kvalifikācijas pārbaudē ir iekļauta IR derīguma termiņa pagarināšana vai atjaunošana. Ja prasmju pārbaudē vai kvalifikācijas pārbaudē ar zvaigznīti (*) atzīmētos punktus neveic, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus, un ja nav ieskaitīta prasību izpilde attiecībā uz IR tiesībām, klases vai tipa kvalifikācija attiecas tikai uz VFR.
- d) 3.A iedaļu kārto, lai pagarinātu tipa vai daudzdzinēju klases kvalifikācijas derīguma termiņu tikai ar VFR tiesībām, ja nav izpildītas pieredzes prasības par 10 maršruta sektoru veikšanu iepriekšējos 12 mēnešos. 3.A iedaļas kārtošana nav nepieciešama, ja ir nokārtota 3.B iedaļa.
- e) Burts “M” prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes kolonnā norāda uz obligātu uzdevumu vai izvēli, ja ir redzami vairāki uzdevumi.
- f) Tipa vai daudzdzinēju klases kvalifikāciju praktiskajās mācībās izmanto FFS vai FNPT II, ja tās ir daļa no apstiprināta klases vai tipa kvalifikācijas mācību kursa. Mācību kursa apstiprināšanā ņem vērā šādus apsvērumus:
 - i) FFS vai FNPT II kvalifikācija atbilstīgi OR daļas noteikumiem;
 - ii) instruktoru kvalifikācija;
 - iii) mācību kursā nodrošināto FFS vai FNPT II mācību apjoms;
 - iv) apmācāmā pilota citu tipu kvalifikācijas vai iepriekšējā pieredze.
- g) Ja prasmju pārbaude vai kvalifikācijas pārbaude tiek veikta daudzpilotu lidojumos, tipa kvalifikācija attiecas tikai uz daudzpilotu lidojumiem.

VIENPILOTA IZŅEMOT VEIKTSPĒJAS LIDMAŠĪNAS	LIDMAŠĪNAS, AUGSTAS SAREŽĢĪTĀS	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				KLASES VAI TIPA KVALIF. PRASMJU/KVALIFI KĀCIJAS PĀRBAUDE	
		FTD	FFS	A	Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminētāj a iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
1. IEDAĻA							
1	Izlidošana						
1.1	Darbības pirmslidojuma posmā, tostarp: dokumentu sagatavošana, masa un līdzsvars, meteoroloģisko apstākļu instruktāža, NOTAM						
1.2	Pirmsiedarbināšanas pārbaudes						
1.2. 1	Ārējās	P#		P			
1.2. 2	Iekšējās			P		M	
1.3	Dzinēja iedarbināšana: normāla darbības traucējumi	P---->	---->	---->		M	
1.4	Manevrēšana uz zemes		P---- >	---->		M	
1.5	Pirmsizlidošanas pārbaudes Dzinēja palaišana (piemērojamās gadījumos)	P---->	---->	---->		M	

VIENPILOTA IZŅEMOT VEIKTSPĒJAS LIDMAŠĪNAS	LIDMAŠĪNAS, AUGSTAS SAREŽĢĪTĀS	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				KLASES VAI TIPA KVALIF. PRASMJU/KVALIFI KĀCIJAS PĀRBAUDE	
		FTD	FFS	A	Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminētāj a iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
1.6	Pacelšanās procedūra: parasta, ar lidojumu rokasgrāmatā norādītajiem aizspārņu iestatījumiem, sānvējā (ja ir nepieciešamie apstākļi)		P---- >	---->			
1.7	Augstuma uzņemšana: Vx/Vy, pagriezieni līdz kursam, izlīdzināšana		P---- >	---->		M	
1.8	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra						
2. IEDAĻA							
2	Lidojums (VMC)						
2.1	Taisns un horizontāls lidojums dažādos ātrumos, tostarp lidojums kritiski zemā ātrumā ar un bez aizspārņiem (tostarp glisāde līdz VMCA — piemērojamos gadījumos)		P---- >	---->			
2.2	Asi pagriezieni (360° pa kreisi un pa labi ar 45° sānsveri)		P---- >	---->		M	

VIENPILOTA IZŅEMOT VEIKTSPĒJAS LIDMAŠĪNAS	LIDMAŠĪNAS, AUGSTAS SAREŽĢĪTĀS	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				KLASES VAI TIPA KVALIF. PRASMJU/KVALIFI KĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras		FTD	FFS	A	Instruktora iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminētāj a iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
2.3 Ātruma zaudēšana un iziešana: i) tīra ātruma zaudēšana ii) glisāde līdz ātruma zaudēšanai pagriezienā, samazinot augstumu ar sānsveri, ar glisādes konfigurāciju un jaudu iii) glisāde līdz ātruma zaudēšanai ar nosēšanās konfigurāciju un jaudu iv) glisāde līdz ātruma zaudēšanai, pagrieziens, uzņemot augstumu, ar pacelšanās aizspārņiem un augstuma uzņemšanas jaudu (tikai viendzinēja lidmašīnai)			P---- >	---->		M	
2.4 Vadīšana, izmantojot autopilotu un lidojuma pilotāžas komandierīci (var veikt 3. iedaļā), piemērojamos gadījumos			P---- >	---->		M	
2.5 Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra							
3.A IEDAĻA							
3.A Maršruta VFR procedūras (skatīt B.5 c) un d) punktu 3A.1 Lidojuma plāns, ceļa aprēķins un kartes nolasišana							

VIENPILOTA IZŅEMOT VEIKTSPĒJAS LIDMAŠĪNAS	LIDMAŠĪNAS, AUGSTAS SAREŽĢĪTĀS	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				KLASES VAI TIPA KVALIF. PRASMJU/KVALIFI KĀCIJAS PĀRBAUDE	
		FTD	FFS	A	Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminētāj a iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
Manevri/procedūras							
3.A. Augstuma, kursa un ātruma 2 saglabāšana							
3.A. Orientēšanās, ETA grafiks un 3 pārskatīšana							
3.A. Radionavigācijas līdzekļu 4 izmantošana (piemērojamos gadījumos)							
3.A. Lidojuma pārvaldība (lidojuma 5 žurnāls, parastās pārbaudes, tostarp degviela, sistēmas un apledojums)							
3.A. Sadarbība ar ATC — atbilstība, 6 radiosakaru procedūra							
3.B IEDAĻA							
3.B Instrumentāls lidojums							
3.B.1 * Izlidošanas IFR procedūras			P----	---->		M	
3.B.2 * Maršruta IFR procedūras			P----	---->		M	
3.B.3 * Gaidīšanas procedūras			P----	---->		M	

VIENPILOTA IZŅEMOT VEIKTSPĒJAS LIDMAŠĪNAS	LIDMAŠĪNAS, AUGSTAS SAREŽĢĪTĀS	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				KLASES VAI TIPA KVALIF. PRASMJU/KVALIFI KĀCIJAS PĀRBAUDE	
		FTD	FFS	A	Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminētāj a iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
Manevri/procedūras							
3.B.4	ILS līdz 200' (60 m) DH/A vai * procedūru obligātās prasības (autopilotu var izmantot glisādes trajektorijas pārtveršanā)		P---- >	---->		M	
3.B.5	Neprecīza glisāde līdz MDH/A * un MAP		P---- >	---->		M	
3.B.6	Lidojuma uzdevumi, tostarp * imitēta kompasa un augstuma indikatora atteice: 1. ātruma pagriezieni, iziešana no neparasta stāvokļa gaisā	P---->	---->	---->		M	
3.B.7	Lokalizētāja vai glisādes * trajektorijas indikatora atteice	P---->	---->	---->			
3.B.8	Sadarbība ar ATC — atbilstība, * radiosakaru procedūra						
Ar nolūku atstāts tukšs							
4. IEDAĻA							
4	Ielidošana un nosēšanās						
4.1	Ielidošanas procedūras lidlauka rajonā		P---- >	---->		M	

VIENPILOTA IZŅEMOT VEIKTSPĒJAS LIDMAŠĪNAS	LIDMAŠĪNAS, AUGSTAS SAREŽĢĪTĀS	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				KLASES VAI TIPA KVALIF. PRASMJU/KVALIFI KĀCIJAS PĀRBAUDE	
		FTD	FFS	A	Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminētāj a iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
4.2	Normāla nosēšanās		P---- >	---->		M	
4.3	Nosēšanās bez aizspārņiem		P---- >	---->		M	
4.4	Nosēšanās sānvējā (ja ir piemēroti apstākļi)		P---- >	---->			
4.5	Glisāde un nosēšanās ar dīkstāves jaudu no ne vairāk kā 2000' virs skrejceļa (tikai viendzinēja lidmašīnai)		P---- >	---->			
4.6	Riņķošana minimālā augstumā		P---- >	---->		M	
4.7	Nakts riņķošana un nosēšanās (piemērojamos gadījumos)	P---->	---->	---->			
4.8	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra						
5. IEDAĻA							
5	Nestandarta un ārkārtas procedūras (šo iedaļu var apvienot ar 1.–4. iedaļu)						

VIENPILOTA IZŅEMOT VEIKTSPĒJAS LIDMAŠĪNAS	LIDMAŠĪNAS, AUGSTAS SAREŽĢĪTĀS	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				KLASES VAI TIPA KVALIF. PRASMJU/KVALIFI KĀCIJAS PĀRBAUDE	
		FTD	FFS	A	Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminētāj a iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
5.1	Atteikta pacelšanās adekvātā ātrumā		P---- >	---->		M	
5.2	Imitēta dzinēja atteice pēc pacelšanās (tikai viendzinēja lidmašīnām)			P		M	
5.3	Imitēta piespiedu nosēšanās bez jaudas (tikai viendzinēja lidmašīnām)			P		M	
5.4	Imitētas ārkārtas situācijas: i) aizdegšanās vai dūmi lidojuma laikā ii) attiecīgo sistēmu darbības traucējumi	P---->	---->	---->			
5.5	Dzinēja izslēgšana un atkārtota iedarbināšana (tikai ME prasmju pārbaude) (drošā augstumā, ja veic ar lidaparātu)	P---->	---->	---->			
5.6	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra						

6. IEDAĻA

6	Imitēts asimetriskais lidojums					
6.1*	(šo iedaļu var apvienot ar 1.–5. iedaļu) Imitēta dzinēja atteice pacelšanās laikā (drošā augstumā, ja neveic ar FFS vai FNTP II)	P---->	---->	---> >X	M	
6.2*	Asimetriska glisāde un riņķošana	P---->	---->	---->	M	
6.3*	Asimetriska glisāde un nosēšanās ar pilnīgu apstāšanos	P---->	---->	---->	M	
6.4	Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra					

6. Daudzpilotu lidmašīnas un vienpilota augstas veiktspējas sarežģītās lidmašīnas

a) Simbolu nozīme:

P= apmācīts PIC vai otrā pilota statusā un kā PF vai PNF attiecīgās tipa kvalifikācijas saņemšanai.

X= šajā uzdevumā izmanto lidojumu simulatorus, ja tādi ir pieejami; pretējā gadījumā izmanto lidaparātu, ja tas ir piemērots attiecīgajam manevram vai procedūrai;

P#=# mācības pabeidz, veicot uzraudzītu lidmašīnas pārbaudi.

b) Praktiskās mācības veic vismaz ar tāda līmeņa mācību aprīkojumu, kas apzīmēts ar (P), vai ar jebkura augstāka līmeņa aprīkojumu, kas apzīmēts ar bultiņu (---->).

Mācību aprīkojuma apzīmēšanai izmantoti šādi saīsinājumi:

A =lidmašīna;

FFS =pilnas pilotāžas lidojumu simulatori;

FTD =lidojumu trenāžieru iekārta;

OTD =citas trenāžieru iekārtas.

c) Ar zvaigznīti (*) atzīmētos punktus veic, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus. Ja prasmju pārbaudē vai kvalifikācijas pārbaudē šis nosacījums netiek izpildīts, tipa kvalifikācijas tiesības attiecas tikai uz VFR.

d) Burts “M” prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes slejā norāda uz obligātu uzdevumu.

- e) Praktiskajās mācībās un pārbaudēs izmanto FFS, ja FFS veido daļu no apstiprināta tipa kvalifikācijas mācību kursa. Mācību kursa apstiprināšanā ņem vērā šādus apsvērumus:
 - i) FFS vai FNPT II kvalifikācija;
 - ii) instruktoru kvalifikācija;
 - iii) mācību kursā nodrošināto FFS vai FNPT II mācību apjoms;
 - iv) apmācāmā pilota citu tipu kvalifikācijas vai iepriekšējā pieredze.
- f) Manevros un procedūrās ir MMC daudzpilota lidmašīnām un vienpilota augstas veiktspējas sarežģītām lidmašīnām daudzpilota lidojumos.
- g) Manevrus un procedūras veic vienpilota statusā ar vienpilota augstas veiktspējas sarežģītām lidmašīnām vienpilota lidojumos.
- h) Attiecībā uz vienpilota augstas veiktspējas sarežģītām lidmašīnām, veicot prasmju pārbaudi vai kvalifikācijas pārbaudi daudzpilota lidojumos, tipa kvalifikācija attiecas tikai uz daudzpilota lidojumiem. Ja pieteikuma iesniedzējs vēlas iegūt vienpilota lidojumu tiesības, tad vienpilota statusā veic arī 2.5., 3.9.3.4., 4.3., 5.5. iedaļas manevrus un procedūras un vismaz vienu 3.4. iedaļas manevru vai procedūru.

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminēt āja iniciāli
	OTD	FTD	FFS	A		FFS A	pēc pārbaudes pabeigšana s
1. IEDAĻA							
1 Lidojuma sagatavošana 1.1 Tehniskā raksturojuma aprēķins	P						
1.2 Lidmašīnas ārējā vizuālā pārbaude; katras daļas novietojums un pārbaudes mērķis	P#			P			
1.3 Kabīnes pārbaude		P----- >	----->	----->			
1.4 Pārbaudu saraksta izmantošana pirms dzinēju iedarbināšanas, startēšanas procedūras, radio un navigācijas aprīkojuma pārbaude, navigācijas un komunikācijas ierīču frekvenču izvēle un iestatīšana	P----- >	----->	----->	----->		M	
1.5 Manevrēšana uz zemes saskaņā ar aviosatiksmes vadības vai instruktora norādījumiem			P----- >	----->			

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminēt āja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšana s
1.6 Pārbaudes pacelšanās pirms		P----- >	----->	----->		M	
2. IEDAĻA							
2 Pacelšanās 2.1 Normālas pacelšanās ar dažādiem aizspārņu iestatījumiem, tostarp paātrināta pacelšanās			P----- >	----->			
2.2* Instrumentāla pacelšanās; pāreja uz instrumentālu lidojumu ir nepieciešama pacelšanās brīdī vai pēc pacelšanās gaisā			P----- >	----->			
2.3 Pacelšanās sānvējā			P----- >	----->			
2.4 Pacelšanās ar maksimālo pacelšanās masu (faktiskā vai imitēta maksimālā pacelšanās masa)			P----- >	----->			
2.5 Pacelšanās ar imitētu dzinēja atteici: 2.5.1* neilgi pēc V2 sasniegšanas			P----- >	----->			

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminēt āja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšana s
(Lidmašīnās, kas sertificētas kā pārvadājumu kategorijas vai reģionālās lidmašīnas, dzinēja atteici neimitē, kamēr nav sasniegts minimālais 500 pēdu augstums virs skrejceļa. Lidmašīnās, kas attiecībā uz pacelšanās masu un augstumu pēc blīvuma atbilst pārvadājumu kategorijas lidmašīnas tehniskajam raksturojumam, instruktors var imitēt dzinēja atteici neilgi pēc V2 sasniegšanas)							
2.5.2* starp V1 un V2			P	X		Tikai M FFS	
2.6 Atteikta pacelšanās adekvātā ātrumā pirms V1 sasniegšanas			P----- >	----->X		M	
3. IEDAĻA							
3 Lidojuma manevri un procedūras 3.1 Pagriezieni ar un bez spoileriem			P----- >	----->			

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE		
	Manevri/procedūras					Instruktora iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminēt āja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšana s
OTD		FTD	FFS	A	FFS A			
3.2 Pikēšana (<i>tuck under</i>) un viļņveida satricinājumi pēc kritiskā Maha skaitļa sasniegšanas, kā arī citi specifiski lidmašīnas lidojuma parametri (piemēram, zvalstīšanās)			P----- >	----->X				
3.3 Normāla sistēmu un vadības paneļa darbība	P----- >	----->	----->	----->				
Sistēmu tipiska un netipiska darbība:						M		Obligātais minimums ir 3 nestanda rta darbības, kas izvēlētas no 3.4.0. līdz 3.4.14. (ieskaitot)
3.4.0 Dzinējs (ja nepieciešams, ar propelleru)	P----- >	----->	----->	----->				
3.4.1 Pārspiediena sistēma un gaisa kondicionētājs	P----- >	----->	----->	----->				

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
						Instruktor iniciāli pēc mācību apgaves	Pār ar FFS A
Manevri/procedūras	OTD	FTD	FFS	A			
3.4.2 Pito/statiskā sistēma	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.3 Degvielas sistēma	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.4 Elektriskā sistēma	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.5 Hidrauliskā sistēma	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.6 Lidojuma vadība un balansēšanas sistēma	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.7 Pretapledojuma un apledojuma novēršanas sistēma, pretapžilbināšanas pārklājums	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.8 Autopilots/lidojuma pilotāžas komandierīce	P----- >	----->	----->	----->		M (tikai vienpil ota lidoju miem)	

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
						Instruktor iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A
Manevri/procedūras	OTD	FTD	FFS	A			
3.4.9 Ātruma zaudēšanas brīdinājuma ierīces vai ātruma zaudēšanas novēršanas ierīces, stabilitātes palielināšanas ierīces	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.10 Zemes tuvošanās brīdinājuma sistēma, meteoroloģisko apstākļu radars, radio altimetrs, uztvērējraidītājs		P----- >	----->	----->			
3.4.11 Radio, navigācijas aprīkojums, instrumenti, lidojuma pārvaldības sistēma	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.12 Šasija un bremzes	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.13 Priekšplāksņu un aizspārņu sistēma	P----- >	----->	----->	----->			
3.4.14 Palīgdzinējs	P----- >	----->	----->	----->			
Ar nolūku atstāts tukšs							

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE		
	Manevri/procedūras					Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminēt āja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšana s
OTD		FTD	FFS	A	FFS A			
3.6 Nestandarta un ārkārtas procedūras:							M	Obligātais minimums ir 3 nestandarta darbības, kas izvēlētas no 3.6.1. līdz 3.6.9. (ieskaitot)
3.6.1 Ugunsgrēka trauksmes imitācija, piemēram, dzinēja, palīgdzinēja, kabīnes, kravas nodalījuma, lidaparāta klāja, spārna un elektrisko ierīču aizdegšanās, tostarp evakuācija		P----- >	----->	----->				
3.6.2 Dūmu kontrole un izvadīšana		P----- >	----->	----->				
3.6.3 Dzinēja atteice, izslēgšana un atkārtota iedarbināšana drošā augstumā		P----- >	----->	----->				
3.6.4 Degvielas izliešana avārijas situācijā (imitēta)		P----- >	----->	----->				

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE		
						Instruktor iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminēt āja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšana s
Manevri/procedūras	OTD	FTD	FFS	A				
3.6.5 Pēkšņa vēja virziena un/vai stipruma maiņa pacelšanās/nosēšanās laikā			P	X			Tikai FFS	
3.6.6 Imitēta kabīnes spiediena atteice/avārijas augstuma samazināšana			P----- >	----->				
3.6.7 Lidojuma apkalpes locekļa darba nespēja		P----- >	----->	----->				
3.6.8 Citas ārkārtas procedūras, kas noteiktas attiecīgās lidmašīnas lidojumu rokasgrāmatā		P----- >	----->	----->				
3.6.9 ACAS notikums	P----- >	----->	----->	Neizma nto lidaparāt u			Tikai FFS	
3.7 Asi pagriezieni ar 45° sānsveri, no 180° līdz 360° pa kreisi un pa labi		P----- >	----->	----->				

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārbr.	Eksaminēt āja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšana s
	OTD	FTD	FFS	A		FFS A	
<p>3.8 Ātruma zaudēšanas situācijas savlaicīga pamanīšana un pretpasākumi, tuvojoties tai (līdz pat ātruma zaudēšanas brīdinājuma ierīces ieslēgšanai), pacelšanās konfigurācijā (aizspārņi pacelšanās stāvoklī), kreisēšanas lidojuma konfigurācijā un nosēšanās konfigurācijā (aizspārņi nosēšanās stāvoklī, šasija izlaista)</p> <p>3.8.1 Iziešana no pilnīgas ātruma zaudēšanas vai pēc ātruma zaudēšanas brīdinājuma ierīces ieslēgšanas un pāriešana augstuma uzņemšanas, kreisēšanas un glisādes konfigurācijā</p>			P----- >	----->			
<p>3.9 Instrumentāla lidojuma procedūras</p>							
<p>3.9.1* Izlidošanas un ielidošanas kursa un ATC norādījumu ievērošana</p>		P----- >	----->	----->		M	
<p>3.9.2* Gaidīšanas procedūras</p>		P----- >	----->	----->			

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārbaude ar FFS A	Eksaminētāja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
3.9.3* Precīzas glisādes līdz lēmumu pieņemšanas augstumam (DH) ne zemāk kā 60 m (200 pēdas)							
3.9.3.1* Manuāli, bez lidojuma pilotāžas komandierīces			P----- >	----->		M (tikai prasmju pārbaude)	
3.9.3.2* Manuāli, ar lidojuma pilotāžas komandierīci			P----- >	----->			
3.9.3.3* ar autopilotu			P----- >	----->			
3.9.3.4* Manuāli, ar imitētu viena dzinēja darbības atteici; dzinēja atteici imitē galīgās glisādes laikā pirms ārējās atzīmes (OM) šķērsošanas līdz piezemēšanās brīdim vai veicot visu atkārtotas glisādes procedūru neizdošanās gadījumā Lidmašīnās, kas nav sertificētas			P----- >	----->		M	

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	UN AUGSTAS PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS A	Eksaminēt āja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšana s
<p>kā pārvadājumu kategorijas vai reģionālās lidmašīnas (JAR/FAR 25) vai datorkategorijas lidmašīnas (SFAR 23), glisādi ar imitētu dzinēja atteici un tai sekojošu riņķošanu sāk kopā ar neprecīzu glisādi atbilstīgi 3.9.4. Riņķošanu sāk, sasniedzot publicēto pietiekamo augstumu virs šķēršļiem (OCH/A), tomēr ne vēlāk kā sasniedzot 500 pēdu minimālo augstuma samazināšanas relatīvo/absolūto augstumu (MDH/A) virs skrejceļa sliekšņa pacēluma. Lidmašīnās, kas attiecībā uz pacelšanās masu un augstumu pēc blīvuma atbilst pārvadājumu kategorijas lidmašīnas tehniskajam raksturojumam, instruktors var imitēt dzinēja atteici saskaņā ar 3.9.3.4.)</p>							
3.9.4* Neprecīza glisāde līdz MDH/A			P*--- >	----->		M	

DAUDZPILOTU LIDMAŠĪNAS VIENPILOTA VEIKTSPĒJAS SAREŽĢĪTĀS LIDMAŠĪNAS	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					ATPL/MPL/TIPA KVALIF. PRASMJU/KVAL IFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Pārbaude ar FFS A	Eksaminētāja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
<p>3.9.5 Riņķošanas glisāde šādos apstākļos:</p> <p>a)* glisāde līdz apstiprinātajam minimālajam riņķošanas glisādes augstumam attiecīgajā lidlaukā atbilstīgi vietējām instrumentālas glisādes iespējām imitēta instrumentāla lidojuma apstākļos;</p> <p>pēc tam veicot:</p> <p>b) riņķošanas glisādi līdz citam skrejceļam vismaz 90° no a) apakšpunktā izmantotās galīgās glisādes centra līnijas apstiprinātajā minimālajā riņķošanas glisādes augstumā.</p> <p>Piezīme: ja a) un b) apakšpunkta izpilde nav iespējama ATC dēļ, var izpildīt imitētu zemas redzamības shēmu.</p>			P*--- >	----->			

4. IEDAĻA							
4 Atkārtotas glisādes procedūras neizdošanās gadījumā			P*--- >	----->			
4.1 Riņķošana, visiem dzinējiem darbojoties,* pēc ILS glisādes, sasniedzot lēmumu pieņemšanas augstumu			P*--- >	----->			
4.2 Citas atkārtotas glisādes procedūras neizdošanās gadījumā			P*--- >	----->			
4.3* Manuāla riņķošana ar imitētu svarīgākā dzinēja darbības atteici pēc instrumentālas glisādes, sasniedzot DH, MDH vai MAPt			P*---- ->	----->		M	
4.4 Atteikta nosēšanās 15 m (50 pēdas) virs skrejceļa sliekšņa un riņķošana			P----- >	----->			
5. IEDAĻA							
5 Nosēšanās							
5.1 Normāla nosēšanās* arī pēc ILS glisādes ar pāreju uz vizuālu lidojumu, sasniedzot DH			P				
5.2 Nosēšanās ar imitētu iestrēgušu horizontālo stabilizētāju jebkuru darbības traucējumu situācijā			P----- >	Šajā uzdevumā neizmanto lidaparātu			

5.3 Nosēšanās sānvējā (lidaparātā, ja iespējams)			P----- >	----->			
5.4 Satiksmes shēma un nosēšanās bez izlaistiem vai daļēji izlaistiem aizspārņiem un priekšplāksņiem			P----- >	----->			
5.5 Nosēšanās ar imitētu svarīgākā dzinēja darbības atteici			P----- >	----->		M	
5.6 Nosēšanās ar divu dzinēju darbības atteici: - lidmašīnās ar 3 dzinējiem: centrālais dzinējs un 1 piekarināmais dzinējs, ja iespējams, atbilstīgi AFM datiem - lidmašīnās ar 4 dzinējiem: 2 dzinēji vienā pusē			P	X		M Tikai FFS (tikai prasmj u pārbau de)	
<p>Vispārīgas piezīmes:</p> <p>Īpašas prasības tipa kvalifikācijas tiesību attiecināšanai uz instrumentālām glisādēm līdz lēmumu pieņemšanas augstumam, kas ir zemāks nekā 200 pēdas (60 m), piemēram, CAT II/III darbības.</p>							

6. IEDAĻA

<p>Papildu pilnvarojums tipa kvalifikācijai, lai veiktu instrumentālas glisādes līdz lēmumu pieņemšanas augstumam, kas ir zemāks nekā 60 m (200 pēdas) (CAT II/III)</p> <p>Šie manevri un procedūras ir minimālās mācību prasības, lai saņemtu atļauju veikt instrumentālas glisādes līdz DH, kas ir zemāks nekā 60 m (200 pēdas). Instrumentālajās glisādēs un atkārtotās glisādes procedūras neizdošanās gadījumā izmanto visu lidmašīnas aprīkojumu, kas nepieciešams, lai piešķirtu tipa sertifikātu instrumentālām glisādēm līdz DH, kas ir zemāks par 60 m (200 pēdām)</p>									
<p>6.1* Atteikta pacelšanās adekvātā minimālajā apstiprinātajā RVR</p>			<p>P*---- -></p>	<p>---->X Šajā uzdevumā neizmantot lidaparātu</p>		<p>M*</p>			
<p>6.2* ILS glisādes: imitēta instrumentāla lidojuma apstākļos līdz atbilstīgam DH, izmantojot lidojuma vadības sistēmu. Tiek ievērotas apkalpes sadarbības standarta procedūras (pienākumu sadalījums, izsaukuma procedūras ārkārtas situācijās, savstarpējā uzraudzība, informācijas apmaiņa un atbalsts)</p>			<p>P----- ></p>	<p>-----></p>		<p>M</p>			

<p>6.3* Riņķošana: pēc glisādēm, kā norādīts 6.2. punktā, sasniedzot DH.</p> <p>Mācībās ir arī riņķošana, ko izraisa (imitēta) nepietiekama RVR, pēkšņa vēja virziena un/vai stipruma maiņa, kas pārsniedz veiksmīgai glisādei nepieciešamās robežas, un zemes/aviācijas aprīkojuma atteice pirms DH sasniegšanas, un riņķošana ar imitētu aviācijas aprīkojuma atteici</p>			<p>P----- ></p>	<p>-----></p>		<p>M*</p>	
<p>6.4* Nosēšanās: izmantojot vizuālus orientierus, kas noteikti DH pēc instrumentālas glisādes. Atbilstīgi konkrētajai lidojuma vadības sistēmai veic automātisku nosēšanos</p>			<p>P----- ></p>	<p>-----></p>		<p>M</p>	

PIEZĪME: CAT II/III darbības veic saskaņā ar attiecīgajām lidaparātu ekspluatācijas prasībām.

7. Klases kvalifikācija — jūra

6. iedaļu kārtā, lai pagarinātu daudzdzinēju klases kvalifikācijas derīguma termiņu lidojumiem pāri jūrai tikai ar VFR tiesībām, ja nav izpildītas pieredzes prasības par 10 maršruta sektoru veikšanu iepriekšējos 12 mēnešos.

KLASES KVALIFIKĀCIJA — JŪRA	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS	
Manevri/procedūras	Instruktorā iniciāli pēc mācību apgaves	Eksaminētāja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
1. IEDAĻA		
1 Izlidošana		
1.1 Darbības pirmlidojuma posmā, tostarp: dokumentu sagatavošana, masa un līdzsvars, meteoroloģisko apstākļu instruktāža, NOTAM		
1.2 Pirmsiedarbināšanas pārbaudes Ārējās/iekšējās		
1.3 Dzinēja iedarbināšana un izslēgšana Parasti darbības traucējumi		
1.4 Manevrēšana uz zemes		
1.5 Manevrēšana virs ūdens lielā ātrumā		
1.6 Pietauvošanās: molā/piestātnē, bojas		
1.7 Navigācija ar izslēgtu dzinēju		
1.8 Pirmsizlidošanas pārbaudes Dzinēja palaišana (piemērojamos gadījumos)		

KLASES KVALIFIKĀCIJA — JŪRA	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS	
Manevri/procedūras	Instruktorā iniciāļi pēc mācību apguves	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
1.9 Pacelšanās procedūra: normāla, ar lidojumu rokasgrāmatā norādītajiem aizspārņu iestatījumiem, sānvējā (ja ir nepieciešamie apstākļi)		
1.10 Augstuma uzņemšana Pagriezieni līdz kursam Izlīdzināšana		
1.11 Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra		
2. IEDAĻA		
2 Lidojums (VFR)		
2.1 Taisns un horizontāls lidojums dažādos ātrumos, tostarp lidojums kritiski zemā ātrumā ar un bez aizspārņiem (tostarp glisāde līdz VMCA — piemērojamos gadījumos)		
2.2 Asi pagriezieni (360° pa kreisi un pa labi ar 45° sānsveri)		

KLASES KVALIFIKĀCIJA — JŪRA	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS	
Manevri/procedūras	Instruktora iniciāļi pēc mācību apguves	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
2.3 Ātruma zaudēšana un iziešana: (i) tīra ātruma zaudēšana (ii) glisāde līdz ātruma zaudēšanai pagriezienā, samazinot augstumu ar sānsveri, ar glisādes konfigurāciju un jaudu (iii) glisāde līdz ātruma zaudēšanai ar nosēšanās konfigurāciju un jaudu (iv) glisāde līdz ātruma zaudēšanai, pagrieziens, uzņemot augstumu, ar pacelšanās aizspārņiem un augstuma uzņemšanas jaudu (tikai viendzinēja lidmašīnai)		
2.4 Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra		
3. IEDAĻA		
3 Maršruta VFR procedūras		
3.1 Lidojuma plāns, ceļa aprēķins un kartes nolasišana		
3.2 Augstuma, kursa un ātruma saglabāšana		
3.3 Orientēšanās, ETA grafiks un pārskatīšana		
3.4 Radionavigācijas līdzekļu izmantošana (piemērojamos gadījumos)		

KLASES KVALIFIKĀCIJA — JŪRA	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS	
Manevri/procedūras	Instruktora iniciāļi pēc mācību apguves	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
3.5 Lidojuma pārvaldība (lidojuma žurnāls, parastās pārbaudes, tostarp degviela, sistēmas un apledojums)		
3.6 Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra		
4. IEDAĻA		
4 Ielidošanas un nosēšanās		
4.1 Ielidošanas procedūras lidlauka rajonā (tikai amfībijām)		
4.2 Normāla nosēšanās		
4.3 Nosēšanās bez aizspārņiem		
4.4 Nosēšanās sānvējā (ja ir piemēroti apstākļi)		
4.5 Glisāde un nosēšanās ar samazinātu dzinēju jaudu no ne vairāk kā 2000' virs ūdens (tikai viendzinēja lidmašīnai)		
4.6 Riņķošana minimālā augstumā		
Nosēšanās uz spoguļgludas ūdens virsmas Nosēšanās uz viļņainas ūdens virsmas		
4.8 Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra		

5. IEDAĻA		
<p>5 Nestandarta un ārkārtas procedūras (šo iedaļu var apvienot ar 1.–4. iedaļu)</p> <p>5.1 Atteikta pacelšanās adekvātā ātrumā</p>		
5.2 Imitēta dzinēja atteice pēc pacelšanās (tikai viendzinēja lidmašīnai)		
5.3 Imitēta piespiedu nosēšanās bez jaudas (tikai viendzinēja lidmašīnai)		
5.4 Imitētas ārkārtas situācijas: (i) aizdegšanās vai dūmi lidojuma laikā (ii) attiecīgo sistēmu darbības traucējumi		
5.5 Sadarbība ar ATC — atbilstība, radiosakaru procedūra		
6. IEDAĻA		
<p>6 Imitēts asimetrisks lidojums (šo iedaļu var apvienot ar 1.–5. iedaļu)</p> <p>6.1 Imitēta dzinēja atteice pacelšanās laikā (drošā augstumā, ja neveic ar FFS vai FNTF II)</p>		
6.2 Dzinēja izslēgšana un atkārtota iedarbināšana (tikai ME prasmju pārbaude)		
6.3 Asimetriska glisāde un riņķošana		

6.4 Asimetriska nosēšanās apstāšanos	glisāde un ar pilnīgu	
6.5 Sadarbība atbilstība, procedūra	ar ATC — radiosakaru	

C. Īpašas prasības helikopteru kategorijai

1. Veicot tipa kvalifikāciju un ATPL prasmju pārbaudi vai kvalifikācijas pārbaudi, pieteikuma iesniedzējs kārto prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes attiecīgi 1.–4. un 6. iedaļu. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairāk kā 5 punktus, tad vēlreiz jākārto visa pārbaude. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto ne vairāk kā 5 punktus, vēlreiz jākārto tikai nenokārtotie punkti. Ja atkārtotajā pārbaudē netiek nokārtots kāds no punktiem, tostarp iepriekšējā reizē nokārtotie punkti, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārto visu pārbaudi. Visas prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes iedaļas nokārto 6 mēnešos.
2. Veicot IR kvalifikācijas pārbaudi, pieteikuma iesniedzējs kārto kvalifikācijas pārbaudes 5. iedaļu. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairāk kā 3 punktus, tad vēlreiz jākārto visa 5. iedaļa. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto ne vairāk kā 3 punktus, vēlreiz jākārto tikai nenokārtotie punkti. Ja atkārtotajā pārbaudē netiek nokārtots kāds no punktiem vai jebkurš no jau nokārtotajiem 5. iedaļas punktiem, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārto visu pārbaudi.

PĀRBAUDES LIDOJUMA PIELAIDES

3. Pieteikuma iesniedzējs apliecina spēju:
 - a) vadīt helikopteru, nepārsniedzot ierobežojumus;
 - b) izpildīt visus manevrus gludi un precīzi;
 - c) pareizi spriest un pieņemt pareizus lēmumus;
 - d) izmantot aeronavigācijas zināšanas praksē;
 - e) pastāvīgi vadīt helikopteru tā, lai nerastos nopietnas šaubas par procedūras vai manevra izdošanos;
 - f) attiecīgos gadījumos izprast un izmantot apkalpes sadarbības un darba nespējas procedūras;
 - g) attiecīgos gadījumos lietpratīgi sazināties ar citiem apkalpes locekļiem.
4. Uz turbulences apstākļiem, vadības īpašībām un lidmašīnas tehnisko raksturojumu attiecināmas pielāides šeit norādītajās robežās.
 - a) IFR lidojuma ierobežojumi
Augstums:
viscaur ± 100 pēdas
riņķošanas sākšana lēmumu pieņemšanas relatīvajā/absolūtajā augstumā $+50$ pēdas/ -0 pēdas
minimālais augstuma samazināšanas relatīvais/absolūtais augstums $+50$ pēdas/ -0 pēdas
Atrašanās vietas noteikšana:
ar radionavigācijas līdzekļiem $\pm 5^\circ$
glisādes precizitāte 50% novirze, azimuts un glisādes trajektorija
Kurss:
normālas darbības apstākļos $\pm 5^\circ$

nestandarta/ārkārtas situācijās ±10°

Ātrums:

viscaur ±10 mezgli

ar imitētu dzinēja atteici +10 mezgli/-5 mezgli

b) VFR lidojuma ierobežojumi

Augstums:

viscaur ±100 pēdas

Kurss:

normālas darbības apstākļos ±5°

nestandarta/ārkārtas situācijās ±10°

Ātrums:

viscaur ±10 mezgli

ar imitētu dzinēja atteici +10 mezgli/-5 mezgli

Nonesums:

pacelšanās, gaidīšana zemes ietekmes zonā ±3 pēdas

nosēšanās ±2 pēdas (ar 0 pēdām lidojumā ar lidaparāta asti pa priekšu vai sāniski)

MĀCĪBU, PRASMJU PĀRBAUDES, KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDES SATURS

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

5. Simbolu nozīme:

P= apmācīts PIC statusā SPH tipa kvalifikācijas saņemšanai vai apmācīts PIC vai otrā pilota statusā un kā PF un PNF attiecīgās MPH tipa kvalifikācijas saņemšanai.

6. Praktiskās mācības veic vismaz ar tāda līmeņa mācību aprīkojumu, kas apzīmēts ar (P), vai ar jebkura augstāka līmeņa aprīkojumu, kas apzīmēts ar bultiņu (---->).

Mācību aprīkojuma apzīmēšanai izmantoti šādi saīsinājumi:

FFS = pilnas pilotāžas lidojumu simulators;

FTD = lidojumu trenāžieru iekārta;

H = helikopters.

7. Ar zvaigznīti (*) atzīmētos punktus veic īstos vai imitētos IMC, un tos veic tikai tie pieteikuma iesniedzēji, kas vēlas atjaunot vai pagarināt IR(H) derīguma termiņu vai attiecināt šīs kvalifikācijas tiesības uz citu tipu.

8. Instrumentāla lidojuma procedūras (5. iedaļa) veic tikai tie pieteikuma iesniedzēji, kas vēlas atjaunot vai pagarināt IR(H) derīguma termiņu vai attiecināt šīs kvalifikācijas tiesības uz citu tipu. Šim nolūkam var izmantot FFS vai FTD 2/3.

9. Burts "M" prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes kolonnā norāda uz obligātu uzdevumu.

10. Praktiskajās mācībās un pārbaudēs izmanto FSTD, ja FSTD veido daļu no tipa kvalifikācijas mācību kursa. Mācību kursā ņem vērā šādus apsvērumus:

- a) FSTD kvalifikācija atbilstīgi OR daļas noteikumiem;
- b) instruktora vai eksaminētāja kvalifikācija;
- c) mācību kursā nodrošināto FSTD mācību apjoms;
- d) apmācāmā pilota kvalifikācijas un iepriekšējā pieredze ar līdzīgiem tiem;
- e) uzraudzītu lidojumu pieredzes apjoms pēc jaunas tipa kvalifikācijas saņemšanas.

DAUDZPILOTU HELIKOPTERI

- 11. Pieteikuma iesniedzēji, kas piesakās uz daudzpilota helikoptera tipa kvalifikāciju un ATPL, kārtā 1.–4. iedaļu un attiecīgos gadījumos arī 6. iedaļu.
- 12. Pieteikuma iesniedzēji, kas piesakās uz daudzpilota helikoptera tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanas vai atjaunošanas kvalifikācijas pārbaudi, kārtā 1.–4. iedaļu un attiecīgos gadījumos arī 6. iedaļu.

VIENPILOTA/DAUDZPILOTU HELIKOPTERI		PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktorā iniciāļi pēc mācību apguves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
		FTD	FFS	H		FFSH	
1. IEDAĻA — darbības un pārbaudes pirmlidojuma posmā							
1.1	Helikoptera ārēja vizuāla pārbaude; katras daļas novietojums un pārbaudes mērķis			P		M (ja veic ar helikopteru)	
1.2	Kabīnes pārbaude		P	---->		M	
1.3	Startēšanas procedūras, radio un navigācijas aprīkojuma pārbaude, navigācijas un komunikācijas ierīču frekvenču izvēle un iestatīšana	P	---->	---->		M	

VIENPILOTA/DAUDZPILOTU HELIKOPTERI		PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktora iniciāļi pēc mācību apguves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
		FTD	FFS	H		FFSH	
1.4	Manevrēšana uz zemes/gaisā saskaņā ar aviosatiksmes vadības vai instruktora norādījumiem		P	---->		M	
1.5	Procedūras un pārbaudes pirms pacelšanās	P	---->	---->		M	
2. IEDAĻA — lidojuma manevri un procedūras							
2.1	Pacelšanās (dažādi profili)		P	---->		M	
2.2	Nosēšanās un pacelšanās nogāzēs vai sānvējā		P	---->			
2.3	Pacelšanās ar maksimālo pacelšanās masu (faktiskā vai imitēta maksimālā pacelšanās masa)	P	---->	---->			
2.4	Pacelšanās ar imitētu dzinēja atteici neilgi pirms TDP vai DPATO sasniegšanas		P	---->		M	
2.4.1	Pacelšanās ar imitētu dzinēja atteici neilgi pēc TDP vai DPATO sasniegšanas		P	---->		M	
2.5	Pagriezieni līdz kursam, uzņemot un samazinot augstumu	P	---->	---->		M	

VIENPILOTA/DAUDZPILOTU HELIKOPTERI		PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktora iniciāļi pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminēt āja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšana s
		FTD	FFS	H		FFSH	
2.5.1	Pagriezieni ar 30° sānsveri, 180° līdz 360° pa kreisi un pa labi, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus	P	---->	---->		M	
2.6	Augstuma samazināšana ar autorotāciju	P	---->	---->		M	
2.6.1	Nosēšanās ar autorotāciju (tikai SEH) vai jaudas atgūšanu		P	---->		M	
2.7	Nosēšanās, dažādi profili		P	---->		M	
2.7.1	Nosēšanās vai riņķošana pēc imitētas dzinēja atteices pirms LDP vai DPBL		P	---->		M	
2.7.2	Nosēšanās pēc imitētas dzinēja atteices pēc LDP vai DPBL		P	---->		M	
3. IEDAĻA — sistēmu un procedūru tipiska un netipiska darbība							
3	Sistēmu un procedūru tipiska un netipiska darbība:					M	No šīs iedaļas obligāti izvēlas vismaz 3 punktus

VIENPILOTA/DAUDZPILOTU HELIKOPTERI		PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktora iniciāļi pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminēt āja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšana s
		FTD	FFS	H		FFSH	
3.1	Dzinējs	P	---->	---->			
3.2	Gaisa kondicionētājs (apsilde, ventilācija)	P	---->	---->			
3.3	Pito/statiskā sistēma	P	---->	---->			
3.4	Degvielas sistēma	P	---->	---->			
3.5	Elektriskā sistēma	P	---->	---->			
3.6	Hidrauliskā sistēma	P	---->	---->			
3.7	Lidojuma vadība un balansēšanas sistēma	P	---->	---->			
3.8	Apledojuma novēršanas un pretapledošanas sistēma	P	---->	---->			
3.9	Autopilots/lidojuma pilotāžas komandierīce	P	---->	---->			
3.10	Stabilitātes palielināšanas ierīces	P	---->	---->			
3.11	Meteoroloģisko apstākļu radars, radio altimetrs, uztvērējraidītājs	P	---->	---->			

VIENPILOTA/DAUDZPILOTU HELIKOPTERI		PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktora iniciāļi pēc mācību apguves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
		FTD	FFS	H		FFSH	
3.12	Zonālās navigācijas sistēma	P	---->	---->			
3.13	Šasijas sistēma	P	----->	----->			
3.14	Palīgdzinējs	P	---->	---->			
3.15	Radio, navigācijas aprīkojums, instrumenti, lidojuma pārvaldības sistēma	P	---->	---->			
4. IEDAĻA — nestandarta un ārkārtas procedūras							
4	Nestandarta un ārkārtas procedūras					M	No šīs iedaļas obligāti izvēlas vismaz 3 punktus
4.1	Ugunsgrēka trauksmes imitācija (tostarp evakuācija — piemērojamās gadījumos)	P	---->	---->			
4.2	Dūmu kontrole un izvadīšana	P	---->	---->			
4.3	Dzinēja atteice, izslēgšana un atkārtota iedarbināšana drošā augstumā	P	---->	---->			

VIENPILOTA/DAUDZPILOTU HELIKOPTERI		PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktora iniciāļi pēc mācību apguves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
		FTD	FFS	H		FFSH	
4.4	Degvielas izliešana avārijas situācijā (imitēta)	P	---->	---->			
4.5	Astes rotora vadības atteice (piemērojamās gadījumos)	P	---->	---->			
4.5.1	Astes rotora zaudēšana (piemērojamās gadījumos)	P	---->	Šajā uzdevumā neizņemto helikopteru			
4.6	Apkalpes locekļa darba nespēja — tikai MPH	P	---->	---->			
4.7	Transmisijas darbības traucējumi	P	---->	---->			
4.8	Citas ārkārtas procedūras, kas noteiktas attiecīgajā lidojumu rokasgrāmatā	P	---->	---->			
5. IEDAĻA — instrumentāla lidojuma procedūras (veic IMC vai imitētos IMC)							
5.1	Instrumentāla pacelšanās: pāreja uz instrumentālu lidojumu ir nepieciešama, līdzko tā ir iespējama pēc pacelšanās gaisā	P*	---->*	---->*			

VIENPILOTA/DAUDZPILOTU HELIKOPTERI		PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktora iniciāļi pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminēt āja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšana s
		FTD	FFS	H		FFSH	
5.1.1	Imitēta dzinēja atteice pēc izlidošanas	P*	---- >*	---->*		M*	
5.2	Izlidošanas un ielidošanas kursa un ATC norādījumu ievērošana	P*	---- >*	---->*		M*	
5.3	Gaidīšanas procedūras	P*	---- >*	---->*			
5.4	ILS glisādes līdz CAT I lēmumu pieņemšanas augstumam	P*	---- >*	---->*			
5.4.1	Manuāli, bez lidojuma pilotāžas komandierīces	P*	---- >*	---->*		M*	
5.4.2	Manuāla precīza glisāde ar vai bez lidojuma pilotāžas komandierīces	P*	---- >*	---->*		M*	
5.4.3	Ar radiotehniskajiem līdzekļiem saistīts autopilots	P*	---- >*	---->*			

VIENPILOTA/DAUDZPILOTU HELIKOPTERI		PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktora iniciāļi pēc mācību apguves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
		FTD	FFS	H		FFSH	
5.4.4	Nosēšanās ar imitētu viena dzinēja darbības atteici. (dzinēja atteici imitē galīgās glisādes laikā pirms ārējās atzīmes (OM) šķērsošanas līdz piezemēšanās brīdim vai veicot visu atkārtotas glisādes procedūru neizdošanās gadījumā)	P*	---- >*	---->*		M*	
5.5	Neprecīza glisāde līdz minimālajam augstuma samazināšanas absolūtajam augstumam MDA/H	P*	---- >*	---->*		M*	
5.6	Riņķošana, visiem dzinējiem darbojoties, sasniedzot DA/DH vai MDA/MDH	P*	---- >*	---->*			
5.6.1	Citas atkārtotas glisādes procedūras neizdošanās gadījumā	P*	---- >*	---->*			
5.6.2	Riņķošana ar imitētu viena dzinēja darbības atteici, sasniedzot DA/DH vai MDA/MDH	P*				M*	
5.7	IMC autorotācija ar jaudas atgūšanu	P*	---- >*	---->*		M*	

VIENPILOTA/DAUDZPILOTU HELIKOPTERI		PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras					Instruktora iniciāļi pēc mācību apguves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
		FTD	FFS	H		FFSH	
5.8	Iziešana no neparasta stāvokļa gaisā	P*	---->*	---->*		M*	
6. IEDAĻA — neobligātā aprīkojuma izmantošana							
6	Papildaprīkojuma izmantošana	P	---->	---->			

D. Īpašas prasības vertikālās pacelšanās un nosēšanās lidaparātu kategorijai

1. Veicot vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta tipa kvalifikāciju prasmju pārbaudi vai kvalifikācijas pārbaudi, pieteikuma iesniedzējs kārto prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes attiecīgi 1.–5. un 6. iedaļu. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairāk kā 5 punktus, tad vēlreiz jākārto visa pārbaude. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto ne vairāk kā 5 punktus, vēlreiz jākārto tikai nenokārtotie punkti. Ja atkārtotajā pārbaudē netiek nokārtots kāds no punktiem, tostarp iepriekšējā reizē nokārtotie punkti, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārto visu pārbaudi. Visas prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes iedaļas nokārto sešos mēnešos.

PĀRBAUDES LIDOJUMA PIELAIDES

2. Pieteikuma iesniedzējs apliecina spēju:
 - a) vadīt vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu, nepārsniedzot ierobežojumus;
 - b) izpildīt visus manevrus gludi un precīzi;
 - c) pareizi spriest un pieņemt pareizus lēmumus;
 - d) izmantot aeronavigācijas zināšanas praksē;
 - e) pastāvīgi vadīt vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparātu tā, lai nerastos nopietnas šaubas par procedūras vai manevra izdošanos.
 - f) izprast un izmantot apkalpes sadarbības un darba nespējas procedūras;
 - g) lietpratīgi sazināties ar citiem apkalpes locekļiem.
3. Uz turbulences apstākļiem, vadības īpašībām un vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta tehnisko raksturojumu attiecināmas pielaiides šeit norādītajās robežās.

a) IFR lidojuma ierobežojumi

Augstums:

viscaur ± 100 pēdas

riņķošanas sākšana lēmumu pieņemšanas relatīvajā/absolūtajā augstumā $+50$ pēdas/ -0 pēdas

minimālais augstuma samazināšanas relatīvais/absolūtais augstums $+50$ pēdas/ -0 pēdas

Atrašanās vietas noteikšana:

ar radionavigācijas līdzekļiem $\pm 5^\circ$

glisādes precizitāte 50% novirze, azimuts un glisādes trajektorija

Kurss:

normālas darbības apstākļos $\pm 5^\circ$

nestandarta/ārkārtas situācijās $\pm 10^\circ$

Ātrums:

viscaur ± 10 mezgli

ar imitētu dzinēja atteici $+10$ mezgli/ -5 mezgli

b) VFR lidojuma ierobežojumi

Augstums:

viscaur ± 100 pēdas

Kurss:

normālas darbības apstākļos $\pm 5^\circ$

nestandarta/ārkārtas situācijās $\pm 10^\circ$

Ātrums:

viscaur ± 10 mezgli

ar imitētu dzinēja atteici $+10$ mezgli/ -5 mezgli

Nonesums:

pacelšanās, gaidīšana zemes ietekmes zonā ± 3 pēdas

nosēšanās ± 2 pēdas (ar 0 pēdām lidojumā ar lidaparāta asti pa priekšu vai sāniski)

MĀCĪBU, PRASMJU PĀRBAUDES, KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDES SATURS

4. Simbolu nozīme:

P= apmācīts PIC vai otrā pilota statusā un kā PF vai PNF attiecīgās tipa kvalifikācijas saņemšanai.

5. Praktiskās mācības veic vismaz ar tāda līmeņa mācību aprīkojumu, kas apzīmēts ar (P), vai ar jebkura augstāka līmeņa aprīkojumu, kas apzīmēts ar bultiņu (---->).

6. Mācību aprīkojuma apzīmēšanai izmantoti šādi saīsinājumi:

FFS = pilnas pilotāžas lidojumu simulators;

FTD = lidojumu trenāžieru iekārta;

OTD = cita trenāžieru iekārta;

PL = vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāts.

- a) Pieteikuma iesniedzēji, kas piesakās uz vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta tipa kvalifikāciju, kārto 1.–5. iedaļu un attiecīgos gadījumos arī 6. iedaļu.
 - b) Pieteikuma iesniedzēji, kas piesakās uz vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanas vai atjaunošanas kvalifikācijas pārbaudi, kārto 1.–5. iedaļu un attiecīgos gadījumos arī 6. un/vai 7. iedaļu.
 - c) Ar zvaigznīti (*) atzīmētos punktus veic, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus. Ja prasmju pārbaudē vai kvalifikācijas pārbaudē šis nosacījums netiek izpildīts, tipa kvalifikācijas tiesības attiecas tikai uz VFR.
7. Burts “M” prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes kolonnā norāda uz obligātu uzdevumu.
8. Praktiskajās mācībās un pārbaudēs izmanto lidojumu simulācijas trenāžieru iekārtas, ja tās veido daļu no apstiprināta tipa kvalifikācijas mācību kursa. Mācību kursa apstiprināšanā ņem vērā šādus apsvērumus:
- a) lidojumu simulācijas trenāžieru iekārtu kvalifikācija atbilstīgi OR daļas noteikumiem;
 - b) instruktora kvalifikācija.

VERTIKĀLĀS PACELŠANĀS NOLAIŠANĀS LIDAPARĀTS		UN	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras		OTD	FTD	FFS	PL	Instruktora iniciāli pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāli pēc pārbaudes pabeigšanas
							FFS PL	
1. IEDAĻA — darbības un pārbaudes pirmslidojuma posmā								
1.1	Vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta ārēja vizuāla pārbaude; katras daļas novietojums un pārbaudes mērķis					P		
1.2	Kabīnes pārbaude	P	---->	---->	---->			
1.3	Startēšanas procedūras, radio un navigācijas aprīkojuma pārbaude, navigācijas un komunikācijas ierīču frekvenču izvēle un iestatīšana	P	---->	---->	---->		M	
1.4	Manevrēšana uz zemes saskaņā ar aviosatiksmes vadības vai instruktora norādījumiem		P	---->	---->			
1.5	Procedūras un pārbaudes pacelšanās, tostarp jaudas pārbaude	P	---->	---->	---->		M	
2. IEDAĻA — lidojuma manevri un procedūras								

VERTIKĀLĀS PACELŠANĀS NOLAIŠANĀS LIDAPARĀTS		UN	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras						Instruktora iniciāļi pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
		OTD	FTD	FFS	PL		FFS PL	
2.1	Normālas VFR pacelšanās profili; Darbības uz skrejceļa (STOL un VTOL), tostarp sānvējā Paaugstināti helikopteru lidlauki Helikopteru lidlauki uz zemes		P	---->	---->		M	
2.2	Pacelšanās ar maksimālo pacelšanās masu (faktiskā vai imitēta maksimālā pacelšanās masa)		P	---->				
2.3. 1	Atteikta pacelšanās: veicot darbības uz skrejceļa veicot darbības paaugstinātā helikopteru lidlaukā veicot darbības helikopteru lidlaukā uz zemes		P	---->			M	

VERTIKĀLĀS PACELŠANĀS NOLAIŠANĀS LIDAPARĀTS		UN	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras						Instruktora iniciāļi pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
		OTD	FTD	FFS	PL		FFS PL	
2.3. 2	Pacelšanās ar imitētu dzinēja atteici pēc lēmumu pieņemšanas punkta šķērsošanas: veicot darbības uz skrejceļa veicot darbības paaugstinātā helikopteru lidlaukā veicot darbības helikopteru lidlaukā uz zemes		P	---->			M	
2.4	Augstuma samazināšana ar autorotāciju helikoptera režīmā līdz zemei (šajā uzdevumā neizmanto lidaparātu)	P	---->	---->			M FFS tikai	
2.4. 1	Augstuma samazināšana ar autorotāciju lidmašīnas režīmā līdz zemei (šajā uzdevumā neizmanto lidaparātu)		P	---->			M FFS tikai	

VERTIKĀLĀS PACELŠANĀS NOLAIŠANĀS LIDAPARĀTS		UN	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras		OTD	FTD	FFS	PL	Instruktora iniciāļi pēc mācību apguves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
							FFS PL	
2.5	Normālas VFR nosēšanās profili: darbības uz skrejceļa (STOL un VTOL) paaugstināti helikopteru lidlauki helikopteru lidlauki uz zemes		P	---->	---->		M	
2.5. 1	Nosēšanās ar imitētu dzinēja atteici pēc lēmumu pieņemšanas punkta sasniegšanas: veicot darbības uz skrejceļa veicot darbības paaugstinātā helikopteru lidlaukā veicot darbības helikopteru lidlaukā uz zemes							
2.6	Riņķošana vai nosēšanās pēc dzinēja simulētas atteices pirms lēmumu pieņemšanas punkta		P	---->			M	

3. IEDAĻA — sistēmu un procedūru tipiska un netipiska darbība

3	Sistēmu un procedūru tipiska un netipiska darbība (var veikt ar šādam uzdevumam kvalificētu FSTD):						M	No šīs iedaļas obligāti izvēlas vismaz 3 punktus
3.1	Dzinējs	P	---->	---->				
3.2	Pārspiediena sistēma un gaisa kondicionētājs (apsilde, ventilācija)	P	---->	---->				
3.3	Pito/statiskā sistēma	P	---->	---->				
3.4	Degvielas sistēma	P	---->	---->				
3.5	Elektriskā sistēma	P	---->	---->				
3.6	Hidrauliskā sistēma	P	---->	---->				
3.7	Lidojuma vadība un balansēšanas sistēma	P	---->	---->				
3.8	Pretapledošanas un apledošanas novēršanas sistēma, pretapžilbināšanas pārklājuma apsilde (ja ir ierīkota)	P	---->	---->				
3.9	Autopilots/lidojuma pilotāžas komandierīce	P	--->	--->				

3.10	Ātruma zaudēšanas brīdinājuma ierīces vai ātruma zaudēšanas novēršanas ierīces, stabilitātes palielināšanas ierīces	P	---->	---->				
3.11	Meteoroloģisko apstākļu radars, radio altimetrs, uztvērējraidītājs, zemes tuvošanās brīdinājuma sistēma (ja ierīkota)	P	---->	---->				
3.12	Šasijas sistēma	P	---->	---->				
3.13	Palīgdzinējs	P	---->	---->				
3.14	Radio, navigācijas aprīkojums, instrumenti un lidojuma pārvaldības sistēma	P	---->	---->				
3.15	Aizspārņu sistēma	P	---->	---->				

4. IEDAĻA — nestandarta un ārkārtas procedūras

4	Nestandarta un ārkārtas procedūras (var veikt ar šādam uzdevumam kvalificētu FSTD)						M	No šīs iedaļas obligāti izvēlas vismaz 3 punktus
4.1	Ugunsgrēka trauksmes imitācija, dzinēja, palīgdzinēja, kravas nodalījuma, lidaparāta klāja un elektrisko ierīču aizdegšanās, kā arī evakuācija	P	---->	---->				
4.2	Dūmu kontrole un izvadišana	P	---->	---->				

4.3	Dzinēja atteice, izslēgšana un atkārtota iedarbināšana (šajā uzdevumā neizmanto lidaparātu), tostarp OEI pāreja no helikoptera uz lidmašīnas režīmu un pretēji	P	---->	---->			FFS tikai	
4.4	Degvielas izliešana avārijas situācijā (imitēta, ja ir aprīkojums)	P	---->	---->				
4.5	Pēkšņa vēja virziena un/vai stipruma maiņa pacelšanās un nosēšanās laikā (šajā uzdevumā neizmanto lidaparātu)			P			FFS tikai	
4.6	Imitēta kabīnes spiediena atteice/ārkārtas augstuma samazināšana (šajā uzdevumā neizmanto lidaparātu)	P	---->	---->			FFS tikai	
4.7	ACAS notikums (šajā uzdevumā neizmanto lidaparātu)	P	---->	---->			FFS tikai	
4.8	Apkalpes locekļa darba nespēja	P	---->	---->				
4.9	Transmisijas darbības traucējumi	P	---->	---->			FFS tikai	

4.10	Iziešana no pilnīgas ātruma zaudēšanas vai pēc ātruma zaudēšanas brīdinājuma ierīces ieslēgšanas augstuma uzņemšanas, kreisēšanas un glisādes konfigurācijā (šajā uzdevumā neizmanto lidaparātu)	P	---->	---->			FFS tikai	
4.11	Citas ārkārtas procedūras, kas norādītas attiecīgajā lidojumu rokasgrāmatā	P	---->	---->				

5. IEDAĻA — instrumentāla lidojuma procedūras (veic IMC vai imitētos IMC)

5.1	Instrumentāla pacelšanās: pāreja uz instrumentālu lidojumu ir nepieciešama, līdzko tā ir iespējama pēc pacelšanās gaisā	P*	---->*	---->*				
5.1.1	Imitēta dzinēja atteice izlidošanas laikā pēc lēmumu pieņemšanas punkta	P*	---->*	---->*			M*	
5.2	Izlidošanas un ielidošanas kursa un ATC norādījumu ievērošana	P*	---->*	---->*			M*	
5.3	Gaidīšanas procedūras	P*	---->*	---->*				
5.4	Precīza glisāde līdz lēmumu pieņemšanas augstumam ne zemāk par 60 m (200 pēdām)	P*	---->*	---->*				

5.4.1	Manuāli, bez lidojuma pilotāžas komandierīces	P*	---->*	---->*			M* (tikai prasmju u pārbau de)	
5.4.2	Manuāli, ar lidojuma pilotāžas komandierīci	P*	---->*	---->*				
5.4.3	Izmantojot autopilotu	P*	---->*	---->*				
5.4.4	Manuāli, ar imitētu viena dzinēja darbības atteici; dzinēja atteici imitē galīgās glisādes laikā pirms ārējās atzīmes (OM) šķērsošanas, turpinot līdz piezemēšanās brīdim vai veicot visu atkārtotas glisādes procedūru neizdošanās gadījumā	P*	---->*	---->*			M*	
5.5	Neprecīza glisāde līdz minimālajam augstuma samazināšanas absolūtajam augstumam MDA/H	P*	---->*	---->*			M*	
5.6	Riņķošana, visiem dzinējiem darbojoties, sasniedzot DA/DH vai MDA/MDH	P*	---->*	---->*				
5.6.1	Citas atkārtotas glisādes procedūras neizdošanās gadījumā	P*	---->*	---->*				

5.6. 2	Riņķošana ar imitētu viena dzinēja darbības atteici, sasniegt DA/DH vai MDA/MDH	P*					M*	
5.7	IMC autorotācija ar jaudas atgūšanu, lai nosēstos uz skrejceļa — tikai helikoptera režīmā (šajā uzdevumā neizmanto lidaparātu)	P*	---->*	---->*			M* Tikai FFS	
5.8	Iziešana no neparasta stāvokļa gaisā (atbilstīgi FFS kvalitātei)	P*	---->*	---->*			M*	

6. IEDAĻA — papildu pilnvarojums tipa kvalifikācijai, lai veiktu instrumentālas glisādes līdz lēmumu pieņemšanas augstumam, kas ir zemāks nekā 60 m (CAT II/III)

6	<p>Papildu pilnvarojums tipa kvalifikācijai, lai veiktu instrumentālas glisādes līdz lēmumu pieņemšanas augstumam, kas ir zemāks nekā 60 m (CAT II/III).</p> <p>Šie manevri un procedūras ir minimālās mācību prasības, lai saņemtu atļauju veikt instrumentālas glisādes līdz DH, kas ir zemāks nekā 60 m (200 pēdas). Instrumentālajās glisādēs un atkārtotās glisādes procedūras neizdošanās gadījumā izmanto visu vertikālās pacelšanās un nolaišanās lidaparāta aprīkojumu, kas nepieciešams, lai piešķirtu tipa sertifikātu instrumentālām glisādēm līdz DH, kas ir zemāks par 60 m (200 pēdām)</p>							
6.1	<p>Atteikta pacelšanās adekvātā minimālajā apstiprinātajā RVR</p>		P	---->			M*	

6.2	<p>ILS glisādes imitēta instrumentāla lidojuma apstākļos līdz atbilstīgam DH, izmantojot lidojuma vadības sistēmu. Tiek ievērotas apkalpes standarta sadarbības procedūras (SOP)</p>		P	----	----		M*	
6.3	<p>Riņķošana pēc glisādēm, kā norādīts 6.2. punktā, sasniedzot DH. Mācībās ir arī riņķošana, ko izraisa (imitēta) nepietiekama RVR, pēkšņa vēja virziena un/vai stipruma maiņa, lidaparāta novirze, kas pārsniedz veiksmīgai glisādei nepieciešamās robežas, un zemes/aviācijas aprīkojuma atteice pirms DH sasniegšanas, un riņķošana ar imitētu aviācijas aprīkojuma atteici</p>		P	----	----		M*	
6.4	<p>Nosēšanās izmantojot vizuālus orientierus, kas noteikti DH pēc instrumentālas glisādes. Atbilstīgi konkrētajai lidojuma vadības sistēmai veic automātisku nosēšanos</p>		P	----	----		M*	

7. iedaļa — papildaprīkojums

7	Papildaprīkojuma izmantošana		P	---->	---->			
---	------------------------------	--	---	-------	-------	--	--	--

E. Īpašas prasības gaisa kuģu kategorijai

1. Veicot gaisa kuģa tipa kvalifikāciju prasmju pārbaudi vai kvalifikācijas pārbaudi, pieteikuma iesniedzējs kārtu prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes attiecīgi 1.–5. un 6. iedaļu. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto vairāk kā 5 punktus, tad vēlreiz jākārtota visa pārbaude. Ja pieteikuma iesniedzējs nenokārto ne vairāk kā 5 punktus, vēlreiz jākārtoti tikai nenokārtotie punkti. Ja atkārtotajā pārbaudē netiek nokārtots kāds no punktiem vai jebkurš no jau nokārtotajiem punktiem, pieteikuma iesniedzējs vēlreiz kārtu visu pārbaudi. Visas prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes iedaļas nokārto sešos mēnešos.

PĀRBAUDES LIDOJUMA PIELAIDES

2. Pieteikuma iesniedzējs apliecina spēju:
 - a) vadīt gaisa kuģi, nepārsniedzot ierobežojumus;
 - b) izpildīt visus manevrus gludi un precīzi;
 - c) pareizi spriest un pieņemt pareizus lēmumus;
 - d) izmantot aeronavigācijas zināšanas praksē;
 - e) pastāvīgi vadīt gaisa kuģi tā, lai nerastos nopietnas šaubas par procedūras vai manevra izdošanos.
 - f) izprast un izmantot apkalpes sadarbības un darba nespējas procedūras;
 - g) lietpratīgi sazināties ar citiem apkalpes locekļiem.
3. Uz turbulences apstākļiem, vadības īpašībām un gaisa kuģa tehnisko raksturojumu ir attiecināmas pielaides šādās robežās.
 - a) IFR lidojuma ierobežojumi
Augstums:
viscaur ± 100 pēdas
riņķošanas sākšana lēmumu pieņemšanas relatīvajā/absolūtajā augstumā $+50$ pēdas/ -0 pēdas
minimālais augstuma samazināšanas relatīvais/absolūtais augstums $+50$ pēdas/ -0 pēdas
Atrašanās vietas noteikšana:
ar radionavigācijas līdzekļiem $\pm 5^\circ$
glisādes precizitāte 50% novirze, azimuts un
glisādes trajektorija

Kurss:

normālas darbības apstākļos $\pm 5^\circ$
nestandarta/ārkārtas situācijās $\pm 10^\circ$

b) VFR lidojuma ierobežojumi

Augstums:

viscaur ± 100 pēdas

Kurss:

normālas darbības apstākļos $\pm 5^\circ$
nestandarta/ārkārtas situācijās $\pm 10^\circ$

MĀCĪBU, PRASMJU PĀRBAUDES, KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDES SATURS

4. Simbolu nozīme:

P= apmācīts PIC vai otrā pilota statusā un kā PF vai PNF attiecīgās tipa kvalifikācijas saņemšanai.

5. Praktiskās mācības veic vismaz ar tāda līmeņa mācību aprīkojumu, kas apzīmēts ar (P), vai ar jebkura augstāka līmeņa aprīkojumu, kas apzīmēts ar bultiņu (---->).

6. Mācību aprīkojuma apzīmēšanai izmantoti šādi saīsinājumi:

FFS= pilnas pilotāžas lidojumu simulatori;

FTD= lidojumu trenāžieru iekārta;

OTD= cita trenāžieru iekārta;

As= gaisa kuģis.

a) Pieteikuma iesniedzēji, kas piesakās uz gaisa kuģa prasmju pārbaudi, kārto 1.–5. iedaļu un attiecīgos gadījumos arī 6. iedaļu.

b) Pieteikuma iesniedzēji, kas piesakās uz gaisa kuģa tipa kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanas vai atjaunošanas kvalifikācijas pārbaudi, kārto 1.–5. iedaļu un attiecīgos gadījumos arī 6. iedaļu.

c) Ar zvaigznīti (*) atzīmētos punktus veic, ņemot vērā tikai instrumentu rādījumus. Ja prasmju pārbaudē vai kvalifikācijas pārbaudē šis nosacījums netiek izpildīts, tipa kvalifikācijas tiesības attiecas tikai uz VFR.

7. Burts “M” prasmju pārbaudes vai kvalifikācijas pārbaudes kolonnā norāda uz obligātu uzdevumu.

8. Praktiskajās mācībās un pārbaudēs izmanto lidojumu simulācijas trenāžieru iekārtas, ja tās veido daļu no tipa kvalifikācijas mācību kursa. Mācību kursā ņem vērā šādus apsvērumus:

a) lidojumu simulācijas trenāžieru iekārtu kvalifikācija atbilstīgi OR daļas noteikumiem;

b) instruktora kvalifikācija.

GAISA KATEGORIJA	KUĢA	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS					PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
		OTD	FTD	FFS	Kā	Instruktorā iniciāļi pēc mācību apgaves	Pārb. ar FFS As	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
1. IEDAĻA — darbības un pārbaudes pirmslidojuma posmā								
1.1	Pārbaude pirmslidojuma posmā				P			
1.2	Kabīnes pārbaude	P	---->	---->	---->			
1.3	Startēšanas procedūras, radio un navigācijas aprīkojuma pārbaude, navigācijas un komunikācijas ierīču frekvenču izvēle un iestatīšana		P	---->	---->		M	
1.4	Procedūra atbrīvošanai no mastā un manevrēšana uz zemes			P	---->		M	
1.5	Procedūras un pārbaudes pacelšanās pirms	P	---->	---->	---->		M	
2. IEDAĻA — lidojuma manevri un procedūras								
2.1	Normālas VFR pacelšanās profils			P	---->		M	
2.2	Pacelšanās ar imitētu dzinēja atteici			P	---->		M	

GAISA KATEGORIJA		KUĢA	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras						Instruktora iniciāļi pēc mācību apgaves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
							FFS As	
2.3	Pacelšanās ar smagumu > 0 (smagā pacelšanās)			P	---->			
2.4	Pacelšanās ar smagumu < 0 (vieglā pacelšanās)			P	---->			
2.5	Normāla augstuma uzņemšanas procedūra			P	---->			
2.6	Augstuma uzņemšana līdz barometriskajam augstumam			P	---->			
2.7	Barometriskā augstuma noteikšana			P	---->			
2.8	Lidojums barometriskā augstumā vai tā tuvumā			P	---->		M	
2.9	Normāla augstuma samazināšana un glisāde			P	---->			
2.10	Normālas VFR nosēšanās profils			P	---->		M	
2.11	Nosēšanās ar smagumu > 0 (smagā nosēšanās)			P	---->		M	

GAISA KATEGORIJA		KUĢA	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras						Instruktorā iniciāļi pēc mācību apguves	Pārb. ar FFS As	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
		OTD	FTD	FFS	Kā			
2.12	Nosēšanās ar smagumu < 0 (vieglā nosēšanās)			P	---->		M	
	Ar nolūku atstāts tukšs							
3. IEDAĻA — sistēmu un procedūru tipiska un netipiska darbība								
3	Sistēmu un procedūru tipiska un netipiska darbība (var veikt ar šādam uzdevumam kvalificētu FSTD):						M	No šīs iedaļas obligāti izvēlas vismaz 3 punktus
3.1	Dzinējs	P	---->	---->	---->			
3.2	Balona apvalka pārspiediena sistēma	P	---->	---->	---->			
3.3	Pito/statiskā sistēma	P	---->	---->	---->			
3.4	Degvielas sistēma	P	---->	---->	---->			
3.5	Elektriskā sistēma	P	---->	---->	---->			
3.6	Hidrauliskā sistēma	P	---->	---->	---->			
3.7	Lidojuma vadība un balansēšanas sistēma	P	---->	---->	---->			

GAISA KATEGORIJA		KUĢA	PRAKTISKĀS MĀCĪBAS				PRASMJU PĀRBAUDE VAI KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDE	
Manevri/procedūras		OTD	FTD	FFS	Kā	Instruktora iniciāļi pēc mācību apguves	Pārb. ar	Eksaminētāja iniciāļi pēc pārbaudes pabeigšanas
							FFS As	
3.8	Balonešu sistēma	P	---->	---->	---->			
3.9	Autopilots/lidojuma pilotāžas komandierīce	P	--->	--->	---->			
3.10	Stabilitātes palielināšanas ierīces	P	---->	---->	---->			
3.11	Meteoroloģisko apstākļu radars, radio altimetrs, uztvērējraidītājs, zemes tuvošanās brīdinājuma sistēma (ja ierīkota)	P	---->	---->	---->			
3.12	Šasijas sistēma	P	----->	----->	---->			
3.13	Palīgdzinējs	P	---->	---->	---->			
3.14	Radio, navigācijas aprīkojums, instrumenti un lidojuma pārvaldības sistēma	P	---->	---->	---->			
	Ar nolūku atstāts tukšs							

4. IEDAĻA — nestandarta un ārkārtas procedūras

4	Nestandarta un ārkārtas procedūras (var veikt ar šādam uzdevumam kvalificētu FSTD)						M	No šīs iedaļas obligāti izvēlas vismaz trīs punktus
4.1	Ugunsgrēka trauksmes imitācija, dzinēja, palīgdzinēja, kravas nodalījuma, lidaparāta klāja un elektrisko ierīču aizdegšanās, kā arī evakuācija	P	---->	---->	---->			
4.2	Dūmu kontrole un izvadišana	P	---->	---->	---->			
4.3	Dzinēja atteice, izslēgšana un atkārtota iedarbināšana Noteiktos lidojuma posmos — vairāku dzinēju atteice	P	---->	---->	---->			
4.4	Apkalpes locekļa darba nespēja	P	---->	---->	---->			
4.5	Transmisijas/pārnesumu kārbas darbības traucējumi	P	---->	---->	---->		Tikai FFS	
4.6	Citas ārkārtas procedūras, kas noteiktas attiecīgajā lidojumu rokasgrāmatā	P	---->	---->	---->			

5. IEDAĻA — instrumentāla lidojuma procedūras (veic IMC vai imitētos IMC)

5.1	Instrumentāla pacelšanās: pāreja uz instrumentālu lidojumu ir nepieciešama, līdzko tā ir iespējama pēc pacelšanās gaisā	P*	---->*	---->*	---->*			
5.1.1	Imitēta dzinēja atteice pēc izlidošanas	P*	---->*	---->*	---->*		M*	
5.2	Izlidošanas un ielidošanas kursa un ATC norādījumu ievērošana	P*	---->*	---->*	---->*		M*	
5.3	Gaidīšanas procedūras	P*	---->*	---->*	---->*			
5.4	Precīza glisāde līdz lēmumu pieņemšanas augstumam ne zemāk par 60 m (200 pēdām)	P*	---->*	---->*	---->*			
5.4.1	Manuāli, bez lidojuma pilotāžas komandierīces	P*	---->*	---->*	---->*		M* (tikai prasmju u pārbau de)	
5.4.2	Manuāli, ar lidojuma pilotāžas komandierīci	P*	---->*	---->*	---->*			
5.4.3	Izmantojot autopilotu	P*	---->*	---->*	---->*			

5.4.4	Manuāli, ar imitētu viena dzinēja darbības atteici; dzinēja atteici imitē galīgās glisādes laikā pirms ārējās atzīmes (OM) šķērsošanas, turpinot līdz piezemēšanās brīdim vai veicot visu atkārtotas glisādes procedūru neizdošanās gadījumā	P*	---->*	---->*	---->*		M*	
5.5	Neprecīza glisāde līdz minimālajam augstuma samazināšanas absolūtajam augstumam MDA/H	P*	---->*	---->*	---->*		M*	
5.6	Riņķošana, visiem dzinējiem darbojoties, sasniedzot DA/DH vai MDA/MDH	P*	---->*	---->*	---->*			
5.6.1	Citas atkārtotas glisādes procedūras neizdošanās gadījumā	P*	---->*	---->*	---->*			
5.6.2	Riņķošana ar imitētu viena dzinēja darbības atteici, sasniedzot DA/DH vai MDA/MDH	P*					M*	
5.7	Iziešana no neparasta stāvokļa gaisā (atbilstīgi kvalitātei) FFS	P*	---->*	---->*	---->*		M*	

6. IEDAĻA — papildu pilnvarojums tipa kvalifikācijai, lai veiktu instrumentālas glisādes līdz lēmumu pieņemšanas augstumam, kas ir zemāks nekā 60 m (CAT II/III)

6	<p>Papildu pilnvarojums tipa kvalifikācijai, lai veiktu instrumentālas glisādes līdz lēmumu pieņemšanas augstumam, kas ir zemāks nekā 60 m (CAT II/III).</p> <p>Šie manevri un procedūras ir minimālās mācību prasības, lai saņemtu atļauju veikt instrumentālas glisādes līdz DH, kas ir zemāks nekā 60 m (200 pēdas). Instrumentālajās glisādēs un atkārtotās glisādes procedūras neizdošanās gadījumā izmanto visu gaisa kuģa aprīkojumu, kas nepieciešams, lai piešķirtu tipa sertifikātu instrumentālām glisādēm līdz lēmumu pieņemšanas augstumam, kas ir zemāks par 60 m (200 pēdām).</p>							
6.1	<p>Atteikta pacelšanās adekvātā minimālajā apstiprinātajā RVR</p>	P	----	>			M*	
6.2	<p>ILS glisādes</p> <p>Imitēta instrumentāla lidojuma apstākļos līdz atbilstīgam DH, izmantojot lidojuma vadības sistēmu. Tiek ievērotas apkalpes standarta sadarbības procedūras (SOP)</p>	P	----	>			M*	

6.3	<p>Riņķošana pēc glisādēm, kā norādīts 6.2. punktā, sasniedzot DH.</p> <p>Mācībās ir arī riņķošana, ko izraisa (imitēta) nepietiekama RVR, pēkšņa vēja virziena un/vai stipruma maiņa, lidaparāta novirze, kas pārsniedz veiksmīgai glisādei nepieciešamās robežas, un zemes/aviācijas aprīkojuma atteice pirms DH sasniegšanas, un riņķošana ar imitētu aviācijas aprīkojuma atteici</p>		P	---->			M*	
6.4	<p>Nosēšanās</p> <p>Izmantojot vizuālus orientierus, kas noteikti DH pēc instrumentālas glisādes. Atbilstīgi konkrētajai lidojuma vadības sistēmai veic automātisku nosēšanos</p>		P	---->			M*	
7. IEDAĻA — papildaprīkojums								
7	Papildaprīkojuma izmantošana		P	---->				

ĪSTENOŠANAS REGULAS II PIELIKUMS
LIDMAŠĪNU UN HELIKOPTERU VALSTS APLIECĪBU UN KVALIFIKĀCIJU
KONVERSIJAS PRASĪBAS

A. LIDMAŠĪNAS

1. Pilotu apliecības

Pilota apliecību, ko dalībvalsts izsniegusi saskaņā ar valstī noteiktajām prasībām, konvertē FCL daļai atbilstīgā apliecībā, ja pieteikuma iesniedzējs atbilst šādām prasībām:

- a) attiecībā uz ATPL(A) un CPL(A) — kā kvalifikācijas pārbaudi izpilda FCL daļā noteiktās tipa/klases un instrumentālo lidojumu kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanas prasības, kas ir būtiskas saistībā ar apliecības tiesībām;
- b) apliecina attiecīgo OPS un FCL daļu zināšanas;
- c) apliecina valodas zināšanas saskaņā ar FCL.055;
- d) atbilst tabulā norādītajām prasībām.

Iegūtā valsts apliecība	Kopējā lidojumu pieredze (stundas)	Citas prasības	FCL daļas aizstājēja apliecība un nosacījumi (piemērojamajos gadījumos)	Nosacījumu atcelšana	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ATPL(A)	>1500 stundas ar daudzpilotu lidmašīnām PIC statusā	Nav	ATPL(A)	Nepiemēro	a)
ATPL(A)	>1500 stundas ar daudzpilotu lidmašīnām	Nav	Tāpat kā c) apakšpunkta 4) punktā	Tāpat kā c) apakšpunkta 5) punktā	b)
ATPL(A)	>500 stundas ar daudzpilotu lidmašīnām	Apliecina lidojuma plānošanas un tehniskā raksturojuma zināšanas atbilstīgi FCL.515	ATPL(A) tipa kvalifikācija, kas attiecas tikai uz otrā pilota statusu	Apliecina spēju pildīt PIC funkcijas atbilstīgi FCL daļas 9. pielikumam	c)

Iegūtā valsts apliecība	Kopējā lidojumu pieredze (stundas)	Citas prasības	FCL daļas aizstājēja apliecība un nosacījumi (piemērojamajos gadījumos)	Nosacījumu atcelšana	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
CPL/IR(A) un nokārtota ICAO ATPL teorijas pārbaude apliecības izsniedzējā dalībvalstī		<p>i) apliecina lidojuma plānošanas un tehniskā raksturojuma zināšanas atbilstīgi FCL.310 un FCL.615</p> <p>b) apakšpunktam</p> <p>ii) izpilda citas FCL.720.A</p> <p>c) apakšpunkta prasības</p>	CPL/IR(A) ar ieskaitītu ATPL teorijas prasību izpildi	Nepiemēro	d)
CPL/IR(A)	>500 stundas ar daudzpilotu lidmašīnām vai daudzpilotu lidojumos ar vienpilota lidmašīnām; CS-23 reģionālo lidmašīnu vai līdzvērtīgu kategoriju saskaņā ar gaisa komercpārvadājumu OPS daļas prasībām	<p>i) nokārtots ATPL(A) eksāmens apliecības izsniedzējā dalībvalstī*</p> <p>ii) izpilda citas FCL.720.A</p> <p>c) apakšpunkta prasības</p>	CPL/IR(A) ar ieskaitītu ATPL teorijas prasību izpildi	Nepiemēro	e)
CPL/IR(A)	>500 stundas ar vienpilota lidmašīnām PIC statusā	Nav	CPL/IR(A) tipa/klares kvalifikācija, kas attiecas tikai uz vienpilota lidmašīnām		f)

Iegūtā valsts apliecība	Kopējā lidojumu pieredze (stundas)	Citas prasības	FCL daļas aizstājēja apliecība un nosacījumi (piemērojamajos gadījumos)	Nosacījumu atcelšana	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
CPL/IR(A)	<500 stundas ar vienpilota lidmašīnām PIC statusā	Apliecina lidojuma plānošanas un izpildes zināšanas CPL/IR līmenī	Tāpat kā 4) apakšpunkta f) apakšpunktā	Iegūta daudzpilota tipa kvalifikācija saskaņā ar FCL daļu	g)
CPL(A)	>500 stundas ar vienpilota lidmašīnām PIC statusā	Nakts lidojumu kvalifikācija (piemērojamajos gadījumos)	CPL(A), tipa/klases kvalifikācija, kas attiecas tikai uz vienpilota lidmašīnām		h)
CPL(A)	<500 stundas ar vienpilota lidmašīnām PIC statusā	i) nakts lidojumu kvalifikācija (piemērojamajos gadījumos) ii) apliecina lidojuma plānošanas un izpildes zināšanas atbilstīgi FCL.310	Tāpat kā 4) apakšpunkta h) apakšpunktā		i)
PPL/IR(A)	≥75 stundas atbilstīgi IFR	Nakts lidojumu kvalifikācija, ja nakts lidojumu tiesības nav iekļautas instrumentālo lidojumu kvalifikācijā	PPL/IR(A) (IR attiecas tikai uz PPL)	Apliecina lidojuma plānošanas un izpildes zināšanas atbilstīgi FCL.615 b) apakšpunkta m	j)

Iegūtā valsts apliecība	Kopējā lidojumu pieredze (stundas)	Citas prasības	FCL daļas aizstājēja apliecība un nosacījumi (piemērojamajos gadījumos)	Nosacījumu atcelšana	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
PPL(A)	≥70 ar lidmašīnām	Apliecina prasmi izmantot radionavigācijas līdzekļus	PPL(A)		k)

* CPL īpašniekiem, kam jau ir daudzpilotu lidmašīnas tipa kvalifikācija, nav jābūt nokārtotam ATPL(A) teorētiskajam eksāmenam, veicot lidojumus ar tāda paša tipa lidmašīnām, bet ATPL(A) teorijas prasību izpilde netiek ieskaitīta, lai izsniegtu FCL daļai atbilstīgu apliecību. Ja ir nepieciešama cita daudzpilotu lidmašīnas tipa kvalifikācija, jāizpilda iepriekšējās tabulas (3) slejas e) rindas i) punktā noteiktās prasības.

2. Instruktoru sertifikāti

Instruktoru sertifikātu, ko dalībvalsts izsniegusi saskaņā ar valstī noteiktajām prasībām, konvertē FCL daļai atbilstīgā sertifikātā, ja pieteikuma iesniedzējs atbilst šādām prasībām:

Iegūtais valsts sertifikāts vai tiesības	Pieredze	Citas prasības	FCL daļas aizstājējs sertifikāts
(1)	(2)	(3)	(4)
FI(A)/IRI(A)/TRI(A)/CRI(A)	Atbilstīgi FCL daļas prasībām, kas noteiktas attiecīgajam sertifikātam	Neattiecas	FI(A)/IRI(A)/TRI(A)/CRI(A)

3. SFI sertifikāts

SFI sertifikātu, ko dalībvalsts izsniegusi saskaņā ar valstī noteiktajām prasībām, konvertē FCL daļai atbilstīgā sertifikātā, ja īpašnieks atbilst šādām prasībām:

Iegūtais valsts sertifikāts	Pieredze	Citas prasības	FCL daļas aizstājējs sertifikāts
(1)	(2)	(3)	(4)
SFI(A)	>1500 stundas MPA pilota statusā	i) ir vai ir bijis dalībvalsts izsniegtas lidmašīnu CPL, MPL vai ATPL	SFI(A)

		īpašnieks ii) ir apguvis trenažieru mācības attiecīgā tipa kvalifikācijas mācību kursā, tostarp MCC	
SFI(A)	SFI pieredze iepriekšējos 3 gados	Ir apguvis trenažieru mācības attiecīgā tipa kvalifikācijas mācību kursā, tostarp MCC	SFI(A)

Konversijas derīguma termiņš nepārsniedz 3 gadus. Derīguma termiņa pagarināšanai izpilda attiecīgās FCL daļā noteiktās prasības.

4. STI sertifikāts

STI sertifikātu, ko dalībvalsts izsniegusi saskaņā ar valstī noteiktajām prasībām, konvertē FCL daļai atbilstīgā sertifikātā, ja īpašnieks atbilst tabulā noteiktajām prasībām:

Iegūtais valsts sertifikāts	Pieredze	Citas prasības	Aizstājējs sertifikāts
(1)	(2)	(3)	(4)
STI(A)	>500 stundas SPA pilota statusā	i) ir vai ir bijis dalībvalsts izsniegtas pilota apliecības īpašnieks ii) ir nokārtojis kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar FCL daļas 9. pielikumu ar FSTD, kas atbilst instruktora tiesībām, kuras vēlas iegūt	STI(A)

Iegūtais sertifikāts	valsts	Pieredze	Citas prasības	Aizstājējs sertifikāts
(1)		(2)	(3)	(4)
STI(A)		STI pieredze iepriekšējos 3 gados	Ir nokārtojis kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar FCL daļas 9. pielikumu ar FSTD, kas atbilst instruktora tiesībām, kuras vēlas iegūt	STI(A)

Derīguma termiņa pagarināšanai izpilda attiecīgās FCL daļā noteiktās prasības.

B. HELIKOPTERI

1. Pilotu apliecības

Pilota apliecību, ko dalībvalsts izsniegusi saskaņā ar valstī noteiktajām prasībām, konvertē FCL daļai atbilstīgā apliecībā, ja pieteikuma iesniedzējs atbilst šādām prasībām:

- a) kā kvalifikācijas pārbaudi izpilda FCL daļā noteiktās tipa/klases un instrumentālo lidojumu kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanas prasības, kas ir būtiskas saistībā ar apliecības tiesībām;
- b) apliecina attiecīgo OPS un FCL daļu zināšanas;
- c) apliecina valodas zināšanas saskaņā ar FCL.055;
- d) atbilst tabulā norādītajām prasībām.

legūtā valsts apliecība	Kopējā lidojumu piederze (stundas)	Citas prasības	FCL daļas aizstājēja apliecība un nosacījumi (<i>piemērojamās gadījumos</i>)	Nosacījumu atcelšana	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ATPL(H), derīga IR(H)	>1000 stundas ar daudzpilotu helikopteriem PIC statusā	Nav	ATPL(H) un IR	Nepiemēro	a)
ATPL(H), nav IR(H) tiesību	>1000 stundas ar daudzpilotu helikopteriem PIC statusā	Nav	ATPL(H)		b)
ATPL(H), derīga IR(H)	>1000 stundas ar daudzpilotu helikopteriem	Nav	ATPL(H) un IR ar tipa kvalifikāciju, kas attiecas tikai uz otrā pilota statusu	Apliecina spēju pildīt PIC funkcijas atbilstīgi FCL daļas 9. pielikumam	c)
ATPL(H), nav IR(H) tiesību	>1000 stundas ar daudzpilotu helikopteriem	Nav	ATPL(H) tipa kvalifikācija, kas attiecas tikai uz otrā pilota statusu	Apliecina spēju pildīt PIC funkcijas atbilstīgi FCL daļas 9. pielikumam	d)
ATPL(H), derīga IR(H)	>500 stundas ar daudzpilotu helikopteriem	i) apliecina lidojuma plānošanas un izpildes zināšanas atbilstīgi FCL.515 un FCL.615 b) apakšpunkt am	Tāpat kā 4. punkta c) apakšpunkt ā	Tāpat kā 5. punkta c) apakšpunkt ā	e)
ATPL(H), nav IR(H) tiesību	>500 stundas ar daudzpilotu helikopteriem	Tāpat kā 3. punkta e) apakšpunkt ā	Tāpat kā 4. punkta d) apakšpunkt ā	Tāpat kā 5. punkta d) apakšpunkt ā	f)

Iegūtā valsts apliecība	Kopējā lidojumu pieredze (stundas)	Citas prasības	FCL daļas aizstājēja apliecība un nosacījumi (piemērojamajos gadījumos)	Nosacījumu atcelšana	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
CPL/IR(H) un nokārtota ICAO ATPL(H) teorijas pārbaude apliecības izsniedzējā dalībvalstī		i) apliecina lidojuma plānošanas un izpildes zināšanas atbilstīgi FCL.310 un FCL.615 b) apakšpunktam ii) izpilda citas FCL.720.H b) apakšpunkt a prasības	CPL/IR(H) ar ieskaitītu ATPL teorijas prasību izpildi, ja ICAO ATPL(H) teorijas pārbaude novērtēta FCL daļas ATPL līmenī	Nepiemēro	g)
CPL/IR(H)	>500 stundas ar daudzpilotu helikopteriem	i) nokārtots FCL daļas ATPL(H) teorijas eksāmens apliecības izsniedzējā dalībvalstī* ii) izpilda citas FCL.720.H b) apakšpunkt a prasības	CPL/IR(H) ar ieskaitītu FCL daļas ATPL(H) teorijas prasību izpildi	Nepiemēro	h)
CPL/IR(H)	>500 stundas ar vienpilota helikopteriem PIC statusā	Nav	CPL/IR(H) ar tipa/klares kvalifikācijām, kas attiecas tikai uz vienpilota helikopteriem	Iegūta daudzpilota tipa kvalifikācija saskaņā ar FCL daļu	i)

Iegūtā valsts apliecība	Kopējā lidojumu pieredze (stundas)	Citas prasības	FCL daļas aizstājēja apliecība un nosacījumi (piemērojamajos gadījumos)	Nosacījumu atcelšana	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
CPL/IR(H)	<500 stundas ar vienpilota helikopteriem PIC statusā	Apliecina lidojuma plānošanas un izpildes zināšanas atbilstīgi FCL.310 un FCL.615 b) apakšpunktam	Tāpat kā 4. punkta i) apakšpunktā		j)
CPL(H)	>500 stundas ar vienpilota helikopteriem PIC statusā	Nakts lidojumu kvalifikācija	CPL(H) ar tipa/klares kvalifikācijām, kas attiecas tikai uz vienpilota helikopteriem		k)
CPL(H)	<500 stundas ar vienpilota helikopteriem PIC statusā	Nakts lidojumu kvalifikācija; apliecina lidojuma plānošanas un izpildes zināšanas atbilstīgi FCL.310	Tāpat kā 4. punkta k) apakšpunktā		l)
CPL(H) bez nakts lidojumu kvalifikācijas	>500 stundas ar vienpilota helikopteriem PIC statusā		Tāpat kā 4. punkta k) apakšpunktā; attiecas tikai uz VFR lidojumiem dienā	Iegūta daudzpilotu tipa kvalifikācija saskaņā ar FCL daļu un nakts lidojumu kvalifikācija	m)
CPL(H) bez nakts lidojumu	<500 stundas ar vienpilota helikopteriem	Apliecina lidojuma plānošanas un	Tāpat kā 4. punkta k) apakšpunkt		n)

Iegūtā valsts apliecība	Kopējā lidojumu pieredze (stundas)	Citas prasības	FCL daļas aizstājēja apliecība un nosacījumi (piemērojamos gadījumos)	Nosacījumu atcelšana	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
kvalifikācijas	PIC statusā	izpildes zināšanas atbilstīgi FCL.310	ā; attiecas tikai uz VFR lidojumiem dienā		
PPL/IR(H)	≥75 stundas atbilstīgi IFR	Nakts lidojumu kvalifikācija, ja nakts lidojumu tiesības nav iekļautas instrumentālo lidojumu kvalifikācijā	PPL/IR(H) (IR attiecas tikai uz PPL)	Apliecina lidojuma plānošanas un izpildes zināšanas atbilstīgi FCL.615 b) apakšpunktam	o)
PPL(H)	≥75 stundas ar helikopteriem	Apliecina prasmi izmantot radionavigācijas līdzekļus	PPL(H)		p)

* CPL īpašniekiem, kam jau ir daudzpilotu lidmašīnas tipa kvalifikācija, nav jābūt nokārtotam ATPL(H) teorētiskajam eksāmenam, veicot lidojumus ar tāda paša tipa helikopteriem, bet ATPL(H) teorijas prasību izpilde netiek ieskaitīta, lai izsniegtu FCL daļai atbilstīgu apliecību. Ja ir nepieciešama cita daudzpilotu helikoptera tipa kvalifikācija, jāizpilda iepriekšējās tabulas (3) slejas h) rindas i) punktā noteiktās prasības.

2. Instruktoru sertifikāti

Instruktoru sertifikātu, ko dalībvalsts izsniegusi saskaņā ar valstī noteiktajām prasībām, konvertē FCL daļai atbilstīgā sertifikātā, ja pieteikuma iesniedzējs atbilst šādām prasībām:

Iegūtais valsts sertifikāts vai tiesības	Pieredze	Citas prasības	Aizstājējs sertifikāts
(1)	(2)	(3)	(4)
FI(H)/IRI(H)/TRI(H)	Atbilstīgi FCL daļas prasībām, kas noteiktas attiecīgajam		FI(H)/IRI(H)/TRI(H)*

	sertifikātam		
--	--------------	--	--

Derīguma termiņa pagarināšanai izpilda attiecīgās FCL daļā noteiktās prasības.

3. SFI sertifikāts

SFI sertifikātu, ko dalībvalsts izsniegusi saskaņā ar valstī noteiktajām prasībām, konvertē FCL daļai atbilstīgā sertifikātā, ja īpašnieks atbilst šādām prasībām:

Iegūtais valsts sertifikāts	Pieredze	Citas prasības	Aizstājējs sertifikāts
(1)	(2)	(3)	(4)
SFI(H)	>1000 stundas MPH pilota statusā	i) ir vai ir bijis dalībvalsts izsniegtas CPL, MPL vai ATPL īpašnieks ii) ir apguvis trenāžieru mācības attiecīgā tipa kvalifikācijas mācību kursā, tostarp MCC	SFI(H)
SFI(H)	SFI pieredze iepriekšējos 3 gados	Ir apguvis trenāžieru mācības attiecīgā tipa kvalifikācijas mācību kursā, tostarp MCC	SFI(H)

Derīguma termiņa pagarināšanai izpilda attiecīgās FCL daļā noteiktās prasības.

4. STI sertifikāts

STI sertifikātu, ko dalībvalsts izsniegusi saskaņā ar valstī noteiktajām prasībām, konvertē FCL daļai atbilstīgā sertifikātā, ja īpašnieks atbilst tabulā noteiktajām prasībām:

Iegūtais valsts sertifikāts	Pieredze	Citas prasības	Aizstājējs sertifikāts
(1)	(2)	(3)	(4)

Iegūtais valsts sertifikāts	Pieredze	Citas prasības	Aizstājējs sertifikāts
(1)	(2)	(3)	(4)
STI(H)	>500 stundas SPH pilota statusā	i) ir vai ir bijis dalībvalsts izsniegtas pilota apliecības īpašnieks ii) ir nokārtojis kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar FCL daļas 9. pielikumu ar FSTD, kas atbilst instruktora tiesībām, kuras vēlas iegūt	STI(H)
STI(H)	STI pieredze iepriekšējos 3 gados	Ir nokārtojis kvalifikācijas pārbaudi saskaņā ar FCL daļas 9. pielikumu ar FSTD, kas atbilst instruktora tiesībām, kuras vēlas iegūt	STI(H)

Derīguma termiņa pagarināšanai izpilda attiecīgās FCL daļā noteiktās prasības.

ĪSTENOŠANAS REGULAS
III PIELIKUMS
TREŠO VALSTU VAI TREŠO VALSTU VĀRDĀ IZSNIEGTO APLIECĪBU
ATZĪŠANAS PRASĪBAS

A. APLIECĪBU APSTIPRINĀŠANA

Vispārīgā daļa

1. Dalībvalsts kompetentā iestāde var apstiprināt pilota apliecību, ko saskaņā ar ICAO 1. pielikuma prasībām ir izsniegusi trešā valsts.

Piloti iesniedz pieteikumu tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā viņi dzīvo vai strādā, bet, ja viņi nedzīvo dalībvalstu teritorijā, tad dalībvalstī, kur pamatdarbību īsteno operators, ar kura lidaparātiem piloti veic vai plāno veikt lidojumus.

2. Apliecības apstiprinājuma termiņš nepārsniedz 1 gadu, ja saglabājas pamata apliecības derīgums.

Apstiprinājuma izsniedzēja kompetentā iestāde var vienu reizi pagarināt šo termiņu, ja apstiprinājuma termiņā pilots ir pieteicies mācībām vai ir sācis mācības, lai saņemtu FCL daļai atbilstīgu apliecību. Pagarinātais termiņš atbilst laikam, kas nepieciešams FCL daļai atbilstīgas apliecības izsniegšanai.

Dalībvalsts apstiprinātas apliecības īpašnieki īsteno savas tiesības saskaņā ar FCL daļas prasībām.

Pilota apliecības gaisa komercpārvadājumiem un citām komercdarbībām

3. Attiecībā uz pilota apliecībām gaisa komercpārvadājumu un citu komercdarbību veikšanai īpašnieks izpilda šādas prasības:
 - a) kā prasmju pārbaudi izpilda FCL daļā noteiktās tipa vai klases kvalifikācijas derīguma termiņa pagarināšanas prasības, kas ir būtiskas saistībā ar apliecības tiesībām;
 - b) apliecina attiecīgo OPS un FCL daļu zināšanas;
 - c) apliecina angļu valodas apguvi saskaņā ar FCL.055;
 - d) viņam/viņai ir 1. kategorijas medicīnas izziņa, kas izsniegta saskaņā ar medicīnisko noteikumu daļu;
 - e) attiecībā uz lidmašīnām izpilda pieredzes tabulā norādītās prasības.

Iegūtā apliecība Kopējā lidojumu Tiesības
pieredze (stundas)

(1) (2) (3)

ATPL(A)	>1500 stundas ar daudzpilotu lidmašīnām PIC statusā	Gaisa komercpārvadājumi ar daudzpilotu lidmašīnām PIC statusā	a)
ATPL(A) vai CPL(A)/IR*	>1500 stundas ar daudzpilotu lidmašīnām PIC vai otrā pilota statusā atbilstīgi darbības	Gaisa komercpārvadājumi ar daudzpilotu lidmašīnām otrā pilota statusā	b)

	prasībām		
CPL(A)/IR	>1000 stundu gaisa komercpārvadājumi PIC statusā pēc IR iegūšanas	Gaisa komercpārvadājumi ar vienpilota lidmašīnām PIC statusā	c)
CPL(A)/IR	>1000 stundas ar vienpilota lidmašīnām PIC vai otrā pilota statusā atbilstīgi darbības prasībām	Gaisa komercpārvadājumi ar vienpilota lidmašīnām otrā pilota statusā atbilstīgi OPS daļai	d)
ATPL(A), CPLA(A)/IR, CPL(A)	>700 stundas ar lidmašīnām, kas nav TMG, tostarp 200 stundas, veicot funkcijas, kuru apstiprinājumu vēlas iegūt, un 50 stundas, veicot šīs funkcijas iepriekšējos 12 mēnešos	Tiesību izmantošana lidmašīnās, veicot lidojumus, kas nav gaisa komercpārvadājumi	e)

* Daudzpilotu lidmašīnu CPL(A)/IR īpašnieki pirms apstiprinājuma saņemšanas apliecina ICAO ATPL(A) līmeņa zināšanas.

f) attiecībā uz helikopteriem izpilda tabulā norādītās pieredzes prasības.

Iegūtā apliecība

Kopējā lidojumu Tiesības
pieredze (stundas)

(1)	(2)	(3)	
ATPL(H), derīga IR	>1000 stundas ar daudzpilotu helikopteriem PIC statusā	Gaisa komercpārvadājumi ar daudzpilotu helikopteriem PIC statusā VFR un IFR lidojumos	a)
ATPL(H), nav IR tiesību	>1000 stundas ar daudzpilotu helikopteriem PIC statusā	Gaisa komercpārvadājumi ar daudzpilotu helikopteriem PIC statusā VFR lidojumos	b)
ATPL(H), derīga IR	>1000 stundas ar daudzpilotu helikopteriem pilota statusā	Gaisa komercpārvadājumi ar daudzpilotu helikopteriem otrā pilota statusā VFR un IFR lidojumos	c)

ATPL(H), nav IR tiesību	>1000 stundas ar daudzpilotu helikopteriem pilota statusā	Gaisa komercpārvadājumi ar daudzpilotu helikopteriem otrā pilota statusā VFR lidojumos	d)
CPL(H)/IR*	>1000 stundas ar daudzpilotu helikopteriem pilota statusā	Gaisa komercpārvadājumi ar daudzpilotu helikopteriem otrā pilota statusā	e)
CPL(H)/IR	>1000 stundu gaisa komercpārvadājumi PIC statusā pēc IR iegūšanas	Gaisa komercpārvadājumi ar vienpilota helikopteriem PIC statusā	f)
ATPL(H) ar vai bez IR tiesībām, CPL(H)/IR, CPL(H)	>700 stundas ar helikopteriem, kas nav sertificēti atbilstīgi CS-27/29 vai līdzvērtīgām normām, tostarp 200 stundas, veicot funkcijas, kuru apstiprinājumu vēlas iegūt, un 50 stundas, veicot šīs funkcijas iepriekšējos 12 mēnešos	Tiesību izmantošana helikopteros, veicot lidojumus, kas nav gaisa komercpārvadājumi	g)

* Daudzpilotu helikopteru CPL(H)/IR īpašnieki pirms apstiprinājuma saņemšanas apliecina ICAO ATPL līmeņa zināšanas.

Pilota apliecības nekomerciālām darbībām ar instrumentālo lidojumu kvalifikāciju

4. Attiecībā uz privātā pilota apliecībām ar instrumentālo lidojumu kvalifikāciju vai CPL un ATPL ar instrumentālo lidojumu kvalifikāciju, ja pilots vēlas izmantot tikai privātā pilota tiesības, īpašnieks izpilda šādas prasības:
- nokārto prasmju pārbaudi instrumentālo lidojumu kvalifikācijai un tipa vai klases kvalifikācijām, kas ir būtiskas saistībā ar apliecības tiesībām, saskaņā ar FCL daļas 7. un 9. pielikumu;
 - apliecina zināšanas par aviācijas tiesībām, aeronavigācijas meteoroloģisko apstākļu kodiem, lidojuma plānošanu un tehnisko raksturojumu (IR) un cilvēka veiktspēju;
 - apliecina angļu valodas apguvi saskaņā ar FCL.055;
 - viņam/viņai ir vismaz 2. kategorijas medicīnas izziņa, kas izsniegta saskaņā ar ICAO 1. pielikumu;

- f) viņam/viņai ir vismaz 100 instrumentālo lidojumu stundu pieredze kapteiņa statusā ar attiecīgās kategorijas lidaparātu.

Pilota apliecības nekomerciālām darbībām bez instrumentālo lidojumu kvalifikācijas

- 5. Attiecībā uz privātā pilota apliecībām vai CPL un ATPL bez instrumentālo lidojumu kvalifikācijas, ja pilots vēlas izmantot tikai privātā pilota tiesības, īpašnieks izpilda šādas prasības:
 - a) apliecina zināšanas par aviācijas tiesībām un cilvēka veiktspēju;
 - b) nokārto PPL prasmju pārbaudi saskaņā ar FCL daļu;
 - c) izpilda attiecīgās FCL daļas prasības, lai izsniegtu tipa vai klases kvalifikāciju, kas ir būtiska saistībā ar apliecības tiesībām;
 - d) viņam/viņai ir vismaz 2. kategorijas medicīnas izziņa, kas izsniegta saskaņā ar ICAO 1. pielikumu;
 - e) apliecina valodas prasmes saskaņā ar FCL.055;
 - f) viņam/viņai ir vismaz 100 lidojumu stundu pieredze pilota statusā ar attiecīgās kategorijas lidaparātu.

Apliecību apstiprināšana specifiskiem ierobežota ilguma uzdevumiem

- 6. Neatkarīgi no iepriekšējo punktu noteikumiem attiecībā uz ražotāja lidojumiem dalībvalsts var apstiprināt apliecību, ko trešā valsts izsniegusi saskaņā ar ICAO 1. pielikumu uz ne vairāk kā 12 mēnešiem, lai veiktu specifiskus ierobežota ilguma uzdevumus, piemēram, ekspluatācijas sākšanas mācību lidojumus, demonstrācijas lidojumus, pārtransportēšanas vai izmēģinājuma lidojumus, ja pieteikuma iesniedzējs izpilda šādas prasības:
 - a) viņam/viņai ir atbilstīga apliecība, medicīnas izziņa un saistītās kvalifikācijas, kas izsniegtas saskaņā ar ICAO 1. pielikumu;
 - b) tiešā vai netiešā veidā viņš/viņa ir lidmašīnas ražotāja darbinieks/darbiniece.

Šādā gadījumā īpašnieka tiesības attiecas tikai uz mācību lidojumu vai pārbaužu vadīšanu pirmreizējai tipa kvalifikāciju izsniegšanai, operatora pilotu veikto sākotnējo lidojumu reisa apstākļos uzraudzīšanu, pārtransportēšanas lidojumiem, sākotnējiem lidojumiem reisa apstākļos, demonstrācijas lidojumiem vai izmēģinājuma lidojumiem.

B. APLIECĪBU KONVERSIJA

- 1. Dalībvalsts kompetentā iestāde var konvertēt PPL/BPL/SPL, CPL vai ATPL licenci, ko trešā valsts izsniegusi saskaņā ar ICAO 1. pielikuma prasībām, FCL daļai atbilstīgā PPL/BPL/SPL ar vienpilota klases vai tipa kvalifikāciju.
Pilots iesniedz pieteikumu tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā viņš/viņa dzīvo vai strādā.
- 2. Apliecības īpašnieks izpilda šādas minimālās prasības, kas attiecas uz attiecīgās kategorijas lidaparātu:
 - a) nokārto rakstveida eksāmenu par aviācijas tiesībām un cilvēka veiktspēju;
 - b) nokārto attiecīgi PPL, BPL vai SPL prasmju pārbaudi saskaņā ar FCL daļu;

- c) izpilda attiecīgās klases vai tipa kvalifikācijas izsniegšanas prasības saskaņā ar H apakšdaļu;
- d) viņam/viņai ir vismaz 2. kategorijas medicīnas izziņa, kas izsniegta saskaņā ar medicīnisko noteikumu daļu;
- e) apliecina valodas prasmes saskaņā ar FCL.055;
- f) ir veiktas vismaz 100 lidojumu stundas pilota statusā.

C. KLASES UN TIPA KVALIFIKĀCIJU APSTIPRINĀŠANA

1. Derīgu klases vai tipa kvalifikācijas atzīmi, kas iekļauta trešās valsts izsniegtā apliecībā, var iekļaut FCL daļai atbilstīgā apliecībā, ja pieteikuma iesniedzējs:
 - a) izpilda attiecīgās klases vai tipa kvalifikācijas izsniegšanas pieredzes prasības saskaņā ar FCL daļu;
 - b) nokārto attiecīgās klases vai tipa kvalifikācijas izsniegšanas prasmju pārbaudi saskaņā ar FCL daļu;
 - b) veic lidojumus;
 - c) lidojumu pieredze:
 - i) lidmašīnas klases kvalifikācijām ir vismaz 100 lidojumu stundas šīs klases lidmašīnas pilota statusā;
 - ii) lidmašīnas tipa kvalifikācijām ir vismaz 500 lidojumu stundas šā tipa lidmašīnas pilota statusā;
 - iii) ar vienpilota helikopteriem ar maksimālo pacelšanās masu līdz 3175 kg ir vismaz 100 lidojumu stundas šā tipa helikoptera pilota statusā;
 - iv) ar visiem citiem helikopteriem ir vismaz 350 lidojumu stundas šīs klases helikoptera pilota statusā.